

Årsredovisning 2018

Om årsredovisningen

Årsredovisningen är kommunstyrelsens rapport till kommunfullmäktige om kommunens samlade verksamhet och ekonomi år 2018.

Den vänder sig också till dig som är invånare eller företagare i kommunen och alla andra som är intresserade av kommunens verksamhet och ekonomi.

Här kan du läsa om vilka mål som satts upp, hur måluppfyllelsen har gått och hur skattepengarna har använts.

De obligatoriska inslagen förvaltningsberättelse och ekonomisk redovisning kompletteras med en inledning samt nämnders och bolags rapporter om sin verksamhet och ekonomi.

Omslagsfoto: Gillis Aronsson

Biskops-Arnö har en lång historia med hus kvar från medeltiden och ett vackert kulturlandskap. En av öns fyra markerade stigar passerar Biskopseken som är mycket gammal och har en omkrets på 725 centimeter. Här finns även en populär folkhögskola, konferenslokaler, bed and breakfast samt vandrarhem och café sommartid. Under 2018 kom en ny vatten- och avloppsledning till Biskops-Arnö på plats, och i juni tog poeten och författaren Jila Mossaed emot Jan Fridegårdspriset. Det delas traditionsenligt ut på Biskops-Arnö i anslutning till Jan Fridegårds födelsedag. Juryn består av representanter från Nordens folkhögskola Biskops-Arnö med kunskap om litteratur, film och teater.

Vi är redo för framtidens utmaningar

Året 2018. Jag vill börja med att tacka alla er som bidragit, slitit och jobbat hårt för att Håbo ska må bra. Tack för just dina insatser.

Redan från starten hade vi uppgifter om att året skulle bli ekonomiskt ansträngt. Det har vi lyckats vända och nu kan vi se att vi nått överskottsmålet med god marginal. Men vi kan inte slå oss till ro. God ekonomisk hushållning kräver hela tiden ett aktivt arbete, och vi är redo att anta framtidens utmaningar.

Det är roligt att så många vill vara med i byggandet av Håbo och att vi fortsätter växa. Men för att slippa växtvärk ska vi växa i lagom takt. Vi ska bygga trygga, klimatsmarta, barnvänliga, seniorvänliga och levande områden. Där livskvalitet får råda och där föreningslivet finns tillgängligt för oss alla.

Drygt 120 nya bostäder färdigställdes under året. De flesta i Bålsta, men även på andra håll i kommunen. I Våppeby Äng flyttade de första hushållen in kring halvårsskiftet, och i Lindegårdsvägens södra del blev tio småhus med äganderätt färdiga. Även sista etappen av det stora utbyggnadsområdet i Frösundavik blev inflyttningsklar. Där byggdes också ett större parkområde med bollplaner och lekplats.

Inom socialtjänsten finns tydliga trender under året när det gäller barn och unga. Fler ensamkommande är mer och mer integrerade i samhället. Vi fortsätter jobba för arbetslinjen och självförsörjningen.

När avdelningen för stöd till vuxna blickar tillbaka är det fortsatt utveckling inom Försäkringskassa och sjukrehabiliteringen för de med någon form av ohälsa, samt arbetsmarknaden och vägen till integration för de nyanlända som är de stora frågorna. Vi fortsätter att finnas till för dem som behöver oss mest.

Överförmyndarverksamheten har tidigare flyttats till en länsgemensam överförmyndarförvaltning. Eftersom administrationen sköts från Uppsala har tjänstemän kommit till Bålsta för att föredra ärenden som politiken sedan har tagit ställning till. Länsstyrelsen gjorde en kontroll i Uppsala i juni och resultatet bedömdes som bra.

Inom skolan har året präglats av ett fortsatt arbete med förbättring av resultat, ekonomi och organisation. Vi vill vara den kommun man väljer att jobba i. Ser vi till resultaten förbättras grundskolornas meritvärde i Håbo över tid och ligger nu på strax under 230. Det innebär att vi är klart över riksgenomsnittet. I SKL:s ranking placerar vi oss på plats 50 av 290. Håbo tillhör alltså de 25 procent bästa skolorna i Sverige. Det är vi mycket stolta över!

I augusti öppnade en ny förskola med åtta avdelningar i Frösundavik. Vi planerar att bygga ut fler förskolor och först ut är Skogsbrynets förskola med byggstart 2019.

Kommunen jobbar även för att få till fler etableringar av förskolor i kommunen, såväl kommunala som fristående verksamheter.

Fridegårdsgymnasiet är ett av Mälardalens populäraste och alla platser är fulla. Under 2018 började planeringen för ytterligare ett klassrum som ska stå klart till höstterminen 2019. UF-delen (Ung företagsamhet) inom ekonomiprogrammet har återigen haft stora framgångar regionalt och på rikspanet.

Kommunen fortsätter det goda arbetet med att öka våra barn och elevers resultat, en likvärdig skola för alla, planera och påbörja byggnation av ytterligare förskolor, och längre fram ny grundskola och nytt gymnasium.

Håbo fortsatte nå goda kvalitativa resultat inom vård och omsorg. Att detta har skett till jämförelsevis höga kostnader är ett medvetet politiskt beslut. Vårt särskilda boende Dalängen rankas på en hedrande åttondeplats vid Socialstyrelsens årliga undersökning av vad äldre tycker om äldreomsorgen. Generellt visar undersökningar av kundnöjdheten att vi fortfarande har förbättringspotential när det gäller särskilda boenden och hemtjänst.

Efter Teknikprojektets välbesökta temadag köpte kommunen in ett kvalificerat hjälpmedel som stimulerar till aktivitet hos de som har exempelvis demens. Natttillsyn via trygghetskamera och nyckelfria lås, som initierades av projektet, har fortsatt. Efterfrågan har ökat allt eftersom fördelarna för den enskilde blivit mer kända. Att ge våra medborgare valfrihet via teknik men också via utförare kommer vi att fortsätta utveckla.

I arbetet med att ta fram en äldreplan genomfördes öppna möten i Bålsta, Skokloster och Krägga och många av synpunkterna togs tillvara. Ett genomgående önskemål är att få tillgång till någon form av 55+boende och någon enklare form av trygghetsboende. Att få välja sitt boende som äldre är viktigt.

Nyföretagandet i Håbo ligger på en hög nivå jämfört med andra kommuner och i år startade 155 företag. I dialog med näringslivet har vi landat i projektet ”Tillsammans mot 4.0”.

Företagarnas intresse av att etablera sig i kommunen är stort och här finns stora möjligheter till utveckling av mark för etablering av verksamheter. I Lillsjöns företagspark var det byggstart för en större dagligvaruhandel under hösten. I Björnbros verksamhetsområde (Logistik Bålsta) vann den första detaljplanen laga kraft och en väg in i området började anläggas. Våra företag ger tillväxt i landet och kommunen, det behöver vi.

Inom bygg- och miljöområdet har året präglats av arbete med processkartläggning och digitalisering. Förvaltningen började också med frukostmöten för företagare för att förbättra dialogen och servicen. Detta har tagits emot positivt.

Arbetet med en ny översiktsplan fortsätter inom plan och exploatering, liksom vårt stora centrumprojekt. Den första etappen kring resecentrum väntas bli föremål för remiss under 2019. I början av året väntas planförslaget för etappen kring själva centrum och gallerian gå ut på samråd.

Gröna dalenprojektet är äntligen beslutat. Det betyder att vi kommit ett steg närmare att förverkliga den plats för möten och rekreation som Bålsta och Håbo så väl behöver.

Inom vår tekniska verksamhet kom en ny vatten- och avloppsledning till Biskops-Arnö på plats. Energi-effektiviseringen i kommunens fastigheter och verksamheter fortsatte och målen för året nåddes. Tungt investeringar står på tur för att vi ska kunna förbättra men också behålla en av samhällets viktigaste komponenter, vatten och avlopp.

Nya bestämmelser för föreningsbidrag arbetades fram tillsammans med föreningslivet. 2019 får våra fritidshem ta del av en ny spännande verksamhet – Kulturakuten – som har arbetats fram med bidrag från Kulturrådet. Våra unga är vår framtid. Håbo ska vara deras självklara val i vuxenlivet.

I årets medborgarundersökning har Håbo kommun överlag fått något högre betyg från medborgarna än föregående år. Räddningstjänsten och gymnasieskolan är de verksamheter medborgarna är mest nöjda med.

Med de här axplocken från verksamheterna känner jag mig väldigt nöjd med vårt Håbo. Ett Håbo att få vara stolt över, som inte räds utmaningarna utan kavlar upp ärmarna och jobbar ännu mer.

Tack igen alla ni för året 2018!

Lotta Grahn Elg
Kommunstyrelsens ordförande

Fakta om Håbo kommun

Representation i kommunfullmäktige

Parti	Procent av giltiga röster valet 2018	Mandat
Socialdemokraterna	25,97	11
Moderaterna	25,9	10
Sverigedemokraterna	19,43	8
Centerpartiet	7,64	3
Bålstapartiet	7,14	3
Liberalerna	3,93	2
Vänsterpartiet	3,96	2
Kristdemokraterna	3,13	1
Miljöpartiet	2,48	1
Summa	100	41

Befolkning

Hushållssammansättning	Antal 2016	Antal 2017	Procent 2017	Procent riket 2017
Ensamstående utan barn	2 290	2 375	28	39
Ensamstående med barn	664	685	8	7
Sammanboende utan barn	2 196	2 198	26	24
Sammanboende med barn	2 606	2 616	31	23
Övriga hushåll	570	539	7	7
Totalt	8 276	8 413	100	100

Uppgifter för 2017 är de senast tillgängliga.

Åldersfördelning 2018-12-31

Ålder	Håbo kommun Antal	Håbo kommun %	Riket %	Uppsala län %
0-6	1 903	8,8	8,3	8,4
7-9	885	4,1	3,7	3,6
10-12	975	4,5	3,6	3,6
13-15	934	4,3	3,4	3,4
16-19	1 144	5,4	4,4	4,3
20-29	2 233	10,4	13,1	15,5
30-44	4 012	18,6	19,1	19,3
45-64	5 652	26,2	24,5	23,3
65-79	3 148	14,6	14,8	14,1
80-w	678	3,1	5,1	4,5
Summa	21 564	100,0	100,0	100,0

Skattesatser, procent

Håbo kommun	2014	2015	2016	2017	2018
Kommunen	21,34	21,34	21,34	21,34	21,34
Landstinget	11,16	11,16	11,71	11,71	11,71
Skattesats totalt	32,50	32,50	33,05	33,05	33,05

Innehåll

Inledning

Om årsredovisningen	2
Förord	3
Fakta om Håbo kommun	5
Organisation	6

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelse	7
Sammanfattning	7
Kommunens samlade verksamhet	7
Håbo kommun	11
Hundralappen	16
Fem år i sammandrag	17
Ekonomi	18
Personalredovisning	28
Befolkning, boende och sysselsättning	32

Ekonomisk redovisning

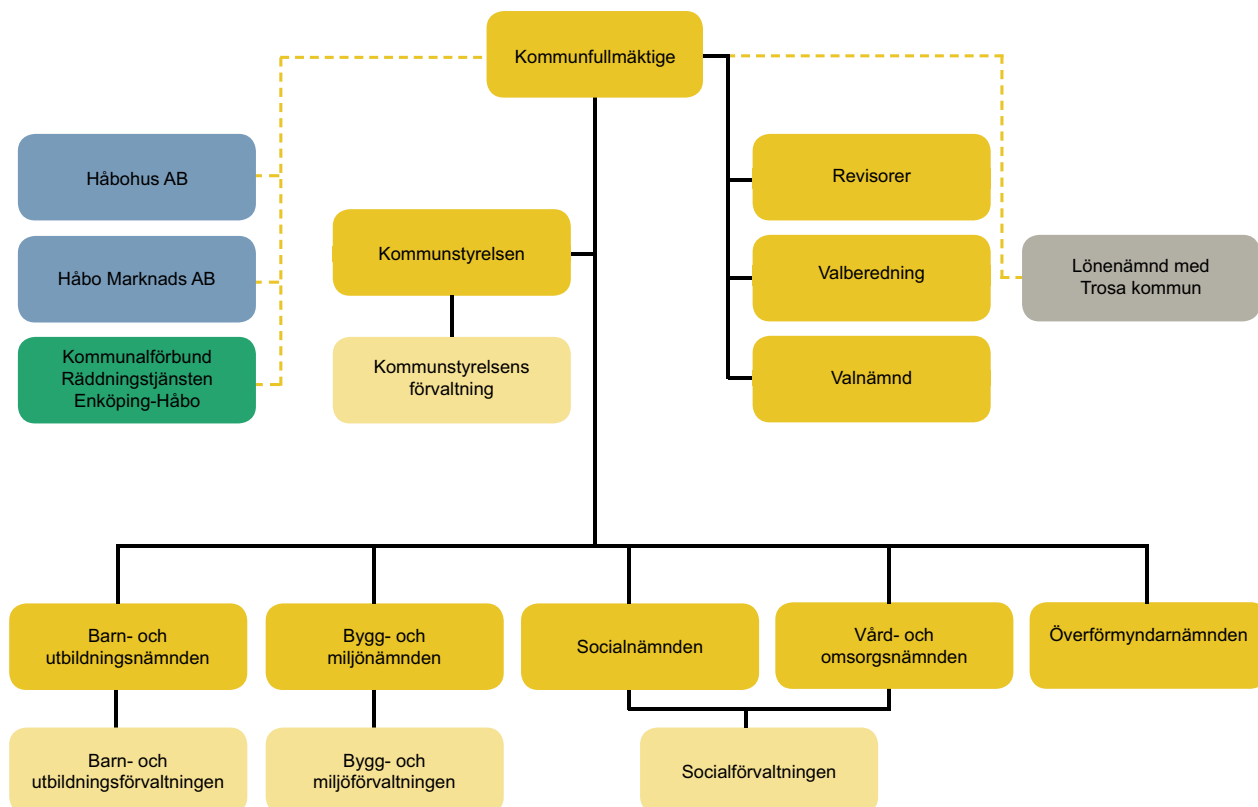
Redovisningsprinciper	37
Resultaträkning	39
Balansräkning	40
Kassaflödesanalys	41
Notförteckning	42
Driftredovisning	46
Investeringsredovisning	47
Exploateringsredovisning	48
VA- och avfallsverksamhet	52

Verksamheter, nämnder & bolag

Kommunstyrelsen	56
Överförmyndarnämnden	70
Bygg- och miljönämnden	71
Barn- och utbildningsnämnd	81
Socialnämnd	95
Vård- och omsorgsnämnd	105
Håbohus AB	115
Håbo Marknads AB	119
Kommunalförbundet Räddningstjänsten	122

Alla siffror inom parentes är föregående år om inget annat anges.

Organisation

- Gul** Politiker
- Ljusgul** Tjänstemän
- Blå** Helägda kommunala bolag
- Grön** Kommunalförbund
- Grå** Gemensam nämnd

Förvaltningsberättelse

Kommunstyrelsens ledamöter februari 2019. Övre raden från vänster: Thomas Moore (SD), Per-Arne Öhman (M), Leif Zetterberg (C), Fred Rydberg (KD), Fredrik Anderstedt (S), Sven Olov Dväring (S) Nedre raden från vänster: Helene Cranser (S), Owe Fröjd (Båp), Liselotte Grahn Elg (M), Michael Rubbestad (SD), Marie Nordberg (MP). Saknas på bilden: Agneta Hägglund (S), Kjell Dufvenberg (L).

Sammanfattning

Av kommunfullmäktiges fyra övergripande målområden har målet för Hållbara Håbo uppnåtts. För övriga målområden har målen inte nåtts helt. Nämnderna har uppfyllt 22 av 31 mål vilket motsvarar en total måluppfyllnad om 71 procent. Måluppfyllnaden är högre än föregående år då måluppfyllnaden var 66 procent. Kommunens samtliga finansiella mål har uppfyllts i sin helhet.

Bokslutet visar ett positivt resultat för hela koncernen och kommunen redovisar ett resultat på 44,0 miljoner kronor. Dock behöver koncernen ta höjd för kommande kända och okända kostnadsökningar och intäktsminskningar genom att öka andelen eget kapital.

Kommunens samlade verksamhet

Den sammanställda redovisningen sammanfattar kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Redovisningen ska ge en helhetsbild av verksamheten oavsett om den bedrivs i egen regi eller utförs av kommunens bolag eller externa bolag.

Kommunens samlade verksamhet består, utöver kommunen, av kommunens helägda kommunala bolag Håbohus AB och Håbo Marknads AB. Kommunen bedriver även räddningsverksamhet tillsammans med Enköpings kommun i ett kommunalförbund. Kommunen har tillsammans med Trosa kommun en gemensam nämnd, där Håbo kommun administrerar Trosa kommuns löneutbetalningar.

Verksamheten i extern regi, där kommunen köper

huvudverksamheter från andra utförare har ökat till 274,7 miljoner kronor, jämfört med 266,8 miljoner kronor föregående år. Det innebär att 19 procent av kommunens verksamhet utförs av andra än kommunen. Andelen är oförändrad från föregående år. Driftbidrag till räddningstjänsten samt till Håbo Marknads AB ingår. Generellt gäller att kommunen har det övergripande ansvaret för verksamheten även om själva utförandet ligger utanför kommunens organisation. Undantaget är tillsynsansvaret för grundskolan och gymnasiet som ligger på Skolinspektionen.

Barn- och utbildningsnämnden betalar 142,6 miljoner kronor för barn och elever i gymnasieskola, grundskola, förskoleklass, fritidshem och förskola som utförs av annan huvudman än kommunen. Vård- och omsorgs-

nämnden köper främst äldreboende, hemtjänst och LSS-verksamhet för totalt 55,4 miljoner kronor. Socialnämnden köper främst boende för ensamkommande flyktingbarn samt institutionsvård för 34,1 miljoner kronor från andra utförare. Det är en minskning med 34 procent från år 2017. Kommunstyrelsen betalar totalt 14,2 miljoner kronor för främst snöröjning och sandning av vägar. Driftbidraget till räddningstjänsten på 20,4 miljoner och Håbo Marknads AB på 5,6 miljoner kronor tillkommer. Överförmyndarnämndens verksamhet bedrivs i Uppsala kommuns regi, 2,1 miljoner kronor.

Kommunkoncernen

I den kommunala koncernen ingår kommunen, kommunens helägda bolag Håbohus AB, Håbo Marknads AB samt kommunalförbundet Räddningstjänsten Enköping-Håbo. Vid upprättandet av den sammanställda redovisningen har kommunens redovisningsprinciper varit vägledande. Ingen justering av avskrivningsprinciper har gjorts utan varje företags principer gäller. Interna poster av väsentligt värde har eliminerats vad gäller mellanhavanden mellan kommunen och bolagen samt mellan respektive bolag och mellan kommunalförbundet för räddningstjänsten och kommunen.

Sammanställd redovisning

Resultaträkning, tkr	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Rörelsens intäkter	466 871	485 681
Rörelsens kostnader	-1 370 700	-1 462 332
Avskrivningar	-82 967	-58 515
Verksamhetens nettokostnad	-986 796	-1 035 166
Skattenetto	1 082 078	1 125 259
Finansnetto	-22 405	-14 963
Resultat efter finansiella poster	72 877	75 130
Uppskjuten skatt		-4 666
Skatt på årets resultat	-18 640	-1 022
Resultat	54 237	69 442

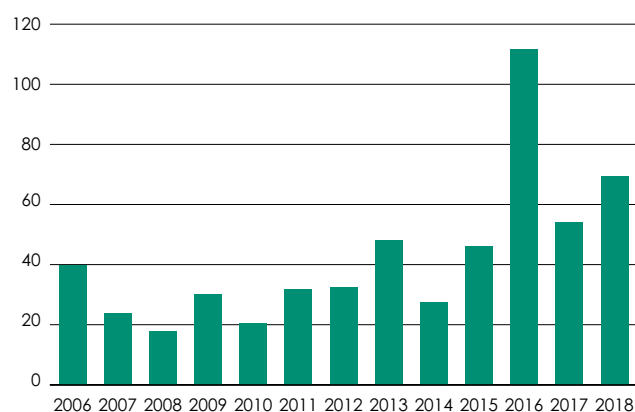
Omslutning	2 569 363	2 866 844
Soliditet	23,3 %	23,3 %

Konsolideringen till kommunkoncernnivå omfattar Håbo kommun, Håbohus AB, Håbo Marknads AB samt Håbo kommuns andel, det vill säga 35 procent, av kommunalförbundet Räddningstjänsten Enköping-Håbo. Eliminering har gjorts av periodiseringsfonder och obeskattade reserver för Håbo Marknads AB samt för Håbohus AB. Årets resultat mäts efter finansnetto och efter extraordinära intäkter och kostnader. I 2018 års bokslut uppgår koncernens resultat till 69,4 (54,2) miljoner kronor, vilket är 15,2 miljoner kronor bättre än föregående år. I den sammanställda redovisningen har koncerninterna poster eliminerats.

Kommunens redovisade resultat är cirka 44,0 (137,7) miljoner kronor. Det är 93,7 miljoner kronor sämre än

föregående år, beroende i stort sett på utdelning från Håbo Marknads AB år 2017. De kommunala bolagen redovisar ett resultat på sammanlagt drygt 24,0 (68,7) miljoner kronor, varav Håbohus AB 23,7 (5,0) miljoner kronor och Håbo Marknads AB 0,3 (62,5) miljoner kronor innan koncerninterna elimineringar. Räddningstjänsten redovisar ett överskott på 0,9 (3,4) miljoner kronor, varav Håbo kommuns andel är cirka 0,3 miljoner kronor.

Sammanställt resultat åren 2006–2018, mkr

Koncernen redovisar ett positivt resultat för 2018 men låneskulden är fortfarande stor och koncernen är mycket räntekänslig. Koncernen måste även framöver öka andelen eget kapital och därigenom skapa reserver för att möta kommande både kända och oförutsedda kostnadsökningar eller intäktsminskningar.

Koncernens soliditet är oförändrad från föregående år och ligger på 23,3 procent. Inklusive pensionsförpliktelser uppgår soliditeten till 12,7 (11,0) procent. Som jämförelse uppgick det ovägda medelvärdet för soliditeten i länets kommuner inklusive bolagen till 28,8 procent år 2017 och inklusive pensionsförpliktelser 12,2 procent.

Tillgångar

Koncernens totala tillgångar ökar med 297,5 (157,5) miljoner kronor netto. Kommunens tillgångar ökar med 121,5 (154,9) miljoner kronor. Håbohus AB:s tillgångar ökar med 150,6 (-4,6) miljoner kronor. Förklaringen till kommunens och Håbohus AB:s ökning är i huvudsak de stora investeringarna i fastigheter. Koncernens kostnad för avskrivningar uppgår till 58,5 (82,9) miljoner kronor. Det är en minskning med 24,4 miljoner kronor från år 2017.

Skulder

Skulderna inklusive pensionsförpliktelser och avsättningar förändras med 228,0 (103,2) miljoner kronor. Totala avsättningar ökar med 17,8 (-10,0) miljoner kronor sedan föregående år. Ökningen beror i huvudsak på att pensionsavsättningar ökar. Lång- och kortfristiga skulder förändras med 210,3 (113,) miljoner kronor. Långfristiga

skulder ökar med 161,4 (105,5) miljoner kronor varav 120 miljoner kronor förklaras av att Håbohus AB upptagit externa lån. Kortfristiga skulder ökar med 48,9 (7,7) miljoner kronor. Pensionsförpliktelser som redovisas utanför kommunens balansräkning enligt blandmodellen, minskar med 11,9 (-7,1) miljoner kronor i jämförelse med föregående år.

Ansvarsförbindelser och borgensåtaganden

Externa borgensåtaganden och ansvarsförbindelser för koncernen uppgår vid årets slut till 9,1 (10,5) miljoner kronor. Det är en minskning med 1,4 miljoner kronor sedan 2017. Kommunens borgensåtagande för föreningarna minskar med 1,2 miljoner kronor.

tkr	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Ansvarsförbindelser		
Egnahem kommunal kreditgaranti	54	38
Ansvarsförbindelse Håbohus AB	135	0
Borgensåtaganden		
Föreningar	10 266	9 034
Summa	10 455	9 072

Kommuninvest - medlemsansvar

Håbo kommun har ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 280 kommuner som per 2018-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Håbo kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2018-12-31 uppgår Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 404,8 miljarder kronor och totala tillgångar till 406,3 miljarder kronor. Håbo kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgår till 1 586 miljoner kronor (0,392 procent) och andelen av de totala tillgångarna uppgår till 1 599 miljoner kronor (0,394 procent).

Håbohus AB Verksamhet

Bolaget äger fastigheter belägna inom Håbo kommun. Fastigheterna omfattar både bostäder och lokaler. Bolaget är medlem i Sveriges allmännyttiga bostadsföretagsorganisation, SABO, samt Fastighetsbranschens

arbetsgivarorganisation, Fastigo. Dessutom är bolaget delägre i Husbyggnadsvaror, HBV förening utan personlig ansvarighet.

Antalet ägda lägenheter uppgår vid årets slut till 1 377 (1 350) med en bostadsyta om 89 260 (88 018) kvadratmeter samt 9 092 (8 970) kvadratmeter lokalyta. I lägenhetsbeståndet ingår bostäder för grupp-, äldreboende och särskilt boende samt 66 lägenheter med upplåtelseformen kooperativ hyresrätt.

Ekonomi

Nedan redovisas ett sammandrag av bolagets resultat och balansräkning. Bolaget redovisar ett positivt resultat om 23,7 (5,0) miljoner kronor. Bolagets anläggningstillgångar har ökat med 144,5 miljoner kronor. Bolagets samlade skuld, både det lång- och kortfristiga, har ökat med cirka 123,4 (-12,4) miljoner kronor. Likvida medel har ökat från förra året med 5,9 (-30,4) miljoner kronor. Bolaget soliditet har förbättrats från 13,3 procent till 13,6 procent. För ytterligare information om Håbohus AB hänvisas till bolagets avsnitt på sidan 115.

Resultaträkning, tkr	2017	2018
Verksamheternas intäkter	126 002	129 305
Försäljning fastigheter	0	0
Verksamhetens kostnader	-70 348	-88 938
Avskrivningar	-30 399	-2 206
Finansnetto	-14 901	-9 754
Resultat efter finansiella poster	10 354	28 407
Bokslutsdispositioner	-3 816	1 201
Uppskjuten skatt	0	-4 666
Skatt på årets resultat	-1 503	-1 197
Årets resultat	5 035	23 745

Balansräkning, tkr	2017	2018
Anläggningstillgångar	961 587	1 106 099
Omsättningstillgångar	1 270	1 480
Kassa och bank	29 950	35 874
Summa tillgångar	992 807	1 143 453
Eget kapital	131 714	155 459
Obeskattade reserver	40 594	39 393
Avsättningar	5 441	10 107
Långfristiga skulder	791 000	911 000
Kortfristiga skulder	24 058	27 494
Summa eget kapital och skulder	992 807	1 143 453

Soliditet	13,3 %	13,6 %
-----------	--------	--------

Håbo Marknads AB Verksamhet

Håbo Marknads AB är helägt av Håbo kommun och ansvarar för näringslivsrelaterat arbete samt besöksnäringsverksamheten i kommunen.

Bolaget ska stödja och utveckla befintligt näringsliv samt verka för nyetableringar av företag till kommunen.

Bolaget ska bistå kommunen i marknadsföring och försäljning av företagsmark, samt arbeta övergripande för ökad tillväxt inom näringsliv, turism och handel.

Ekonomi

Nedan redovisas ett sammandrag av bolagets resultat och balansräkning. Bolaget redovisar ett positivt resultat om 0,3 (62,5) miljoner kronor. Bolagets kortfristiga skuld uppgår till 14,1 miljoner kronor. Likvida medel har ökat från förra året med cirka 8,1 miljoner kronor till 15,3 miljoner kronor. Bolagets soliditet har uppgår 17 procent. För ytterligare information om Håbo Marknads AB hänvisas till bolagets avsnitt på sidan 119.

Resultaträkning, tkr	2017	2018
Verksamhetens intäkter	938	7 005
Försäljning mark	83 052	0
Verksamhetens kostnader	-5 165	-6 557
Avskrivningar	-58	-75
Finansnetto	-4	3
Resultat efter finansiella poster	78 763	376
Uppskjuten skatt	0	0
Skatt på årets resultat	-16 297	-89
Årets resultat	62 466	287

Balansräkning, tkr	2017	2018
Anläggningsstillgångar	2 532	62
Omsättningsstillgångar	79 058	1 596
Kassa och bank	7 183	15 260
Summa tillgångar	88 773	16 918
Eget kapital	74 612	2 845
Obeskattade reserver	0	0
Långfristiga skulder	0	0
Kortfristiga skulder	14 161	14 073
Summa eget kapital och skulder	88 773	16 918
Soliditet	84,1 %	17 %

Kommunalförbundet Räddningstjänsten Enköping-Håbo Verksamhet

Räddningstjänsten Enköping-Håbo är ett kommunalförbund skapat i syfte att fullfölja de skyldigheter som medlemskommunerna har enligt lagen om skydd mot olyckor.

I förbundets uppdrag ingår att utbilda kommunens anställda i brandskydd, systematiskt brandskyddsarbete och HLR (hjärt- och lungräddning).

Förbundet är uppdelat i sex insatsområden med varsin brandstation för snabbast möjliga räddningsinsats.

Håbo kommuns andel av räddningstjänsten är 35 procent och Enköpings kommuns andel är 65 procent.

Ekonomi

Nedan redovisas ett sammandrag av Håbo kommuns andel om 35 procent av kommunalförbundets resultat och balansräkning. Förbundet redovisar ett positivt resultat om sammantaget 0,9 miljoner kronor varav Håbos andel är 317 000 kronor. Förbundets samlade skuld, både den lång- och kortfristiga, har ökat med cirka 3,7 miljoner kronor eller 1,3 miljoner kronor för Håbo. Sammantaget har förbundets likvida medel ökat från förra året med 27,1 miljoner kronor. Förbundets soliditet har förbättrats från 4,4 procent till 5,3 procent. Det positiva resultatet som gäller förbundets eget kapital skapar en ekonomisk stabilitet inför kommande år.

För ytterligare information om Räddningstjänsten Enköping-Håbo hänvisas till förbundets avsnitt på sidan 122.

Resultaträkning, tkr	2017	2018
Verksamheternas intäkter	1 878	2 319
Driftbidrag från kommunen	20 174	20 775
Verksamheternas kostnader	-19 857	-21 624
Verksamhetens nettokostnad	2 195	1 470
Avskrivningar	-879	-986
Finansnetto	-141	-167
Årets resultat	1 175	317

Balansräkning, tkr	2017	2018
Anläggningstillgångar	11 970	12 392
Omsättningstillgångar	9 770	2 398
Kassa och bank	-412	9 064
Summa tillgångar	21 328	23 854
Eget kapital	938	1 253
Långfristiga avsättningar	5 986	6 908
Långfristiga skulder	3 500	5 600
Kortfristiga skulder	10 904	10 093
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	21 328	23 854

Soliditet	4,4 %	5,3 %
------------------	--------------	--------------

Håbo kommun

Uppföljning av kommunens mål

Mål och politisk viljeinriktning

Den 24 mars 2014 antog kommunfullmäktige Håbos nya vision – Vårt Håbo 2030.

Visionen är vägledande i kommunens arbete och visar hur kommunen ska utvecklas till år 2030. Den är en övergripande strategi för arbetet inom samtliga verksamhetsområden. Visionen består av fyra inriktningar.

- » Vi ska vara Hållbara Håbo och sträva mot jämlikhet och delaktighet. Vi tar vårt långsiktiga ansvar för natur och klimat och är energieffektiva och fossilbränslefria.
- » Bålsta ska vara en levande småstad med en intressant mix av människor, aktiviteter och service. Bålsta är en bra kombination av den täta stadens puls och småstadens stillhet.
- » Håbo kommun ska vara den naturnära Mälarkommunen genom att tillgängliggöra natur och vattenmiljöer för boende och besökare. Samtidigt har vi ett stort ansvar att förvalta och bevara.
- » Håbo kommun ska vara en aktiv part i Mälardalen genom att utnyttja sitt strategiska läge i regionen. Vi ska vara en attraktiv marknad för varor, tjänster, arbetsplatser, kompetens och kultur.

Mål för god ekonomisk hushållning och finansiella mål

För perioden 2016-2018 har fyra målområden med tillhörande strategier på kommunfullmäktiges nivå prioriterats. Dessa är tillika kommunens mål för god ekonomisk hushållning. Kommunens finansiella mål för perioden redovisas inom målområdet ”Håbo en kommun med sund ekonomi”.

Håbo kommun ska under perioden bli:

- » Attraktiv
- » Kvalitativ och effektiv
- » Hållbar
- » En kommun med sund ekonomi

Med utgångspunkt ifrån kommunfullmäktiges mål har varje nämnd och styrelse i uppdrag att årligen arbeta fram egna måldokument. Dessa ska innehålla nämndens/styrelsens egna prioriterade mål och åtgärder för att bidra till att nå kommunfullmäktiges prioriterade målområden och strategier. Utvärdering av kommunfullmäktiges mål, som tillika är mål för god ekonomisk hushållning, sker genom utvärdering av nämndernas mål enligt plan för uppföljning som årligen fastställs av kommunstyrelsen.

Attraktiva Håbo

Håbo kommun är en unik och attraktiv plats i Mälardalen med goda förutsättningar för tillväxt. Bra kommunal service och insatser i samverkan med andra aktörer stärker känslan av Håbo kommun som en bra plats för boende, arbete och besök.

För att bli attraktiva Håbo ska vi:

- » Skapa förutsättningar för fler bostäder och ett varierat näringsliv.
- » Stimulera möjligheter till meningsfull fritid för alla.
- » Öka samarbetet med olika aktörer för förbättrad infrastruktur och kollektivtrafik.
- » Förbättra tillgängligheten till mötesplatser och upplevelser.

Kvalitativa och effektiva Håbo

Vi ska utveckla våra tjänster utifrån håbobornas behov. Kraven på innehåll och kvalitet på tjänster och service ökar samtidigt som resurserna är begränsade. Vi måste eftersträva ett effektivt resursutnyttjande där ständiga förbättringar är en ledstjärna i alla våra verksamheter.

För att bli kvalitativa och effektiva Håbo ska vi:

- » Utveckla vår medborgardialog för ökad delaktighet och kunskap om kommunens verksamheter.
- » Tillvarata och uppmuntra medarbetarnas kompetens och engagemang.
- » Följa upp alla verksamheter med kvalitets- och effektivitetsmått och förtydliga arbetet med ständiga förbättringar.
- » Förbättra våra resultat genom att jämföra oss med andra kommuner och verksamheter för att identifiera förbättringsområden.

Hållbara Håbo

Vår verksamhet och tillväxt ska vara ekonomiskt och ekologiskt hållbar. Kommande generationer ska ha bättre förutsättningar att förvalta och utveckla kommunen.

För att bli hållbara Håbo ska vi:

- » Minska de egna verksamheternas miljö- och klimatpåverkan.
- » Skapa förutsättningar för att invånare och näringsliv aktivt ska kunna bidra till att minska kommunens miljö- och klimatpåverkan.
- » Värna kommunens grönområden och biologiska mångfald.

Håbo en kommun med sund ekonomi

Håbo kommuns verksamhet präglas av god ekonomisk hushållning. Skatten ska inte höjas och bör vara i nivå med jämförbara kommuner i Mälardalen.

- » Kommunens resultat ska över perioden uppgå till minst två procent av skattenettot.
- » Kommunens investeringar, exklusive exploateringsrelaterade kostnader, ska vara egenfinansierade.
- » Överskott och intäkter av engångskaraktär ska i första hand användas till att minska kommunens skuldsättningsgrad.
- » Exploateringsverksamheten ska totalt sett ge ett ekonomiskt överskott till kommunen.

Har målen nåtts?

Sammanfattande bedömning

Av de långsiktiga finansiella målen och nämndernas mål anses 22 av 31 som uppfyllda vid årets slut. Måluppfyllnaden är därmed 71 procent vilket är något högre än förra året då den var 66 procent. Den största skillnaden mot föregående år är den positiva utvecklingen inom målområdet Hållbara Håbo, som gått från 71 procent måluppfyllnad 2017 till 100 procent i år. Bland annat har elförbrukningen i kommunens fastigheter minskat och utbudet, och därmed även användandet, av ekologiska råvaror i skolköken har ökat.

Även målområdet Kvalitativa och effektiva Håbo har förbättrats betydligt från 50 procent 2017 till 82 procent i år.

Nedgången inom målområdet Håbo en kommun med sund ekonomi beror delvis på att de exploateringsavtal för privatägd mark som tecknats inte har full kostnadsäckning för utbyggnad av allmän infrastruktur.

Målområdet Attraktiva Håbo har en något lägre måluppfyllnad mot föregående år.

Nämndernas bedömning av måluppfyllelse redovisas i tabellen här nedanför. En mer detaljerad beskrivning av hur varje mål bedöms finns under respektive nämnds redovisning.

Attraktiva Håbo – 56 procent måluppfyllnad

Målområdet har en något sämre måluppfyllnad än 2017 då den var 63 procent. Det beror framförallt på att en fördjupad bedömning numera görs av målet att barnperspektivet ska beaktas vid alla utredningar om insatser för vuxna inom socialtjänsten. Av de utredningar som rör vuxna som kontrollerats inom missbruk bedöms samtliga inkludera ett beaktat barnperspektiv. I utredningarna inom ekonomiskt bistånd har 76 procent beaktat barnperspektivet.

Håbo kommuns kommunala förskolor och skolor når höga resultat. Håbos sammanvägda resultat i Sveriges kommuners och landstings ranking 2018 är plats 50 av 290 kommuner. Rankningen har förbättrats årligen från 2013 då kommunen var på plats 172. Årets förbättrade ranking beror till stor del på en ökning av meritvärdet i årskurs 9, uppnådda kunskapskrav i alla ämnen samt behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram.

Det finns en fortsatt god planberedskap för nya företagsetableringar och bostäder. Däremot visar den årliga medborgarundersökningen att utbudet av kultur- och idrottsevenemang samt nöjen uppfattas som lågt. Medborgarnas syn på kulturverksamheten har i år ett bättre resultat än förra året, men Håbo kommun ligger fortfarande lågt jämfört med rikssnittet. Medborgarna saknar i första hand konstutställningar och teaterföreställningar.

Inom vård och omsorg finns brister i social dokumentation. Trots att resultatet inte är godkänt visar det på en förbättring mot slutet av året efter att hemtjänsten i egen regi upprättat ett flertal genomförandeplaner.

Kvalitativa och effektiva Håbo – 82 procent måluppfyllnad

Målområdet har bättre måluppfyllnad än 2017 då den var 50 procent. Andelen hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd minskar under året och målsättningen nås. Även målet att externa insatser inom missbruksvården ska minskas uppnås. Antalet personer som

	Attraktiva Håbo	Kvalitativa och effektiva Håbo	Hållbara Håbo	Håbo en kommun med sund ekonomi	Antal mål som är uppfyllda
Kommunstyrelsen	●■	■●	●	■	3 av 6
Bygg- och miljönämnden	●■	●●	●		4 av 5
Barn- och utbildningsnämnden	●	●	●●	■	4 av 5
Socialnämnden	●●■	●●●	●		6 av 7
Vård- och omsorgsnämnden	■	●●■			2 av 4
Långsiktiga finansiella mål				●●●●	
Antal mål som är uppfyllda	5 av 9	9 av 11	5 av 5	4 av 6	19 av 29

● Uppfyllt ■ Uppfylls inte

placerats på behandlingshem för missbruk och beroendeproblematik har minskat och antalet vård dygn är lägre än på många år. Kvaliteten och effektiviteten inom vård och omsorg ökar under året genom att ny teknik tas tillvara så att individen kan upprätthålla sin självständighet och därmed även få ökad trygghet.

Inom grundskolan ökar andelen elever i årskurs 9 som når godkänt i samtliga ämnen. En positiv utveckling har skett de senaste åren och utvecklingsinsatser görs för att höja måluppfyllelsen ytterligare.

Kommunens mål att vara en attraktiv arbetsgivare är inte uppfyllt på grund av ökad korttidsfrånvaro och lägre hållbart medarbetarengagemang (HME) än tidigare. Trots resultat som ligger i nivå med andra kommuner nås inte de uppställda resultatmålen för året. Däremot har kommunen förbättrat sig i årets ranking av Nyckeltalsinstitutets Attraktiv arbetsgivarindex (AVI).

Hållbara Håbo – 100 procent måluppfyllnad

Målområdet har en fortsatt god utveckling av måluppfyllnaden jämfört med 71 procent 2017. Under året ses ventilationen i kommunens fastigheter överskrida. Gammal utrustning byts ut vilket minskar kommunens elförbrukning. Energiförbrukningen i kommunens lokaler kommer till 97,5 procent från förnybar eller återvunnen energi.

En målmedveten satsning på att inventera enskilda avlopp görs under året. Endast cirka 100 enskilda avlopp återstår att inventera 2019. När samtliga enskilda avlopp inventerats kommer arbetet med tillsyn att planeras utifrån de olika anläggningarnas behov.

Andelen ekologiska råvaror i kommunens skolkök ökar från 30 procent 2017 till 45 procent. Det beror främst på att tillgången till ekologiska råvaror ökat.

Fler nyanlända barn och ungdomar än tidigare är självförsörjande efter avslutade studier i Håbo kommun.

Andelen ekologiska råvaror i kommunens skolkök har ökat till 45 procent jämfört med 30 procent 2017.

Genom tre projekt med fokus på nyanlända ökar integrationen av skyddsbehövande och ensamkommande barn och unga i samhället. Ett samverkansprojekt med Håbo FF har genomförts där ett 30-tal nyanlända ungdomar deltagit.

Håbo en kommun med sund ekonomi – 67 procent måluppfyllnad

Målområdet har lägre måluppfyllnad än 2017 då den var 83 procent. Anledningen är att exploateringsavtal och exploateringsbudgetar för privatägd mark som kommunstyrelsens förvaltning har skrivit avtal på inte täcker kostnaderna för utbyggnaden av allmän infrastruktur samt att barn- och utbildningsnämndens resultat visar ett fortsatt underskott. Underskottet finns främst inom grundskoleverksamheten.

Kommunens långsiktiga finansiella mål nås

Kommunens samtliga finansiella mål uppnås även detta år. När det gäller skattesats till kommunen ligger Håbo kommun i mitten av länets kommuner, tillsammans med Enköpings kommun. Skatten har inte höjts.

Kommunens resultat för året är 3,9 procent av skattnettot. Under 2016–2018 har resultatet årligen varit minst två procent av skattnettot.

Alla pågående exploateringsprojekt beräknas tillsammans ge ett överskott/nettoexploatering på 13,0 miljoner kronor under projekttiden. Därmed nås det långsiktiga målet om att exploateringsverksamheten totalt sett ska ge ett ekonomiskt överskott till kommunen.

Kommunens investeringar, exklusive de exploateringsrelaterade, har finansierats till 100 procent, vilket innebär att nya lån inte har behövt tas upp under året. Överskott och intäkter av engångskaraktär har använts till att finansiera kommunens investeringar.

Kvalitet

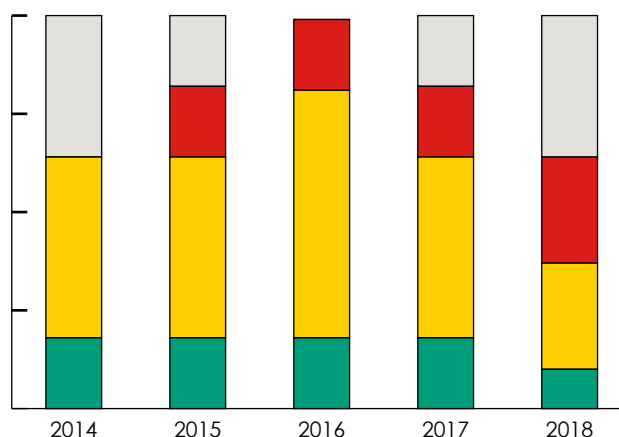
Vi jämför oss med andra kommuner
Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) är ett verktyg där kommuner jämförs. Arbetet drivs av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Jämförelsen ser på kommuners kvalitet ur ett invånarperspektiv. 260 kommuner deltar i jämförelsenätverket idag.

Kommunens kvalitet undersöks årligen inom tre områden:

- » Barn och unga
- » Stöd och omsorg
- » Samhälle och miljö

Resultaten ger en indikation på kvaliteten i kommunen och därför är det viktigt att analysera resultaten och se varför de ser ut som de gör. I jämförelsedigrammen används färgerna rött, gult och grönt för att visa hur Håbo kommuns resultat ligger till jämfört med andra. För varje mått rangordnas alla kommuner efter sitt resultat. De 25 procent bästa kommunerna får grön färg, de 25 procent sämsta får röd färg och de övriga kommunerna i mitten får gul färg. Saknas data visas det med grå färg. Varje stapel i diagrammen visar översiktligt andelen mått med respektive färg inom varje perspektiv. Färgsättningen visar om resultatet är bra eller dåligt i jämförelse med andra, inte om resultatet i sig är bra eller dåligt.

Nedan ges en sammanfattande bild av Håbo kommuns kvalitet i jämförelse med andra kommuner.

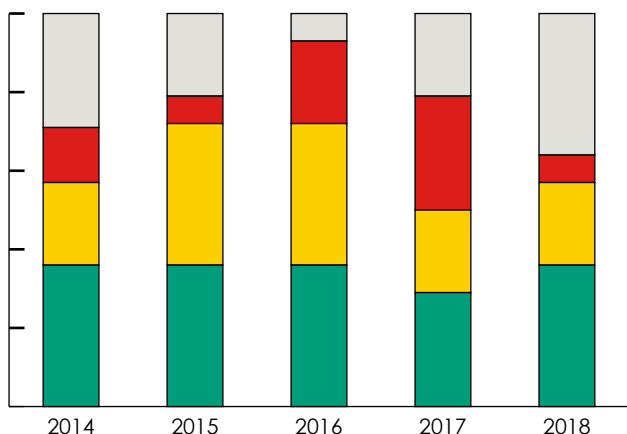
Barn och unga

Området Barn och unga är valt på grund av att det är en prioriterad målgrupp. Nyckeltalen är framförallt kopplade till utbildningsverksamheten.

I Håbo erbjuds 74 procent av alla som söker förskola plats på önskat datum. Resultatet har gått ner något jämfört med tidigare år men är högre än genomsnittet i landet. Förskoleplats erbjuds alltid inom garantitiden. Invånarantalet i kommunen ökar årligen och det märks på barnantalet på förskolorna. Barngrupperna är något större än övriga kommuner i jämförelsen, men den nyöppnade förskolan i Frösundavik påverkar förskolans organisation och barngruppernas storlek positivt.

Resultaten i grundskolan ökar i Håbo kommun. I årskurs 9 förbättras resultaten jämfört med föregående år. Detsamma gäller andelen elever som är behöriga till gymnasiet. Utmaningen inom grundskolan är att höja betygsresultaten i årskurs 6, där resultaten har sjunkit i jämförelse med tidigare år.

Årets elevenkät i årskurs 9 visar något sämre resultat än tidigare år för upplevelsen av trygghet och studiero. Samtidigt är allt fler elever nöjda med sin skola som helhet.

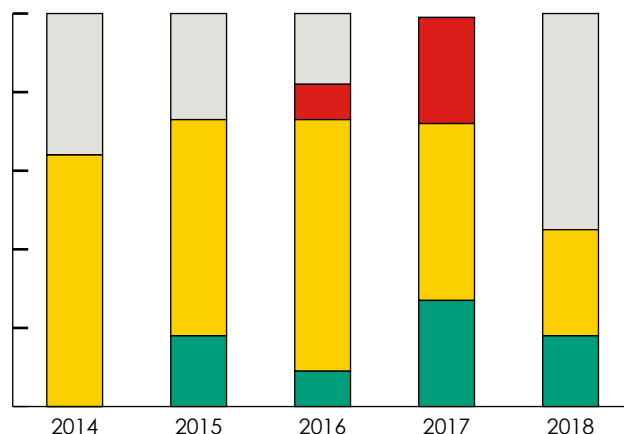
Stöd och omsorg

Området Stöd och omsorg fokuserar på de målgrupper av medborgare som behöver service av socialtjänst och omsorgsverksamhet utifrån sina specifika behov.

Hela 86 procent av personer med insatser inom individ- och familjeomsorg (IFO) upplever att deras situation förbättrats efter kontakt med kommunens socialtjänst. Det är en stor förbättring jämfört med tidigare år och placerar in Håbo som en av de 25 procent bästa kommunerna i landet.

Kommunen placerar sig även som en av de 25 procent bästa kommunerna när det gäller förnyad ansökan om försörjningsstöd inom ett år efter avslutat försörjningsstöd. Däremot har väntetiden inom försörjningsstöd från ansökan till beslut försämrats jämfört med tidigare år.

Inom kommunens hemtjänst, särskilt boende för äldre och LSS, visar årets mätning att kvaliteten förbättrats. Den enskilde vårdtagaren upplever att möjligheten att påverka sin vardag har ökat, vilket även gett positiva resultat på tryggheten. Inom hemtjänsten träffar hemtjänsttagaren i genomsnitt 13 anställda under en period på 14 dagar, vilket placerar Håbo som en av de 25 procent bästa kommunerna i landet.

Samhälle och miljö

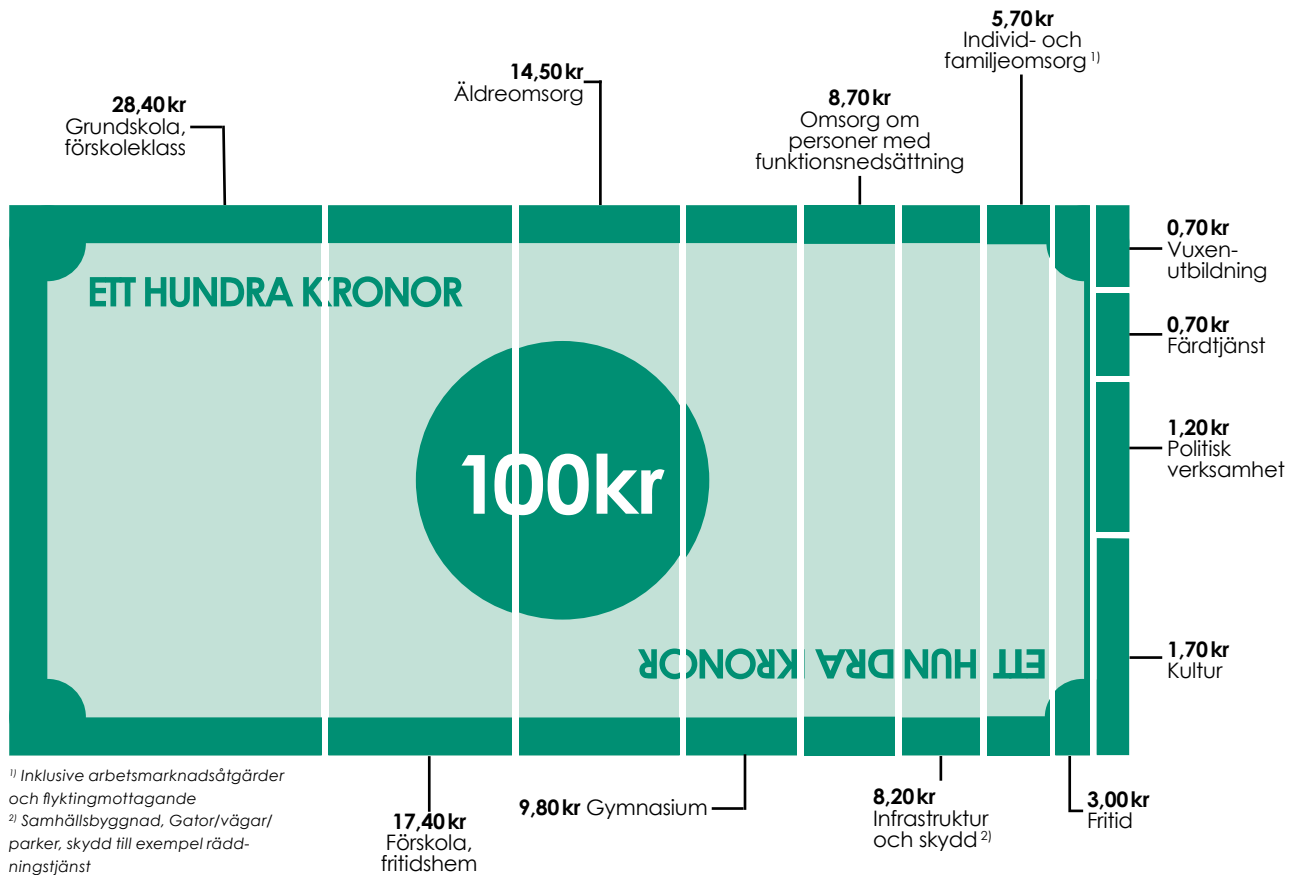
Inom området Samhälle och miljö finns nyckeltal som mäter kommunens service till samtliga som bor, vistas eller verkar i kommunen. Kommunal service som bibliotek ingår. Dessutom ingår hållbart samhällsbyggande, både socialt vad gäller arbetsmarknad och delaktighet, ekonomiskt kopplat till näringsliv samt miljömässigt.

Samtliga frågor som kommer in via kommunens officiella e-post besvaras inom en dag och hela 80 procent av de som kontaktar kommunen via kommunens huvudnummer får direkt ett svar på sin fråga. Det placerar Håbo kommun som en av landets tio bästa kommuner när det gäller tillgänglighet och service.

Av kommunens bilar har andelen miljöbilar sjunkit jämfört med tidigare år. Under året har det köpts in en del specialutrustade bilar som främst drivs av diesel.

Så här används 100 kronor i skatt 2018

Det mesta av dina skattekrönor går till skola och omsorg. Så här fördelas 100 kronor i skatt till olika verksamheter.

Fem år i sammandrag

	2014	2015	2016	2017	2018
Antal invånare 31 dec	20 034	20 279	20 737	21 083	21 564
Befolkningsökning, antal invånare	66	245	458	346	481
Kommunal skattesats per 100 kr	21,34	21,34	21,34	21,34	21,34
Landstingets skattesats per 100 kr	11,16	11,16	11,71	11,71	11,71
Total skattesats per 100 kr	32,5	32,5	33,05	33,05	33,05
Skattekraft som andel av medelkommun, procent	109	108	109	108	106
Verksamhetens nettokostnad, mkr	907	922	953	1009	1076
Verksamhetens nettokostnad, ökning procent	8%	2%	3%	6%	7%
Skatteintäkter och generella statsbidrag (skattenetto), mkr	942	977	1 036	1 082	1 125
Skattenetto, ökning procent	4%	4%	6%	4%	4%
Årets resultat, mkr	17	49	75	138	44
Årets resultat som andel av skattenettet	1,8%	5,1%	7,2%	12,7%	3,9%
Soliditet	22%	24%	28%	32%	32%
Soliditet inklusive pensionsåtagande	- 6%	- 1%	5%	13%	15%
Investeringar, netto mkr	87	91	75	133	149
Självfinansieringsgrad investeringar	71%	100%	115%	62%	70%
Investeringar inklusive exploatering netto mkr	104	106	133	190	183
Årets resultat koncernen, mkr	27	44	112	54	69
Soliditet koncernen	17%	18%	23%	23%	23%

Ekonomi

Årets resultat

Kommunen redovisar ett positivt resultat på 44,0 (137,7) miljoner kronor jämfört med budgeterat resultat på 15,1 miljoner kronor. Det är 28,9 miljoner kronor bättre än budgeterat. Under året har kommunen fått intäkter av engångskaraktär, bland annat stimulansmedel för ökat bostadsbyggande på 4,9 miljoner kronor och reavinst vid försäljning av exploateringsfastigheter på 33,8 miljoner kronor. Elimineras reavinsterna inom exploateringsverksamheten uppgår resultatet för kommunen till 10,0 miljoner kronor.

Avvikelsen jämfört med budgeterat resultat beror på både positiva och negativa poster. Nämnderna redovisar ett underskott på 7,6 (+10,2) miljoner kronor. Överskott redovisas av kommungemensamma verksamheter med 6,3 (9,0) miljoner kronor, överförmyndarnämnden 0,5 (0) miljoner kronor samt vård- och omsorgsnämnden 1,3 (4,1) miljoner kronor.

Barn- och utbildningsnämnden redovisar ett underskott med 12,4 (13,3) miljoner kronor, socialnämnden -2,7 (+6,0) miljoner kronor, bygg- och miljönämnden -0,5 (+4,3) miljoner kronor. Driftbidraget till marknadsbolaget uppgår till 5,6 miljoner kronor och visar ett underskott på cirka 600 000 kronor.

Taxefinansierade verksamheter redovisar ett överskott på totalt 4,0 (8,0) miljoner kronor, varav avfallsverksamheten ett överskott på cirka 1,1 (0,5) miljoner kronor och VA-verksamheten ett överskott på 2,8 (7,5) miljoner kronor. VA-verksamhetens överskott regleras direkt mot VA-fonden i balansräkningen och redovisas inte i kommunens resultaträkning.

Skatteintäkter och det kommunala utjämningsbidraget för Håbo är 5,3 (+13,0) miljoner kronor lägre än budgeterat.

Finansnettot visar ett överskott på 11,2 (87,6) miljoner kronor beroende på överskotts betalning från Kommuninvest på 3,9 (1,7) miljoner kronor och den låga räntnivån för kommunens långfristiga skulder 10,0 (11,2) miljoner kronor. Skillnaden mellan åren avseende finansiella intäkter beror bland annat på anteciperad utdelning från Håbo Marknads AB om 72,1 miljoner kronor år 2017.

Kontot för pensionskostnader och upplupna lönekostnader ger nettounderskott på 4,6 (4,0) miljoner kronor, varav upplupna löneskulder har ökat med 1,9 (2,0) miljoner kronor och pensionskostnader visar högre kostnader med 5,0 (4,0) miljoner kronor jämfört med budget.

Avskrivningarna av kommunens anläggningstillgångar och inventarier är lägre än budgeterat och ger ett överskott på 5,0 (4,3) miljoner kronor. Huvuddelen av överskottet redovisas på kommunens fastigheter och inom gatuanläggningar.

Resultaträkning

tkr	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Verksamhetens intäkter	370 668	393 074
Verksamhetens kostnader	-1 328 118	-1 469 330
Verksamhetens nettokostnad	-957 450	-1 076 256
Finansnetto	64 689	-5 045
Skattenetto	1 082 078	1 125 259
Årets resultat	189 317	43 958
<hr/>		
Omslutning	1 663 832	1 785 281
Soliditet	32,2 %	32,4 %

Resultat jämfört med budget

Resultatet för nämnderna, exklusive avgiftsfinansierade verksamheter, är ett underskott med 7,5 (+10,2) miljoner kronor eller 0,7 procent. Finansnettot uppgår till ett överskott på cirka 11,2 (64,7) miljoner kronor, beroende på lägre räntekostnader för kommunens långfristiga lån och överskottsutdelning från Kommuninvest. Skattenettet är 5,3 (13,0) miljoner kronor lägre än budgeterat. Avfallsverksamheten redovisar överskott om cirka 1,2 (0,5) miljoner kronor vilket regleras mot upparbetat eget kapital för avfallsverksamheten, se not 18.

Avvikelse mellan budget och resultat

Nämnder/styrelse	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Kommungemensamma verksamheter	9,0	6,3
Överförmyndarnämnd	-	0,5
Socialnämnd	6,0	-2,7
Bygg- och miljönämnd	4,3	-0,5
Barn- och utbildningsnämnd	-13,3	-12,4
Vård- och omsorgsnämnd	4,1	1,3
Avfallsverksamhet	0,5	1,1
Summa	10,6	-6,4

I juni beslutade kommunfullmäktige om tillskott av budget till två nämnder. Barn- och utbildningsnämndens budget ökades med 11,5 miljoner kronor för ökat antal elever och barn och vård- och omsorgsnämnden fick 2,4 miljoner kronor för att starta korttidsboende i september.

Den största procentuella avvikelsen mot budgeten uppvisar överförmyndarnämnden med 20,9 procent (+0,5 miljoner kronor), socialnämnden med 4,7 procent (-2,7 miljoner kronor), bygg- och miljönämnden med 3,3 procent (-0,5 miljoner kronor) och kommunstyrelsen inklusive övergripande verksamheter med 3,1 procent (+6,2 miljoner kronor). Barn- och utbildningsnämnden

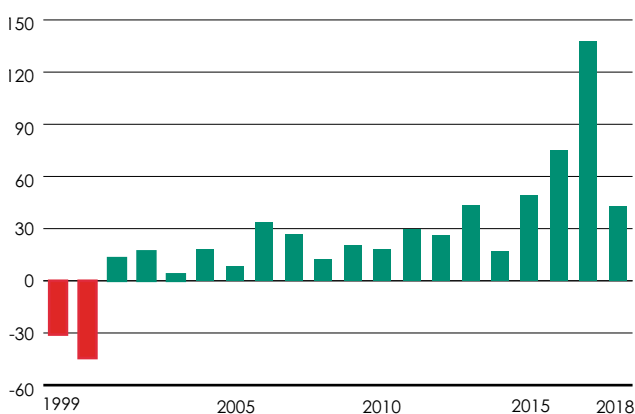
redovisar ett underskott på 2,2 procent (-12,4 miljoner kronor) och vård- och omsorgsnämnden redovisar ett överskott om 0,5 procent (+1,3 miljoner kronor) jämfört med budgeten.

Avfallsverksamhetens redovisar ett överskott på 1,2 miljoner kronor. VA-verksamhetens resultat för 2018 uppgår till ett överskott på 2,8 miljoner kronor, vilket inte redovisas i tabellen ovan beroende på att resultatet för VA-verksamheten regleras i balansräkningen som en skuld eller fordran på kommunen.

Utförligare analyser och kommentarer redovisas i nämndernas verksamhetsberättelser.

Resultat år 1996-2018

För åren 1996-2000 uppgick de ackumulerade underskotten till 180,0 miljoner kronor. De senaste 18 åren har kommunen redovisat överskott om sammanlagt 593,0 miljoner kronor.

Nämndernas nettokostnader ökar med 74,0 miljoner kronor jämfört med år 2017. Kostnadsökningen är 7,6 procent, vilket kan jämföras med ökningen på 64,8 miljoner kronor (7,1 procent) mellan åren 2016 och 2017.

Ökning av nettokostnader

Analysen i tabellen visar att den procentuella nettokostnadsökningen mellan 2017 och 2018 är högre än mellan 2016 och 2017. I relation till ökningen av skattenettet med 43,2 miljoner kronor (4,0 procent) mellan åren, är nettokostnadsökningen 3,7 procentenheter högre 2018. I analysen har eliminering skett av nettokostnader för avgiftsfinansierade verksamheter, pensionskostnader, upplupna löneskulder och realisationsvinster. För att jämförelsen mellan åren ska bli rättvisande har kommunen inte tagit med interna intäkter och kostnader, exempelvis internhyrestransaktioner och kapitalkostnader, det vill säga internränta och avskrivning på tillgångarna.

Kostnader inom kommungemensam verksamhet

Kommungemensamma verksamheters nettokostnader har ökat med 26,2 miljoner kronor eller 13,5 procent mellan år 2017 och 2018.

Verksamheter som ökat kostnaderna är; fastighetsverksamhet 9,9 miljoner kronor eller 16 procent varav lokalvård cirka 800 000 kronor, politisk verksamhet 1,4 miljoner kronor eller 19 procent varav kommunfullmäktige cirka 300 000 kronor, valnämnd cirka 500 000 kronor, revision cirka 300 000 kronor.

Nämndernas nettokostnader

Nettokostnadsförändring och realisationsvinster exklusive internttransaktioner, tkr

Nämnd	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Förändringar	Procent
Kommungemensamma verksamheter ¹⁾	-194 296	-220 535	26 239	13,5
Överförmyndarnämnden	-1 828	-1 879	51	2,8
Socialnämnd	-46 758	-57 200	10 442	22,3
Bygg- och miljönämnd	-11 000	-14 374	3 374	30,7
Barn- och utbildningsnämnd	-500 226	-517 351	17 125	3,4
Vård- och omsorgsnämnd	-219 378	-236 311	16 933	7,7
Summa	-973 486-1 047 650	-973 486-1 047 650	74 164	7,6
Realisationsvinster	20 364	33 761	-13 398	68,8
Summa	-953 122-1 013 889	-953 122-1 013 889	60 766	6,4

Kapitalkostnaderna är exkluderade i redovisningen ovan med anledning av att jämförelsen mellan åren ska bli rättvisande. Realisationsvinster är redovisade för båda åren i tabellen ovan. Taxefinansierade verksamheterna avfall och VA ingår inte i redovisningen ovan.

¹⁾ Kommunfullmäktige, stöd till politiska partier, valnämnd, revision, kommunstyrelse, kommunstyrelsens förvaltning inklusive kultur och livsmiljö och tekniska verksamheter.

²⁾ Organisationsförändring avseende plan- och exploateringsverksamheten från bygg- och miljöförvaltningen till kommunstyrelsens förvaltning som genomfördes årsskiftet 2017/2018 har korrigerats i tabellen ovan för att jämförelsen ska bli rättvisande.

Verksamheter infrastruktur, skydd, näringsliv har ökat kostnaderna med 12,8 miljoner kronor eller 24 procent varav verksamheten gator, vägar, parkering och parker med 5,2 miljoner kronor, näringslivsfrämjande åtgärder (Håbo Marknads AB) 5,6 miljoner kronor, fysisk, teknisk planering och bostadsförsörjning med 1,3 miljoner kronor och driftbidraget till räddningstjänsten har ökat med cirka 500 000 kronor.

Verksamheterna inom fritid och kultur har ökat kostnaderna med cirka 600 000 kronor eller tre procent. Gemensam administration inkluderande kommunens försäkringar och medlemsavgifter har ökat kostnaderna med 1,5 miljoner kronor eller 3 procent mellan åren 2017 - 2018.

Nettokostnader för nämndernas verksamheter, exklusive interna transaktioner och kapitalkostnader

Barn- och utbildningsnämndens nettokostnader ökar med 17,1 miljoner kronor eller 3,4 procent. Inom kommunens vuxenutbildning inklusive särsvux och SFI (Svenska för invandrare) ökar kostnaderna med 4,2 miljoner kronor jämfört med förra året. Intäkterna minskar med cirka 800 000 kronor främst EU-bidrag och driftbidrag från staten. Vad gäller kostnadsökningen är det kostnaderna för köpta platser från andra kommuner och företag som har ökat med 2,4 miljoner kronor. Personalkostnaderna har ökat med 1,2 miljoner kronor från förra året. Inom verksamheterna grundskola, fritidshem och förskoleklasser ökar kostnaderna i jämförelse med förra året med 6,0 miljoner kronor eller 2,3 procent. Intäkterna i form av försäljning av skolplatser och statsbidrag ökar med 6,9 miljoner kronor. Kostnadsökningar mellan åren återfinns i form av köpta platser 2,2 miljoner kronor och personalkostnader som har ökat 9,7 miljoner kronor. Kostnader för externa lokaler i form av hyra av paviljonger har minskat med 1,6 miljoner kronor. Inom gymnasieverksamheten inklusive särgymnasium ökar kostnaderna med 2,2 miljoner kronor eller 2,6 procent från förra året, bland annat beroende på högre personalkostnader 1,6 miljoner kronor och högre kostnader för köpta platser av andra kommuner 2,6 miljoner kronor. Försäljning av gymnasieplatser och särgymnasieplatser till andra kommuner har gett ökad intäkt om 3,9 miljoner kronor. Inom musikskolan är kostnaderna i stort sett oförändrade. Inom förskola ökar kostnaderna med 8,3 miljoner kronor eller 7,5 procent. Inom övriga verksamheter inom barn- och utbildningsnämnden minskar kostnaderna med 3,6 miljoner kronor.

Socialnämndens nettokostnader ökar med cirka 10,4 miljoner kronor eller 22,3 procent. Barn- och ungdomsvård ökar med cirka 5,8 miljoner kronor och ekonomisk

bistånd 1,8 miljoner kronor. Flyktingverksamhet ger ett nettoöverskott på cirka 700 000 kronor jämfört med år 2017 då nettoöverskottet uppgick till 5,8 miljoner kronor, en förändring med 5,1 miljoner kronor. Verksamheten missbruksvård för vuxna minskar med 1,8 miljoner kronor jämfört med förra året. Övriga verksamheter minskar kostnaderna med cirka 500 000 kronor i jämförelse med förra året.

Vård- och omsorgsnämnden ökar nettokostnaden med cirka 17,0 miljoner kronor eller 7,7 procent på grund av flera kostnadsökningar. Kostnaden för vård och omsorg i särskilt boende ökar med 3,9 miljoner kronor och kostnaden för korttidsboende ökar med 2,7 miljoner. Kostnaden för hälso- och sjukvård är cirka 1,6 miljoner kronor högre i jämförelse med förra året. Kostnaden för insatser inom LSS-verksamheten ökar med drygt 10,0 miljoner kronor. Kostnaderna för färd- och riksfärdtjänst ökar med cirka 700 000 kronor. Övrig kostnadsminskning inom nämndens verksamhetsområde uppgår till 1,9 miljoner kronor.

Bygg- och miljönämndens nettokostnader ökar med 3,4 miljoner kronor eller med 30,7 procent jämfört med förra året. Kostnaderna ökar med cirka 1,7 miljoner kronor. Kostnadsökningen mellan åren beror i huvudsak på ökade personalkostnader (cirka 800 000 kronor), ökade kostnader för bostadsanpassningsbidrag (cirka 500 000 kronor) och tillfälligt inhyrd personal (cirka 600 000 kronor). Övrig kostnadsminskning inom nämndens verksamhetsområde uppgår till cirka 200 000 kronor.

Intäkterna minskar med drygt 1,7 miljoner kronor. Intäktsminskningen beror främst på mindre avgifter för bygglov och tillsynsärenden jämfört med förra året.

Kostnads- och intäktsanalys mellan åren 2017 och 2018, exklusive interna transaktioner

Slag	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Förändring
Intäkter	370 669	393 074	22 405
Kostnader			
Inköp av varor och tjänster samt utbetalning av bidrag	-558 927	-604 884	-45 957
Kostnader för arbetskraft (personalkostnader)	-769 191	-809 199	-40 008
Summa kostnader	-1 328 118	-1 414 083	-85 965
Avskrivning av inventarier och fastigheter	-51 631	-55 247	-3 616
Skatteintäkter och utjämning	1 082 078	1 125 259	43 181
Finansnetto	64 688	-5 045	-69 733
Netto	137 686	43 958	-93 728

Ändrad redovisningsprincip år 2018. Va-verkets överskott bokförs som en förutbetalad intäkt mot tidigare som en upplupen kostnad. Korrigeringen har gjorts i tabellen ovan i bokslut 2017 för att jämförelse mellan åren ska bli rättvisande.

Intäkter

Kommunens externa intäkter ökar med 22,4 (23,9) miljoner kronor. Ökningen kommer från flera intäktskällor:

- » Försäljning av varor och material ökar med cirka 400 000 kronor netto, främst inom pedagogisk omsorg cirka 200 000 kronor. Fritid och kultur ökar försäljningen med cirka 200 000 kronor, infrastruktur och skydd cirka 100 000 kronor och affärsverksamheten cirka 200 000 kronor. Verksamheter som minskar försäljningsintäkter är vård och omsorg, cirka 300 000 kronor.
- » Taxor och avgifter ökar med 7,8 miljoner kronor netto. Största ökningarna finns inom avfallsverksamhet 1,2 miljoner kronor, infrastruktur och skydd med mera cirka 500 000 kronor samt förskola och fritidshem 1,1 miljoner kronor. Inom VA-verksamheten ökar intäkterna med 6,3 miljoner kronor och övriga verksamheter är det en minskning med cirka 1,3 miljoner kronor.
- » Intäkter i form av hyror och arrenden ökar med 1,3 miljoner kronor. En stor del är hyresintäkter från externa kunder främst inom vård och omsorg samt ekonomiskt bistånd, 1,3 miljoner kronor. Övriga verksamheter redovisar i stort sett oförändrade hyresintäkter i jämförelse med förra året.
- » Bidrag till kommunen minskar med 29,1 miljoner kronor. Verksamheter som får ökade bidrag i jämförelse med år 2017 är pedagogisk verksamhet 1,6 miljoner kronor, fritid och kultur 1,6 miljoner kronor samt särskilt inriktade insatser cirka 900 000 kronor. I samband med valet utbetalades cirka 400 000 kronor. Verksamheter som får minskade bidrag är flyktingmottagande 33,1 miljoner kronor, övriga verksamheter får minskade bidrag med cirka 500 000 kronor.
- » Kommunens försäljning av verksamheter till andra kommuner samt övriga ersättningar ökar med 6,6 miljoner kronor. Bland annat ökar försäljningen av gymnasium med 2,2 miljoner kronor och gymnasie-särskolan 1,7 miljoner kronor. Övriga verksamheter ökar intäkterna med sammantaget cirka 700 000 kronor.
- » Försäljning av tillgångar, i huvudsak mark och fastigheter, ökar med 35,5 miljoner kronor.

Inköp av material, lämnade bidrag, köp av verksamhet och övriga driftkostnader

Kostnaden för köp av material, lämnade bidrag, köp av verksamhet och övriga driftkostnader ökar med 46,0 miljoner kronor i jämförelse med förra året. Förändringen förklaras av flera poster. Främst finns kostnadsökningar inom försålda exploateringsfastigheter 25,0 miljoner kronor, köp av huvudverksamhet 7,9 miljoner kronor, bränsle, energi och vatten 4,6 miljoner kronor, lämnade bidrag 4,4 miljoner kronor, fastighetskostnader och entreprenader 3,5 miljoner kronor, förbrukningsinventarier- och maskiner 2,3 miljoner kronor, tillfälligt inhyrd personal 2,1 miljoner kronor, hyra/leasing av maskiner samt inventarier cirka 900 000 kronor. Övriga driftkostnader ökar med sammanlagt 2,3 miljoner kronor.

De största kostnadsminskningarna är inom lokal- och markhyror med 2,3 miljoner kronor samt konsultkostnader 4,7 miljoner kronor.

Verksamheten i extern regi, där kommunen köper huvudverksamhet från andra utförare har ökat till 274,7 miljoner kronor, jämfört med 266,8 miljoner kronor föregående år. Det innebär att 19 procent av kommunens verksamhet utförs av andra än kommunen. Andelen är oförändrad från föregående år. Driftbidrag till räddningstjänsten samt till Håbo Marknads AB ingår. Generellt gäller att kommunen har det övergripande ansvaret för verksamheten även om själva utförandet ligger utanför kommunens organisation. Undantaget är tillsynsansvaret för grundskolan och gymnasiet som ligger på Skolinspektionen.

Barn- och utbildningsnämnden betalar 142,6 miljoner kronor för barn och elever i gymnasieskola, grundskola, förskoleklass, fritidshem och förskola och som utförs av annan huvudman än kommunen. Vård- och omsorgsnämnden köper främst äldreboende, hemtjänst och LSS-verksamhet för totalt 55,4 miljoner kronor. Socialnämnden köper främst boende för ensamkommande flyktingbarn samt institutionsvård för 34,1 miljoner kronor från andra utförare. Det är en minskning med 34 procent från år 2017. Kommunstyrelsen betalar totalt 14,2 miljoner kronor för främst snöröjning och sandning av vägar. Kommunen betalar driftbidraget till räddningstjänsten 20,4 miljoner och till Håbo Marknads AB 5,6 miljoner kronor. Överförmyndarnämndens verksamhet bedrivs i Uppsala kommuns regi, 2,1 miljoner kronor.

Kostnad för arbetskraft (personalkostnader)

Kostnaderna för personal inklusive pensioner ökar totalt med 40,0 (55,4) miljoner kronor från 2017. Det är en ökning med 5,2 (7,8) procent. Lönekostnaden inklusive arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar samt löneskatten ökar med 35,3 (47,2) miljoner kronor eller 4,9 (7,0) procent. Kostnaderna för pensionsavsättningar och pensionsutbetalningar ökar med 4,7 (9,7) miljoner kronor eller 9,8 (25,5) procent jämfört med 2017.

Slag, tkr	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Förändring
Löner	-538 275	-563 890	-25 615
Kostnadsersättningar	-3 994	-3 622	372
Arbetsgivaravgifter	-178 697	-188 731	-10 034
Pensioner kostnader	-48 225	-52 957	-4 732
Summa personalkostnad	-769 191	-809 200	-40 009

Avskrivning av inventarier och fastigheter
Avskrivningskostnaden, det vill säga värdeminskningen av kommunens anläggningstillgångar och inventarier, är 55,2 (51,6) miljoner kronor. Jämfört med år 2017 ökar kostnaden med 3,7 miljoner kronor. Ökningen återfinns

till största delen inom kommunens fastigheter, anläggningar, maskiner och inventarier samt VA-verksamheten. Inom avfallsverksamheten är det en marginell minskning. Avskrivningarna redovisas i tabellen nedan.

Objekt	År 2017	År 2018	Förändring
Fastigheter	-29 335	-31 180	-1 845
Maskiner och inventarier	-5 242	-5 356	-114
VA-verksamheten	-9 004	-9 496	-492
Avfallsverksamheten	-1 171	-1 001	170
Anläggningar (gata)	-6 877	-8 214	-1 337
Summa avskrivningar	-51 629	-55 247	-3 618

Skatteintäkter

Intäkten av kommunalskatten, vilket är kommunens största finansieringskälla, ökar med 24,3 (39,7) miljoner kronor eller 2,3 (4,0) procent mellan åren 2017 och 2018. Jämfört med budget är skatteintäkter och slutavräkning för åren 2017 och 2018 totalt 0,1 miljoner kronor lägre.

Skatteutjämning och statsbidrag

År 2005 infördes ett skatteutjämningsystem i Sverige. Utjämningsens syfte är att skapa mer likvärdiga ekonomiska förutsättningar för landets kommuner. Invånarna ska kunna få lika god service oberoende var i landet de bor. Den senaste revideringen genomfördes 1 januari 2014. Revideringen medförde att Håbo kommun betalar mindre till utjämningsystemet än tidigare. Delarna i utjämningsystemet redovisas nedan.

Kostnadsutjämning

Kostnadsutjämnings syftar till att utjämna strukturella kostnadsskillnader mellan landets kommuner. Under 2018 betalar kommunen 22,5 (23,0) miljoner kronor i kostnadsutjämning vilket är 0,5 miljoner kronor lägre än 2017.

LSS-utjämning

År 2004 infördes ett nytt nationellt system för att utjämna LSS-kostnaderna mellan landets kommuner. Vid införandet betalade kommunen 4,5 miljoner kronor i utjämnings och under årens lopp har kommunens kostnad i utjämnings ökat. År 2018 betalar kommunen 46,8 (45,6) miljoner kronor till LSS-utjämnings vilket är en ökning med 1,2 miljoner kronor från år 2017. LSS-utjämnings lämnades oförändrad när den nya skatteutjämnings reviderades år 2014.

Inkomstutjämning, generella statsbidrag och regleringsbidrag

Inkomster från inkomstutjämning och regleringsbidrag uppgår till 83,6 (67,8) miljoner kronor för Håbo kommun. Inkomsterna är 15,8 miljoner kronor högre än 2017. Utöver inkomstutjämnings har kommunen fått

generella statsbidrag om 10,9 (8,9) miljoner kronor varav 4,7 (4,6) miljoner kronor i extra statsbidrag för flyktingmottagandet och 4,9 (4,3) miljoner kronor för att stimulera ökat bostadsbyggande i kommunen. Ytterligare statsbidrag som kommunen erhållit under året avser tillfälligt stöd för asylsökande cirka 700 000 kronor och stöd till arbetet med extra tjänster cirka 600 000 kronor.

Fastighetsavgift

Införandet av fastighetsavgiften år 2008 var neutral, både för varje enskild kommun och för staten. Intäkterna från den kommunala fastighetsavgiften 2008 uppskattades till 12 miljarder kronor och fördelades lika mellan kommunerna. Från 2009 har den årliga intäktsförändringen från fastighetsavgiften tillförts varje kommun och adderats till det ursprungliga beloppet från 2008. Sedan införandet har inkomsterna från fastighetsavgiften ökat med 15,2 miljoner kronor till Håbo kommun. År 2018 är det prognostiserade beloppet 40,0 miljoner kronor vilket är en ökning med cirka 1,9 miljoner kronor jämfört med år 2017.

Finansnetto och räntekostnader

Finansnettot, som utgörs av skillnaden mellan finansiella intäkter och finansiella kostnader, har sedan 2017 förändrats negativt med 69,7 miljoner kronor. Finansiella kostnader ligger i stort sett på samma nivå som år 2017 på cirka 11,6 miljoner kronor och finansiella intäkterna minskat med 69,9 miljoner kronor. Detta beror i huvudsak på utdelning från Håbo Marknads AB, år 2017 till kommunen om cirka 72,1 miljoner kronor, vilket räknas som en jämförelsestörande post mellan åren.

Finansiella kostnader på långfristiga lån

Räntekostnaderna på långfristiga skulder minskar med 1,2 (1,5) miljoner kronor till 10,0 miljoner kronor jämfört med år 2017. Minskningen under år 2018 beror bland annat på den låga räntenivån. Kommunen har under 2018 inte upptagit nya lån för att finansiera investeringar utan finansieringen har kunnat ske med medel från den löpande verksamheten.

Kommunen använder ränteswappar för att säkra upp ränterisken på underliggande lån. Av kommunens totala skuldportfölj på 733,7 miljoner kronor har 315 miljoner kronor eller 43 (57) procent av lånen säkrats upp med derivatinstrument med olika förfallostruktur eller till en fast räntebindning. Ränterisken vid en procents höjning av räntan uppgår till 4,2 miljoner kronor på helår.

Syftet med ränteswappar är att begränsa exponeringen mot risken i rörlig ränta. Genom ränteswapparna betalar kommunen en fast ränta och erhåller tre månaders Stibor. Att delvis ta bort denna risk överensstämmer med kommunens målsättning om en jämn och stabil ränte-

kostnad över tiden. Den totala genomsnittsräntan för kommunens långfristiga skulder uppgår till 1,38 (1,53) procent. Jämfört med föregående år är det en minskning med 0,15 procentenheter.

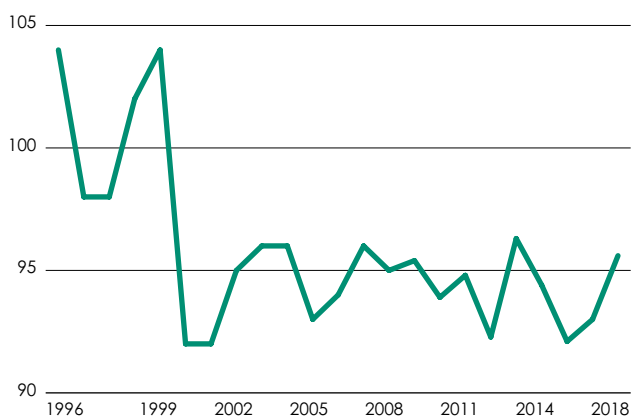
Finansiella intäkter

Finansiella intäkterna är 76,5 (3,8) miljoner kronor, varav 2,4 miljoner kronor från kommunens bolag. Övriga finansiella intäkter på 4,2 miljoner kronor kommer bland annat från kommunens koncernkonto och utdelningar och återbäring från Kommuninvest. Den stora förändringen från år 2017 är en jämförelsestörande post för år 2017 på 72,0 miljoner kronor och det är utdelningen från Häbo Marknads AB.

Kostnadstäckningsgrad

Verksamhetens nettokostnader måste, sett över ett antal år, täckas av skatteintäkter och generella statsbidrag. Dessutom behöver kommunen ett visst överskott för att kunna betala lån, framtida nyinvesteringar och pensionsutbetalningar. Nedanstående diagram visar verksamhetens nettokostnad exklusive finansiella kostnader.

Nettokostnader exklusive finansiella kostnader i förhållande till skatter och utjämning

För att uppnå en konsoliderande nivå på verksamheten behöver relationstalet vara cirka 93 procent, vilket Häbo inte nådde i år. Relationstalet för år 2018 ligger på 95,6 (93,3) procent och en kostnadsminskning på cirka 29,0 miljoner kronor hade behövts göras.

Investeringar

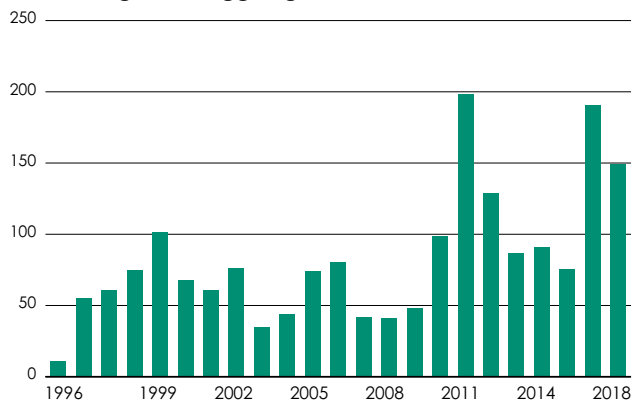
Häbo kommun har under åren 1996 till 2017 investerat 1 913,1 miljoner kronor netto i anläggningar och inventarier. Kommunens totala bokförda värde av anläggningar och inventarier uppgår 2018 till 1 550,0 (1 431,0) miljoner kronor.

Investeringarbudgeten för 2018 uppgår till 441,2 miljoner kronor, inklusive ombudgeteringar från år 2017 för pågående investeringsprojekt. Förbrukning av investeringsmedel per 31 december uppgår till 149,2 miljoner

kronor. Pågående projekt som kommer att begäras ombudgeterade till 2019 uppgår till 274,5 miljoner kronor. Om hänsyn tas till ombudgeteringen till 2019 av pågående projekt, redovisas ett överskott om 17,5 miljoner kronor 2018.

Exploateringsutgifter i omsättningstillgångar och exploatering uppgår till 33,9 miljoner kronor och exploateringsinkomster uppgår till 37,2 miljoner kronor.

Investeringar i anläggningar och inventarier år 1996–2018

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen visar förändring av likvida medel under året uppdelade i kategorierna löpande-, investerings- och finansieringsverksamhet.

Kassaflöde från den löpande verksamheten
Kassaflödet från den löpande verksamheten är positivt och uppgår till 156,2 (225,6) miljoner kronor.

Kassaflöde från investeringsverksamheten
Investeringskostnaderna för materiella tillgångar och exploateringen är 174,4 (299,5) miljoner kronor. I anskaffningskostnader ingår pågående exploateringsprojekt med 24,5 (64,6) miljoner kronor.

Finansieringen av investeringar i anläggningar, maskiner och exploatering har skett genom det egna kassaflödet med 154,6 miljoner kronor och ca 20,0 miljoner genom förutbetalda anslutningsavgifter inom va-verket.

Kassaflöde från finansieringsverksamheten
Under året har ingen upplåning skett. Budgeterad upplåning som beslutades av kommunfullmäktige för 2018 uppgår till 200 miljoner. Utfallet av investeringsutgifter år 2018 uppgår till 151,4 miljoner kronor. Exploatering och markköp, uppgår till netto 29,8 miljoner kronor. Kassaflödet från finansieringsverksamheten är 174,4 miljoner kronor.

Förutbetalda anslutnings- och anläggningsinkomster uppgår under perioden till 39,4 (3,7) miljoner kronor.

Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgår till 39,3 miljoner kronor.

Förändring av likvida medel

Likvida medel ökar med 21,1 (28,0) miljoner kronor och uppgår vid årets slut till 50,1 (29,0) miljoner kronor.

Låneskuld

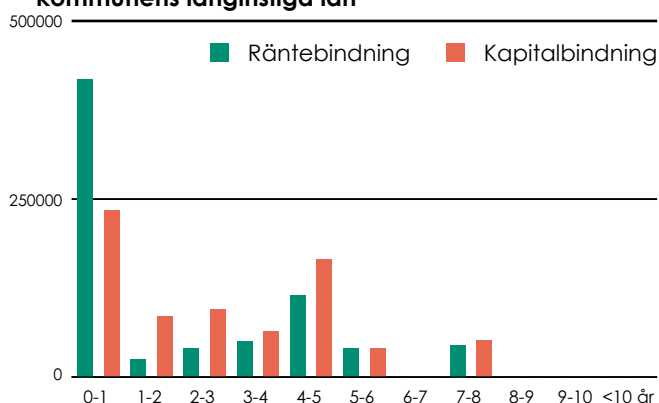
Håbo kommun är ung och saknar i stort sett de övervärden på tillgångssidan som många andra kommuner i Stockholmsområdet har kunnat använda för att finansiera sin expansion. Skuldsättningsgraden är hög eftersom kommunen gjorde mycket omfattande investeringar inom skolan under åren 1996 till 2003 och investeringsnivå kommer fortsatt att ligga på en hög nivå. Kommunens externa långfristiga låneskuld är oförändrad från 2017 och uppgår till 733,7 miljoner kronor. Det motsvarar en minskning från 34 800 kronor till 34 009 kronor per invånare eftersom befolkningen har ökat mellan åren. Därutöver har kommunen pensionsåtaganden på 407,7 (407,1) miljoner kronor eller 18 895 (19 407) kronor per invånare, en minskning med 512 kr/invånare. Under 2018 investerar kommunen 149,2 miljoner kronor i fastigheter och anläggningar.

Skuldportföljen har en volym på 733,7 miljoner kronor. Den genomsnittliga räntan för hela skuldportföljen uppgår till cirka 1,38 procent (1,53) procent.

Både den genomsnittliga räntebindningen och räntan har förändrats. Den genomsnittliga räntenivån i portföljen har minskats med cirka 0,15 procentenheter.

Kommunen använder aktivt derivatinstrument för att säkra upp ränterisken på underliggande lån. Av kommunens totala skuldportfölj har cirka 315 (319) miljoner kronor eller 43 (43) procent av lånen säkrats upp med derivatinstrument med olika förfallostruktur eller till fast räntebindning. Ränterisken vid en procents höjning av räntan uppgår till 4,2 miljoner kronor på helår.

Förfallostruktur på kapital och räntebindning på kommunens långfristiga lån

Skuldportföljens genomsnittliga kapitalbindning är 2,70 (2,85) år och den genomsnittliga räntebindningen är 1,95 (2,09) år. Av portföljen har 31,9 (17,72) procent en kapitalbindning på ett år eller kortare och 57,0 (49,74) procent har en räntebindning på ett år eller kortare. Utan derivat hade 89,1 (81,77) procent av portföljen haft en räntebindning på ett år eller kortare.

Med nuvarande låneportfölj har kommunen inga valutarisker eller kreditrisker. Kommunen har inte placerat några tillgångar, därav föreligger inga risker avseende finansiella tillgångar.

Medfinansiering av Citybanan

Kommunfullmäktige beslutade år 2009 (KF § 98) att Upplands Lokaltrafik (Uppsala läns landsting) ingick avtal med staten om medfinansiering av Citybanan. För Håbo kommuns del innebar detta att fullmäktige godkände en medfinansiering om 38,0 miljoner kronor jämte indexuppräknning om 8,2 miljoner kronor. Slutbetalningen av medfinansieringen av Citybanan gjordes år 2017 och har uppgått till 46,2 miljoner kronor för perioden 2013-2017 inklusive indexuppräknningar.

Upplösningen, det vill säga avskrivningen av bidraget, påbörjades år 2013 innebärande en avskrivning på kapitalbeloppet med 1,5 miljoner kronor år 2018, vilket belastar resultaträkningen. Detta görs i enlighet med riksdagens beslut om ändring i lagen (1997:614), 5 kapitel 7 §, om kommunal redovisning. År 2013-2038 kommer den årliga nedskrivningskostnaden om 1,5 miljoner kronor att belasta kommunens resultaträkning.

Pensionsförpliktelser

Kommunens pensionsskuld uppgår vid årets slut till 407,7 (407,1) miljoner kronor, varav cirka 103,9 (91,5) miljoner kronor redovisas under avsättningar i balansräkningen och 303,8 (315,7) miljoner kronor som ansvarsförbindelse enligt den blandade modellen. Den totala pensionsskulden ökar med cirka 600 000 kronor jämfört med 2017. Kommunen har inga förpliktelser avseende särskilda avtalspensioner mot chefer eller medarbetare, utan erbjuder lönevaxling till medarbetare som önskar det.

Pensionsmedelsförvaltning

Specifikation, tkr	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	-91 457	-103 890
Ansvarsförbindelser – pensionsförpliktelser som inte upptagits bland avsättningar	-315 669	-303 775
Finansiella placeringar	0	0
Återupplåning i verksamheten	-407 126	-407 665

De delar av avgiftsbestämd ålderspension som hänförs till åren 1998–1999 redovisades under avsättningar inklusive årliga uppräknings motsvarande statslåneräntan.

För år 2000 avsattes 1,1 procent till avgiftsbestämd ålderspension och resterande 2,7 procent redovisades under avsättningar inklusive ränteuppräkning.

För år 2001 beslutade kommunfullmäktige att hela den avgiftsbestämda ålderspensionen (3,8 procent) skulle avsättas för individuell förvaltning.

Från och med år 2002 gör kommunen en avsättning även för timanställda och vikarier. Ett nytt avtal förhandlades fram som ger timanställda som är 28 år eller äldre pensionsrätt från och med 2002.

För år 2003 beslutade kommunfullmäktige att pensionsavsättningarna för 1998–2000 betalas ut som avgiftsbestämd ålderspension enligt PFA 98 (tjänstepensionsavtalet) inklusive löneskatt. Betalningen gjordes under 2004 och uppgick efter nuvärdesberäkning av förmånsvärdet till 24,2 miljoner kronor inklusive löneskatt.

I tabellen på nästföljande sida redovisas pensionsutbetalningarna för år 2004–2018.

År	Avgiftsbestämd ålderspension inkl. löneskatt, mkr	År	Avgiftsbestämd ålderspension inkl. löneskatt, mkr
2004-2007	60,4	2013	24,0
2008	18,5	2014	25,0
2009	20,3	2015	27,4
2010	20,5	2016	28,6
2011	21,4	2017	31,0
2012	22,5	2018	33,1

För år 2018 uppgår den avgiftsbestämda delen av pensionen till 33,1 (31,0) miljoner kronor inklusive löneskatt.

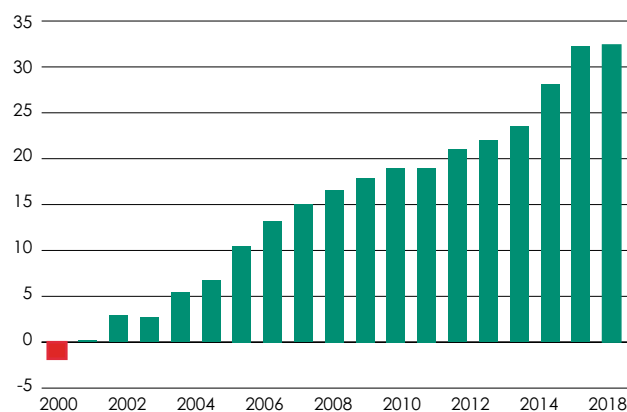
I år genomfördes en förändring i pensionsvalet AKAP-KL att den ska förmedlas fyra gånger istället för en gång. Under 2018 har cirka 2,3 miljoner kronor betalats ut och resterande 30,8 miljoner kronor, den avgiftsbestämda delen (KAP-KL) betalas ut mars 2019.

Sedan år 2016 görs en avsättning till de förtroendevalda enligt OPF-KL motsvarande 4,5 procent på utbetalda arvoden. Avsättning inklusive löneskatt för år 2018 uppgår till cirka 130 085 kronor.

Soliditet

Soliditeten anger hur stor andel av kommunens tillgångar som finansieras med eget kapital och ger en uppfatt-

ning om kommunens finansiella styrka på längre sikt. Utvecklingen av soliditeten bestäms dels av resultatet, dels av hur tillgångar, avsättningar och skulder förändras under året. Det finns ingen norm för vilken soliditet en kommun bör ha. Kommunen strävar dock efter en hög soliditet eftersom det minskar kommunens finansiella kostnader. Soliditeten för Håbo kommun år 2018 är 32,4 (32,2) procent. Det kan jämföras med den ovägda genomsnittliga soliditeten för länets kommuner som år 2017 var 43,9 procent.

Om man även tar hänsyn till pensionsförpliktelserna, både de som redovisas som ansvarsförbindelse, är soliditeten 15,4 (13,2) procent, att jämföra med den ovägda soliditeten för länet år 2017 som var 12,7 procent.

Balanskravsutredning och resultatutjämningsreserv

Hösten 2004 förändrades lagen om god ekonomisk hushållning och hur balanskravet ska tillämpas. Det innebär att kommunen ska ha ”återställt” ett eventuellt underskott i budgeten senast tre år efter det år då underskottet uppstod. Riksdagen har fattat beslut (proposition 2011/12:172) om en förändrad lagstiftning kring balanskravet och att kommunerna ska kunna reservera medel i så kallade resultatutjämningsfonder under vissa förutsättningar. Kommunfullmäktige fattade beslut 2013-11-11 KF § 84 att anta lokala riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv samt att reservera överskott upparbetade från och med räkenskapsåret 2010-2012, enligt beräkning av ingående balans för resultatutjämningsreserven, uppgående till 14,7 miljoner kronor.

De lokala riktlinjerna som kommunfullmäktige beslutade om har sin utgångspunkt i kommunens ekonomiska ställning, vilka faktorer som främst påverkar verksamhet och ekonomi i framtiden samt en bedömning av faktorernas betydelse och påverkbarhet. Det kan exempelvis vara planerade investeringar, låneskulder och det totala pensionsåtagandets påverkan på resultat och ställning.

Av kommunens riktlinjer framgår att;

- » Reservering till resultatutjämningsfonden får göras om kommunens finansiella mål är uppnådda med ett belopp som motsvarar den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämningsmedel. Detta eftersom kommunen har ett lågt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.
- » Dessutom krävs att överskottet överstigande två procent, enligt ovan i kommunens resultatutjämningsmedel inte används likviditetsmässigt till att finansiera årets investeringar.

Kommunens balanskravsresultat är positivt och uppgår enligt beräkningen i tabellen nedan till 10,2 miljoner kronor eller 0,9 procent. Enligt beslutade riktlinjer avsätts inte medel till resultatutjämningsreserven år 2018. Att notera är att intäkter av engångskaraktär uppgår till totalt 33,8 miljoner kronor.

Avsättning till resultatutjämningsfonden inte är möjlig att göra i år.

	2017	2018
Årets resultat (tkr)	137 686	43 958
Avgår samtliga realisationsvinster (tkr)	-29 334	-33 761
Avgår utdelning från Håbo Marknads AB	-72 052	0
Årets resultat efter balanskravsresultat (tkr)	36 300	10 197
Avgår medel till resultatutjämningsmedel	0	0
Tillägg medel från resultatutjämningsreserv	0	0
Årets balanskravsresultat	36 300	10 197
Balanskravsresultat från tidigare år	0	0
Summa balanskravsresultat	36 300	10 197
Balanskravsresultat att reglera	36 300	10 197

Framtiden

Långsiktig finansiell analys 2018-2027

Under 2017 redovisades en långsiktig finansiell analys av kommunens ekonomi till kommunstyrelsen i samband med budgetprocessen för åren 2018-2020. Analysen genomfördes av Sveriges kommuner och landsting. Den långsiktiga finansiella analysen gjordes med tanke på de stora demografiska förändringar som väntas de kommande åren. Enligt SCB:s befolkningsprognos och kommunens bostadsförsörjningsplaner kommer de beräknade demografiska behoven att överstiga skatteintäkterna de kommande tio åren. Utredningen redovisade också att den förväntade befolkningsökningen leder till att såväl behoven av, som kostnaderna för, kommunal verksamhet kommer att öka. Totalt handlar det om en ökning på 353 miljoner kronor

i fasta priser (2015 års priser) under perioden 2015–2027 vilket är en ökning med drygt 32 procent. Den verksamhet som sticker ut vad beträffar det demografiska trycket är framför allt äldreomsorgen.

Detta och en hög investeringsvolym i verksamhetsfastigheter, fritidsanläggningar och teknisk infrastruktur under de närmaste åren måste finansieras. En viktig grundpelare är då att redovisa ett resultat som finansierar merparten av investeringarna för att slippa öka skuldsättningen alltför kraftigt i kommunen. Då kommer framtida generationer inte tvingas finansiera det som tidigare generationer har konsumerat, utan kan istället få använda sina skatteintäkter fullt ut för egen konsumtion.

Utredningens sammanfattande bedömning är att det planerade bostadsbyggandet och den befolkningsökning som följer av densamma är nödvändig för kommunens framtida tillväxt.

Men liksom för de flesta kommuner står Håbo kommun inför stora utmaningar. Om inte staten skjuter till mer pengar måste kommunen antingen höja skatten eller vidta åtgärder som kraftigt sänker kostnaderna (alternativt både och).

Det kan också bli svårt att genomföra planerade investeringar. För att hålla de finansiella kostnaderna nere krävs ett bra resultat, minst 2 procent per år men helst 4 procent och att kommunen fortsätter stärka resultatnivån de kommande åren.

Utredningen konstaterade också att kommunen har en betydande besparingspotential. Besparingspotentialen är störst inom äldreomsorgen, LSS och gymnasieskolan.

Personalförsörjning

Landets kommuner står inför en stor kompetensutmaning när antalet barn och gamla ökar betydligt mer än de i arbetsför ålder. Utmaningens omfattning varierar i olika delar av landet. Det krävs förändrade arbetssätt för att välfärdstjänsterna även framöver ska hålla en god eller förbättrad kvalitet. En möjlighet är att utveckla nya sätt att arbeta med digital teknik.

Ny teknik, förändrat arbetssätt och arbetsorganisation blir nödvändigt för att klara välfärden. Om inte förändringar genomförs behövs en ökning av antalet personer i arbetsför ålder som börjar arbeta inom välfärden. Historiskt sett i landets kommuner har välfärdstjänsterna växt med en halv till en procent mer än vad befolkningsförändringarna krävt på grund av ökad ambitionsnivå på nationell och lokal nivå.

Dessutom har kommunerna utmaningar i form av en ökande personalomsättning samt kommande pensionsavgångar och är beroende av en säkrad kompetensförsörjning för att klara att leverera tjänster med kvalitet till sina medborgare.

SKL (Sveriges kommuner och landsting) skriver i en rapport om förändrade arbetssätt att landets kommuner och landsting står inför stora utmaningar. Vårdförksamheterna behöver öka antalet anställda med knappt 200 000 personer under de kommande tio åren för att klara åtaganden utifrån den demografiska utvecklingen. Därtill förväntas drygt 300 000 personer gå i pension under perioden.

Samtidigt är bristen på arbetskraft stor i Sverige de närmaste åren. Det kommer att vara hård konkurrens om arbetskraften då antalet personer i arbetsför ålder inte ökar lika mycket som antal barn och äldre.

Rekryteringsbehoven kan minska med cirka 180 000 personer de kommande tio åren med hjälp av de tre strategierna; fler arbetar mer, förläng arbetslivet och utnyttja tekniken, enligt SKL (Sveriges kommuner och landsting).

Budgetföljsamhet

Hälften av kommunens nämnder redovisar ett underskott i bokslutet. Prognoser för nämnderna totalt under året har varierat från -20,0 i mars 2018 till -13,6 i augusti och till -8,5 miljoner kronor i bokslutet. Under året har åtgärder genomförts på nämnderna för att hålla nere underskotten. Tillförlitligheten i prognoser har ökat i och med att underskotten har minskats. Men med en ansträngd ekonomisk situation framöver krävs bättre budgetföljsamhet och att nämnderna aktivt följer upp ekonomin samt att åtgärderna vidtas för att hålla budget. Riskfaktorer kan vara att nämnderna överskattar prognoser tidigt under året.

God ekonomisk hushållning

Många kommuner har en ansträngd ekonomisk situation, samtidigt som behoven av välfärdstjänster ökar. De måste även leva upp till lagreglerna för god ekonomisk hushållning. Grundtanken bakom god ekonomisk hushållning är att dagens kommuninvånare ska finansiera sin egen välfärd och inte förbruka vad tidigare generationer tjänat ihop. Annars skjuts betalningar upp till framtida generationer. God ekonomisk hushållning förutsätter därför överskott över tiden.

Ett skäl är att investeringsnivån oftast är högre än de avskrivningar på investeringar som årligen belastar

resultatet. Det behövs ett överskott för att finansiera investeringar, annars måste kommunen öka sin upplåning eller frigöra resurser exempelvis genom försäljningar av anläggningstillgångar eller minska verksamhetens kostnader.

Ett annat motiv är att de pensionsrättigheter som anställda tjänat in före år 1998 inte är finansierade. Dessa rättigheter måste därför finansieras nu eller i framtiden. Redovisningsmetoden (den så kallade blandmodellen) innebär att dessa åtaganden inte bokförs som skulder i balansräkningen och att värdesäkring inte kostnadsförs. För närvarande innebär det bland annat att kommunen redovisar lägre kostnader än vad som varit fallet om alla pensionskostnader hade beaktats. Om ett antal år blir förhållandet det omvända.

Ett tredje motiv för överskott är att kommunen bör ha en buffert för att kunna möta oväntade händelser eller sämre tider, utan att behöva göra drastiska nedskärningar i verksamheten.

God ekonomisk hushållning handlar dock inte enbart om att få ekonomin för helheten att gå ihop. Minst lika viktigt är att organisationen arbetar effektivt och att verksamheterna utför de uppdrag som politiken och de ekonomiska ramarna ger. Det innebär ett ständigt arbete i hela organisationen så att uppdrag, resursfördelning och ansvar är tydliga.

Vipul Vithlani

Ekonomichef

En av kommunens nyanställda under 2018 är bygglovshandläggaren Mova Berglund.

Personalredovisning

Antal anställda

Personalredovisningen är till för att redovisa hur personalsituationen ser ut. Det som redovisas är läget den 1 november. Det handlar om en ögonblicksbild, eftersom personalsituationen förändras hela tiden.

Redovisningen bygger på ett antal nyckeltal från kommunens personalsystem som ger grundläggande information om personalsituationen. I år används ett nytt rapportsystem, vilket innebär att vissa uppgifter inte är helt jämförbara med tidigare år.

Redovisningen omfattar tillsvidare- och visstidsanställda med månadslön (inklusive helt lediga anställda) enligt Allmänna bestämmelser (AB). Tillsvidareanställda är de som i dagligt tal ofta kallas fast anställda. Med visstidsanställda avses anställda under viss bestämd tid som vikarier, allmänna visstidsanställningar, provanställningar, efter 67 års ålder eller enligt skollagen.

När timavlönad personal redovisas anges det särskilt att de är medräknade i redovisningen.

Antal månadsavlönade totalt	2016	2017	2018
Alla anställda, antal i kommunen	1 471	1 525	1 551
Andel kvinnor i%	79	78,5	79,5
Andel män i%	21	21,5	20,5
Andel tillsvidareanställda i%	85,4	86,3	86,4
Andel visstidsanställda i%	14,6	13,7	13,6

Kommunen växer kontinuerligt och antalet anställda i kommunkoncernen har ökat. Den 1 november 2018 är 1 340 personer tillsvidareanställda och 211 personer visstidsanställda. Kvinnorna utgör en klar majoritet med 79,5 procent av alla anställda.

Antal månadsavlönade / förvaltning	2016	2017	2018
Kommunstyrelsens förvaltning	232	188	207
Bygg- och miljöförvaltningen	37	32	27
Barn- och utbildningsförvaltningen	798	889	905
Socialförvaltningen	404	418	414

Plan- och exploateringsavdelningen byter förvaltning från bygg- och miljöförvaltningen till kommunstyrelsens förvaltning. Barn- och utbildningsförvaltningen öppnar en ny förskola, Frösundavik.

Hel- och deltidсанställda	2016	2017	2018
Tillsvidareanställda kvinnor			
Heltid 100 procent	78,2	78,7	80,1
Deltid 75-99 procent	15,3	14,5	13,6
Deltid -74 procent	6,5	6,8	6,3
Tillsvidareanställda män			
Heltid 100 procent	88,4	87,2	87,7
Deltid 75-99 procent	6,0	6,0	5,4
Deltid -74 procent	5,6	6,8	6,9

Innan nyanställning sker ska kommunen vid behov av arbetskraft först pröva om det går att erbjuda höjd sysselsättningsgrad till en deltidsanställd arbetstagar på arbetsstället som skriftligen har anmält intresse av detta. Detta regleras i kollektivavtalet Allmänna bestämmelser (AB).

Enligt det centrala kollektivavtalet HÖK mellan Kommunal och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, ska alla kommuner aktivt arbeta för att andelen medarbetare som arbetar heltid ska öka. Heltid ska därmed vara norm i alla verksamheter och yrkesgrupper. En handlingsplan som sträcker sig till 2021 har därför upprättats under året. Målet är att tillsvidareanställning på heltid är det normala vid nyanställning och att redan anställda medarbetare ska arbeta heltid i högre utsträckning än idag.

80,1 procent av alla tillsvidareanställda kvinnor i kommunen är heltidsanställda. Motsvarande siffra för männen är 87,7 procent. Det är främst kvinnor som arbetar i verksamheter med många deltidsanställningar, som vård och omsorg och skolmåltidsverksamhet.

På kommunstyrelsens förvaltning arbetar 91,6 procent av de tillsvidareanställda heltid. Motsvarande siffra för övriga förvaltningar är; 100 procent för bygg- och miljöförvaltningen, 87,5 procent för barn- och utbildningsförvaltningen och 64,5 procent för socialförvaltningen. Socialförvaltningen erbjuder sedan 2013 heltidsanställning till alla tillsvidareanställda på dagtid inom äldre- och korttidsboende.

Rekrytering och avgångar

Antalet rekryteringar under året är 283 stycken. Det har visat sig att ett flertal befattningar är svårrekryterade. I arbetsmarknadsprognosen till Arbetsförmedlingen har följande yrken angivits som svårrekryterade: behöriga lärare, fritidspedagoger, behöriga förskollärare, barnskötare, kockar, undersköterskor, sjuksköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, miljö- och hälsoskyddsinspektörer samt GIS-ingenjörer. De flesta ser kommunens platsannonser via Arbetsförmedlingens platsbank, kommunens webbplats eller intranätet.

171 av våra tillsvidareanställda har slutat under året (2017: 198 personer, 2016: 191 personer). Det motsvarar en personalomsättning på 12,5 procent (2017: 15,4 procent). 82,5 procent av dessa har slutat på grund av egen uppsägning (2017: 79,8 procent), 11,0 procent på grund av pension (2017: 16,7 procent) och resterande av övrig orsak.

Personalomsättningen kan bland annat bero på högkonjunkturen som ökar rörligheten på arbetsmarknaden samt att det är en stor efterfrågan på vissa svårrekryterade yrkesgrupper.

Ett av kommunstyrelsens mål är att Håbo kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare. Ett par insatser är att tydliggöra vilka förmåner kommunens anställda har och erbjuda nätverk för nyanställda, mentor- och aspirantprogram. Ytterligare ett sätt att uppnå detta är att erbjuda full sysselsättning till de medarbetare som så önskar. Det överensstämmer också med det centrala kollektivavtal som kommunerna omfattas av.

I år valde 19 personer att gå i pension. Av dessa var åtta under 65 år, sju var 65 år och fyra var över 65 år. 33 personer gick i pension 2017 och 28 personer 2016.

Åldersstruktur

Genomsnittsåldern för kommunens samtliga månadsavlönade är 44,3 år. De tillsvidareanställdas snittålder är 44,9 år. Genomsnittsåldern för den tidsbegränsat anställda personalen är 40,5 år. 39,3 procent av alla tillsvidareanställda är över 50 år.

Antal tillsvidareanställda	Kvinnor	Män	Alla
	1 074	266	1 340
Indelning i åldersgrupp och procent			
20-29	7,4	7,9	7,5
30-39	21,4	22,6	21,6
40-49	32,8	26,7	31,6
50-59	26,7	29,3	27,2
60 och över	11,7	13,5	12,1

Arbetad tid och resursanvändning

Här redovisas den faktiskt arbetade tiden och olika former av frånvaro. Frånvaro delas upp i semester, sjukfrånvaro samt lagstadgad och annan överenskommen ledighet. Avtalad arbetstid är det möjliga antalet arbetade timmar per år (helgdagar borträknade). Vid beräkning av den totala arbetade tiden tas dessutom hänsyn till mertid och overtid, vilket inte ingår i den avtalade arbetstiden.

Den arbetade tiden för 2018 är 2 335 850 timmar, vilket motsvarar cirka 76,7 procent av den avtalade tiden. Redovisningen avser alla månads- och timavlönade.

Arbetad tid och frånvaro, timmar i 1000-tal	2016	%	2017	%	2018	%
Arbetstid enligt avtal	2 932	100	3 022	100	3 047	100
Summa frånvaro	725	24,7	740	24,5	737	24,2
Övertid och mertid	33	1,1	29	1,0	26	0,9
Totalt arbetad tid	2 240	76,4	2 311	76,5	2 336	76,7

Utförda årsarbeten

Arbetad tid minus frånvaro kan omräknas till årsarbetare. Ett årsarbete avspeglar en normal årsarbetstid på 1700 timmar för en heltidsarbetande. Med den beräkningsgrunden utförde alla anställda i kommunen, inklusive timavlönade men exklusive feriearbetarna, totalt 1 374 årsarbeten.

Sjukfrånvaro

Hälsotal

Sjukfrånvarotalet i procent av tillgänglig arbetstid är totalt 6,9 procent för hela kommunen. De totala sjukfrånvarotimmarna omräknat till årsarbetare motsvarar 114 årsarbetare.

Redovisningen omfattar alla arbetstagare oavsett anställningsform men inom avtalsområde HÖK/AB. Som sjukfrånvaro räknas frånvaro på grund av sjukdom, olycksfall, arbetsskada, medicinsk behandling, arbetslivs-inriktad rehabilitering och sjuk- eller aktivitetsersättning. Sjukfrånvaron anges i procent av de anställdas sammanlagda möjliga ordinarie arbetstid i timmar, den tillgängliga arbetstiden. Hänsyn har tagits till frånvaro utan lön, exempelvis tjänstledighet för annat arbete, tjänstledighet för vård av barn eller övrig frånvaro utan lön.

Nyckeltal sjukfrånvaro (procent)	2016	2017	2018
Total sjukfrånvaro av den tillgängliga ordinarie arbetstiden	7,0	6,7	6,9
Sjukfrånvaro för kvinnor av den tillgängliga ordinarie arbetstiden	7,6	7,3	7,5
Sjukfrånvaro för män av den tillgängliga ordinarie arbetstiden	4,6	4,7	4,4
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 29 år och yngre	5,0	5,9	6,6
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 30–49	7,3	6,2	6,8
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 50 år och äldre	7,4	7,8	7,1
Andel i% av total sjukfrånvaro som varat 60 dagar eller mer	45,8	39,3	37,1

Den totala sjukfrånvaron per förvaltning anges nedan (2017 års siffror inom parentes):

- » Kommunstyrelsens förvaltning 7,1 procent (6,8)
- » Bygg- och miljöförvaltningen 5,5 procent (3,4)
- » Barn- och utbildningsförvaltningen 6,3 procent (6,2)
- » Socialförvaltningen 8,1 procent (7,9)

Sjukfrånvaron har ökat för samtliga förvaltningar. Detta har skett trots att långtidssjukfrånvaron mer än 60 dagar har minskat.

Sjuklönekostnaden för sjukperioden dag 2-14 är totalt i hela kommunen 10,4 miljoner kronor exklusive PO-pålägg (2017: 9,3 miljoner kronor) under året. Därtill kommer sjuklönekostnaden från och med dag 15 som uppgår till 1,4 miljoner kronor.

Den 31 december 2018 var 43 anställda i kommunen långtidssjukskrivna i mer än 60 dagar, varav 17 anställda på deltid. 2017 var motsvarande siffra 55 personer och 2016 var den 67 personer.

Korttidssjukfrånvaro

Korttidsfrånvaron för dag 1-14 har fortsatt öka till 4,5 procent, beräknat på arbetad tillgänglig tid. Nyckeltalsinstitutets beräkningsätt har använts. 2017-års siffror visar en korttidsfrånvaro på 4,1 procent. Motsvarande siffra för 2016 var 3,9 procent.

Kommunstyrelsens mål är att Håbo kommun som attraktiv arbetsgivare ska minska korttidsfrånvaron dag 1-14. Under året har ett nytt sjukfrånvaro- och rehabiliteringsverktyg köpts in. Där får alla chefer bra kontroll över sina anställdas sjukskrivningar samt bevakning av när arbetet med rehabilitering bör starta och vid vilka tidpunkter det ska följas upp. Samtliga chefer har fått utbildning i verktyget.

Arbetsmiljö och företagshälsovård

Håbo kommun har ramavtal med Enköpingshälsan AB för företagshälsovårdstjänster för kommunens personal. Det är filialen Företagshälsovården Håbohälsan som är kommunens huvudsakliga leverantör. Anledningar till att vända sig till företagshälsovården är dels det förebyggande arbetsmiljöarbetet på arbetsplatsen, dels det rehabiliterande arbetet med enskilda anställda som drabbats eller riskerar att drabbas av ohälsa och sjukskrivning.

För att underlätta arbetet med att utveckla och samordna kommunens systematiska arbetsmiljöarbete SAM har personalavdelningen anordnat handledningstillfällen för samtliga chefer och skyddsombud i Sunt Arbetslivs utbildningsmaterial. Detta är en förberedelse för chefer/skyddsombud inför deras arbete med att vitalisera arbetsmiljöarbetet på respektive arbetsplats.

Den totala kostnaden för företagshälsovård hos Håbohälsan är 371 900 kronor, vilket kan jämföras med 344 tkr för 2017 och 290 tkr för 2016.

310 timmar användes för företagshälsovård under året jämfört med 292 timmar år 2017. Snittkostnaden för företagshälsovård per månadsavlönad var därmed 240 kronor (för år 2017: 226 kronor, 2016: 197 kronor).

Friskvård

Kommunen genomför åtgärder för att främja de anställdas hälsa och minska sjukfrånvaron. På många arbetsplatser finns friskvårdsinspiratörer.

Om verksamheten tillåter har anställda möjlighet att använda arbetstid till friskvård, den så kallade friskvårdstimmen. Personalen erbjuds även ett friskvårdsbidrag till aktiviteter enligt Skatteverkets regelverk. Syftet är att stimulera och främja personalens förutsättningar till ökad fysisk och psykisk hälsa.

Simhallen erbjuder fritt bad för kommunens anställda på angivna tider.

Medellön

Ett jämförelsemått för lön är begreppet medellön i kronor per månad. Medellönen speglar priset på arbetskraft vid nyanställning beroende på krav för tjänsten, marknadsläget samt resultatet i de centrala lönekollektivavtalen. Medellönen beräknas som ett medelvärde av överenskommen lön inklusive fasta tillägg, för all månads- och timavlönad personal enligt Allmänna bestämmelser. Medellönen nedan avser 1 november.

Medellön, kronor per månad	2016	2017	2018
Kvinnor	27 173	27 924	28 963
Män	27 835	28 630	29 293
Totalt	26 113	27 324	28 081

Barn- och utbildningsförvaltningen är den förvaltning som har minst löneskillnad mellan kvinnor och män. I alla förvaltningar utom kommunstyrelsens förvaltning har kvinnorna högre medellön än männen.

Utfallet av årets lönerrevision blev 2,28 procent.

Medellön per förvaltning, kr per månad	Kvinnor	Män	Totalt
Kommunstyrelsens förvaltning	30 801	32 454	31 426
Bygg- och miljöförvaltningen	37 347	35 938	36 930
Barn- och utbildningsförvaltningen	29 834	29 793	29 825
Socialförvaltningen	26 912	25 782	26 706
Totalt	28 963	29 293	29 036

Personalkostnad

Personalkostnader består av löner för arbetad och inte arbetad tid, ersättningar, sociala avgifter, pensionskostnader samt personalsociala kostnader.

Personalkostnader beräknas för alla tillsvidareanställda, visstids- och timavlönade enligt Allmänna bestämmelser.

Personalkostnad per årsarbetare, tkr	Totalt Lön för arbetad tid
År 2018	543
År 2017	523
År 2016	501
År 2015	492
År 2014	474

Befolkning, boende och sysselsättning

Boende och befolkning

Bostäder

I Håbo kommun finns drygt 8 400 bostäder vid årets slut. Över 70 procent av bostäderna är småhus och resterande del flerbostadshus, vilket kan jämföras med hela landet där cirka 43 procent av bostadsbeståndet utgörs av småhus.

Under 2018 färdigställs drygt 120 nya bostäder (utfärdade slutbesked). Flertalet nya bostäder är i centralorten Bålsta, men det tillkommer bostäder på andra håll i kommunen och då främst i Skokloster i projektet Gropen.

Ett av de större exploateringsområdena i Bålsta är Väppeby Äng. Där bygger Håbohus och BoKlok tillsammans cirka 260 bostäder i hyres- och bostadsrätt. De första hushållen flyttar in kring halvårsskiftet.

Lindgårdsvägen länkas samman med Centrumleden och i augusti öppnas vägen för en busslinje genom området. Områdets bostadsdel färdigställs 2019 med sista inflyttning strax efter sommaren. Det som sedan återstår är byggnationen av en förskola, byggstarten beräknas vara under 2019.

I Lindgårdsvägens södra del uppför Götenehus nya bostäder i form av småhus med äganderätt. Tio av dem färdigställs och återstående 20 uppförs vartefter. I ett senare skede tillkommer etapp II för Götenehus som kan komma att innehålla cirka 60 bostäder i flerbostadshus. Här påbörjas även arbete med detaljplan för ett nytt bostadsprojekt som omfattar cirka 30 hyreslägenheter. Det stora utbyggnadsområdet i Frösundavik färdigställs och sista etappen blir inflyttningsklart under året. I området byggs ett större parkområde med bollplaner och lekplats. En nybyggd förskola startar upp sin verksamhet i samband med att höstterminen startar.

Årets bostadsbyggande visar att trenden med ökat bostadsbyggande har fortsatt. Under åren 2009-2015 har nyproduktionen pendlat mellan 25-50 bostäder per år för att sedan successivt öka. År 2016 färdigställdes 64 bostäder och 2017 blev det 177 nya bostäder.

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har under några år i undersökt hur viljan att söka bygglov samspelar med kommunens planläggning. Resultatet redovisas i Öppna jämförelser Företagsklimat 2017. Enligt resultatet verkar marknadens vilja att bygga bostäder ha ökat något och även omfatta fler av landets kommuner. Håbo kommun jämför med omkring 60 andra kommuner i kategorin pendlingskommuner nära storstad utifrån antalet bostäder som har beviljats bygglov per 1 000 invånare. Under 2016-2017 har 16,8 bygglov per 1 000 invånare bygglov beviljas. Antalet bygglov jämfört med tidigare mätning har nästan tredubblats och visar på det bebyggelsestryck som finns i kommunen. Därmed ligger Håbo på plats 20 i den jämförelsegruppen.

Utifrån pågående bostadsproduktion kan det handla om uppemot 150 bostäder som färdigställs under 2019. Därefter kommer produktionsvolymen troligen att sjunka en tid då det inte finns så många projekt som är i fas med planering inför byggstart. Däremot finns det en stor volym bostäder som ingår i flera av detaljplaneprojekten som det arbetas för högtryck med. När de planerna kan genomföras så finns mycket goda förutsättningar för en fortsatt uppgående trend i bostadsbyggandet. Detta under förutsättning av att byggherrarna ser att marknaden efterfrågar aktuellt utbud.

Planeringen för etapperna kring Bålsta centrum fortsätter under året. Den första etappen kring resecentrum är föremål för olika utredningar som mynnar i ett koncept som ger 500-700 bostäder i mycket gott stationsnära läge. Planförslaget väntas bli föremål för remiss under 2019. Planeringen för etapp 6 kring själva centrum och gallerian sätter fart och projektet börjar hitta sin form. Det handlar om utökade ytor för handel, kontor och liknande samt cirka 240 bostäder. Planförslaget väntas aktuellt för samråd i början av 2019.

Detaljplanen Tvåhusplanen antas i kommunfullmäktige i årets början men överklagas. Planen möjliggör cirka 500 bostäder i flerbostadshus. Detaljplanen för Björk-vallen med sina 150 bostäder planeras för antagande under 2019. I Kalmarsand finns det flera projekt som är aktuella i planprocesser och tillsammans summerar de till närmare 500 bostäder.

Planeringen av Gröna Dalens planprogram kommer till sitt slutkoncept och efter ett brett samråd antas programmet i december. Avsikten är att dalgången utvecklas till en stadspark som binder ihop de centrala delarna av Bålsta med Mälaren och för samman Bålstas bostadsområden. Programmet pekar även ut möjliga förtätningar med bebyggelse för bostäder. Strax nordost om programområdet gränsar ett annat planprojekt där bostäder om 50-60 lägenheter, i koncept av Bovieran,

ingår i en planläggning. Den planen innehåller även en mindre del småhusbebyggelse mot skogsbrynet i väster.

Planeringen i projektet Skokloster Udde fortsätter under året med fokus på utredning kopplat till VA-försörjningen. Det finns exempel på planprojekt på landsbygden med mindre volym bostäder som till exempel i Ekill och Katrinedal. Det finns även byggrätter i några äldre detaljplaner i Skokloster, Måttan, Övergran och Krägga där markägaren påbörjar förberedelser inför genomförande.

Befolkningstillväxten fortsätter i Håbo kommun. Under året ökade antalet invånare med 481 personer till 21 562.

I kommunens bostadsförsörjningsprogram från 2014 anges riktlinjen att den årliga produktionen av bostäder ska ske balanserat i etapper och ska samspela med regionens tillväxtambitioner samt att det produceras 150-200 bostäder per år i kommunen. Årets produktion av bostäder ligger något under måltalet i programmet. Kommande år förväntas produktionen uppnå måltalet men i det lägre intervallet. Det är som alltid byggherrens avvägning av efterfrågan på marknaden som avgör byggstarten. Under 2019 väntas bostadsförsörjningsprogrammet bli aktuellt för uppdatering.

Befolkningen

Befolkningstillväxten fortsätter i Håbo kommun. Vid årsskiftet 2018/2019 uppgår antalet invånare till 21 564 personer, vilket motsvarar en ökning med 481 personer under 2018. Den procentuella befolkningsökningen är 2,3 procent, vilket är en starkare tillväxt än Sveriges totala befolkningsökning på 1,1 procent.

Den största delen av befolkningsökningen beror på ett positivt flyttnetto. Under 2018 har 1 552 personer flyttat till Håbo kommun, medan 1 155 personer flyttat från kommunen. Det innebär att Håbo kommun har ett positivt flyttnetto på 397 personer. Befolkningen ökar även på grund av ett positivt födelsenetto. Under året föddes 217 barn, medan 137 personer avled, vilket bidrar till ett positivt födelsenetto på 80 personer.

Håbo kommuns befolkningsprognos från 2018 indikerade en befolkningsökning med 440 personer under året. Den faktiska befolkningsökningen blev 41 personer fler än prognosticerat. Befolkningsprognosen lyckades förutspå antalet födda, döda och inflyttade relativt väl. Avvikelsen mellan prognosen och det faktiska utfallet beror på att flyttnettot var något högre än beräknat, eftersom prognosen räknat med en större mängd utflyttare under 2018.

Ålder	Utfall 2017-12-31	Utfall 2018-12-31	Förändring
0	214	238	24
1-5	1 358	1 396	38
6-9	1 163	1 154	-9
10-12	934	975	41
13-15	903	934	31
16-18	858	870	12
19-24	1 323	1 340	17
25-44	5 030	5 179	149
45-64	5 550	5 652	102
65-74	2 388	2 307	-81
75-79	736	841	105
80-w	626	678	52
Totalt	21083	21564	481

In- och utflyttning

In- och utflyttningen är fortsatt hög. Håbo kommun har en stor omsättning på bosatta vilket är karaktäristiskt för kommunerna runt Stockholm. Flyttnettot uppgår år 2018 till 397 personer, vilket är högre jämfört med tidigare år.

Totalt har 1 552 personer flyttat till Håbo kommun under 2018 och 1 155 personer har flyttat från kommunen. Utbytet med övriga Sverige vad gäller in- och utflyttare är betydligt större än utbytet med det egna länet. Det kan förklaras med att en stor andel av flyttarna sker över länsgränsen mot Stockholms län. Gentemot utlandet har Håbo kommun ett positivt flyttnetto på 95 personer under 2018, vilket är fler än föregående år.

	Inflyttning 2018	Utflyttning 2018	Flyttnetto 2018	Flyttnetto 2017
Egna länet	133	204	-71	-144
Övriga Sverige	1 262	889	373	377
Utlandet	157	62	95	62
Totalt	1552	1155	397	295

Åldersstruktur

Håbo kommun fortsätter att ha en förhållandevis ung befolkning. Det beror sannolikt på att kommunens många småhus attraherar barnfamiljer. Genomsnittsåldern i kommunen är 39,7 år, vilket är den tredje lägsta i Uppsala län efter Knivsta kommun (36,3 år) och Uppsala kommun (39,0 år). Genomsnittsåldern i Sverige som helhet är 41,2 år.

Den stora andelen barnfamiljer bidrar till att andelen barn och unga under 20 år är förhållandevis hög i jämförelse med övriga länet och nationellt. Gruppen 20-29-åringar är dock betydligt lägre. Det beror sannolikt på att många unga vuxna flyttar från kommunen för arbete och studier, vilket ger en lägre andel i dessa åldersgrupper.

Andelen 30-44-åringar, 45-64-åringar samt 64-79-åringar är ungefär densamma i Håbo kommun som i Uppsala län såväl som i riket.

Andelen personer över 80 år är betydligt lägre i Håbo kommun. Antalet personer över 80 år har dock ökat i en snabbare takt i kommunen än i övriga länet och riket som helhet. Under 2000-talet har antalet personer över 80 år mer än dubblats och ökningen kommer sannolikt fortsätta under kommande år.

Att bygga mindre lägenheter med lägre hyra i kollektivtrafiknära lägen, som attraherar unga vuxna, kan hjälpa till att balansera åldersfördelningen i kommunen.

Sysselsättning och näringsliv

Näringsliv

I Håbo kommun finns över 2 100 företag och under året startar 155 nya företag upp verksamhet. Nyföretagandet ligger på en hög nivå i kommunen vid en jämförelse med andra kommuner, tredje plats i länet. Företagen anses generellt välmående med förutsättningar för god tillväxt. Under året genomförs krafttag med dialog mellan kommunkoncernen och företagarna i syfte att utveckla samverkan och förståelse. Processen mynnar i en handlingsplan med ett stort antal åtgärder som väntas resultera i förbättrat näringslivsklimat. Genomförande av åtgärder startar under året.

Företagarnas intresse av att etablera sig i kommunen är stort och i synnerhet i Bålsta. Det finns för närvarande begränsat med mark till försäljning men flera projekt är under planering och planläggning, och kommer ge ett kraftigt tillskott av verksamhetsmark kommande år.

Inom och i anslutning till Bålsta finns stora möjligheter till utveckling av mark för etablering av verksamheter. I befintliga Dragets verksamhetsområde nära trafikplatsen vid väg E18 har kommunen under 2017 anlagt infrastruktur som ger över 100 000 kvadratmeter mark för företag att etablera sig inom och utvecklas. Majoriteten av tomterna är sålda, och återstående tomter har tilltänkta köpare. Några av köparna har också påbörjat sin byggnation. Ytterligare ett par ansökningar om bygglov inkommer i slutet av året. I norr startar planläggning för utökning av verksamhetsområdet som medför ytterligare 55 000 kvadratmeter verksamhetsmark.

Inom Lillsjöns Företagspark görs en planändring för att där möjliggöra lokalisering av en större dagligvaruhandel. Det är en ICA Maxibutik som etableras. Planen vinner laga kraft och bygglov beviljas. Byggstart sker under hösten. Området rymmer även byggrätt för ett par mindre etableringar. Öster om företagsparken påbörjas planläggning för att möjliggöra utökning av verksamhetsområdet med cirka 25 000 kvadratmeter. Planförslaget är på samråd under våren och bearbetas nu vidare mot nästa steg.

När det gäller handel och liknande verksamheter planeras utveckling ske inom ramen för Bålsta centrumplaneringen där det uppmuntras till lämpliga verksamheter i kommande bostadsbebyggelse i gatuplanen. Dessutom är fastighetsägaren för Bålsta Centrum i aktiv planeringsfas i planläggningen för att utveckla centrum med både bostäder och kommersiella lokaler.

De större utvecklingsområdena i anslutning till Bålsta utgörs av Logistik Bålsta och Dragelund. Nordväst om Bålsta är stora markarealer avsatta för utveckling av verksamheter för det som ska bli Logistik Bålsta. Planprogram togs fram 2013 och första detaljplanen för kvarter 3 är laga kraft i början av året. Kvarter 3 ger cirka 30 hektar verksamhetsmark och det är Kilenkryssat som avser genomföra byggnation inom lager och logistik. Utbyggnad av infrastruktur påbörjas.

Planläggning för kvarter 4 inom Logistik Bålsta ger bland annat möjlighet för Benders att utveckla sin verksamhet. Det blir cirka 26 hektar verksamhetsmark varav 16 hektar ska hitta annan köpare. Planen närmar sig slutskedet i planarbetet och blir föremål för granskning över årsskiftet. Även för kvarter 2, 5 och 6 pågår planläggning, men i ännu tidigt skede.

Dragelund utgörs av ett större markområde (cirka 60 hektar) med attraktivt läge längs med väg E18 med möjlig anslutning mot Dragets trafikplats. Planeringen är ännu i tidigt skede med planprogram som samråds kring i slutet av året. Samtidigt studeras även hur mark på östra sidan motorvägen kan utvecklas för verksamheter. Eventuellt kan även mark inom grannkommunen, Upplands-Bro kommun, komma att inkluderas vilket förutsätter en fortsatt och bred dialog med Upplands-Bro kommun.

I arbetet med framtagande av ny översiktsplan är förutsättningarna för näringslivets utveckling en självklar del. Där ingår både strategiska inriktningar och utpekande av lämpliga områden för verksamhetsutveckling. Samtidigt hanterar översiktsplanen hur de befintliga företagen ges bästa möjliga förutsättningar att utvecklas inom de områden som kommunen kan råda över eller påverka inom.

Branschspridning

Håbo kommun är kommunens största arbetsgivare med många anställda inom vård, omsorg och utbildning. Kommunens näringsliv består till stor del av många små företag och ett mindre antal medelstora företag. Verksamheterna är spridda men stora delar av arbetsstyrkan är sysselsatta inom byggverksamhet, handel och tjänster.

Bransch	Antal	Procentuellt
Jordbruk, skogsbruk och fiske	66	1,1
Tillverkning och utvinning	550	9,6
Byggverksamhet	921	16,0
Handel, hotell och restaurang	884	15,4
Transport	253	4,4
Tjänster	882	15,3
Utbildning	926	16,1
Vård och omsorg	752	13,1
Offentlig förvaltning och försvar	282	4,8
Ej specificerat	240	4,2
Totalt	5 756	100,0

Uppgifter avser 2017 och är de senast tillgängliga.

Arbetspendling

Håbo kommun har ett strategiskt lägre i Mälardalen, längs Mälärbanan och E18. Kommunens geografiska läge är en förutsättning för kommunens arbetspendling. Den huvudsakliga arbetspendlingen sker mot Storstockholm, men kommunen har även utbyte med Uppsala, Enköping och Västerås. Pendeltåg och regionaltåg gör det möjligt att en stor del av kommunens befolkning kan jobba i andra kommuner i Mälardalsregionen.

Totalt pendlar 6 991 personer ut från Håbo kommun. Inpendlingen till kommunen uppgår till 2 124 personer. Att antalet utpendlare är större än antalet inpendlare innebär att Håbo kommun har ett negativt pendlingsnetto. Det negativa pendlingsnettot uppgår till 4 867. Det beror till stor del på kommunens goda pendlingsförutsättningar och närheten till starka arbetsmarknader i omkringliggande städer.

Vanligast är att pendla till Stockholms län, dit pendlar totalt 5 889 personer. De vanligaste pendlarkommunerna i Stockholms län är Stockholms stad, Järfälla kommun och Upplands-Bro kommun. 753 personer pendlar till andra kommuner inom Uppsala län och 100 personer pendlar till Västmanlands län.

Inpendlingen till Håbo kommun uppgår till 2 124 personer. Hälften av dessa, 1 059 personer, pendlar in från Stockholms län. Inom Uppsala län pendlar 838 personer till Håbo kommun från länets övriga kommuner.

Arbetspendling	Håbo kommun
Förvärvsarbetande befolkning	10 623
Arbetsstillfällen	5 756
Utpendling	6 991
Inpendling	2 124
Nettopendling	-4 867

Arbetslöshet

I slutet av 2018 uppgår andelen arbetslösa, i arbetsmarknadspolitiska program eller arbetssökande till 3,3 procent av den förvärvsarbetande befolkningen. Det är en något högre andel än föregående år. Andelen är relativt låg i jämförelse med övriga Uppsala län och hela landet.

Uppsala län som helhet har en arbetslöshet på 4,3 procent. Det är lägre jämförs med hela landet som har en arbetslöshet på 5,5 procent.

Även bland unga vuxna har Håbo kommun och Uppsala län en relativt låg arbetslöshet. 2018 uppgår andelen 18-24 åringar i arbetslöshet, arbetspolitiska program och arbetssökande till 4,1 procent i Håbo kommun och 4,2 procent i Uppsala län. Det kan jämföras med 5,7 procent i hela landet. Andelen arbetslösa unga har dock ökat från föregående år.

Andel av befolkningen 16-64 år i arbetslöshet och i program eller med stöd, vid årets slut (%).

År	Håbo	Uppsala län	Riket
2000	2,9	4,2	5,8
2012	3,2	4,6	6,5
2013	3,7	4,7	6,7
2014	3,5	4,2	6,3
2015	3,4	4,2	6,1
2016	3,2	4,3	6,0
2017	3,2	4,5	5,9

Redovisningsprinciper

Redovisningsmodellens dokument

Den externa resultat- och balansräkningen är upprättad enligt den kommunala redovisningslagen. Kassaflödesanalysen är upprättad enligt rekommendation nr 16:2 2010 från RKR (Rådet för kommunal redovisning). Drift- och investeringsredovisningen uppfyller kraven på avstämningsmöjlighet mellan budget och utfall.

Samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts i årsredovisning 2018 som i den senaste årsredovisningen.

Tillgångar och skulder

Försiktighetsprincipen är överordnad princip för värderingen av tillgångar och skulder. Det innebär att skulder inte undervärderas och tillgångar inte övervärderas.

Anläggningstillgångar

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod på minst tre år klassificeras som anläggningstillgångar om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. För anskaffning av inventarier är beloppsgränsen ett halvt prisbasbelopp. För tillgångsaktivering av övriga anläggningstillgångar tillämpas väsentlighetsprincipen, det vill säga att utgiften ska utgöra en väsentlig komponent och beloppet ska vara väsentligt för fastigheten. Ett riktvärde på beloppsgräns är 100 000 kronor.

Investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar redovisas som en förutbetalad intäkt bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

En ny princip för komponentredovisning gäller från den 1 januari 2016 enligt RKR 11.4. Kommunen har upprättat riktlinjer för komponentredovisning inom fastighet, gata och VA (vatten och avlopp). Komponenter som har betydande skillnader i nyttjandeperiod har identifierats inom respektive verksamhet. Dessa komponenter särredovisas i anläggningsregistret. Tillgångar med ett väsentligt ingående bokfört värde 2016 har delats upp på komponenter. Kvarvarande nyttjandeperiod på dessa komponenter har fastställts. Investeringar utförda under 2016 och framåt kommer att delas upp i komponenter när tillgången tas i anspråk.

För avskrivningstider och fördelning mellan komponenter har skrifter av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Svenskt Vatten varit vägledande. För skolbyggnader och förvaltningslokaler är den genomsnittliga

avskrivningstiden för nybyggnation 33 år och för äldreboenden 63 år. Inom gatuområdet, för de komponenter som är avskrivningsbara, är den genomsnittliga avskrivningstiden för nyanläggningar av lokalgator 60 år, huvudgator 30 år, huvudgator med genomfart av tung trafik 15 år och gång- och cykelvägar 15 år. Komponenten vägkropp avskrivs inte. Inom VA är den genomsnittliga avskrivningstiden för vattenverk cirka 30 år, reningsverk cirka 35 år, pumpstationer cirka 35 år och ledningar 70 år. Byggnader och markanläggningar, inklusive pågående arbeten, värderas på balansdagen till anskaffningsvärde med avdrag för planenliga och bokföringsmässiga avskrivningar.

På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Maskiner och inventarier har värderats till anskaffningsvärde. Aktivering sker innevarande år. Avskrivningstider för maskiner och inventarier är 3, 5 eller 10 år.

Exploateringsmark redovisas under omsättningstillgångar.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar värderas till det lägsta av anskaffnings- eller verkligt värde. Omklassificering av markreserv till omsättningstillgång vid exploatering sker då detaljplan fastställts och vunnit laga kraft.

Genomsnittlig ränta har inräknats med 2 procent 2018 i anskaffningsvärden för exploateringsverksamheten enligt den alternativa regeln i RKR 15.1 med 1 693 000 (2 736 000) kronor. Ränta har räknats in både för anläggningstillgångar som avser exploatering (slag 11710) och på omsättningstillgångar (slag 14799).

Redovisning av hyres-/leasingavtal

RKR skiljer på två typer av leasingavtal, finansiella eller operationella. Klassificeringen av leasingavtalet grundar sig på transaktionens ekonomiska innebörd. Ett finansiellt leasingavtal kan sägas motsvara ett köp av objektet i fråga, medan ett operationellt leasingavtal motsvarar hyra av objektet. Avgörande för klassificeringen är i huvudsak i vilken omfattning de ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med ägandet av det aktuella leasingobjektet enligt en helhetsbedömning finns hos leasinggivaren eller hos leasingtagaren. Om riskerna och fördelarna av avtalet i huvudsak finns hos leasingtagaren är det att betrakta som ett finansiellt leasingavtal för denna.

RKR anser att om leasingavtalets värde är obetydligt ska det inte klassificeras som finansiellt utan som operationellt. Längden på leasingperioden är också vägledande; ett leasingavtal kortare än 3 år klassificeras som ett operationellt leasingavtal. De avtal som finns i kommunen är inte av väsentligt värde och har klassificerats som operationella.

Klassificering av ett leasingavtal ska ske vid avtalets början.

Skulder

Kommande års amortering av långfristig skuld redovisas som kortfristig skuld.

Från och med 1998 redovisar kommunen sina pensionsåtaganden enligt redovisningslagens blandade modell. Den innebär att pensionsförmåner som tjänats in före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse och att pensionsförmåner som tjänats in från och med 1998 ingår i verksamhetens kostnader och redovisas som skuld. Ränta på pensionslöften intjänande från och med 1998 redovisas i posten finansiell kostnad.

Redovisning av särskild löneskatt

Enligt en rekommendation från RKR ska även löneskatten för alla pensionsavsättningar, pensionsförpliktelser och pensionsutbetalningar periodiseras. Övergången till denna redovisningsprincip gjordes 1999.

Redovisning av avgiftsbestämd pension (tjänstepensionsavtalet)

Den del av pensionskostnaden som hänförs till den avgiftsbestämda pensionen har särredovisats. I balansräkningen har belopp som hänförs till den avgiftsbestämda pensionen klassificerats som en upplupen kostnad (kortfristig skuld).

Periodisering av utgifter och inkomster

Periodisering av utgifter och inkomster som hänförs till räkenskapsåret har gjorts enligt god redovisningssed. Leverantörs- och kundfakturerings efter balansdagen som hänförs till räkenskapsåret, har tagits upp som skuld respektive fordran. Utgiftsräntor har periodiserats.

Skatteintäkter

Enligt RKR:s rekommendation ska den prognostiserade slutavräkningen för 2017 och 2018 resultatföras i bokslutet för 2018.

Avgiftsfinansierad verksamhet

Avfallsverksamhetens överskott ska i bokslutet redovisas som en specifikation till det egna kapitalet. Mot bakgrund av försiktighets- och matchningsprinciper bör överskott/underskott för avgiftsfinansierad verksamhet redovisas särskilt.

VA-verksamhetens eget kapital

En tillämpning av RKR:s rekommendation 18 innebär att vattenverkets eget kapital har klassificerats till kortfristig fordran/skuld, vilket tidigare redovisats som en not till kommunens egna kapital. Avräkning mot VA-verksamhetens egna kapital sker i årsbokslutet.

Bidrag till infrastrukturella investeringar, rekommendation 6.2 från RKR

Under 2009 fattade kommunfullmäktige beslut om kommunal medfinansiering av Citybanan. Bidraget på 38,0 miljoner kronor är bokfört både som en tillgång och som en avsättning på balansräkningen. Upplösning av bidraget påbörjas det år utbetalningen sker och under 25 år. Utbetalningen påbörjades under 2013 med 4,5 miljoner kronor. Den avsättning som kommunen gjorde 2013 har indexuppräknats med index enligt avtal. För kommunen blev kostnaden för indexuppräkning för åren 2009-2016 cirka 7,6 miljoner kronor.

Redovisning av lånekostnader, rekommendation från RKR 15.1

Rekommendationen beskriver två redovisningsmetoder för lånekostnader. Huvudmetoden är att lånekostnader belastar resultatet för den period de uppkommer. Den alternativa metoden innebär att lånekostnader som är direkt hänförliga till anskaffning, uppförande eller produktion av vissa angivna tillgångar, inräknas i anskaffningsvärdet för tillgången. Håbo kommun tillämpar huvudmetoden med undantag för investering i exploateringsanläggningstillgångar och exploateringsomställningstillgångar ovan.

Resultaträkning

tkr	Not	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Verksamhetens intäkter	1	466 871	485 681	370 668	393 074
Verksamhetens kostnader	2	-1 370 700	-1 462 332	-1 328 118	-1 414 083
Avskrivningar	3	-82 967	-58 515	-51 631	-55 247
Verksamhetens nettokostnad		-986 796	-1 035 166	-1 009 081	-1 076 256
Skatteintäkter	4	1 035 918	1 060 238	1 035 918	1 060 238
Generella statsbidrag och utjämning	5	46 160	65 021	46 160	65 021
Finansiella intäkter	6	2 213	4 218	76 529	6 632
Finansiella kostnader	7	-24 618	-19 181	-11 840	-11 677
Resultat före extraordinära poster		72 877	75 130	137 686	43 958
Bokslutsdisposition	8	0	-4 666	0	0
Skatter på årets resultat	9	-18 640	-1 022	0	0
ÅRETS RESULTAT		54 237	69 442	137 686	43 958

Balansräkning

tkr	Not	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	10	2 244 698	2 505 986	1 413 620	1 530 131
Maskiner och inventarier	11	29 580	33 311	17 330	19 897
Finansiella anläggningstillgångar	12	15 961	16 004	12 992	13 035
Bidrag till statlig infrastruktur	13	30 400	28 880	30 400	28 880
Summa anläggningstillgångar		2 320 639	2 584 181	1 474 342	1 591 943
Omsättningstillgångar					
Förråd med mera	14	30	30	30	30
Exploateringsfastigheter	15	70 437	47 423	44 531	22 919
Fordringar	16	112 487	124 867	115 880	120 243
Kassa och bank	17	65 772	110 344	29 049	50 146
Summa omsättningstillgångar		248 726	282 664	189 490	193 338
SUMMA TILLGÅNGAR		2 569 363	2 866 844	1 663 832	1 785 282
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital	18	598 197	667 635	535 206	579 163
I: Årets resultat		54 237	69 442	137 686	43 958
II: Resultatutjämningsreserv		14 700	14 700	14 700	14 700
III: Övrigt eget kapital		529 260	583 493	382 820	520 505
Avsättningar					
Pensioner	19	97 442	110 797	91 457	103 890
Övriga avsättningar	20	14 372	18 773	0	0
Summa avsättningar		111 814	129 570	91 457	103 890
Skulder					
Långfristiga skulder	21	1 584 842	1 746 209	790 342	829 609
Kortfristiga skulder	22	274 510	323 429	246 827	272 620
Summa skulder		1 859 352	2 069 638	1 037 169	1 102 229
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		2 569 363	2 866 844	1 663 832	1 785 282
Pensionsförpliktelser		315 669	303 773	315 669	303 773
Varav löneskatt		61 630	60 719	61 630	60 719
Borgen och ansvarsförbindelser	23	10 455	9 072	772 820	893 672

Kassaflödesanalys

tkr	Not	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Den löpande verksamheten					
Årets resultat		54 237	69 442	137 686	43 958
Justering för av- och nedskrivningar		82 967	58 515	51 631	55 247
Justering för gjorda avsättningar		-9 975	17 756	-9 743	12 433
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	24	1 520	1 520	1 520	1 520
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		128 749	147 233	181 094	113 158
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapitalet					
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar		15 329	-12 381	23 381	-4 363
Ökning/minskning av förråd och exploateringsfastigheter		283	23 013	283	21 611
Ökning/minskning av kortfristiga skulder		6 047	48 920	19 227	25 793
Kassaflöde från den löpande verksamheten		150 408	206 785	223 985	156 199
Investeringsverksamheten					
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-192 812	-300 758	-133 780	-151 339
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	150	0	142
Utrangering		0	1 134	0	1 134
Investeringsbidrag materiella anläggningstillgångar		376	0	376	0
Köp av mark		-1 444	-5 271	-110 235	-5 271
Pågående exploateringsprojekt		-64 598	-24 528	-64 598	-24 528
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Omklassificering markreserv till omsättningstillgång		2 649	5 737	2 649	5 537
Försäljning/köp av finansiella anläggningstillgångar		0	-43	6 088	-43
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-255 829	-323 578	-299 500	-174 368
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån		103 600	122 100	100 000	0
Amortering av skuld		-157	-157	-157	-157
Förutbetalda anslutnings- och anläggningsinkomster	21	3 706	39 422	3 706	39 423
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		107 149	161 365	103 549	39 266
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		1 728	44 572	28 034	21 097
Årets kassaflöde		1 728	44 572	28 034	21 097
Likvida medel vid årets början		64 043	65 772	1 015	29 049
Likvida medel vid årets slut		65 771	110 344	29 049	50 146
Räntebärande nettoskuld					
Räntebärande nettoskuld vid årets början		1 424 575	1 496 175	633 675	733 675
Räntebärande nettoskuld vid årets slut		1 528 175	1 618 275	733 675	733 675
Förändring av räntebärande nettoskuld		103 600	122 100	100 000	0

Notförteckning

Noter – Resultaträkning

Not 1

Verksamhetens intäkter, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Försäljningsintäkter	14 024	17 684	10 141	10 679
Taxor och avgifter	117 372	117 585	109 542	117 296
Hyror och arrende	113 151	116 759	28 767	30 060
Bidrag	158 029	124 294	157 936	128 823
Försäljning av verksamheter och entreprenader	34 948	41 514	34 948	41 514
Försäljning av exploateringsfastigheter	29 334	67 846	29 334	62 504
Försäljning av anläggningstillgångar	13	0	0	2 198
Jämförelsestörande poster	0	0	0	0
Summa totalt	466 871	485 682	370 668	393 074

Not 2

Verksamhetens kostnader, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Material, entreprenader, konsulter, bidrag och transfereringar	-359 873	-385 356	-300 621	-313 302
Kostnader för såld mark	-5 258	-30 306	-5 258	-30 306
Kostnader för arbetskraft	-798 038	-840 799	-769 191	-809 199
Övriga verksamhetskostnader	-207 531	-205 871	-253 048	-261 276
Summa	-1 370 700	-1 462 332	-1 328 118	-1 414 083

Not 3

Avskrivningar, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Fastigheter	-76 563	-52 165	-46 389	-49 864
Inventarier och maskiner	-6 404	-6 350	-5 242	-5 383
Summa	-82 967	-58 515	-51 631	-55 247

Not 4

Skatteintäkter, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Kommunalskatt	1 039 046	1 064 541	1 039 046	1 064 541
Avräkningskatt innevarande år	-4 205	-1 282	-4 205	-1 282
Avräkningskatt justering föregående år	1 077	-3 021	1 077	-3 021
Summa	1 035 918	1 060 238	1 035 918	1 060 238

Not 5

Generella statsbidrag och utjämning, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Kommunal fastighetsavgift	38 064	39 878	38 064	39 878
Kostnadsutjämning	-22 983	-22 505	-22 983	-22 505
Generella statsbidrag	8 883	10 930	8 883	10 930
Inkomstutjämning	67 981	80 521	67 981	80 521
Regleringsavgift	-201	3 030	-201	3 030
LSS-utjämning	-45 584	-46 833	-45 584	-46 833
Summa	46 160	65 021	46 160	65 021

Not 6

Finansiella intäkter, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Ränteintäkter	6	57	2 277	2 471
Ränteintäkter checkkredit	1 935	0	1 935	0
Övrigt	272	4 002	82	4 002
Jämförelsestörande poster	0	159	183	159
Utdelning Håbo Marknadsbolag AB 2017	0	0	72 052	0
Summa	2 213	4 218	76 529	6 632

Not 7

Finansiella kostnader, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Räntekostnader	-23 871	-17 385	-11 234	-10 050
Avgår räntekostnad exploateringsfastigheter	2 736	1 692	2 736	1 692
Ränta på pensioner	-2 472	-3 085	-2 346	-2 920
Indexuppräkning Citybanan	-469	0	-469	0
Övriga finansiella kostnader (bank)	-541	-199	-526	-195
Checkkredit	-1	-204	-1	-204
Summa	-24 618	-19 181	-11 840	-11 677

Not 8

Skatt på årets resultat, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Aktuell skatt på årets resultat	-18 640	-1 022	0	0
Summa	-18 640	-1 022	0	0
Uppskjutna skatter	0	-4 666	0	0
Summa	0	-4 666	0	0

Not 9

Förändring av eget kapital, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Håbo kommun	65 634	41 758	137 686	43 958
Håbohus AB	8 011	22 808	0	0
Håbo Marknads AB	-20 582	4 558	0	0
Kommunalförbundet Räddningstjänsten Enköping-Håbo	1 174	318	0	0
Summa	54 237	69 442	137 686	43 958

Noter - Balansräkning

Not 10

Mark, byggnader och tekniska anläggningar, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Akkumulerat anskaffningsvärde	0		1 907 609	2 208 783
Akkumulerade avskrivningar	0		-748 425	-795 164
Bokfört värde 1/1	2 072 540	2 244 698	1 159 186	1 413 619
Årets anskaffning	251 719	319 731	303 821	173 189
Årets avskrivning	-76 536	-51 736	-46 363	-49 864
Omklassificering	-2 649	-5 430	-2 649	-5 537
Utrangering	0	-1 134	0	-1 134
Investeringsbidrag	-376	0	-376	0
Försäljning	0	-143	0	-142
Bokfört värde 31/12	2 244 698	2 505 986	1 413 619	1 530 131
Varav				
Markreserv och exploateringsfastigheter	66 830	47 066	171 004	170 615
Verksamhetsfastigheter	1 524 774	1 572 641	637 217	618 730
Fastigheter för affärsverksamhet	331 245	343 843	328 714	343 843
Publika fastigheter	137 232	188 195	137 232	188 195
Fastigheter för övrigt verksamhet	1 154	311	1 154	311
Pågående exploateringsprojekt	183 463	353 930	138 298	208 437
Summa	2 244 698	2 505 986	1 413 619	1 530 131

Not 11

Maskiner och inventarier, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Akkumulerat anskaffningsvärde			119 940	124 733
Akkumulerade avskrivningar			-102 134	-107 403
Bokfört värde 1/1	28 876	29 580	17 806	17 330
Årets anskaffning	7 135	10 824	4 793	7 950
Årets avskrivning	-6 431	-6 778	-5 269	-5 383
Utrangering	0	-307	0	0
Försäljning	0	-8	0	0
Bokfört värde 31/12	29 580	33 311	17 330	19 897
Varav				
Maskiner	88	24	88	24
Inventarier	18 106	23 299	16 315	18 951
Bilar och andra transportmedel	10 459	9 066	0	0
Konstverk, samlingar	733	775	733	775
Övriga maskiner och inventarier	194	147	194	147
Summa	29 580	33 311	17 330	19 897

Not 12

Finansiella anläggnings- tillgångar, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Aktier				
Kommunaktiebolaget 6 stycken	1	1	1	1
Håbo Marknads AB 1 300 stycken	0	0	1 300	1 300
Håbo Hus AB 1 789 stycken	0	0	1 789	1 789
Mölarbanan 90 stycken	90	90	90	90
Andelar				
Bålstavägen	6	6	6	6
Kommuninvest	12 036	12 036	6 018	6 018
Husbyggnadsvaror HBV förening UPA	40	40	0	0
Inera	0	43	0	43
Långfristiga fordringar				
Förlagslån 45936 Kommuninvest	3 788	3 788	3 788	3 788
Summa	15 961	16 004	12 992	13 035

Not 13

Bidrag till statlig infrastruktur	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Medfinansiering Citybanan	31 920	30 400	31 920	30 400
Avskrivning bidrag infrastruktur	-1 520	-1 520	-1 520	-1 520
Summa	30 400	28 880	30 400	28 880

Not 14

Förråd, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
10-årsmycke	30	30	30	30
Summa	30	30	30	30

Not 15

Exploateringsfastigheter	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Bokfört värde 1/1	70 720	69 035	44 814	44 531
Årets anskaffningar	0	9 331	0	9 331
Justering/försäljning av exploateringsfastigheter	-283	-30 943	-283	-30 943
Summa	70 437	47 423	44 531	22 919

Not 16

Fordringar, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Eget kapital, VA	0			
Kundfordringar	13 941	34 396	13 840	32 303
Andra kortfristiga fordringar	55 300	33 794	53 264	32 133
Avräkning skattekonto	7 330	7 203	7 060	6 950
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	12 962	23 288	18 762	22 671
Upplupna skatteintäkter och avgifter	22 954	26 187	22 954	26 187
Summa	112 487	124 868	115 880	120 244

Not 17

Kassa och bank, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Kassa	27	26	27	26
Plusgiro	63 422	108 006	26 699	47 808
Bank	2 323	2 312	2 323	2 312
Summa	65 772	110 344	29 049	50 146

Not 18

Eget kapital, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Ingående eget kapital	543 960	598 197	397 520	535 206
Förändring eget kapital obeskattad reserv	0	938	0	0
Årets resultat	54 237	68 502	137 686	43 958
Summa eget kapital Håbo kommun	598 197	667 637	535 206	579 164
Håbo kommun	453 966	495 724	535 206	579 164
Håbohus AB	161 588	184 397	0	0
Håbo Marknads AB	-18 295	-13 737	0	0
Räddningstjänsten Enköping-Håbo	938	1 253	0	0
Summa eget kapital koncern	598 197	667 637	535 206	579 164
Specifikation av egna kapitalet				
Årets resultat	54 237	69 442	137 686	43 958
Resultatutjämningsreserv	14 700	14 700	14 700	14 700
Övrigt eget kapital	529 260	583 495	382 820	520 506
Varav särredovisning Avfallsverket	1 627	2 777	1 627	2 777
Summa	598 197	667 637	535 206	579 164

Not 19

Avsättningar pensioner, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Avsättningar för pensioner ingående balans	96 033	98 163	89 990	91 457
Ränteuppräknings	1 358	1 461	1 358	1 461
Basbeloppsuppräknings	987	1 459	987	1 459
Nya utbetalningar	-2 355	-2 573	-2 355	-2 573
Intjänad förmånsbestämd ålderspension	1 415	10 307	1 415	10 307
Nya efterlevande pensioner	239	137	239	137
Övrig post	-1 233	-215	-6	-215
Löneskatt pensioner	998	3 206	-171	1 857
Årets pensionskostnad		-1 148	0	0
Avsättning garanti- och visstidspension		0	0	0
Summa	97 442	110 797	91 457	103 890

Pensionsförpliktelser

Ingående balans	322 788	315 669	322 788	315 669
Ränte- och basbeloppsuppräknings	9 117	7 071	9 117	7 071
Gamla utbetalningar	-13 175	-14 287	-13 175	-14 287
Aktualisering	1 227	-791	1 227	-791
Övrigt	-1 116	-1 567	-1 116	-1 567
Förändring löneskatt	-3 172	-2 322	-3 172	-2 322
Summa	315 669	303 773	315 669	303 773

Senast avlästa aktualiseringsgrad: 97,0%

Kommunen har inga förpliktelser när det gäller särskilda avtalspensioner mot chefer eller medarbetare, utan erbjuder lönevaxling till medarbetare som önskar det.

Not 20

Övriga avsättningar, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Avsättning medfinansiering Citybanan	11 210	0	11 210	0
Utbetalningar	-11 210	0	-11 210	0
Avsättning skatter Håbohus AB	5 441	10 107	0	0
Uppskjuten skatt Håbohus AB	8 931	8 666	0	0
Summa	14 372	18 773	0	0

Not 21

Långfristiga skulder, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Långfristiga låneskulder 1/1	1 392 575	1 496 175	633 675	733 675
Nya upptagna lån under året	103 600	122 100	100 000	0
Utgående långfristig skuld	1 496 175	1 618 275	733 675	733 675
Förutbetalda anslutnings- och anläggningsinkomster	52 278	91 702	52 278	91 702
Varav				
Årets anslutningsinkomster VA-investeringar	2 885	3 059	42 885	3 059
Årets anslutningsinkomster VA-exploatering	676	6 474	676	6 474
Årets anläggningsinkomster gatu- och parkenheten exploatering	928	30 772	928	30 772
Årets periodiseringar av anslutnings- och anläggningsinkomster	-783	-881	-783	-881
Statliga investeringsbidrag	4 389	4 232	4 389	4 232
Övriga lån	32 000	32 000	0	0
Summa	1 584 842	1 746 209	790 342	829 609

Förutbetalda inkomster för exploateringsverksamheten har omklassificerats från kortfristig till långfristig skuld 2018. Ändring har även gjorts för 2017 för att kunna jämföra mellan åren.

Not 22

Kortfristiga skulder, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Eget kapital, VA	8 768	11 520	8 768	11 521
Kortfristiga skulder lån, räntor	1 794	1 344	1 794	1 344
Skuld HMAB markförvärv	0	0	6 660	0
Leverantörsskulder	66 174	98 339	71 611	84 025
Personalens källskatt	12 215	12 865	11 968	12 596
Social- och skolsamfund	871	839	871	839
Kortfristiga skulder	38 720	44 221	15 999	27 890
Depositionsavgifter	623	623	623	623
Upplupna löneskulder	50 674	51 897	49 695	50 965
Arbetsgivaravgifter	14 513	15 501	13 822	14 526
Upplupen pensionsskuld	31 886	31 298	31 199	30 634
Upplupna kostnader och förutbetalda infäkter	40 971	46 465	26 515	29 140
Förutbetald kommunalskatt	7 301	8 517	7 301	8 517
Summa	274 510	323 429	246 826	272 620

Not 23

Borgen och ansvarsförbindelser, tkr	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Borgensåtaganden				
Håbohus AB	0		759 000	879 000
Föreningar	10 266	9 034	10 266	9 034
Räddningstjänsten	0	0	3 500	5 600
Delsumma	10 266	9 034	772 766	893 634
Ansvarsförbindelser				
Egnahem kommunal kreditgaranti	54	38	54	38
Ansvarsförbindelse Håbohus AB	135	0	0	0
Delsumma	189	38	54	38
Summa	10 455	9 072	772 820	893 672

Not 24

Justering för övriga ej likvidpåverkande poster	Koncern 2017	Koncern 2018	Kommun 2017	Kommun 2018
Förändring eget kapital obeskattad reserv	2 976	0	0	0
Avskrivning bidrag statlig infrastruktur	1 520	1 520	1 520	1 520
Summa	4 496	1 520	1 520	1 520

Driftredovisning

Verksamhetsnivå netto, tkr	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Budget 2018	Avvikelse
Skattefinansierade verksamheter				
Kommunfullmäktige	-1 347	-1 620	-1 341	-279
Stöd till politiska partier	-978	-994	-1 000	6
Valnämnd	-21	-563	-357	-206
Revision	-933	-1 217	-1 200	-17
Kommunstyrelse	-147 462	-161 678	-169 035	7 357
Räddningstjänst	-19 900	-20 354	-20 354	0
Håbo Marknads AB		-5 625	-5 000	-625
Överförmyndarnämnd	-1 828	-1 879	-2 374	495
Bygg- och miljönämnd	-10 619	-13 903	-13 453	-450
Barn- och utbildningsnämnd	-564 835	-585 712	-573 334	-12 378
Socialnämnd	-49 015	-60 341	-57 637	-2 704
Vård- och omsorgsnämnd	-232 190	-250 577	-251 870	1 293
Summa skattefinansierade verksamheter	-1 029 128	-1 104 463	-1 096 955	-7 508
Taxefinansierade verksamheter				
Avfallshantering	458	1 150	0	1 150
Summa taxefinansierade verksamheter	458	1 150	0	1 150
Finansförvaltning				
Pensions- och upplupna lönekostnader	-20 187	-24 095	-19 516	-4 579
Avskrivningar	-3 300	-2 302	-2 350	48
Internränta	22 975	19 692	19 607	85
Exploatering och reavinster	20 363	33 761	0	33 761
Summa finansförvaltning	19 851	27 056	-2 259	29 315
Finanskonton				
Skatteintäkter	1 039 046	1 064 541	1 064 096	445
Slutavräkning	-3 128	-4 303	-3 743	-560
Statsbidrag och utjämning	46 160	65 021	70 227	-5 206
Finansiella intäkter	76 529	6 633	2 500	4 133
Finansiella kostnader	-12 103	-11 677	-18 791	7 114
Summa finansiering	1 146 504	1 120 215	1 114 289	5 926
ÅRETS RESULTAT	137 685	43 958	15 075	28 883
<i>Resultat som andel av skattenettot</i>	<i>12,7 %</i>	<i>3,9 %</i>	<i>1,2 %</i>	

Driftredovisningen visar avvikelser i förhållande till den budget som kommunfullmäktige beslutat för nämnderna för året. I driftredovisningen har interna transaktioner inte eliminerats. Bokslutet för 2017 har justerats för organisationsförändringar 2018 för att öka jämförbarheten för nämnderna mellan åren.

Investeringsredovisning

Investeringsredovisning

tkr	Budget 2018		Bokslut 2018		Justering pågående projekt till 2018	Budget netto-avvikelse
	Netto	Inkomster	Utgifter	Netto		
Kommunstyrelsen	-24 335		-1 882	-1 882	-21 200	1 253
KS Kultur och livsmiljö	-2 844		-1 209	-1 209	-1 673	-38
KS tekniska avdelning	-279 651		-120 326	-120 326	-159 329*	-4
Socialnämnd	-120		-73	-73	0	47
Bygg- och miljönämnd	0		0	0	0	0
Barn- och utbildningsnämnd	-22 484		-9 667	-9 667	-5 648*	7 169
Vård- och omsorgsnämnd	-1 940		-917	-917	-480	543
Summa skattefinansierade verksamheter	-331 374		-134 074	-134 074	-188 330	8 970
VA-verksamhet	-107 579		-14 450	-14 450	-84 580	8 549
Avfallsverksamhet	-2 269		-665	-665	-1 604	0
Summa taxefinansierade verksamheter	-109 848		-15 115	-15 115	-86 184	8 549
SUMMA INVESTERINGAR	-441 222		-149 189	-149 189	-274 514	17 519

* Överskottet i investeringsbudgeten för ny simhall, 937 000 kronor, överförs från kultur och livsmiljö till tekniska nämnden 2019.
1,0 miljon kronor för ombyggnation Fridegårdsgymnasiet överförs från barn- och utbildningsnämnden till tekniska nämnden 2019.

tkr	Budget 2018		Bokslut 2018	
	Netto	Inkomster	Utgifter	Netto
Exploateringsinvestering i skattefinansierad verksamhet	-8 113	30 772	-23 689	7 083
Exploateringsinvestering i taxefinansierad verksamhet	-5 632	6 475	-843	5 632
Ökning omsättningstillgångar	-9 327	-	-9 327	-9 327
Summa exploateringsinvesteringar	-23 072	37 247	-33 859	3 388

Större pågående investeringsprojekt

tkr	Total budget	Totalt utfall	Total prognos	Budget 2018	Bokslut 2018
1173 Frösundaviks förskola	-58 000	-57 794	-58 000	-24 605	-24 398
1174 Kök Västerängsskolan	-32 500	-5 408	-32 500	-27 227	-135
1184 Futurumskolan sanering och ombyggnad	-160 000	-45 718	-160 000	-48 690	-37 408
1362 Fotbollsanläggning	-31 500	-7 956	-31 500	-31 365	-7 821
1178 Lundby ridhus	-14 065	-14 842	-15 342	-13 492	-14 269
1250 VA Biskops-Arnö	-13 287	-16 241	-17 407	-2 099	-5 053
1251 VA Katrinedal	-11 000	-3	-3	-10 997	0

Här redovisas större pågående investeringsprojekt som löper över flera år och som har fått igångsättningsbeslut.

Exploateringsredovisning

Med exploateringsverksamhet avses åtgärder för att anskaffa och iordningställa mark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier. Där ingår också att bygga gemensamma anordningar som gator, grönområden, VA-anläggningar med mera som krävs för att marken ska vara byggbar.

Anläggningar på allmän plats det vill säga gator, parkmark, belysning, VA-anläggningar med mera som betjänar exploateringsområdena redovisas som anläggningstillgång och ingår i kommunens investeringsredovisning/budget. Inkomster som syftar till att finansiera dessa anläggningar ska periodiseras över tillgångens livslängd.

Den del av exploateringsfastigheten, det vill säga marken, som ska säljas, klassificeras och värderas som omsättningstillgång. Resultatet från försäljningen av exploateringsfastigheter påverkar kommunens resultaträkning.

För varje nytt exploateringsprojekt behandlas budgeten i kommunstyrelsen där projektets ekonomiska resultat redovisas. Projekten redovisas till kommunstyrelsen när de avslutas. Under projekttiden följs projekten upp med prognoser för det ekonomiska utfallet.

I avsnittet redovisas både en total uppföljning av alla aktuella projekt samt uppföljning för året.

Tabellen visar att kommunens pågående exploateringsprojekt har en total budget över hela projekttiden på ett positivt kassaflöde/nettoexploatering på 24,4 miljoner kronor. Aktuell prognos visar ett totalt positivt kassaflöde/nettoexploatering på 13,0 miljoner kronor, vilket är sämre än budget.

Årets exploateringsverksamhet har gett netto 73,5 miljoner kronor i positivt kassaflöde för kommunen, jämfört med 36,3 miljoner i negativt kassaflöde år 2017. Årets inkomster uppgår till 107,3 miljoner kronor i form av försäljningsintäkter samt anläggnings- och anslutningsavgifter. Årets utgifter är 33,9 miljoner kronor huvudsakligen för uppförande av anläggningar för gator och VA.

Sammanlagt till och med år 2018 innebär exploateringsverksamheten ett negativt saldo hittills på 75,1 miljoner kronor. Det beror på att utgifterna kommer före inkomsterna i projekten.

Årets försäljning av exploateringsmark har medfört 31,6 miljoner kronor i reavinst vilket redovisas i resultaträkningen.

Tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut 2017	Bokslut tom 2018	Prognos 2018	Bokslut 2018
Inkomster	390 950	424 251	31 989	156 692	140 854	107 350
Utgifter	-366 509	-411 221	-68 284	-231 772	-67 378	-33 859
SUMMA NETTOEXPLOATERING	24 441	13 030	-36 295	-75 080	73 476	73 491
Specifikation						
Anläggningsstillgång, skattefinansierat	-223 132	-248 438	-47 028	-127 933	-55 350	-23 689
Anläggningsavgift, skattefinansierat	164 768	146 054	0	36 446	47 237	30 772
Anläggningsstillgång VA	-74 289	-94 587	-16 302	-44 713	-9 928	-843
Anläggningsavgift VA	72 991	73 875	676	9 027	25 593	6 475
Utgift för omsättningstillgång	-69 088	-68 196	-4 954	-59 126	-2 100	-9 327
Minskning av omsättningstillgång	69 088	68 196	8 365	46 904	29 128	38 539
Summa till balansräkning	-59 662	-123 096	-59 243	-139 395	34 580	41 927
Intäkt att resultatföra	153 191	204 322	28 132	100 440	68 024	62 505
Kostnad att resultatföra	-69 088	-68 196	-5 184	-36 125	-29 128	-30 941
Summa till resultaträkning	84 103	136 126	22 948	64 315	38 896	31 564

Exploateringsredovisning per projekt

Nedan redovisas kommunens pågående exploateringsprojekt.

01 Björnbro/Logistik Bålsta kvarter 3-4

Tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut 2017	Bokslut tom 2018	Prognos 2018	Bokslut 2018
Inkomster	159 447	172 483	0	39 143	6 650	31 593
Utgifter	-115 628	-128 664	-6 568	-51 265	-6 000	-14 136
Summa nettoexploatering	43 819	43 819	-6 568	-12 122	650	17 457

Projektet Björnbro/Logistik Bålsta omfattar cirka 150 hektar mark i sex kvarter nordväst om tätorten och kommer att byggas ut under cirka 15 års tid. För samtliga kvarter finns planuppdrag. Detaljplan för kvarter 3 vann laga kraft januari 2018 och utbyggnad av

infrastrukturen har inletts. Därför uppstår utgifter tidigare än beräknat i budget. Byggnation inom kvarter-smark beräknas starta våren 2019. För kvarter 4 pågår planläggning i samarbete med tilltänkt exploatör för del av kvarteret.

02 Frösundavik etapp 1

Tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut 2017	Bokslut tom 2018	Prognos 2018	Bokslut 2018
Inkomster	43 908	44 761	0	9 803	28 817	0
Utgifter	-62 675	-64 171	-5 782	-31 860	-28 817	-255
Summa nettoexploatering	-18 767	-19 410	-5 782	-22 057	0	-255

Frösundavik etapp 1 omfattar cirka 145 bostäder varav cirka 95 enbostadshus och 50 lägenheter. Kommunen har byggt en ny förskola som invigs i augusti 2018. Exploateringsavtal och projektbudget med underskott på 18,8 miljoner kronor behandlades i kommunfullmäktige

2015. Projektets totala netto väntas bli cirka -19,4 miljoner kronor till följd av något ökade utgifter samt ökad ambitionsnivå. Projektet beräknas slutföras under 2019 efter övertagande av infrastruktur från exploatören, möjligen kan försäljning av handelstomten dröja.

03 Draget

Tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut 2017	Bokslut tom 2018	Prognos 2018	Bokslut 2018
Inkomster	75 932	82 656	8 712	45 062	66 083	36 350
Utgifter	-55 270	-83 550	-13 531	-83 550	0	-2 530
Summa nettoexploatering	20 662	-894	-4 819	-38 488	66 083	33 820

Mark och infrastruktur i Dragets industriområde är i princip färdigställt hösten 2017. Hälften av tomtmarken har sålts fram till årsskiftet, ytterligare tomter har avtal om försäljning och resterande cirka 20 procent är till salu. Projektet budgeterades till ett överskott på 20 miljoner kronor men aktuell prognos visar ett nollresultat.

Problem med markförhållanden, projektering, masshantering, VA-dimensionering, brist i kontinuitet av personella resurser gör att projektets ekonomi har försämrats väsentligt. Slutrapporteringen kommer att visa orsaker till fördyring tydligare.

04 Svarta Lutans väg

Tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut 2017	Bokslut tom 2018	Prognos 2018	Bokslut 2018
Inkomster	3 331	6 191	5 860	5 860	0	0
Utgifter	-2 750	-2 623	-93	-2 623	0	0
Summa nettoexploatering	581	3 568	5 767	3 237	0	0

Projektet avser anläggande av gata och utbyggnad av VA-ledningar för tre nya småhustomter i Eneby. Mark och infrastruktur är färdigställt och tomterna såldes 2017. Marknadsvärdet på tomtmark har stigit vilket ger

högre intäkt än beräknat. VA-anslutningsavgifter beräknas inflyta tidigast 2019 och projektet kan därefter avslutas.

05 Viby Äng etapp E:2

Tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut 2017	Bokslut tom 2018	Prognos 2018	Bokslut 2018
Inkomster	0	0	0	0	0	0
Utgifter	0	-57	-11	-57	0	-6
Summa nettoexploatering	0	-57	-11	-57	0	-6

Exploateringsavtalet med Bålsta Småstadsutveckling som gäller Viby Äng etapp E:2 godkändes av kommunstyrelsen år 2015. Området omfattar cirka 35 bostäder i småhus/ parhus/radhus. Exploatören bygger ut området i deletapper och beräknar avsluta under 2019. Exploatören

bygger också infrastruktur och överlämnar anläggningarna till kommunen efter godkänd slutbesiktning. Ingen budget har upprättats på grund av kostnadernas ringa omfattning.

06 Väppeby Äng

Tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut 2017	Bokslut tom 2018	Prognos 2018	Bokslut 2018
Inkomster	43 149	52 977	16 741	48 522	29 586	31 781
Utgifter	-31 046	-40 658	-34 650	-39 858	-1 409	-2 062
Summa nettoexploatering	12 103	12 319	-17 909	8 664	28 177	29 719

Exploateringsbudget antogs 2016 och projektet bedömdes ge ett netto på 12,1 miljoner kronor i överskott. Totalentreprenör för utbyggnad av infrastrukturen finns och utbyggnad pågår. Inom kvartersmarken bygger Håbohus AB och BoKlok AB 163 lägenheter respektive 86 lägenheter samt två gruppbofärdigheter med elva lägenheter. Området är även tänkt att rymma en förskola.

Markbearbetningskostnaderna har ökat på grund av svåra geotekniska förhållanden. Investeringar i VA samt gång- och cykelvägar utanför exploateringsområdet har lyfts ur projektet och ingår istället i kommunens

ordinarie investeringsbudget. Projektet väntas därmed rymmas inom budgeterad nettoexploatering. Infrastrukturen är i stort sett utbyggd i slutet av 2018. En del mindre åtgärder slutförs under våren 2019 tillsammans med besiktningssmärkningar.

Parkanläggningen kommer att färdigställas 2019. BoKlok har sin sista inflyttning i början av maj 2019 och för Håbohus är augusti 2019 som gäller. Förskolan är planerad att rymma 120 barn och ansökan om bygglov väntas inkomma i början av 2019.

07 Mellanby

Tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut 2017	Bokslut tom 2018	Prognos 2018	Bokslut 2018
Inkomster	1 450	1 450	676	1 084	0	408
Utgifter	-1 367	-1 367	145	-11	0	-116
Summa nettoexploatering	83	83	821	1 073	0	292

Mellanby angränsar till Frösundavik. Exploatören utför lokalgata och VA-anläggningar i Mellanby och överlämnar dessa till kommunen utan ersättning. Budget antogs

i februari 2016 och väntas följas. Det återstår att överta anläggningarna från exploatören och avsluta projektet, vilket sker 2019.

09 Bålsta centrum

Tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut 2017	Bokslut tom 2018	Prognos 2018	Bokslut 2018
Inkomster	10 000	10 000	0	5 000	7 500	5 000
Utgifter	-43 000	-35 358	-7 794	-20 384	-30 544	-12 590
Summa nettoexploatering	-33 000	-25 358	-7 794	-15 384	-23 044	-7 590

Exploateringsbudget för del av Bålsta Centrum etapp 1 antogs i februari 2017 och omfattar tillfälligt och permanent busstorg samt pendelparkering. Vidare ingår utgifter för projektering, upphandling, projekt- och bygglösning för gator, vatten- och avlopp, torg, gång-

och cykelväg med mera inom hela den första etappen. Parkeringsdäcket och ombyggnation av befintlig buss-terminal har inte hunnit genomföras, i dagsläget övervägs att flytta genomförandet av parkeringsdäcket till senare etapper vilket återspeglas i prognosen.

10 Tvåhusplanen

Tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut 2017	Bokslut tom 2018	Prognos 2018	Bokslut 2018
Inkomster	34 200	34 200	0	0	0	0
Utgifter	-37 050	-37 050	0	-2 143	-500	-2 143
Summa nettoexploatering	-2 850	-2 850	0	-2 143	-500	-2 143

Exploateringsbudgeten för Tvåhusplanen antogs av kommunfullmäktige i februari 2018 med ett underskott på 2,8 miljoner kronor. I år har kostnader för kommunens del av detaljplanen uppstått.

Detaljplanen är överklagad och genomförandet bedöms starta tidigast hösten 2019 under förutsättning av att detaljplanen vinner laga kraft.

11 Lillsjöns företagspark

Tkr	Total budget	Total prognos	Bokslut 2017	Bokslut tom 2018	Prognos 2018	Bokslut 2018
Inkomster	19 533	19 533	0	2 218	2 218	2 218
Utgifter	-17 723	-17 723	0	-21	-108	-21
Summa nettoexploatering	1 810	1 810	0	2 197	2 110	2 197

Budgeten för Lillsjöns företagspark antogs hösten 2018 och ska ge överskott med 1,8 miljoner kronor.

VA- och avfallsverksamhet

VA-verksamhet

Uppdrag och ansvarsområde

VA-enheten ansvarar för den kommunala dricksvattenförsörjningen och avloppsvattenreningen. I kommunen finns två vattenverk, två avloppsreningsverk, hög-reservoar, 50 pumpstationer samt 800 km vatten-, spill- och dagvattennät.

Verksamheten arbetar för att säkerställa dricksvattenförsörjningen på lång sikt. Genom en fungerande hantering av avloppsvatten och vattendistribution arbetar VA även för att minimera störningar på miljö och egendom, för kommuninvånare och samhället i stort. Verksamheten finansieras av intäkter från abonnenternas avgifter för vatten, avlopp och dagvatten. Därför särredovisas verksamheten från kommunens skattefinansierade verksamhet, enligt VA-lagen.

Årets händelser

Utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp till Biskops-Arnö är klar.

En utredning av kommande VA-försörjning i Skokloster har påbörjats, liksom en övergång till digitaliserade vattenmätare.

Även ett uppströmsarbete påbörjas för att öka medvetenheten hos medborgarna om vad som får slängas i toaletten. Syftet är att förbättra kvaliteten på det avloppsvatten som kommer till reningsverken eftersom myndighetskraven ökar.

En vatten- och avloppsplan tas fram för att kunna antas i kommunfullmäktige under 2019.

Ekonomi

VA-verksamheten har ett överskott på 2,7 miljoner kronor. Det beror bland annat på uppskjutna investeringar, vilket gör att kapitalkostnaderna är 1,3 miljoner kronor lägre än budget.

Andelen konsulttjänster har minskat under året eftersom mer av arbetet utförs av verksamheten själv. Lägre personalkostnader på grund av vakanta tjänster. Några av tjänsterna tillsattes först under hösten 2018.

Efter årets resultat på 2,7 miljoner kronor, ökar det samlade underskottet i VA-fonden på 8,8 miljoner till ett samlat överskott på 11,5 miljoner kronor.

Resultaträkning

tkr	Not	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Verksamhetens intäkter			
Brukningavgifter	1	50 138	51 517
Övriga intäkter		29	285
Anläggningsavgifter		2 885	3 059
Periodisering av årets anläggningsavgifter		-2 885	-3 059
Periodisering av tidigare års anläggningsavgifter		783	860
Interna intäkter (inom koncernen)	2	2 653	2 369
Summa intäkter		53 603	55 031
Verksamhetens kostnader			
Externa kostnader	3	-28 914	-35 332
Interna kostnader (inom koncernen)		-2 678	-2 941
Avskrivningar	4	-9 007	-9 506
Summa kostnader		-40 599	-47 779
Finansiella intäkter		1 231	1 065
Finansiella kostnader		-6 718	-5 564
Summa verksamhetens nettokostnad		-5 487	-4 499
Resultat före extraordinära poster		7 517	2 753
Extraordinära intäkter		0	0
Extraordinära kostnader		0	0
Årets resultat		7 517	2 753

Not 1

Brukningavgifter tkr	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Fast förbrukningsavgift VA	21 533	22 239
Rörlig förbrukningsavgift VA	28 650	29 265
Övriga ersättningar	-45	13
Summa intäkter	50 138	51 517

Not 2

Interna intäkter (inom koncernen)	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Fast förbrukningsavgift VA	851	871
Rörlig förbrukningsavgift VA	1 802	1 422
Övriga interna intäkter		76
Summa intäkter	2 653	2 369

Not 3

Externa kostnader tkr	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Personalkostnader	-9 286	-10 832
Övriga kostnader	-19 335	-24 500
Summa kostnader	-28 621	-35 332

Not 4

Avskrivningar tkr	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Bålsta vattenverk	-602	-603
Skokloster vattenverk	-112	-112
Bålsta reningsverk	-5 950	-5 950
Skokloster reningsverk	-64	-64
Högreservoaren	-8	-8
Bålsta ledningar	-1 983	-2 439
Skokloster ledningar	-61	-70
Larm och kommunikation	-50	-50
Bålsta pumpstationer	-101	-146
Bålsta dagvattendammar	-59	-59
Bilar och inventarier	-17	-5
Summa kostnader	-9 007	-9 506

Balansräkning

tkr	Bokslut 2017	Bokslut 2018
Tillgångar		
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	302 871	334 540
Maskiner och inventarier	20	14
Summa anläggningstillgångar	302 891	334 554
Lån till kommunen	50 674	52 882
Summa finansiella anläggningstillgångar	50 674	52 882
Summa tillgångar	353 565	387 436

Eget kapital och skulder

Eget kapital ingående värde	1 251	8 768
Årets resultat	7 517	2 753
Summa eget kapital	8 768	11 521
Pensioner	0	0
Summa avsättningar	0	0
Lån av kommunen	294 123	323 033
Förutbetalda intäkter från anläggningsavgifter	50 674	52 882
Summa långfristiga skulder	344 797	375 915
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	0	
Övriga skulder, semesterlöneskuld	0	0
Summa kortfristiga skulder	0	0
Summa eget kapital och skulder	353 565	387 436

Investeringar

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Budget avvikelse
Inkomster	0	0		0
Utgifter	-30 598	-107 579	-14 450	93 129
Summa	11 293	48 179	30 598	-17 581

Avfallsverksamhet

Uppdrag och ansvarsområde

Avfallsavdelningen arbetar för en långsiktig och hållbar avfallshantering. De ansvarar för att samla in och transportera hushållsavfall och liknande avfall till en behandlingsanläggning där avfallet tas omhand om.

Avfallsverksamheten finansieras av intäkter från avgifter och särredovisas därför från kommunens skattefinansierade verksamhet.

Årets händelser

En utredning om olika lösningar för insamling av matavfall, förpackningar och returpapper har genomförts tillsammans med Knivsta, Sigtuna och Upplands-Bro kommuner. Rapporten kommer att användas som underlag för kommande upphandling av insamling och behandling.

Återvinningscentralen har öppet längre på måndagar och onsdagar. Personalen arbetar aktivt med stöd och information vid sortering av avfall på återvinningscentralen. Det har bidragit till bättre sortering och sänkta behandlingskostnader. En plockanalys har genomförts av hushållsavfallet. Resultaten kommer att användas i avdelningens kommande informationsarbete.

Ekonomi

Avfallsverksamheten har ett överskott på 1,2 miljoner kronor. Överskottet beror främst på ökade intäkter med 927 000 kronor. De ökade intäkterna beror bland annat på att avfallsavdelningen har fått ersättning för tidigare års behandlingsavgift som varit för höga. Lägre kapitalkostnader och lägre entreprenadkostnader än budgeterat bidrar också till överskottet. Det tidigare samlade överskottet i avfallsfonden på 1,6 miljoner kronor ökar efter årets resultat till ett samlat överskott på 2,8 miljoner kronor.

Resultaträkning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Budgetavvikelse
Externa intäkter	21 058	20 649	22 417	1 768
Interna intäkter	2 112	3 012	2 217	-795
Summa intäkter	23 170	23 661	24 634	973
Verksamhetsköp, bidrag, underhållsmaterial				
Personalkostnader	-4 184	-4 582	-4 657	-75
Övriga kostnader	-16 052	-16 588	-16 385	203
Interna kostnader	-2 475	-2 491	-2 442	49
Summa kostnader	-22 711	-23 661	-23 484	177
Resultat	459	0	1 150	1 150

Investeringar

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Budgetavvikelse
Inkomster	0	0	0	0
Utgifter	-831	-2 269	-665	1 604
Summa	-831	-2 269	-665	1 604

Under hösten arrangerade Återvinningscentralen en Återbruksvecka för att ge kommuninvånarna inspiration till återanvändning och ökad kännedom om bytesboden.

Kommunstyrelsen

Sammanfattning

Kommunstyrelsen uppfyller tre av sex mål under 2018. Förvaltningen förbättrar förutsättningarna för digitalisering och utvecklar digitala välfärdstjänster. Energi-effektiviseringen i kommunens fastigheter och verksamheter ökar och kommunen är väl förberedd för nya etableringar av företag och bostäder.

Målet att exploateringsverksamheten ska ge ett ekonomiskt överskott är inte uppfyllt. Anledningen är att exploateringsavtal och exploateringsbudgetar för privatägd mark som kommunstyrelsens förvaltning skrivit avtal på inte täcker kostnaderna. De andra mål som inte är uppfyllda är målet att ge alla i Håbo goda förutsättningar att må bra och utvecklas och att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Det är val 2018 vilket innebär ett intensivt arbete för förvaltningen under delar av året.

Kultur och bibliotek utvecklar Kulturakuten i samarbete med musikskolan. En verksamhet som ska arbeta uppsökande med kultur.

Dataskyddsförordningen GDPR träder i kraft och förvaltningen tar det övergripande ansvaret för att se till att kommunen följer den nya lagen.

Den första detaljplanen för Logistik Bålsta vinner laga kraft och förvaltningen inleder arbete i området.

Kommunstyrelsen håller sig inom budget. Den skattefinansierade verksamheten har ett överskott på 6,2 miljoner kronor. De avgiftsfinansierade verksamheterna vatten och avlopp (VA) och avfall har ett överskott med 3,9 miljoner kronor.

Investeringsutgifterna för 2018 är lägre än budgeten eftersom flera projekt har blivit framskjutna av olika skäl.

Uppdrag och ansvarsområde

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har uppsiktsplikt över nämnderna. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Den har även uppsikt över verksamheter som de kommunala bolagen bedriver. Kommunstyrelsen förbereder alla ärenden som fullmäktige ska ta upp. Centrala funktioner i kommunen är sekretariat, kvalitetssamordning, säkerhet, upphandling, kommunikation, ekonomi, löneadministration, personal- och arbetsgivarfrågor, IT samt kontaktcenter.

Kommunstyrelsen ansvarar även för plan- och exploateringsverksamheten, tekniska verksamheten samt kultur- och fritidsverksamheten.

Årets händelser

Personalavdelning

Personalavdelningen utvecklar och utökar kommunens digitala stöd inom personalfrågor. Det gäller främst:

Qlikview – samtliga chefer får behörighet och utbildning i systemet för att kunna ta fram personalinformation ur lönesystemet. Adato – ett sjukfrånvaro- och rehabiliteringsverktyg där alla chefer får bra kontroll över anställdas sjukskrivningar. Cheferna kan även bevaka när arbetet med rehabilitering bör starta och följa med i processen. Alla chefer har fått utbildning i verktyget.

Sysab – ett system för att värdera befattningar och kartlägga löner enligt diskrimineringslagens krav på kartläggning och uppföljning. Personalavdelningen analyserar alla befattningar i kommunen enligt modellen.

Besched – fler använder systemet som är till för schemaläggning och befattning för verksamheter med oregelbundna arbetstider. Bland annat börjar lokalvårdsenheten och tillfälligt anställda inom förskolan använda det. Systemet underlättar för verksamheterna att planera och fördela befintliga resurser samt förmedla vakanta tjänster.

Tillsammans med Trosa kommun och Östhammar kommun upphandlar personalavdelningen ett avtal för administration av pensioner. Från april 2019 tar Skandia över pensionsadministrationen från KPA.

Avdelningen samordnar platsbanken för praktikplatser. För att öka professionaliteten när kommunen tar emot praktikanter har handledare, tillsammans med avdelningen för karriär- och yrkesvägledning, fått utbildning.

GDPR träder i kraft och kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att kommunen följer lagen.

Plan- och exploateringsavdelningen

Plan- och exploateringsavdelningen blir en ny verksamhet under kommunstyrelsens förvaltning från 15 januari 2018. Tidigare tillhörde avdelningen bygg- och miljöförvaltningen. Avdelningen rekryterar åtta nya medarbetare under året, bland annat en ny chef.

Håbo kommun blir under 2018 medlem i den ideella föreningen Gröna Städer. Medlemmar ska engagera sig i hållbar samhällsutveckling.

Plan- och exploateringsavdelningen fortsätter sitt arbete med översiktsplanen. De håller ett antal temaseminarier under året för att arbeta om dokumentet för samråd. Avdelningen gör en inventering för en så kallad grönstruktur som kommer att fungera som underlag till kommunens nya översiktsplan.

Kommunens stora centrumprojekt fortsätter, bland annat genom att projektgruppen fortsätter planera det nya resecentrumet och att de gör klart det tillfälliga busstorget. Detaljplanen för det så kallade tvåhusområdet vid Stockholmsvägen blir antagen efter åtta års planarbete.

I början av året vinner den första detaljplanen för Björnbrö verksamhetsområde (Logistik Bålsta) laga kraft. Avdelningen inleder då ett intensivt arbete för att börja genomföra arbete på området, bland annat genom att de återupptar avtalet om partnerskap med byggföretaget NCC. Avdelningen avslutar försäljningen av mark som kan användas vid olika typer av verksamhet till företaget Kilenkrysset AB.

Innan sommaren antar kommunfullmäktige en ändring av detaljplanen för Lillsjöns företagspark. Det innebär att det går att utveckla ett tydligare handelsområde vid Draget. Avdelningen avslutar förhandlingen om villkor för att sälja mark och skriver avtal med företaget Skanska som tidigare ägde merparten av området.

I och med att den första detaljplanen för Logistik Bålsta vinner laga kraft inleder förvaltningen ett intensivt arbete i området.

Avdelningen fortsätter tillsammans med kommunens marknadsbolag att sälja av verksamhetsmark i Draget. Vid slutet av året är ungefär hälften av de nya tomterna sålda.

Plan- och exploateringsavdelningen medverkar på Håbomässan och informerar om översiktsplanen och detaljplaner. Klimatvågen var på besök i Bålsta centrum i samband med Earth Hour och invånarna blir erbjudna energi- och klimatrådgivning. Tillsammans med kollektivtrafikförvaltningen UL uppmärksammar avdelningen trafikantveckan.

För att få fler att hitta ut i naturen har avdelningen förbättrat informationen på webbplatsen. Avdelningen avslutar ett par lokala projekt inom natur- och vattenvård däribland en förstudie för dagvattenparken i Gröna Dalen. Avdelningen söker och blir beviljade klimatinvesteringsstöd från Naturvårdsverket för att uppföra ett biogastankställe i Bålsta.

Administrativa avdelningen

Året präglas av digitalisering. Samtliga processer inom ekonomienheten digitaliseras där det är möjligt. Företaget Visma får i uppdrag att ta över en del av inkasso-verksamheten. I samband med det har avdelningen arbetat om sina rutiner och riktlinjer.

Mellan februari och oktober 2018 är ekonomichefen även tillförordnad kommundirektör när rekryteringen av en ny kommundirektör pågår.

Avdelningen anlitar konsulter för att ta hand om några av de upphandlingar som de måste göra under året. Anledningen är att det är för många upphandlingar för att avdelningen ska kunna hantera dem själva. Brist på resurser gör att det finns flera stora upphandlingsprojekt kvar att genomföra 2019. Flera av dem handlar om IT-system.

Kommunikationschefen slutar i september. Avdelningen inleder rekryteringen av en ny chef under hösten.

Upphandlingschefen slutar under hösten och en ny chef anställs och börjar i januari 2019. Upphandlingsenheten anställer en ny medarbetare på grund av personalomsättning.

En omorganisation under året innebär att kvalitet nu ingår i samma avdelning som kansli och blir kansli och kvalitet. En ny chef och en kommunjurist anställs till avdelningen.

IT inför ett system för att logga in med smarta kort och byter ut gamla passerkort till smarta kort. Det administrativa nätet är anslutet mot Office 365 och ett pilotprojekt pågår. En besökskiosk vid kontaktcenter är installerad. Besökare kan själva checka in och skriva ut parkeringstillstånd. Enheten installerar en video-plattform med integration mot kommunens diariesystem som bland annat kommunfullmäktige kan använda vid sina möten. De inför även ett system för e-signering av dokument och ett system för singel sign on för digitala läromedel som elever i Håbo kan använda.

Kommunstyrelsens förvaltning inför en ny tillitsbaserad styrmodell för styrning och ledning som organisation börjar använda under hösten i planeringsarbetet för 2019. Modellen bygger på horisontell styrning. Varje verksamhet utgår från sitt grunduppdrag när de ska kvalitetssäkra sin verksamhet och planera sina utvecklingsmål.

Valet till riksdag, landsting och kommun innebär ett intensivt arbete under delar av året. Kommunfullmäktige beslutar om en ny politisk organisation och förvaltningen förbereder för nya nämnder som ska träda i kraft den 1 januari 2019. Förvaltningen tar fram en ny politisk beredningsprocess som kommunen ska börja använda 1 januari 2019.

Valet 2018 innebär ett intensivt arbete för kommunstyrelsen.

Exempel på kommunikationsinsatser under året handlar om skolvalet, bygg- och miljöförvaltningens öppet hus, detaljplaner som går ut på samråd eller granskning, subventionerad radonmätning, insatser som främjar trafiksäkerheten, driftstörningar och höstens val till riksdag, landsting och kommunfullmäktige. I samband med dagar som Earth Hour och Världstoalettedagen informeras om hur kommunen jobbar med angränsande frågor och vad invånarna själva kan göra.

Under första halvåret är det tyngre belastning på kontaktcenter än tidigare år. Det är främst problem med avfallshanteringen och grillförbudet under sommaren samt valet under hösten.

Tillsammans med kulturskolan utvecklar kultur och bibliotek Kulturakuten som ska jobba uppsökande med kultur.

Kultur och livsmiljö

Kultur och livsmiljö utvecklar ungdomsrådet ytterligare under året. Rådet behandlar bland annat frågor om lokaltrafiken UL, skola, demokratidag, reglemente för ungdomsrådet och mötesplats äldre unga. Årets demokratidag äger rum 16 oktober med tema kultur och fritid och ungas inflytande och delaktighet.

Avdelningen lanserar berättelsen om Sam inför årets Euro Pride, en transpersons berättelse om hur det är att växa upp i Häbo. En aktivitet inom det hälsofrämjande arbetet.

Tillsammans med föreningslivet tar avdelningen fram ett förslag till nya bestämmelser för föreningsbidrag under våren. Reglerna antas av fullmäktige i oktober efter en remissrunda.

Ungefär 270 barn från kommunens skolor är med på simskola för förskoleklasser under året. Avdelningen genomför även en sommarsimskola för förskoleelever tillsammans med Bälsta simklubb som är finansierad av statsbidrag. Cirka 150 elever deltar.

I samarbete med musikskolan utvecklar kultur och bibliotek Kulturakuten, en uppsökande läs-, litteratur- och kulturfrämjande verksamhet på fritidshem utifrån

innovationsmodellen. Kommunens arbete blir särskilt uppmärksammat och verksamheten inbjuds till Nationell erfarenhetskonferens 2019. Kulturrådet beviljar statsbidrag för att avdelningen ska kunna fortsätta arbeta med Kulturakuten.

Biblioteket tar aktiv del i Håbomässans tema digital delaktighet. De tar även fram en ny bibliotekswebb där det bland annat är möjligt att låna strömmande film.

Lån av e-medier ökar kraftigt.

Jila Mossaed blir tilldelad Jan Fridegårdpriset.

Ett projektbidrag från Statens kulturråd gör det möjligt att starta ett samarbete med socialförvaltningen för att utveckla kultur och bibliotek för äldre. Det går att söka bidrag under tre år.

Tekniska avdelningen

Under 2018 blir Frösundaviks förskola färdigställd. Ett nytt modernt ridhus i Lundby står klart strax före årsskiftet. Det går att börja använda ridhuset under våren 2019.

Projektet i Futurumskolan utökas och det kommer att bli plats för ytterligare 90 elever. Avdelningen omprövar därför den ursprungliga lokallösningen. Ett ökat saneringsbehov och utökade lokaler innebär en större investeringskostnad och en längre byggtid.

Innan sommaren startar ett arbete för att se över antalet arbetsplatser och arbetsförhållanden inom kommunhuset. Arbetet omfattar även lokalerna i det så kallade landstingshuset. Avdelningen kommer att fördjupa arbetet 2019 och planerar att bygga om under 2020.

Av säkerhetsskäl måste hissarna vid stationen stänga under våren. Tekniska avdelningen lagar hissarna provisoriskt och de går att använda igen innan sommaren.

Avdelningen anlägger en parkering vid Arosvägen. Anledningen är att många bilar med båttrailer står felparkerade vid båtrampen i Aronsborgsviken.

Avdelningen utökar tillsyn och skräpplockning inom stations- och centrumområdet till sju dagar i veckan.

Under året genomför avdelningen ett antal åtgärder för att höja trafiksäkerheten. En av åtgärderna är ombyggnationen av gatumiljön kring två övergångsställen längs Stockholmsvägen. En annan åtgärd är den nya gångbana som avdelningen byggt mellan Slottskogsleden och Kardinalvägen.

Ett stort antal bostadsnära skogar blir gallrade och underröjda.

Avdelningen skaffar en ny julbelysning med LED-slingor och sätter upp nya dekorbelysningar i några av rondellerna.

De ställer i ordning den gamla pulkabacken mellan Västerdalen och Västerängen. Backen får belysning och en ny grillplats.

I anslutning till Skeppsparken sätter avdelningen upp en rullstolsgunga.

Den nya vatten och avloppsledningen till Biskops-Arnö blir färdig och avdelningen påbörjar en utredning av kommande VA-försörjning i Skokloster.

Tekniska avdelningen tar fram en VA-plan som kommunfullmäktige ska ta beslut om under 2019.

Tillsammans med kommunerna Knivsta, Sigtuna och Upplands-Bro gör avdelningen en utredning om olika lösningar för att samla in matavfall, förpackningar och returpapper.

ÅVC (återvinningscentralen) ökar öppettiderna på måndagar och onsdagar. Personalen arbetar aktivt med stöd och information vid sortering av avfall på ÅVC. Det bidrar till bättre sortering och sänkta behandlingskostnader.

Övergripande

I oktober tillträder Tobias Arvidsson som kommundirektör.

I december inrättas en teknisk nämnd och en kultur- och fritidsnämnd.

Förberedelser görs inför årsskiftet 2018/2019 när kultur- och livsmiljöavdelningen blir kultur- och fritidsförvaltning och tekniska avdelningen blir teknisk förvaltning.

Måluppfyllelse

Attraktiva Håbo

God planberedskap för nya företagsetableringar och bostäder ● Uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
● Kommunen ska ha planprocesser igång för näringslivsetableringar (kvm)	-	90 000	807 000	200 000
● Antagna detaljplaner för bostäder ska minst täcka behovet enligt bostadsförsörjningsprogrammet.	170%	200%	159%	100%

Kommunen har som mål att ha god planberedskap vid företagsetableringar och bostäder. För att lyckas med det har kommunen behov av att planera och förbereda planprocesser för att etablera företag i kommunen. Förvaltningen har arbetat med det under året. Vid årets slut finns det planprocesser för Entré Lillsjön, Kalmar-sand, Norra Draget, Björnbros, Kemetall och Dragelund på en yta av 807 000 kvadratmeter.

Kommunen behöver säkerställa att det finns antagna detaljplaner för bostäder som kan täcka behovet av bostäder enligt bostadsförsörjningsprogrammet. Enligt programmet behöver kommunen 170 nya bostäder 2018. Under året färdigställer kommunen detaljplaner som innehåller cirka 270 bostäder.

Alla i Håbo ska ges goda förutsättningar att må bra och utvecklas ■ Inte uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
● Antalet nya riktade insatser som påverkar förutsättningarna för en meningsfull fritid för unga.	64	13	38	20
■ NRI - Medborgarnas syn på fritidsmöjligheter	55	54	53	60
◆ NRI - Medborgarnas syn på möjlighet till bra boende, utbud av boendeformer och trivsam bebyggelse	50	50	54	58
◆ NMI - Medborgarnas syn på idrotts- och motionsanläggningar	58	54	56	62
◆ NMI - Medborgarnas syn på kulturverksamheten	57	50	55	57

Målet för nyckelindikatorn ”att skapa nya riktade insatser för en meningsfull fritid för unga” är uppfyllt. Kommunen genomför 38 nya riktade insatser under året.

De fyra nyckelindikatorerna som är baserade på medborgarundersökningen visar att samtliga indikatorer är lägre än målsättningen. Medborgarnas syn på fritidsmöjligheter visar på ungefär samma resultatnivå som senaste året men är lägre i jämförelse med riksnittet. Framför allt är det tillgång till kultur- och idrotts-evenemang samt nöjesutbudet som är lägre än genomsnittet i landet.

Synen på möjlighet till bra boende, utbud av boendeformer och trivsam bebyggelse ökar jämfört med förra året och är nu precis över riksnittet. När det gäller

medborgarnas syn på idrotts- och motionsanläggningar så har resultatet ökat i år men är fortsatt lägre än riksnittet. De största skillnaderna handlar om öppetiderna och utrustningen på kommunens anläggningar. Medborgarnas syn på kulturverksamheten har i år ett bättre resultat än förra året men är fortfarande lågt jämfört med riksnittet. Det är i första hand konstutställningar och teaterföreställningar som medborgarna saknar.

Med dessa resultat som bakgrund görs bedömningen att målet inte är uppfyllt.

Måluppfyllelse

Kvalitativa och effektiva Håbo

Håbo kommun är en attraktiv arbetsgivare ■ Inte uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
● Nyckeltalsinstitutets Attraktiv arbetsgivarindex AVI.	98	97	101	100
■ Korttidsfrånvaro	3,9%	4,1%	4,5%	3,5%
◆ Hållbart medarbetarengagemang	80	79	79	82

Håbo kommun har en ranking på 101 poäng utifrån de 9 nyckeltal som vägs samman i Nyckeltalsinstitutets årliga sammanställning. Resultatet ligger i nivå med måltalet och är fyra poäng över föregående års resultat.

Den totala sjukfrånvaron har ökat under året och var vid mättillfället 4,5 procent. Det är över årets mål som är satt till 3,5 procent. Eftersom korttidsfrånvaron pekar på en negativ trend utökar kommunen samarbetet med företagshälsovården från 2019.

I december deltar kommunens medarbetare i en undersökning för att kartlägga HME (hållbart

medarbetarengagemang). Ungefär hälften av medarbetarna valde att svara på enkäten, vilket är något färre än året innan. HME redovisas som ett indexvärde inom tre delområden (ledarskap, motivation och styrning) samt i sin helhet. Årets resultat når inte upp till mål men är på samma nivå som förra året och även i nivå med rikssnittet.

Kommunens resultat står sig bra i jämförelse med andra kommuner men eftersom två av tre nyckelindikatorer inte är uppfyllda blir den sammanfattande bedömningen att målet inte är uppfyllt.

Öka digitaliseringen ■ Uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
◆ E-handeln ska öka med 20 %, värde i tkr.	18 978	20 463	24 210	24 555
● Användningen av e-tjänster, antal transaktioner	1 650	2 650	3 426	2 300
■ Användningen av e-tjänster, antal e-tjänster	48	52	50	75
● Förbättra grundförutsättningarna teknik, ledning, arbetssätt och metoder för ökad digitalisering enligt e-blomlådans utvärderingskriterier.			51	48
● Förbättra utvecklingen av digitala välfärdstjänster och självservice enligt e-blomlådans områdesspecifika utvärderingskriterier.			46	46
■ Andel hushåll och företag med tillgång till bredband med minst 100 Mbit/s (enligt PTS bredbandskarta)	63%	71%		80%

Det finns ännu ingen data när det gäller tillgång till bredband. PTS publicerar 2018 års resultat i mars.

Användningen av kommunens e-tjänster ökar. På grund av striktare regler i enlighet med dataskyddsförordningen GDPR har däremot antalet e-tjänster minskat något under året.

Under året förbättrar förvaltningen grundförutsättningarna för ökad digitalisering enligt e-blomlådans utvärderingskriterier. Bland annat genomför IT-enheten

en informationsklassning av kommunens verksamhetstillgångar och arbetar aktivt med förvaltningen av kommunens IT-system. Enheten inför en funktion för digital signering och utvecklar digitala välfärdstjänster.

Även om antalet e-tjänster minskat med anledning av GDPR är bedömningen att målet är uppfyllt.

Måluppfyllelse

Hållbara Håbo

Öka energieffektiviseringen i kommunens fastigheter och verksamheter ● Uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
● Elförbrukning/kvm ska minska med 1% årligen	95,2	88,8	83	105
● Fjärrvärmeförbrukning/kvm ska minska med 1% årligen	71,6	73,2	110	115
● Andel förnybar energi kommunala lokaler (energi för el och värme i lokaler ägda och förvaltade av kommunen)			97,5%	98,5%
■ Egen förnybar energiproduktion genom solpaneler för användning i kommunens egna fastigheter och verksamheter (kWh)			35 100	50 000

Översynen av ventilationsanläggningar och installationer medför att förvaltningen måste byta ut gammal utrustning. Åtgärderna bidrar till minskad elförbrukningen per kvadratmeter. Förvaltningen byter till LED-lampor vilket också bidrar till att elförbrukningen sjunker. Tilläggsisolering i vindar och utbyte av gamla värmväxlare bidrar till att minska uppvärmningskostnaden. I ishallen har förvaltningen växlat över från eldrift till fjärrvärmeförbrukning vilket förklarar varför fjärrvärmeförbrukningen är högre än tidigare år. Det pågår ett kontinuerligt arbete med att hitta värmeläckage och åtgärda dem.

Energiförbrukningen i kommunens lokaler kommer till 97,5 procent från förnybar eller återvunnen energi. Målet för året var satt till 98,5 procent vilket innebär att målet är uppfyllt till 99 procent. Idag finns sammanlagt 59 kvadratmeter solpaneler uppsatta framför allt på Solängens äldreboende och räddningsstationen. Numera är energioptimering en viktig parameter när kommunen ska projektera större renoveringar och ombyggnationer och en självklarhet vid nya produktioner.

Förvaltningen bedömer att målet att öka energieffektiviseringen i kommunens fastigheter är uppfyllt.

Måluppfyllelse

Håbo en kommun med sund ekonomi

Exploateringsprojekt ska totalt sett ge ett ekonomiskt överskott ■ Uppfylls inte

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
● Avtal om försäljning av kommunens mark ska vara till minst marknadspris.	100%	100%	100%	100%
■ Exploateringsavtal och exploateringsbudget för kommunens mark ska ge ekonomiskt överskott med minst 15%.				100%
■ Avslutade exploateringsprojekt på kommunens mark har gett ekonomiskt överskott med minst 15%.				100%
■ I exploateringsavtal och exploateringsbudget för projekt på privatägd mark ska kommunens utbyggnad av allmän infrastruktur ha full kostnadstäckning.			50%	100%
■ I avslutade exploateringsprojekt på privatägd mark ska kommunens utbyggnad av allmän infrastruktur ha full kostnadstäckning.				100%

Förvaltningen höjer prisnivån i Draget till aktuellt marknadspris för nya tomtförsäljningar.

Kommunen skriver inget exploateringsavtal för kommunens mark och avslutar inga projekt på kommunens mark. Inget exploateringsprojekt på privat mark blir avslutat. Det innebär att det inte finns något resultat att redovisa. Men målsättningen är att kommunen alltid ska göra affärer som är för kommunens bästa.

Kommunen upprättar två exploateringsavtal/exploateringsbudgetar för privatägd mark. Lillsjöns företagspark har en budget på 1,8 miljoner kronor. Tvåhusplanen har en exploateringsbudget på -2,8 miljoner kronor och uppfyller därför inte målsättningen att alla avtal/budgetar för allmän infrastruktur ska ha full kostnadstäckning. I projektet Tvåhusplanen finns en betydande risk eftersom VA- och dagvattennätet inte har

rätt dimensioner för utbyggnaden. Det finns också risker med projektet eftersom det är många exploatörer som ingår och som kräver att förvaltningen samordnar det på ett bra sätt.

Kommunen anpassar försäljningen av mark till aktuellt marknadspris, men eftersom ett av exploateringsavtalen/budgeterna för privatägd mark inte ger full täckning för kostnaden för allmän infrastruktur görs bedömningen att målet inte är helt uppfyllt.

Mått

Resurser

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
Beläggningsunderhåll, kr/invånare	60	284	518	567
Gatubelysning, kr/invånare	343	303	351	308
Vinterväghållning, kr/invånare	171	244	265	252
Avhjälpande underhåll fastigheter, fakturerad kostnad kr/kvm	70	65	71	70
Planerat underhåll fastigheter, fakturerad kostnad kr/kvm	60	105	93	75

Beläggningsunderhåll, kronor/invånare

Utfallet är lägre än budget på grund av att 900 000 kronor blivit omfördelade till andra projekt inom tekniska avdelningen. Gatuenheten utför ändå beläggningsarbeten enligt plan eftersom det även i driftbudgeten funnits medel för mindre beläggningsarbeten.

Gatubelysning, kronor/invånare

Belysningsanläggningen är i stora delar gammal och det börjar uppstå många fel på grund av detta. Gatuenheten måste återuppta seriebytena och se över kabelbeståndet.

Vinterväghållning, kronor/invånare

Vinterväghållningen har ett något högre utfall än budgeterat. Det beror till största delen på att det blir högre kostnader för sandupptagning och en ny upphandling inför vintern.

Avhjälpande underhåll, fastigheter – fakturerad kostnad kronor/kvm

Fastighetsenheten kan inte genomföra vissa delar av det planerade underhållet. Anledningen är att entreprenörerna som ingår i ramavtalet och ska genomföra arbetet inte haft utrymme att utföra allt arbete som avdelningen planerat. En överklagan av en upphandling av mindre markarbeten innebär att den typen av arbeten inte går att utföra. Däremot har vissa åtgärder blivit dyrare än beräknat på grund av höga marknadspriser eftersom efterfrågan på byggtjänster är stort.

Planerat underhåll, fastigheter – fakturerad kostnad kronor/kvm

Skillnaden mellan utfall och budget beror till största delen på att fler åtgärder än vad fastighetsenheten planerat har blivit räknade som planerat underhåll och inte som felavhjälpande underhåll.

Produktion

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
Producerad mängd dricksvatten, tusen m ³	1 675	1 575	1 860	1 550
Renad mängd avloppsvatten, tusen m ³	2 290	2 150	2 130	2 150
Antal VA-abonnenter, stycken	5 938	5 971	6 100	6 100
Antal besök på biblioteket	137 095	141 563	134 608	137 000
Leverantörstrohet, procent	72,7 %	78 %	-	80 %
Area inhyrda verksamhetslokaler, kvm BRA	14 122	14 341	15 410	13 400
Area kommunägda verksamhetslokaler, kvm BRA	95 074	95 235	99 495	96 000
Antal besök vid återvinningscentralen	103 233	95 721	92 583	102 000
Hushållsavfall, kg/inv	207	195	199	203
Grovavfall, kg/inv	320	327	238	292
Förpackningar, kg/inv	73	70	74	74

Producerad mängd dricksvatten, 1 000 m³

Den varma sommaren och ett ökat antal abonnenter medför ökad produktion av vatten.

Renad mängd avloppsvatten, 1 000 m³

VA-enheten påbörjar flera arbeten för att minska det vatten som läcker in i avloppsledningarna.

Antal VA-abonnenter

VA-enheten färdigställer flera större exploateringsområden vilket innebär fler VA-abonnenter.

Area inhyrda verksamhetslokaler, kvm BRA

Kommunen hyr en lokal på 199 kvadratmeter i landstingshuset. Detta är för att några av verksamheterna i kommunhuset ska kunna flytta till landstingshuset.

Antal besök vid återvinningscentralen

Besök från villahushåll minskar vilket även visar sig på mängden avfall.

Grovavfall, kilo/invånare

Personalen arbetar mycket med information vilket bidrar till att sorteringen av avfall till textilinsamling, förpackningsinsamling och till återbruk/bytesboden ökar. Samtidigt minskar besöken på återvinningscentralen, vilket påverkar avfallsmängderna.

Verksamhetsresultat

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
Nyttjandegrad, ishall	91	78	91	81
Nyttjandegrad, inomhusanläggningar exklusive sim- och ishall	83	80	81	83
Nyttjandegrad, utomhusanläggningar	21	75	75	73
Andel besvarade externa samtal i kontaktcenter inom 60 sekunder	81	81	90	80
Andel ärenden som kan hanteras och avslutas av kontaktcenter	36	58	60	60
Självskattat allmänt hälsotillstånd, flickor	-	67	-	65
Självskattat allmänt hälsotillstånd, pojkar	-	89	-	90
Upplevd trygghet, flickor	-	39	-	40
Upplevd trygghet, pojkar	-	59	-	60
ANDT - andel av åk 7 som aldrig rökt, flickor	-	86	-	88
ANDT - andel av åk 7 som aldrig rökt, pojkar	-	83	-	85
Nöjdhet med kommunens insatser inom finskt förvaltningsområde	4,7	4,7	4,75	4
NMI - gång och cykelvägar	53	55	55	55
NMI - gator och vägar	54	57	57	54
NMI - vatten och avlopp	72	75	75	75
NII - Medborgarnas nöjdhet med kommunens information	51	50	49	55
Kommunens webbinformation till medborgarna	72	84	83	85
NMI - Biblioteksverksamheten	7,7	7,6	7,8	7,9
NMI - Sophämtning	7	7,1	6,9	7,1
NMI - Tillgängligheten till återvinningscentralen	8	8	7,9	8,2

Undersökning av flickor och pojkars hälsa och trygghet görs vartannat år och genomfördes senast 2017.

NII – Medborgarnas nöjdhet med kommunens information

När det gäller medborgarnas nöjdhet med kommunens information får Håbo kommun en poäng mindre än året innan. Kommunen fortsätter utveckla kommunikationsarbetet och dialogen med invånarna.

Kommunens webbinformation till medborgarna

Mätningen av kommuners webbinformation till medborgarna visar att Håbo kommuns webbplats Håbo.se får 83 av 100 poäng. Det är en minskning med en poäng från förra året och två poäng från målet på 85.

Sveriges kommuner och landsting, SKL, som står bakom mätningen, ser över frågorna och sammanställer därför inga resultat i år. Kommunikationsenheten använde SKL:s frågor från förra året och gjorde mätningen själv.

Minskningen beror bland annat på att kommunen har plockat bort information som inte är relevant och att vissa sidor blivit flyttade, vilket kan ha gjort att de som genomfört testet inte hittat dem. Det är fortfarande ett mycket bra resultat eftersom webbplatsens poäng ökade med 15 poäng förra året.

Ekonomi Resultaträkning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse 2018 från budget
Externa intäkter	88 854	90 504	94 503	3 999
Interna intäkter	112 384	125 137	121 913	-3 224
Summa intäkter	201 238	215 641	216 416	775
Verksamhetsköp, bidrag, material	-35 760	-42 828	-46 415	-3 587
Personalkostnader	-103 358	-122 988	-113 225	9 763
Övriga kostnader	-169 828	-195 461	-189 807	5 654
Interna kostnader	-54 920	-52 651	-55 117	-2 466
Summa kostnader	-363 866	-413 928	-404 564	9 364
Resultat	-162 628	-198 287	-188 148	10 139

Kommunstyrelsens verksamheter kostar netto 188,1 miljoner kronor i år. Det är en ökning med 16 procent jämfört med förra året, men 5 procent lägre än budget. Överskottet jämfört med budget är 10,1 miljoner kronor varav de skattefinansierade verksamheterna utgör 6,2 miljoner kronor. De avgiftsfinansierade verksamheterna VA (vatten och avlopp) och avfall har 3,9 miljoner kronor i överskott.

Externa intäkter är 6 procent högre än föregående år och 4 miljoner kronor högre än budgeterat. Intäkter från avgifter inom VA och avfall ökar enligt planen med cirka 3 procent. Kultur- och livsmiljö har fått 1,6 miljoner kronor mer i statsbidrag eftersom de gör fler projektansökningar.

De interna intäkterna kommer framför allt från internhyra till fastighetsavdelningen. Kommunen börjar använda Frösundaviks förskola och i år ökar det internhyran med 2,8 miljoner kronor jämfört med förra året.

Köp av verksamhet och bidrag ökar med 10,7 miljoner kronor vilket är 30 procent jämfört med förra året och överskrider budget med 3,6 miljoner kronor. Håbo Marknads AB får från 2018 5 miljoner kronor i driftbidrag och det totala driftbidraget uppgår till 5,6 miljoner kronor. Skötsel av gator och vägar samt gatu- och gångvägsbelysning ökar med 2,5 miljoner kronor vilket är över budget. Föreningsbidragen ökar med 1,4 miljoner kronor vilket är i enlighet med budget.

Personalkostnaderna är 10 procent högre än förra året. Det beror på att vakanta tjänster blivit tillsatta,

löneökning enligt löneöversyn på 2,28 procent och högre löner vid nya rekryteringar. Samtidigt finns ett överskott på 9,8 miljoner kronor jämfört med budget vilket främst beror på vakanta tjänster.

Övriga kostnader ökar med 12 procent, 20 miljoner kronor. Det handlar framför allt om kostnader relaterade till fastigheter som ökar med 9,8 miljoner kronor, kostnaderna för avskrivningar ökar med 3,7 miljoner kronor och konsulter, administrativa tjänster och inhyrd personal ökar med 2,6 miljoner kronor. Överskottet på 5,7 miljoner kronor jämfört med budget beror främst på kostnader för avskrivningar på 4,8 miljoner kronor.

De interna kostnaderna är totalt sett lika stora som förra året. Sänkt internräntenivå och lägre investeringstakt kompenseras för ny internhyra för fritidslokalen på Fabriksvägen.

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse från budget
Kommunfullmäktige	-1 347	-1 341	-1 620	-279
Valnämnd	-21	-357	-563	-206
Kommunstyrelse	-2 872	-2 991	-2 966	25
Handikapp- och pensionärsråd	-201	-181	-223	-42
Stöd politiska partier	-978	-1 000	-994	6
Revision	-934	-1 200	-1 217	-17
Vigselavgift	16	20	14	-6
Medlemsavgifter	-1 302	-2 100	-1 597	503
Vänortsverksamhet	-42	-100	-114	-14
Nämndadministration	-1 120	-1 730	-1 222	508
Kommungemensamma projekt	0	-2 400	-775	1 625
Fysisk, teknisk planering	-6 466	-8 617	-7 979	638
Näringslivsfrämjande åtgärder	0	-5 000	-5 625	-625
Gator, vägar, parkering	-28 133	-31 732	-33 501	-1 769
Parker	-4 459	-6 102	-5 669	433
Miljö, hälsa, hållbar utveckling	-808	-980	-1 001	-21
Räddningstjänst	-19 900	-20 354	-20 354	0
Säkerhet	-211	-270	-271	-1
Allmän fritidsverksamhet	-644	-1 458	-1 104	354
Föreningsbidrag	-2 051	-2 967	-2 895	72
Stöd till studieorganisationer	-361	-360	-360	0
Allmän kulturverksamhet	-2 173	-2 810	-3 292	-482
Bibliotek	-7 662	-7 769	-7 783	-14
Utomhusanläggningar	-4 027	-4 587	-4 962	-375
Ishall	-5 842	-5 134	-4 962	172
Simhall	-4 656	-4 627	-4 410	217
Föreningslokaler	-9 420	-9 866	-10 223	-357
Fritidsgårdar	-3 906	-3 725	-3 765	-40
Kultur- och livsmiljöadministration	-1 814	-2 183	-2 156	27
Fastighet	2 685	-500	3 754	4 254
Lokalvård	-13 805	-14 546	-14 646	-100
Teknisk verksamhet övergripande	-713	-1 200	-473	727
Ekonomiavdelning	-6 904	-6 657	-6 030	627
Personalavdelning	-7 341	-8 033	-8 060	-27
Upphandling	-4 730	-4 428	-4 471	-43
Kommunens försäkringar	-1 190	-1 300	-1 227	73
Övrig kommungemensam administration	-27 310	-29 702	-29 309	393
Summa	-170 642	-198 287	-192 051	6 236

Skattefinansierad verksamhet

Budget för kommunstyrelsens skattefinansierade verksamhet är 198,3 miljoner kronor och förvaltningen använder 192,1 miljoner 2018. Därmed finns ett överskott på 6,2 miljoner kronor.

Kultur och livsmiljös underskott är 516 000 kronor och beror främst på kostnaderna för Håbo festdag, men även de ökade kostnaderna för skötsel av strandbad, lokaler och reparationer av maskiner. Tekniska avdelningens skattefinansierade verksamhet redovisar ett överskott med 4,5 miljoner kronor varav kapitalkostnader 3,4 miljoner kronor. Övriga verksamheten inom kommunstyrelsen har ett totalt överskott på 1,8 miljoner kronor.

Avvikelser per verksamhet:

Kommunfullmäktige har högre kostnader på grund av extra fullmäktigesammanträde i samband med valet och att de fått köpa in fler läsplattor till ledamöterna.

Valnämnden har högre kostnader som framför allt beror på ett beslut om höjda arvoden till röstmottagare.

Medlemsavgifterna är lägre än budget eftersom medlemsavgiften till Region Uppsala är lägre än när det var ett Regionförbund. Budgeten är sänkt till 2019.

Nämndadministrationen har en vakant nämndsekreterartjänst under året. Budgeten för tjänsten överförs till den nybildade tekniska nämnden respektive kultur- och fritidsnämnden 2019.

Posten som kallas ”Kommungemensamt” handlar om reserver för ökade lokalkostnader som kommer att uppstå efter en ombyggnation av kommunhuset, och digitalisering av kommunens verksamheter. Ombyggnationen dröjer vilket gör att det blir ett överskott.

Fysisk och teknisk planering (plan- och exploateringsavdelningen) har tjänster som inte är tillsatta och det arbete som de inte kan utföra på grund av vakanta tjänster är en anledning till överskottet. En stor del av planarkitekterna finansieras av pågående exploateringsprojekt, vilket också bidrar till överskottet. En del kostnader i detaljplaneprogrammet Gröna dalen är redovisat på driften.

Näringslivsfrämjande tjänster har ett underskott eftersom kommunen köper in fler tjänster från Håbo Marknads AB så som varumärkesaktiviteter, Tillsammansprojektet och Tore-tv.

Verksamheten gator, vägar och parkering redovisar ett underskott som beror på ökade kostnader för hissar vid stationen, för gatubelysning och minskade intäkter för

parkeringsövervakning och deltagande i projekt under året. Parkverksamhetens överskott beror främst på att övertagande av parkytor i Frösundavik har blivit försenat.

Allmän fritidsverksamhet har ett överskott eftersom riktade statsbidrag är redovisade på denna verksamhet samtidigt som kostnaderna finns på andra verksamheter. Även lägre personalkostnader på grund av en vakant tjänst bidrar till överskottet.

Posten ”föreningsbidrag” redovisar ett litet överskott, men motsvarande bidragsbelopp är fördelat och redovisat som bidrag inom allmän kulturverksamhet.

Allmän kulturverksamhet redovisar ett underskott och till stor del är det Håbo festdag som är orsaken till det. Avdelningen har installerat fast el för scener och marknadsdelen för att minska kostnader på sikt. Kostnad för extra föreningsbidrag inom kultur är redovisade här.

Utomhusanläggningar har ett underskott som beror på justering av personalkostnader från verksamheten ishall och ökade kostnader för driften av kommunens strandbad efter en större översyn. Underskottet hade blivit högre om det inte var för överskottet för budgeterade kapitalkostnader på 328 000 kronor.

Överskottet på ishallen beror på justering av personalkostnader till verksamheten utomhusanläggningar. En större kostnad sänker överskottet eftersom ismaskinen har blivit reparerad för närmare 300 000 kronor.

Simhallens överskott beror på högre intäkter.

Föreningslokaler har ett underskott på grund av ökade kostnader för städ och åtgärder i lokaler samt för låga hyresintäkter.

Av fastighetsförvaltningens överskott beror 3,2 miljoner kronor på lägre kapitalkostnader än budgeterat, vilket i sin tur beror på att de inte avslutat objekten som de planerat. Förvaltningen har inte kunnat utföra vissa insatser på grund av att en leverantör har överklagat en upphandling vilket påverkar resultat.

Övergripande teknisk verksamhet har ett överskott eftersom konsulttjänster och vissa andra poster är lägre än planerat.

Ekonomiavdelningens överskott beror på en vakant tjänst och att de fördelat arbetsuppgifterna mellan ekonomerna.

Övrig kommungemensam administration har ett överskott för att det finns vakanta tjänster hela eller delar av året.

Taxefinansierad verksamhet

Avfallsverksamheten har ett överskott som främst beror på högre intäkter än budgeterat. Under året har avfallsenheten bland annat fått kostnadsersättning för tidigare års behandlingsavgifter som då var för höga. Lägre kapitalkostnader och lägre entreprenadkostnader än budgeterat bidrar också till överskottet. Resultatet på 1,15 miljoner kronor blir överfört till Avfallsfonden som därmed hamnar på 2,77 miljoner kronor.

Driftredovisning avgiftsfinansierad verksamhet

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse från budget
Avfallsverksamhet	458	0	1 150	1 150
VA-verksamhet	7 517	0	2 753	2 753
Summa	7 975	0	3 903	3 903

VA-verksamhetens överskott beror till stor del på vakanta tjänster som inte blir tillsatta eller som blir tillsatta under hösten 2018. Även andelen konsulttjänster har minskat eftersom verksamheten utför mer arbete i egen regi. Även kapitalkostnaderna är lägre än budgeterat. Resultatet på 2,75 miljoner kronor blir överfört till VA-fonden som därmed hamnar på 11,52 miljoner kronor.

Investeringar skattefinansierat

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse från budget
Inkomster	376			
Utgifter	-96 918	-306 830	-123 417	183 412
Summa	-96 542	-306 830	-123 417	183 412

Kommunstyrelsens skattefinansierade verksamheter har en budget för investeringar på 306,8 miljoner och har investerat 123,4 miljoner kronor under året. Investeringarna är större än föregående år men alla budgeterade investeringar är inte genomförda i år av olika anledningar.

På fastighetssidan är det flera projekt som av olika skäl har stora tidsförskjutningar. Detta gäller främst Futurumskolan, Västerängsskolans kök, Vibyskolan, den nya fotbollsanläggningen och det planerade resecentrumet i Bålsta Centrum.

Av överskottet på 183,4 miljoner kronor är förvaltningens förslag att 182,2 miljoner förs över till 2019 för pågående investeringsprojekt.

De största utgifterna under året handlar om den nya förskolan i Frösundavik, 24,4 miljoner kronor, ombyggnationen av Futurumskolan, 37,4 miljoner och Lundby nya ridhus, 14,3 miljoner kronor.

Investeringar avgiftsfinansierat

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse från budget
Inkomster	0	0		0
Utgifter	-31 429	-109 848	-15 117	94 731
Summa	-31 429	-109 848	-15 117	94 731

VA och avfall som finansieras av taxor, har en budget för investeringar på 109,8 miljoner kronor och har investerat 15,1 miljoner kronor under året. VA-verksamheten är beroende av exploateringsprojekt som har blivit försenade och som påverkar tidplanen för att genomföra arbetet med VA-anläggningarna. Det finns också tidsförskjutningar kopplade till bemanningen i den egna organisationen. Av överskottet på 94,8 miljoner kronor är förslaget från förvaltningen att 86,2 miljoner ska överföras till 2019 för pågående investeringsprojekt.

Årets största investering är det pågående projektet på Biskops-Arnö som omfattar 5,1 miljoner kronor under året.

Intern kontroll

Kommunstyrelsens plan för intern kontroll 2018 innefattar åtta risker som anses särskilt viktiga att kontrollera, inom områdena ekonomi, upphandling, IT-säkerhet, inlämning av statistik och verkställande av politiska beslut. Vid årets slut konstateras att samtliga kontroller utom en blivit genomförda. Genom kontrollerna har kommunstyrelsen kunnat identifiera vissa brister som är åtgärdade. Kontrollen om otillåtna direktupphandlingar har inte genomförts på grund av kompetenstapp under året.

Inom IT-säkerheten gör förvaltningen åtgärder i kommunens brandväggsregler, striktare certifikathantering av webbsystem och avveckling av föråldrade system. De åtgärddar även övriga brister som kommit fram genom den interna kontrollen. Under året kontrolleras om det finns rutiner som kan säkerställa att de uppgifter som kommunen rapporterar in till olika myndigheter är kvalitetssäkrade innan de rapporteras in. Av de fakturor som kontrollerats har ansvarig person blivit informerad för åtgärd när de funnit brister. Kommunstyrelsen genomför kontroller för att se om politiska beslut blir verkställda och en ny modell för uppföljning av politiska beslut tas fram vilket förenklar uppföljningen.

Valfrihet och konkurrens

Nämnderna i kommunen ska ha en treårig plan över vilka verksamheter som ska bli prövade av konkurrens och hur valfriheten för verksamheter i egen regi ska utvecklas.

Stora delar av den tekniska verksamheten driver sin verksamhet genom tjänster de köper in av externa leverantörer enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling). Kommunstyrelsen genomför inte någon konkurrensutsättning av ytterligare verksamhet under året.

Viktiga förändringar och trender

Demografiska förändringar

Behovet av att planlägga mark för offentlig service som till exempel förskolor, skolor och lokaler för omsorg ökar i takt med att kommunens befolkning fortsätter att växa.

En ökande befolkning medför ett ständigt ökat behov av drift, underhåll och nya investeringar i både anläggningar och lokaler.

En ökning av äldre och personer med olika etnisk bakgrund ställer nya krav på kultur- och biblioteksverksamheterna. Biblioteket behöver söka upp och bli mer tillgängligt för personer med funktionsvariationer. Verksamheterna måste erbjuda olika media och samhällsinformation på flera språk och ge stöd till digitala tjänster. Fritidsgårdarna och simhallen är viktiga i arbetet med att ge nyanlända en bra introduktion i samhället.

Individualisering

Den ökade individualiseringen ställer ständigt nya krav på verksamheterna inom kultur och bibliotek. Satsningar på kultur- och biblioteksverksamheten bidrar till livskvalitet och individuell utveckling hos kommunens invånare eftersom kulturyrtingar är centrala komponenter i livet. Biblioteket är en viktig arena för det offentliga samtalet och kan fylla funktionen att vara samlingspunkt för kommunens dialog med medborgarna.

Teknisk utveckling/digitalisering

2019 träder lagen om tillgänglighet till digital offentlig service i kraft. Lagen genomför EU:s webbtillgänglighetsdirektiv. Vilka krav som webbplatser och mobila applikationer ska leva upp till meddelar myndigheten för digital förvaltning under våren 2019.

1 april 2019 blir det lag på att alla inköp i offentlig sektor ska faktureras med elektronisk faktura (e-faktura) enligt en ny europeisk standard. Alla leverantörer till offentlig sektor måste skicka e-fakturer enligt den nya standarden och alla offentliga organisationer måste ta emot dem. I Håbo kommun uppgår e-fakturer till 78,6 procent och skannade fakturer till 21,4 procent.

Det finns önskemål från verksamheterna om att kunna erbjuda säkra plattformar för samarbete. IT-avdelningen startar ett arbete med att införa Office365. Det innebär ökade licenskostnader samt utbildning av alla medarbetare i kommunen. IT-avdelningen har gjort en utförlig risk- och sårbarhetsanalys och prioriterar informationssäkerhet högt.

Inom arkivområdet finns en tydlig trend att allt mer material ska hanteras digitalt. Behovet av e-arkiv och processbaserad arkivredovisning blir alltmer påtaglig.

Det kommer att påverka arbetssättet och hanteringen av kommunens handlingar och dokument i framtiden. Den tekniska utvecklingen ger möjlighet till allt bättre dokumentation, systemstöd och utrustning men kräver också resurser.

Fler trender

Plan- och exploateringsavdelningen påverkas i viss mån av efterfrågan av mark. Efterfrågan är fortfarande mycket hög men i regionen minskar efterfrågan på både bostads- och verksamhetsmark.

En tydlig trend är att kommunerna alltmer jämför verksamheternas kostnad och resultat med andra kommuner. I många kommuner ökar andelen äldre befolkning, vilket gör att kommunen behöver förändra sin resursfördelning och samtidigt intensifiera arbetet med digitalisering för att klara den framtida välfärden. En annan trend är att kommunerna måste hitta möjligheter till samverkan inom olika verksamheter för att klara av personalbristen i framtiden.

Uppsala har valt att inte länge vara med i Uppsam-samarbetet, det samarbetsorgan inom upphandling som Upplands kommuner bildade tillsammans med Sandviken. Det innebär att det är de mindre kommunerna som samarbetar. Vad det på sikt betyder är svårt att säga men på kort sikt betyder det att färre upphandlare ska dela på de gemensamma upphandlingar som samarbetsorganet ska genomföra.

Partnering, det vill säga entreprenad med utökad samverkan, är något som flera kommuner arbetar med. Beställaren måste vara stabil och ha en god organisation för att genomföra upphandlingar på det sättet.

Det blir skarpare regler vid val i Sverige. Det kommer att kräva en del nytt material, annan organisation och eventuellt andra lokaler för att säkerställa att väljarna kan ta valsedlar utan att bli störda.

Antalet synpunkter och frågor som handlar om trygghet och säkerhet i den offentliga miljön ökar.

VA-verksamheten kommer att behöva göra stora investeringar, liksom i resten av landet. Faktorer som driver på investeringarna är framför allt behovet att förnya ledningsnät, befolkningsökningen, omvandlingsområden och högre miljökrav.

Regeringen har beslutat om tydligare ansvar för de som producerar förpackningar och tidningar och det blir obligatoriskt att samla in matavfall. Fastighetsnära insamling blir huvudregel. Håbo kommun inför ändringarna i flera steg.

Överförmyndarnämnden

Sammanfattning

Håbo kommun har sedan den 1 januari 2017 varit en del av den gemensamma överförmyndarförvaltningen i Uppsala län. För gode män, förvaltare och huvudmän har det inneburit en förstärkt rättssäkerhet och större möjligheter att matcha huvudmän och företrädare mot varandra. Nämnden redovisar ett budgetöverskott om 495 000 kronor för verksamhetsåret.

Uppdrag och ansvarsområde

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet som har ett tydligt myndighetsansvar. Nämndens huvuduppgift är att utöva tillsyn över samtliga gode män, förvaltare och förmyndare. Tillsynen ska ge en garanti mot rättsförluster för personer som själva inte kan tillvarata sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person. Det vill säga underåriga, gamla, sjuka och funktionshindrade.

Årets händelser

Sedan 1 januari 2017 är Håbo kommun en del av den gemensamma överförmyndarförvaltningen i Uppsala län och det finns ingen tjänstemannaorganisation i Håbo. Den gemensamma förvaltningen i Uppsala står för intern kontroll och kvalitetsutveckling av verksamheten. Håbo kommun har inte fått några signaler om att kontakten med överförmyndaren har försämrats med anledning av den geografiska förflyttningen.

Ekonomi

Resultaträkning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse från budget
Externa intäkter	357	197	270	73
Interna intäkter	0	0	0	0
Summa intäkter	357	197	270	73
Verksamhetsköp, bidrag, material	-1 996	-2 496	-2 076	420
Personalkostnader	-162	-75	-71	4
Övriga kostnader	-27	0	-2	-2
Interna kostnader	0	0	0	0
Summa kostnader	-2 185	-2 571	-2 149	422
Resultat	-1 828	-2 374	-1 879	495

Överförmyndarnämnden redovisar ett överskott på 495 000 kronor jämfört med budget, främst beroende på lägre kostnader för den gemensamma överförmyndarförvaltningen.

För de individer som har fått permanent uppehållstillstånd erhålls en schablonintäkt från Migrationsverket som ska täcka kostnader för bland annat gode män, jämfört med budget är denna intäkt högre.

Kostnaden för köp av verksamhet från den gemensamma förvaltningen är lägre än budgeterat till följd av snabb nedgång av antal ärenden för ensamkommande barn och ligger på ungefär samma nivå som förra året.

Driftredovisning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse från budget
Överförmyndare	-1 828	-2 374	-1 879	495
Summa	-1 828	-2 374	-1 879	495

Intern kontroll

Arbetsuppgiften med att kontrollera att gode män och förvaltare sköter sina åligganden mot huvudmännen ligger nu inom den gemensamma förvaltningen i Uppsala.

Viktiga förändringar och trender

Förvaltningens bild är att de första två åren med gemensam överförmyndarförvaltning har fungerat väl. Det har dock varit ett speciellt förhållande att ha förvaltning och nämnd skilda åt. Från 1 januari 2019 är Håbo kommun representerat i den gemensamma nämnden i länet. I och med detta blir Håbo kommun fullt ut en del av en större organisation med fler resurser och bredare kompetens. Det kommer att öka rättssäkerheten för huvudmän och förbättra stödet till ställföreträdare.

Antalet äldre ökar i Håbo kommun och behovet av god man för den målgruppen förväntas öka.

Bygg- och miljönämnden

Sammanfattning

Verksamheten inom förvaltningen löper väl, särskilt andra halvåret då personalstyrkan är i balans. Inom bygglov är det stort fokus på kvalitetsarbete med processkartläggning och översyn av mallar, rutiner med mera. Det leder till ökad kvalitet och effektivitet.

Miljöavdelningens årliga tillsynsplan utgör stommen i arbetet. Tillsynen av de enskilda avloppsanläggningarna går bra och det gör att alla befintliga anläggningar kommer vara genomgångna under nästa år. Det kan dröja till senast 2021 innan samtliga anläggningar är åtgärdade.

Inom bygglov, miljö och hälsoskydd samt livsmedel visar första halvårets kundundersökning på ett avsevärt förbättrat resultat jämfört med föregående år. Träffarna med Öppet hus på förvaltningen fortsätter

och företagsfrukostar införs som ett sätt att erbjuda företagarna ett närmare samarbete.

Av bygg- och miljönämndens fem mål uppfylls fyra. Ett av målen rör förvaltningen som en attraktiv och trivsamt arbetsplats. Den medarbetarundersökning som görs visar ett positivt resultat för motivation, ledarskap och styrning.

Bygg- och miljönämnden redovisar ett underskott på 450 000 kronor. En av orsakerna är lägre intäkter än budgeterat. Merkostnader kring processkartläggningen med konsultstöd och extra bemanning har bidragit till ökade kostnader.

Fastighetsägares och exploatörers intresse att bygga nytt och vara med och utveckla kommunen med fler bostäder och verksamheter är fortfarande stort. Mot slutet av året märks en viss avmattning.

Uppdrag och ansvarsområde

Bygg- och miljönämnden ansvarar för kommunens myndighetsutövning inom bygg- och miljöområdet, för kart- och mättekniska uppgifter, geografisk information samt för bostadsanpassningsbidrag.

Inom byggnadsväsendet ansvarar nämnden för bygglov, förhandsbesked och anmälan enligt plan- och bygglagen samt angränsande lagstiftning. En byggnadsnämnd ska enligt plan- och bygglagen verka för en god byggnadskultur samt en god och estetiskt tilltalande stads- och landskapsmiljö.

Inom miljöområdet ansvarar nämnden för prövning och tillsyn enligt livsmedelslagstiftningen, strålskyddslagen, smittskyddslagen och miljöbalken. I miljö-

balken ingår bland annat lagstiftningen om strandskydd, miljöfarlig verksamhet, hälsoskydd, kemiska produkter, förorenad mark, områdesskydd, avfall och tillverkarens ansvar.

En stor del av nämndens uppgifter handlar om tillsyn och kontroll. Inom nämndens ansvar ligger även medverkan i kommunens fysiska planering, allmän intressebevakning inom verksamhetsområdena samt information och rådgivning till invånare, byggherrar, företag och verksamheter.

Årets händelser

Under hösten prioriteras arbete med processkartläggning högt inom både bostadsanpassning och bygglovs alla processer. Som resultat förväntas kvalitetsarbetet mynna ut i ständiga förbättringar med effektivare handläggning, mer tid för möten med kunder och förbättrad information, tillgänglighet och liknande. En förutsättning för att ha fokus på processkartläggning är att bygglovsavdelningen har fått extra personal i form av en projektanställd och konsultstöd. Arbetet fortsätter 2019 och då börjar även miljöavdelningen kartlägga ett antal processer.

Inom bygglov planeras flera steg mot digital handläggning som blir möjlig att genomföra när processkartläggningen är klar och kommunens lösning för e-arkiv är på plats.

Miljöchef Ida Wallström och bygglovchef Åsa Odelfalk vid ett av höstens frukostmöten för företagare.

Miljöavdelningens tillsyn av enskilda avlopp är snart genomförd. Kommunen har haft ett stort antal enskilda avloppsanläggningar med varierande kvalitet. Alltför många har haft stora brister och släppt ut bland annat kväve och fosfor till grund- och ytvatten. Nu är samtliga anläggningar snart åtgärdade. Under 2019 bedöms alla befintliga anläggningar ha haft tillsyn. De som har brister ska slutföra åtgärden senast 2021. Därefter blir tillsynen av enskilda avlopp en naturlig del i den årliga tillsynsplanen men med en betydligt mindre årlig volym.

Förvaltningen genomför Öppet Hus ungefär en gång per månad. Invånare och företagare bjuds in för att få råd och stöd i ett eget ärende eller bara allmänt för att ta reda på vad som gäller. Oftast handlar det om frågor kopplade till bygglov. Några gånger per år är även en energirådgivare på plats. Under hösten bjuds företagare in till två frukostmöten för dialog, informationsutbyte och diskussion. Företagsfrukostarna är mycket uppskattade och fortsätter kommande år.

Håbomässan i maj genomförs med digitalisering som röd tråd. Förvaltningen deltar för att informera om verksamheten.

De externa webbkartorna förbättras och uppdateras. Samtidigt förtydligas manualerna för karttjänsten. Målet är att fler kommuninvånare och företagare ska upptäcka och använda kartorna.

Organisationsförändringen där verksamheten inom plan och exploatering flyttas över till kommunstyrelsen från mitten av januari bidrar till mer lugn och balans. Rekryteringarna lyckas väl inom såväl bygglov- som miljöavdelningen. Det ger möjlighet till kortare handläggningstider och tid för kvalitetsarbete. Tidvis uppstår ändå vakanser i bemanningen.

Varje år undersöks vad invånare och företagare anser om förvaltningens service, bemötande, handläggningstid med mera. De som svarar har haft ett ärende inom miljö och hälsoskydd, livsmedel eller bygglov. Halvårsrapporten visar att kundernas nöjdhet har ökat rejält. Den mäts i ett så kallat nöjd-kund-index, NKI. Förvaltningens samlade resultat ligger på 71, vilket är ett högt betyg enligt den skala som används. Ökningen jämfört med 2017 är åtta enheter. Den största ökningen gäller inom bygglov som ökade från 50 till 66.

Måluppfyllelse

Attraktiva Håbo

Bidra till en god bebyggd miljö. ● Uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
● Översiktsplanen är vägledande i förvaltningens myndighetsutövning	100 %	100 %	100 %	100 %

Bygg- och miljönämnden har som mål att bidra till en god bebyggd miljö som tar vara på Håbos unika miljö och förhållanden samt ger en god och hälsosam livsmiljö. Bebyggelse ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. Det innebär att miljö-, kultur- och naturvärden bibehålls och är nära och tillgängliga för invånarna.

Kommunens översiktsplan är ett av de viktigaste verktygen som används i handläggningen för att bidra

till en god bebyggd miljö. I synnerhet kopplat till bygglov och förhandsbesked används den regelbundet som en kunskapskälla för att ge vägledning i beslut om lokalisering, framförallt utanför planlagt område. En ny, aktuell översiktsplan håller på att arbetas fram.

Det finns även andra strategiska dokument som kopplar till målet och som används i handläggningen. Det är till exempel kulturmiljöprogrammet, naturvårdsplanen, miljöstrategin, vattenprogrammet och dagvattenpolicyn.

Främja invånarnas välmående. ■ Inte uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
■ Utförd del av miljöavdelningens tillsynsplan avseende livsmedels- och hälsoskyddskontroll	-	-	54 %	90 %

Inom bygg- och miljöförvaltningen görs mycket för att främja invånarnas välmående genom att bibehålla och utveckla goda livsmiljöer i livets alla skeden. Bebyggelsemiljöerna ska vara attraktiva, trygga, hälsosamma och tillgängliga. Miljöavdelningens tillsyn bidrar till att livsmedelsverksamheter erbjuder säkra produkter.

Den indikator som har valts för målet är kopplad till antalet genomförda livsmedels- och hälsoskyddskontroller i tillsynsplanen för 2018. Planerade hälsoskyddskontroller genomförs till 80 procent. Däremot nås inte

måtalet för livsmedelskontroller på grund av personalomsättning samt sjukfrånvaro.

Förvaltningen konstaterar att mycket av det som görs inom ramen för verksamheten bidrar till att främja invånarnas välmående på olika sätt. För att nå måtalet för den indikator som har valts krävs full personalstyrka. Eftersom det under året inte är full bemanning kan indikatorn inte nås. Därmed är inte heller målet uppfyllt.

Måluppfyllelse

Kvalitativa och effektiva Håbo

Effektiv och rättssäker myndighetsutövning med kundfokus. ■ Inte uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
● Nöjda nyttjare inom bygglov	NKI 54	NKI 50	NKI 66	NKI 55
■ Nöjda nyttjare inom miljö- och hälsoskydd	NKI 78	NKI 69	NKI 70	NKI 78
● Nöjda nyttjare inom livsmedel	NKI 73	NKI 75	NKI 96	NKI 75
● Nöjda nyttjare inom bostadsanpassningsbidrag	100 %	100 %	100 %	100 %
■ Andel bygglovsansökningar via e-tjänst	23 %	30 %	23 %	40 %
● Rättssäkerhet (andel överklagade ärenden som stått sig de senaste fem åren), bygglov	-	-	98 %	85 %
■ Rättssäkerhet (andel överklagade ärenden som stått sig de senaste fem åren) miljöärenden	-	-	68 %	85 %
◆ Beslut inom bygglov och plan ska inte återförvisas pga. administrativt fel i handläggning	-	-	99 %	100 %
● Maximalt antal veckor innan första återkoppling till kund sker i bygglovsärenden.	-	-	2 vecka	2,5 vecka
■ Andel frågor från kund gällande bygglov där kontaktcenter kan svara på frågan.	54 %	92 %	80 %	90 %

Utfallet för Nöjd-Kund-Index, NKI, avser första halvåret 2018. Resultatet för helår presenteras under senare delen av våren 2019. Fyra av indikatorerna är nya för 2018 och därmed finns ingen historik att redovisa.

Bygg- och miljönämndens mål utgår från att handläggningen sker korrekt och rättssäkert utifrån lagar, regler och rättspraxis. Effektivitet utvecklas med smarta lösningar och ständiga förbättringar. Var och en av medarbetarna präglas av högt kundfokus med gott bemötande och hög informations- och servicenivå. Målsättningen är att uppfattas som empatiska byråkrater.

I stort är de som använder förvaltningens tjänster nöjda. Den slutsatsen dras efter första halvårets NKI-resultat, efter serviceundersökningen kring telefon och e-post samt den respons förvaltningen får från invånare och företagare, bland annat i samband med Öppet hus och företagsfrukostarna.

Nöjd-kund-index, NKI, inom bygglov, miljö- och hälsoskydd samt livsmedel kan inte redovisas eftersom resultatet presenteras våren 2019. Om trenden från första halvåret 2018 fortsätter bedöms måluppfyllelsen bli god för de tre indikatorerna. Resultatet visar på en avsevärt förbättrad kundnöjdhet jämfört med 2017. Det samlade resultatet för de tre verksamhetsområdena är 71, en ökning med åtta enheter jämfört med föregående år och

ett högt betyg enligt den skala som används. NKI inom miljö- och hälsoskydd ligger något lägre än måltalet, medan bygglov har ett resultat på 66 och livsmedel på 96, vilket är högre än måltalet.

När det gäller kundnöjdhet arbetar förvaltningen kontinuerligt med ständiga förbättringar. Bland annat fungerar NKI-resultatet som vägledning för att identifiera vilken typ av insatser som behövs.

Indikatorn för tidsåtgång inom bygglov innan första återkoppling sker till kund har för 2018 ett utfall på två veckor, vilket är lägre än måltalet. Detta är ett viktigt mått för kunden och förvaltningen fortsätter 2019 med insatser för att korta ner tiden ytterligare. När det gäller rättssäkerheten mäts indikatorn på ett nytt sätt. De senaste fem årens överklagade ärenden och hur de har stått sig summeras. Överklagandeprocesser är oftast långdragna och kan sträcka sig över flera år. Därför väljs den senaste femårsperioden. Måltalet är 85 procent för att det ska finnas utrymme att skapa ny rättspraxis och våga pröva gränserna, om förvaltningen och nämnden anser det befogat.

Under den senaste femårsperioden har 22 miljöärenden överklagats varav 15 har stått sig rättsligt. I sju av miljöärendena har länsstyrelsen ansett att det behövs mer utredningar och återsänt dem för förnyad handläggning. Ett miljöärende återsändes på grund av att beslutet upplevdes som otydligt. Under den senaste femårsperioden har 33 bygglovsärenden överklagats. Av dessa har 24 ärenden stått sig rättsligt hos länsstyrelsen och tre hos mark- och miljödomstolen. Sex ärenden har inte stått sig, bland annat med motiveringen att mer utredning krävdes i ärendet. Under 2018 överklagas fem ärenden och tre av dessa står sig. De övriga två upphävs på formella grunder eftersom sökanden inte anses ha fått tillräckligt med tid att yttra sig innan nämndsammanträdet respektive att sökanden inte fått kompletteringsbrevet innan avskrivningsbeslutet.

För varje år som går står sig fler miljö- och bygglovsärenden och färre sänds tillbaka för vidare utredning eller för att något är otydligt. Överprövningarna ger ökad kunskap och sätter fingret på vad de överprövande myndigheterna sätter vikt på i olika ärenden och behovet av motivering med lagstöd och liknande. Successivt står sig besluten allt bättre i förhållande till tidigare år. Det är viktigt att notera att även om ett ärende återsänds för önskemål om komplettering, betyder det inte att det har funnits brister i handläggningen.

Sammanfattningsvis bedömer bygg- och miljöförvaltningen att målet om en effektiv och rättssäker myndighetsutövning med kundfokus uppfylls, även om det fortfarande finns förbättringar att göra.

Attraktiv och trivsamt arbetsplats. ● Uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
● Hållbart medarbetarengagemang, HME	80	72	85	85
● Korttidsfrånvaro, högst	3,2%	3,5%	2,8%	3,5%
■ Andel medarbetare som utnyttjat friskvårdsbidraget	-	-	58%	100%
■ Personalomsättning i %	25%	35%	23%	12%
■ Varje medarbetare lägger minst 40 timmar per år på kvalitets- och utvecklingsarbete	-	-	80%	100%

Two av indikatorerna är nya för 2018 och har därför ingen historik. Hållbara Håbo

Inom ramen för en attraktiv och trivsamt arbetsplats är målsättningen att ha engagerade och motiverade chefer och medarbetare som tillsammans har en god gemenskap. Arbetsplatsen präglas av en positiv och öppen kultur och har en god arbetsmiljö. Ambitionen är att medarbetarna trivs och mår bra, är goda ambassadörer för arbetsplatsen och kan rekommendera den till andra.

En av de viktigaste indikatorer som har valts för att få en bild av måluppfyllelsen är HME-enkäten, Hållbart medarbetarengagemang. Förvaltningen har som ambition att genomföra enkäten minst ett par gånger om året. Därför genomförs enkäten vid ett tillfälle i september/oktober för enbart bygg- och miljöförvaltningen och för hela kommunen i december. Vid det första tillfället är utfallet 85 och vid det andra 83. Här används resultatet från det första tillfället, främst mot bakgrund av att svarsfrekvensen var sämre i december. Totalt ligger Håbo kommuns HME-index på 79.

Bygg- och miljöförvaltningen förbättrar sitt resultat markant jämfört med 2017. En förklaring är att

plan- och exploateringsverksamheten, som led av stor personalomsättning, flyttas till kommunstyrelsen från och med januari 2018. Även chefsbyten har bidragit till den positiva uppgången.

De frågor som ställs i HME-enkäten kretsar kring tre områden – motivation, ledarskap samt styrning och ledning. Resultatet för de första två områdena ligger på 84 respektive 88 vilket är mycket högt. Index för styrning och ledning är 76. Det indikerar att ett förbättringsområde är att tydliggöra arbetet kring nämndens mål och måluppföljning.

Förvaltningens korttidsfrånvaro visar ett mycket gott resultat och tyder på välmående personal. Tillsammans med de många vardags-, medarbetar-, löne- och prioriteringssamtalen är det mycket som uppvisar en attraktiv och trivsamt arbetsplats. Ett par av indikatorerna handlar om hur stor andel som utnyttjar friskvårdsbidraget och hur stor andel som lägger arbete på kvalitets- och utvecklingsarbete. Ingen av de två indikatorerna har nått sitt måltal. Ständiga förbättringar är mantrat och i allt vi

gör är det angeläget att konstatera om det finns utvecklingspotential. Det vill förvaltningen tydliggöra med den sistnämnda indikatorn.

Måtalet för personalomsättning överskrids med nästan det dubbla. Måtalet på tolv procent motsvarar tre personer i en personalgrupp på 26 tillsvidareanställda.

Under 2018 väljer sex medarbetare att sluta sin tjänst. Viss omsättning är av godo och kanske är måtalet lite lågt satt.

Sammantaget gör bygg- och miljöförvaltningen bedömningen att målet uppfylls.

Stödja långsiktigt och hållbart nyttjande av natur- och vattenresurser ● Uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måttal 2018
● Antal äldre enskilda avlopp som har haft tillsyn	-	-	81 st	120 st
● Andel utförd del av miljöavdelningens tillsynsplan avseende miljöbalks- och dricksvattentillsyn	-	-	71 %	90 %
● Informationsinsatser för att öka miljömedvetenheten hos invånare och näringsliv	-	-	8 st	5 st

Bakom bygg- och miljönämndens mål ligger ambitionen att våra natur- och vattenresurser ska utvecklas på ett sätt som tillfredsställer dagens behov, utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Genom att visa omsorg utifrån de tre perspektiven på hållbarhet – miljömässigt, socialt och ekonomiskt – läggs grunden för ett långsiktigt och hållbart användande av kommunens natur- och vattenresurser.

Den målmedvetna satsningen på inventering av enskilda avlopp gör att kommunen kommer i mål med uppdraget tidigare än planerat. Endast cirka 100 enskilda avlopp återstår att inventera. Därmed borde måtalet ha satts till högst 100. Utfallet för 2018 är 81 inventerade enskilda avlopp. En mindre del av inventeringsbehovet skjuts till nästa verksamhetsår på grund av att många nya tillståndsansökningar har kommit in och tar sin tid att handlägga. Ansökningarna är högt prioriterade för att enskilda inte ska behöva vänta mer än nödvändigt. När samtliga enskilda avlopp under 2019 blivit inventerade kommer arbetet in i en rimlig planeringscykel utifrån de olika anläggningarnas behov av nästa tillsyn.

Större delen av den planerade tillsynen enligt miljöbalken genomförs. Men nya inkommande ärenden med högre prioritet behöver handläggas i stället för den planerade tillsynen av förorenad mark, småbåtshamnar och lantbruk. Inkommande ärenden är ansökningar och anmälningar och kan därför inte planeras i förväg utan endast uppskattas. Dricksvattentillsynen genomförs fullt ut.

Informationsinsatser som genomförs är två företagsfrukostar och annonser i Bålstabladet vid tre tillfällen. En energirådgivare deltar vid flera av tillfällena för Öppet hus.

I bygg- och miljönämndens grunduppdrag ligger bland annat att stödja långsiktigt och hållbart användande av natur- och vattenresurser. Detta genomförs kontinuerligt i vardagsarbetet. En av de tre indikatorer som valts visar komplett måluppfyllelse. Dricksvattentillsynen har fullgjorts enligt plan, men inte miljöbalkstillsynen och det gör sammantaget att måtalet inte nås. Vad gäller tillsynen av enskilda avlopp är måtalet på 120 för högt, eftersom endast cirka 100 anläggningar återstår. Mot den bakgrunden gör förvaltningen den sammanlagda bedömningen att målet kan anses uppfyllt.

Mått

Resurser

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
Bostadsanpassning, kronor per invånare	105	91,5	111	110

Bostadsanpassning, kronor per invånare

Den tidigare fleråriga trenden med färre kostsamma anpassningsärenden visar en avvikelse mot slutet av året. Ett antal kostsamma ärenden leder till att kostnaderna stigit, men även ärendevolymer ökar. Exempelvis ökar antal beslutade ärenden med 30 procent jämfört med 2017. Som en konsekvens av det överstiger utfallet för 2018 budgeten med cirka 100 000 kronor.

Produktion

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
Antal ärenden per handläggare, miljö	106	167	102	150
Antal livsmedelsinspektioner per handläggare	121	108	30	120
Antal miljöbalksinspektioner per handläggare	38	49	32	60
Antal beslut, byggavdelningen, st	371	426	320	500
Nämndbeslut, bygglovavdelningen, antal	36	55	37	60

Antal ärenden per handläggare, miljö

Miljöavdelningen har en handläggare inom verksamhetsområdet för livsmedel. Tjänsten var vakant en tid och därefter var handläggaren långtidssjukskriven. Därför blir det genomsnittliga antalet ärenden per handläggare lägre än måtalet. Trots att en vikarie sattes in gick inte måtalet att nå. Situationen medför även lägre utfall för antalet livsmedelsinspektioner och miljöbalksinspektioner.

Antal livsmedelsinspektioner per handläggare

Kommentaren ovan förklarar det låga utfallet på antalet planerade livsmedelsinspektioner. Under 2019 läggs fokus på att komma i fas med inspektionerna.

Antal beslut, bygglovavdelningen, st

Utfallet för antalet beslut på bygglovavdelningen når inte upp till måtalet. En analys visar att måtalet var lite väl optimistiskt. Det sattes utifrån utfallet 2017 där statistiken uppvisar vissa oklarheter i mätsättet. Utfallet för 2018 är mer jämförbart med utfallet för 2016. En kvalitetssäkring i statistikinsamlingen görs

under 2018. Mot slutet av året märks en viss tendens till färre inkommande ärenden. Samtidigt finns ett antal ärenden som inväntar komplettering och där beslut tas i början av 2019.

Nämndbeslut, bygglovavdelningen, antal
Antalet nämndbeslut är lägre än måtalet. Möjligen är måtalet högt satt med anledning av utfallet 2017, som var relativt högt. De ärenden kopplade till bygglov som kräver nämndbeslut är färre än vad som prognostiserats inför året.

Verksamhetsresultat

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
Handläggningstid för inspektionsrapporter (dagar)	11	5	14	10
Handläggningstid bygglovsärenden, från komplett ärende till beslut (veckor)	3,5	3,5	2,8	3
Handläggningstid nybyggnadskarta, enstaka småhus (veckor)	5	3,4	3,8	4
Andel bygglovsärenden som är klara inom 10 veckor från komplettförklaring	94%	92%	90%	100%

Handläggningstid för inspektionsrapporter (dagar)

Under året är handläggningstiden för inspektionsrapporter mer än de tio dagar som är måtalet och fler dagar än föregående år. Miljöavdelningen har haft en inspektör långtidssjukskriven och samtidigt relativt hög personalsättning vilket tidvis har lämnat tjänster vakanta.

Handläggningstid bygglovsärenden, från komplett ärende till beslut (veckor)

Utfallet är 2,8 veckor vilket ligger under måtalet med god marginal och innebär en förbättring på cirka 20 procent jämfört med föregående två år. Det förklaras av lyckade rekryteringar och att avdelningen efter halvårsskiftet har full bemanning och till och med extra resurser.

Handläggningstid nybyggnadskarta, enstaka småhus (veckor)

Handläggningstiden för nybyggnadskartor för enstaka småhus (inte gruppbyggda småhus) ligger under måtalet. Handläggningstiden ökar jämfört med föregående år. Det förklaras av att resurserna inom kart och mät är begränsade och har svårt att hinna med i den takt som uppdragen kommer in.

Andel bygglovsärenden som är klara inom 10 veckor från komplettförklaring

Tioveckorsfristen från det att ett bygglovsärende komplettförklaras ligger tio procentenheter under målet. Det handlar om 16 ärenden framför allt under första halvåret då bygglovavdelningen har vakanser på flera tjänster på grund av personalomsättning och problem att rekrytera. Ett ärende har en handläggningstid på drygt 12 veckor, medan 15 av ärendena tillhör ett och samma projekt, ett gruppbyggt småhusområde. Där är handläggningstiden tio veckor och två dagar. En sådan längre handläggningstid sammanfaller ofta med ett behov av remiss till andra myndigheter, vilket gör att tiden förlängs.

Ekonomi

Resultaträkning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018 från budget	Avvikelse
Externa intäkter	7 616	7 331	5 923	-1 408
Interna intäkter	702	705	925	220
Summa intäkter	8 318	8 036	6 848	-1 188
Verksamhetsköp, bidrag, material	-1 926	-2 300	-2 398	-98
Personalkostnader	-13 524	-16 087	-14 282	1 805
Övriga kostnader	-3 225	-2 761	-3 709	-948
Interna kostnader	-261	-341	-362	-21
Summa kostnader	-18 936	-21 489	-20 751	738
Resultat	-10 618	-13 453	-13 903	-450

Bygg- och miljönämndens verksamheter kostar 13,9 miljoner kronor netto 2018. Det är en ökning med 30 procent jämfört med året innan, och tre procent högre kostnad än budgeterat. Underskottet jämfört med budget är 450 000 kronor.

Nämndens intäkter består främst av bygglovsavgifter, tillsynsavgifter och tillståndavgifter samt intäkter för arbete som utförs i plan- och exploateringsprojekt. Dessutom har nämnden intäkter för kart- och mättjänster.

De externa intäkterna är 22 procent lägre än föregående år och 1,4 miljoner lägre än budgeterat. Inom bygglov finns ett antal större ärenden som har krävt kompletteringar och därför inte kan beslutas och faktureras under året. Denna intäkt kommer under 2019. Samtidigt märks i slutet av 2018 en viss minskning av inkommande bygglovsärenden. Inom hälsoskydd är intäkterna högre än budgeterat.

De interna intäkterna är 32 procent högre än förra året och 220 000 kronor mer än budgeterat. Handläggare inom flera verksamhetsområden deltar i arbetet med detaljplaner och tiden som går åt för detta är svårt att bedöma i förväg. Högre interna intäkter än budgeterat noteras även för bygglov.

Under hösten ansöker fler än väntat om bostadsanpassningsbidrag. Året slutar med 24 procent högre utfall än förra året och 98 000 kronor högre än budgeterat.

Under året är personalomsättningen relativt hög inom nämnden, vilket resulterar i lägre personalkostnader än budgeterat. Det har varit omsättning av personal inom alla förvaltningens verksamhetsområden. Jämfört med förra året har kostnaden ökat med fem procent.

Övriga kostnader ökar med 15 procent jämfört med förra året och 948 000 kronor mer än budgeterat. Detta beror bland annat på ökade kostnader för inhyrd personal samt kostnad för processkartläggning som inte har budgeterats.

Driftredovisning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018 från budget	Avvikelse
Bygg- och miljönämnd	-184	-225	-188	37
Nämndadministration	-186	-299	-289	10
Kart/mät/GIS	-1 823	-1 954	-2 082	-128
Bygglov	-781	-1 965	-2 886	-921
Förvaltningsledning	-2 291	-2 159	-2 110	49
Miljö- och hälsoskydd	-2 794	-3 914	-3 334	580
Bostadsanpassning	-2 559	-2 937	-3 014	-77
Summa	-10 618	-13 453	-13 903	-450

Verksamheten kart, mät och GIS har ett underskott på 128 000 kronor på grund av lägre intäkter än budgeterat. Kostnaderna är något lägre än budget. Utfallet på intäktsidan beror främst på något färre beställningar från kund, såväl internt som externt, än vad som bedömdes inför verksamhetsåret. Föregående år var intäkten drygt 100 000 kronor högre. Utfallet på intäktsidan beror i stort sett på marknadens behov av enhetens tjänster. Till nästa verksamhetsår säkerställs intäkter för det kartmaterial som tas fram i samband med planläggning. För närvarande hamnar den intäkten hos plan- och exploateringsavdelningen, men ska tillföras kart-, mät- och GIS-enheten som ett bidrag för att hålla primärkartan uppdaterad.

Verksamheten för bygglov har ett underskott på 921 000 kronor. Underskottet beror både på högre kostnader och lägre intäkter än budgeterat. Under 2017 köptes flera digitala moduler in till ärendesystemet som en förberedelse för digital handläggning. Kostnaden bokfördes felaktigt på 2018. Från halvårsskiftet prioriterar verksamheten också arbete med processkartläggning och har en extern processhandledare som konsultstöd. För att kunna genomföra kartläggningen har avdelningen haft extra resurser för handläggning av ärenden så att ordinarie personal kan avsätta tid för kvalitetsarbetet utan att det resulterar i längre handläggningstider. De extra resurserna består av både konsultstöd och en projektanställd.

Kostnaderna för kvalitetsarbetet var inte budgeterade. Satsningen gjordes med övertygelsen om att intäkterna skulle fortsätta komma i den takt som prognostiserades, men intäkterna för bygglov blev drygt 1,1 miljoner kronor lägre än budgeterat. I slutet av året finns även ett antal större ärenden som krävt kompletteringar och därför inte kan beslutas och faktureras under 2018. Denna intäkt kommer under 2019. En annan aspekt är att antalet detaljplaner som vunnit laga kraft är relativt få, vilket påverkar inflödet av ärenden till avdelningen.

Behovet av en ny taxa märks eftersom kostnads-täckningen i utfallet enbart är 56 procent jämfört med 72 procent i budget. Det står klart att plan- och bygglovstaxan är föråldrad och i stort behov av att arbetas om så att rätt avgift tas ut för det arbete som utförs. Arbete med en ny taxa pågår och beräknas vara klart under första halvåret 2019.

Verksamheterna inom miljö och hälsoskydd har 2018 ett överskott på 581 000 kronor. Det beror på lägre personalkostnader på grund av sjukfrånvaro, vård av barn och tidvis vakanta tjänster. Även högre intäkter än budgeterat bidrar till överskottet. Ökade intäkter beror bland annat på att en del ärenden har varit mer

tidskrävande än förväntat och därmed har fler timmar debiterats. Dessutom kan fler inspektioner än planerat genomföras på hälsoskyddsområdet tack vare god bemanning och effektivt arbete.

Kostnaderna för bostadsanpassningsbidraget överstiger budgeten med 77 000 kronor. Under flera år har trenden varit att kostnaderna har minskat, vilket framförallt har berott på färre kostsamma ärenden. I slutet av året konstateras en ökning med 30 procent av antalet beslutade ärenden jämfört med året innan. Det blir också ett flertal kostsamma ramplösningar med fler vilplan och omfattande markarbeten. För dessa ramper är kostnaden dubbelt så hög jämfört med föregående år, trots ungefär motsvarande antal ramper. Antalet dörr-automatiker ökar och antalet hissbesiktningar är många fler jämfört med föregående år.

Investeringsredovisning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse från budget
Inkomster				
Utgifter	-253	0	0	
Summa	-253	0	0	

Bygg- och miljönämnden har ingen investeringsbudget under 2018.

Intern kontroll

Bygg- och miljönämnden har godkänt en plan för intern kontroll för verksamhetsåret. Planen innehåller åtta områden som har ansetts särskilt viktiga att fokusera på. För hälften av områdena anses kontrollmålet genomfört och klart, medan den andra hälften är påbörjad men inte slutförda.

Det som är genomfört är en ny dokumenthanteringsplan, säkerställande av rutiner i samband med införande av GDPR, rutiner för synpunktshantering samt analys av personalomsättning.

Av de fyra områden som inte är slutförda har tre koppling till den pågående processkartläggningen som fortsätter nästa år. Ett fjärde område startas sent på året tillsammans med IT-enheten. Det syftar till att ta fram en förvaltningsmodell kring våra verksamhetssystem och bland annat tydliggöra roller och ansvar för respektive IT-system.

Viktiga förändringar och trender

Håbo kommun ligger i Storstockholmsområdet som i flera år präglats av stark tillväxt. Allt fler vill bo i kommunen samtidigt som bostadsbristen är stor. Företagen flyttar ut från city och etablerar sig lite mer i ytterområden vilket gör Håbo attraktivt även för nya företagsetableringar. En minskad efterfrågan börjar dock märkas på både bostads- och verksamhetsmark.

Ärendemängden för bygglov och kart och mät är fortfarande hög. Exempelvis har antalet bostäder som fått startbesked ökat under senare år. Det får till följd att volymen i bostadsbyggandet ökar markant, en ökning med 46 procent på tre år. För helåret 2018 beviljas bygglov för 40 småhus och 71 lägenheter i flerbostadshus.

Den relativt sett höga byggtakten för bostäder i Håbo kommun bedöms minska något kommande år, eftersom det för närvarande inte finns någon större volym byggrätter i färdiga detaljplaner. Ett antal detaljplaner med stora volymer byggrätter är på väg mot sitt slutskede i planprocessen, men det följer alltid en tid av projektering, upphandling, bedömning av marknaden och så vidare innan en bygglovsansökan upprättas och byggstart kan ske. För att kommunen ska klara tillväxten behöver också planläggning ske för att möjliggöra ökad kapacitet inom den offentliga servicen som till exempel förskolor, skolor och lokaler för vård och omsorg.

Bygg- och miljöförvaltningen har som målbild att förenkla myndighetsutövningen för såväl invånare och företagare som för handläggare. Genom att utveckla effektiva processer blir handläggningen kortare.

Invånarna har allt större krav och förväntningar på att deras ärende ska få en snabb hantering. Att använda e-tjänster är en självklarhet i dag och det finns sedan länge en e-tjänst för bygglovsansökan. Flera steg har tagits för en digital ärendehandläggning på förvaltningen. Utvecklingen av digital handläggning är i fokus under innevarande och kommande år, men är beroende av att kommunen inför e-arkiv.

För att förenkla för företagare som har eller avser att etablera café- eller restaurangverksamhet är förvaltningen med i projektet ”Serverat”. Tjänsten kan startas tidigast under 2019.

En av förvaltningens stora utmaningar är tillgången till arbetskraft. Eftersom kommunen är i tillväxt behöver också antalet medarbetare förstärkas för att möta arbetsvolymen. Inom bygg- och miljöförvaltningens verksamhetsområde är det svårt att rekrytera. Kommunen ligger i en tillväxtregion och konkurrensen om arbetskraft är hård från såväl andra kommuner som privata företag. Utmaningen för kommunen de kommande åren är att både lyckas behålla personal och att vara en attraktiv arbetsgivare vid nyrekryteringar.

Barn- och utbildningsnämnden

Sammanfattning

Verksamhet förskola arbetar fram en pedagogisk grundstruktur för att säkerställa god kvalitet och utveckla en likvärdig förskola. I augusti öppnas förskolan Frösundavik som blir kommunens största förskola.

För femte året i rad förbättras resultatet för grundskolan och skolorna har ökat sina resultat avsevärt. Håbo kommun hamnar på plats 50 av 290 kommuner i Sveriges kommuners och landstings årliga rankning Öppna jämförelser grundskola. Eleverna i årskurs 9 har ökat sitt genomsnittliga meritvärde och ligger nu på 227,35. För årskurs 6 har betygen sänkts på de nationella proven och meritvärdet.

Fler elever i årskurs 9 klarar kunskapskraven i alla ämnen och andelen elever som är behöriga till gymnasiet har också ökat. Håbos resultat när det gäller gymnasiebehörighet är bland de 25 procent bästa i landet.

Under året startar en utbildningsatsning för medarbetare i fritidshemmen som kommer att pågå till juni 2019. Syftet är att utveckla en reflekterande praktik och en ökad samsyn kring förändrade styrdokument.

För tredje året i rad tar Fridegårdsgymnasiet hem det prestigefyllda priset som Årets UF-företag i Uppsala län.

I oktober genomförs den första HETT- mässan, (Håbo Educational Technology Transformation), i Håbo.

Ett intensivt arbete pågår för att minska högre kostnader i budgeten som redovisades inför 2018. Förvaltningens verksamheter arbetar med åtgärder för att närma sig en budget i balans. Totalt redovisar verksamheterna för hela år 2018 ett underskott på 12,4 miljoner kronor.

Uppdrag och ansvarsområde

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för kommunens barnomsorg, omsorg på obekvämt arbetstid, öppen förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola, grundskolskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning, med tillhörande barn- och elevhälsa. Inom nämndens ansvarsområde finns även kostenheten och den kommunala musikskolan.

Nämnden ansvarar också för att utföra hemkommunens ansvar. Till exempel hålla sig uppdaterad kring alla kommunens elevers skolplikt och skolgång, godkännande av verksamhet och utövande av tillsyn av fristående förskole-/annan pedagogisk verksamhet.

Förutom de kommunala verksamheterna finns det fem fristående förskolor, tre fristående dagbarnvårdare och tre friskolor, varav två har fritidshem.

Barn och utbildningsförvaltningens vision

Barn- och utbildningsförvaltningens vision är en vägvisare i arbetet och beskriver förhållningssättet i verksamheterna:

- » Genom delaktighet, medbestämmande och ansvarstagande ur ett jämlikhetsperspektiv på alla nivåer säkras barn- och utbildningsförvaltningen det framtida demokratiska samhället.
- » Genom varje individs drivkraft och kreativitet skapas tillsammans möjligheter för var och en att delta och utvecklas.

Barn- och utbildningsförvaltningens verksamheter stimulerar till utveckling, lärande och goda kunskaper i dag och för framtiden. Dessa har en lärmiljö som är trygg, tillgänglig, tilltalande och tillitsfull. Verksamheterna utformas på ett sådant sätt att alla barn, elever och vuxna vill vara där och kan känna trygghet och delaktighet.

Mer fokus på digital kompetens hos både barn och elever.

Årets händelser

Förvaltningen

I barn- och utbildningsförvaltningen pågår ett omfattande arbete för att tydliggöra såväl styrning och ledning som organisation. Utifrån den kommungemensamma tillitsbaserade styrningen och ledningen, för förvaltningens dialoger med cheferna, nämnden och fackliga representanter. Förvaltningar arbetar med att ta fram en vision som ska skapa dialoger kring kultur och förhållningssätt.

Under året arbetar förvaltningen tillsammans med verksamhetschefer för respektive skolform för att ta fram en ny tydlig arbetsorganisation. Det innebär en tydligare organisation som speglar en röd tråd från förskola till vuxenutbildning, vilket ger förutsättningar för en ökad likvärdighet. Organisatoriska strukturer med mötesforum, som stödjer utvecklingen i förvaltningen med dess verksamheter, ska utvecklas.

Digitaliseringen är i fokus och förvaltningen arbetar både med att utveckla kompetensen gällande digitalisering i undervisningen, och att stödja organisationen efter införandet av nya dataskyddsförordningen (GDPR). Arbetet fortgår med nya strukturer, gallring, stöd och utbildning.

En slutrapport skrivs tillsammans med Uppsala universitet utifrån den unika inkluderingsutbildning som samtliga medarbetare genomgått på förvaltningen. Rapporten "Inkluderingsperspektiv i en skola för alla" beskriver projektet som till stor del kommit att handla om reflektion över lärmiljöns utformning och betydelse för att möjliggöra att de flesta elever inkluderas och kan delta i ordinarie undervisning.

Förvaltningsledningen genomför verksamhetsbesök på samtliga förskolor och skolor, med fokus på trygga, tillgängliga, tilltalande och tillitsfulla lärmiljöer. Besöken är en del av det systematiska kvalitetsarbetet och följs upp med en kvalitetsdialog under våren 2019.

Musikskolan

Musikskolan genomför tre projekt under året. Ett dansprojekt erbjuder dansundervisning i olika former vilket ökar dansintresset hos elever på grundskolan. SKL-projektet Mer för fler syftar till att stärka samarbete mellan bibliotek och musik/kulturskola, vilket resulterar i ett lokalt projekt, Kulturakuten. I samband med skolloven anordnas cirkuskurser med Cirkus Cirkör i Bålsta och Skokloster.

Musikskolan deltar även i en rad evenemang och aktiviteter under året. I mars medverkar 40 av musikskolans elever i den nordiska musikfestivalen i vänorten Nittedal under 4 dagar.

För tredje året i rad deltar en av musikskolans orkestrar i Riksförbundet unga musikanter (RUM:s) orkester-tävling i samband med den årliga festivalen i Västerås. Orkestern tog hem en silvermedalj.

Dessutom genomför musikskolan den årliga musikalen för 5-åringar i samarbete med förskolan. För 6-åringar genomförs en SingAlong konsert med liveband på scenen. Enligt tradition håller musikskolan sina jul-konserter med ett rekordstort elevdeltagande.

Kostenheten

En måltidpolicy arbetas fram tillsammans med övriga berörda förvaltningar på uppdrag av politiken. Utgångspunkten är Livsmedelsverkets råd för bra måltider i respektive målgrupp inom förskola, skola och äldre-omsorg. Policyn belyser synergier vid samverkan samt hjälper till att lyfta fram ett helhetsperspektiv, kopplat till kommunens hållbarhetsmål.

Skolrestaurangerna på Futurum och Gransäterskolan visar en fortsatt utveckling av verksamheten. På Gransäterskolan är matglädje i fokus under ledning av köksmästaren.

Genom ett stort engagemang och en strävan efter bra skolmat lagas nu merparten av rätterna från grunden. Bröd till måltiderna bakas nästan dagligen och det pågår en medveten satsning för att minska matsvinnet. Ett samarbetsprojekt med Hemköp inleds, för att ta tillvara färsk frukt och grönt som annars skulle kastas. På Futurum görs en medveten satsning på en större andel mat lagad från grunden samt flera alternativa rätter.

Studie- och karriärvägledning

Enheten studie- och karriärvägledning öppnar i nya lokaler under hösten. Här bedrivs ett långsiktigt arbete i grundskolan med att ge eleverna ökad arbetsmarknads-kunskap/ entreprenörskap och utökad koppling mellan näringsliv och skola. Det långsiktiga målet är att minska omval och avhopp från gymnasiet.

Ett utvecklingsarbete pågår för att en effektiv verksamhet med hög kvalitet ska kunna erbjudas i undervisningen av elever med annat modersmål än det svenska språket.

Verksamhet förskola

Volymutveckling

Eftersom kommunen expanderar har verksamheten stora utmaningar att hantera de ökade volymerna av barn. Kommunen uppfyller trots stor efterfrågan kravet på förskoleplats inom 4 månader, den så kallade garantitiden.

Under året öppnar en ny förskola, Frösundavik. Verksamheten har en grundkapacitet med 152 förskoleplatser för barn 1-5 år. I kombination med att Frösundavikprojektet försenas öppnar verksamheten tillfälliga avdelningar. Projektet Skogsbrynet påbörjas i slutet av året. En ny förskola med ytterligare 105 platser beräknas vara klar under 2020.

Rekrytering

Den stora bristen på förskollärare nationellt i Sverige påverkar möjligheten till rekrytering i verksamheten. Kommunens närhet till Stockholm ökar även konkurrensen om förskollärare. Det finns en trend att byta arbetsgivare för att snabba på sin löneutveckling vilket förutom rekryteringssvårigheterna även leder till ökade personalkostnader. Inom förskolans verksamhet är cirka 30 procent av de anställda behöriga förskollärare.

Verksamhetsutveckling

För att öka kvaliteten i undervisningen och kompensera bristen på behöriga förskollärare anställs fyra pedagogiska handledare. Handledarens primära uppgift är att på uppdrag av förskolechef leda pedagogerna i verksamheterna och övergripande vara med och planera, genomföra och utvärdera projekt som förskolorna arbetar med. I arbetet med att stimulera barns språkutveckling arbetar från och med höstterminen tre språk- läs och skrivutvecklare (SLS-utvecklare) i verksamheten. Deras uppgift är bland annat att genomföra den statliga satsningen

Förskolan Frösundavik öppnas i augusti.

En rutin för kommunens arbete kring prao tas fram.

Läsluft i förskolan och kommunens eget kvalitetsmärke Reflektad identifierad kvalitet (RIK). Det är kompetensutvecklingsinsatser och syftar till att stärka pedagogerna i arbetet med att utmana och stimulera barns tidiga språk-, läs- och skrivutveckling.

Under året arbetas en pedagogisk grundstruktur fram för att systematiskt säkerställa kvaliteten kring utbildningen i den kommunala verksamheten. Samtliga förskolor arbetar utifrån den lokalt framtagna grundstrukturen med tillhörande pedagogiska reflektionsdokument. Stöddokumentet och strukturen främjar pedagogisk dokumentation och projektinriktat arbetssätt i enlighet med läroplanen (LpFö 98/16) för förskolan.

HETT

Pedagogik- och teknikmessa

Informations- och kommunikationsteknologi – IKT

I oktober genomförs den första HETT- mässan, Håbo Educational Technology Transformation (HETT) i Håbo. En lokal mötesplats för modernt och innovativt lärande där förvaltningens skolverksamheter delar med sig till varandra hur undervisning utvecklas med hjälp av digitala verktyg.

Tillsyn

Barn- och utbildningsförvaltningen utför som tillsynsmyndighet tillsyn på de fristående förskolorna Solhem, Äppelbo och Tappan samt på annan pedagogisk omsorg Ur och Skur.

Verksamhet grundskola Verksamheter

Förskoleklassen blir en obligatorisk skolform med tydligare krav från och med höstterminen. Lärare i förskoleklass samarbetar i nätverk för att utveckla verksamheten och lärmiljön för eleverna.

Fritidshemmets uppdrag förtydligas i läroplanen (Lgr 11/16). Fritidshemmets undervisande uppdrag samt att stödja elevens inläring i samverkan med läraren tydliggörs. Förvaltningen satsar på en gedigen kompetensutveckling för alla pedagoger som arbetar i fritidshemmet. Utbildningssatsningen är uppskattad och visar en god utveckling av verksamheterna. Utbildningen fortsätter under våren 2019.

Grundskolan i Håbo arbetar för att utveckla tillgängliga lärmiljöer som främjar inläringen för alla elever. Under året implementeras planen för läs- och skrivutveckling för förskoleklass till årskurs 3. Utifrån ett systematiskt kvalitetsarbete arbetar skolorna med flera olika förbättringsområden såsom formativ undervisning, lugn och trygg skola, elevers delaktighet, extra anpassningar och särskilt stöd. Rektor på respektive skola följer elevernas kunskapsutveckling för en högre måluppfyllelse vilket visar ett bra resultat.

Grundskärskolan arbetar under ny ledning på olika sätt med kvalitetsutveckling och inkludering. Inkludering för elever i grundskärskolan är ett av de områden som visar ett gott resultat.

Den praktiska arbetslivsorienteringen (prao) är åter obligatorisk för elever i årskurs 8 och 9. En rutin för kommunens arbete kring prao tas fram.

Utmaningar och utveckling

Elevtalet ökar inom grundskolan vilket är en utmaning som innebär att skolorna behöver anpassa lokalerna, verksamheten och organisationen för att ta emot alla elever.

Den nationella digitaliseringsstrategin påverkar skolan genom att läroplanerna ändrats och programmering nu är en del i undervisningen. Utvecklingen av digitala lärmiljöer pågår under året och en ny plan för digitalisering är på god väg att tas fram.

Ekonomi

Grundskolan har en utmaning att klara budget i balans. Under året tar ett systematiskt arbete form. Verksamhetschef och ekonom arbetar för att stödja rektor att hitta effektiva lösningar i sin organisation med bibehållen kvalitet. Ett planeringsverktyg införskaffas till stöd för planering och uppföljning.

Verksamhet gymnasieskola

Fridegårdsgymnasiet och Håbo vuxenutbildning leds i den förändrade organisationen av verksamhetschef tillika rektor, i syfte att förstärka förvaltningsområdet gymnasium och vuxenutbildning.

Verksamheterna genomför omfattande utvecklings- och fortbildningsarbete under året bland annat med stöd av sökta och beviljade statsbidrag.

Gymnasiet liksom vuxenutbildning har ett ökat söktryck.

Ett nytt klassrum byggs, och ytterligare ett planeras inom befintlig byggnad. Utökad verksamhet och ökad yta för klassrum medför att skolan har stor brist på grupprum och arbetsrum för personal.

Administration

Med anledning av fler sökande till verksamhet förskola och verksamhet grundskola har behovet av administration ökat. Delar av administrationen är digitaliserad. E-tjänster underlättar för medborgarna och administrationen effektiviseras genom den elektroniska informationen, dock finns inget stödssystem för ärendehandläggningen. En stor del av arbetstiden går åt till att dokumentera i olika system utifrån att de olika systemen inte stödjer en process fullt ut eller kommunicerar inte med varandra.

Mycket arbete har gått åt, och går åt, till att anpassa verksamheten till den nya Dataskyddsförordningen. En 3-årig projektplan har tagits fram för att kvalitetssäkra förvaltningens fortsatta arbete med nya dataskyddslagen (GDPR).

Förvaltningens centrala administration arbetar med att rättssäkra och i den mån det går att effektivisera dokumenthanteringen i förvaltningen.

Barn- och utbildningsförvaltningens ledningsgrupp.

Måluppfyllelse

Attraktiva Håbo

Håbos kommunala förskolor och skolor ska nå höga resultat. ● Uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
■ Andel årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning inom förskolan ska 2017 vara 35 % (2014: 33 %)	29	28		35
■ Andelen elever som har godkänt på alla delprov i årskurs 6 i de nationella proven är för Ma år 2017 95 %.	91,8	86,4	83,3	95
◆ Andelen elever som har godkänt på alla delprov i årskurs 6 i de nationella proven är för Sv 95 %.	92,4	92,5	87,3	95
◆ Andelen elever som har godkänt på alla delprov i årskurs 6 i de nationella proven är för Eng 95 % .	91,4	95,4	90,7	95
● Meritvärden för elever som slutar årskurs 9 ska nå 223 meritpoäng år 2017.	225,3	223,9	227,4	223
■ Andel årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning inom fritidshem ska 2017 vara 35 %.	27,3	25		35
◆ Andel behöriga lärare inom grundskola ska 2017 vara 80 %.	78	70	76	80
◆ Meritvärden för elever som slutar gymnasiet %	14,1	13,7	13,8	14
● Andel behöriga lärare inom gymnasieskolan %	81	83,9	90	90

Resultaten som kommenteras avser de kommunala verksamheterna om inget annat framgår av texten. Den sammanvägda bedömningen är att förskolor och skolor når höga resultat, trots att måltalet inte uppfylls på samtliga indikatorer. Vissa av nyckelindikatorerna går inte att bedöma vilket beror på att den officiella statistiken inte är tillgänglig än.

Håbo kommuns sammanvägda resultat i Sveriges kommuners och landstings rankning 2018, baserat på lägeskommun det vill säga alla skolor belägna i kommunen, är plats 50 av 290 kommuner. Rankningen har förbättrats årligen från 2013 då kommunen var på plats 172.

2018 års förbättrade rankning beror till stor del på en ökning av meritvärdet i årskurs 9. Det är främst pojarna som står för ökningen, beträffande meritvärdet, uppnådda kunskapskrav i alla ämnen samt behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram.

Årskurs 6 sänker betygen på de nationella proven och meritvärdet. Att höja kunskapsresultaten i årskurs 6 är ett prioriterat utvecklingsområde.

Det är en utmaning att rekrytera behörig personal. Ett arbete med att ta fram en kompetensförsörjningsplan har påbörjats.

Gymnasieelever som har en grundläggande behörighet till universitet och högskola inom tre år och inom fyra år ligger högt i jämförelse med övriga kommuner i landet. Båda nyckeltalen ligger bland de 25 procent som har den högsta andelen behöriga elever. Meritvärdet har varierat mellan 13,6 och 14,1 de senaste fem åren.

Andelen behöriga lärare inom gymnasieskolan ligger fortsatt högt. Siffran från 2018 bygger på verksamhetens egna uppgifter. Uppgifter för 2018 i Kolada finns först i december 2019.

Måluppfyllelse

Kvalitativa och effektiva Håbo

Alla barn och elever i Håbos kommunala förskolor och skolor ska minst nå målen.

● Uppfyllt

Nyckelindikatorer	Uffall 2016	Uffall 2017	Uffall 2018	Måltal 2018
■ Andelen elever som fullföljer något av de nationella programmen i gymnasieutbildningen inom 4 år i kommunen (%)	77,4	79,1	71,5	80
■ Digital uppföljning ska finnas för samtliga elever i alla årskurser och alla ämnen, och när de anges i årliga uppföljningar ska detta år 2017 uppfyllas till 100%	75	90	75	100
● Andelen elever i årskurs 9 som når godkänt i samtliga ämnen ska för 2017 minst vara 75%.	74,2	77,2	79,2	75

Nyckelindikatorernas status varierar. Trots detta bedömer förvaltningen målet som uppfyllt. Bedömningen grundas på det goda resultatet i årskurs 9 samt att 79 procent fullföljer gymnasieutbildningen, dock inte inom tidsgränsen fyra år. Beträffande målet andel elever som fullföljer något av de nationella programmen inom fyra år, är det avgörande att elever utför utbildningen, inte hur lång vägen dit har varit.

Barn- och utbildningsförvaltningen ser en progression över åren och har pågående utvecklingsinsatser för att höja måluppfyllelsen ytterligare.

Den digitala uppföljningen ska ske i IST-lärande. Här arbetar pedagogen med planering, bedömning, omdöme och utvecklingssamtal så att elev och förälder vet vilka mål eleverna når i olika ämnen. Omdöme ska göras två gånger per läsår för att se vilka mål eleven når i alla ämnen och det är underlaget för utvecklingssamtal som dokumenteras i IST-lärande. Pedagogerna kan även

göra snabbdomdömen inför en elevvårdskonferens och där få syn på hur de ska fördela specialpedagogiska insatser för en elev eller klass. När pedagoger arbetar med dessa fyra delar i IST-lärande kan skolledarna göra analyser av hur lärandet ser ut i olika ämnen. För att följa IKT-målet ska alla pedagoger och skolledare arbeta i IST-lärande. I samtal med skolledare framkommer att många lärare upplever det digitala systemet svårt att använda vid planering, dokumentation och uppföljning. Måluppfyllelsen för digital uppföljning är därmed svår att bedöma men uppskattas till cirka 75 procent.

79,2 procent av eleverna i årskurs 9 (exklusive nyinvandrade och okänd bakgrund) uppnår kunskapskraven i alla ämnen 2018, pojkar 81,3 procent och flickor 77,1 procent.

76,4 procent av samtliga elever i åk 9 (inklusive nyinvandrade och okänd bakgrund) uppnår kunskapskraven i alla ämnen.

Måluppfyllelse

Hållbara Håbo

Håbos kommunala förskolor och skolor ska vara trygga och främja en livslång lust att lära.

● Uppfyllt

Nyckelindikatorer	Uffall 2016	Uffall 2017	Uffall 2018	Måltal 2018
— Inskrivna barn per årsarbetare i förskola	5,7	5,7		5,3
— Inskrivna elever per årsarbetare i fritidshem	0	22,3		22
● Föräldrars syn på förskola angående trygghet år 2017 ska vara minst 95%.	97	97,9	95,7	95
● Föräldrars syn på fritidshem angående trygghet år 2017 ska för fritidshem minst vara 90%.	87	91,25	91,4	90
◆ Elevers syn på skolan och undervisningen ur ett trygghetsperspektiv ska öka 2017.	83,9	83,48	82,8	85
● Föräldrars syn på skola angående trygghet år 2017 ska minst vara 85%.	81	87,95	87,7	85
● Den andel av de som erbjudits plats inom förskoleverksamheten har fått plats på önskat placeringsdatum ska för 2017 vara 100%	94	95	100	100

Statistiken för andel inskrivna barn och elever per årsarbetare på förskola respektive fritidshem är inte publicerad ännu.

Tryggheten uppfattas av vårdnadshavarna vara hög på både förskolor och skolor, vilket avspeglas i vårdnads-

havarenkäter i förskola och skola. Elevernas syn på tryggheten ligger dock lägre än vårdnadshavarnas uppfattning.

Håbo kommun värnar om och inspirerar till god matkultur med näringsriktiga och lustfyllda måltider i en lugn och rofylld miljö. ● Uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måttal 2018
● Andelen ekologiska råvaror i procent.		29,6	44,9	35
— Andelen elever som äter i grundskolornas skolresauranger skall vara 90%				90
— Minska matsvinnet. Mäts i procent.				15

Lämpliga mätmetoder saknas och därför finns inget utfall att rapportera för målen minskat matsvinn och andel elever som äter i matsalen. Det har inte varit möjligt att få fram tillförlitliga mätetal för andelen elever som faktiskt äter i skolan. Den sammantagna bedömningen är dock att måltiderna är lustfyllda med lugn och ro, samt att måltiderna som serveras är näringsriktiga. Utifrån den framtagna måltidspolicyn arbetar förvaltningen fram rutiner och förhållningssätt för samtliga av förvaltningens verksamheter.

Matsvinnet mäts i de flesta skolor och förskolor (kilo per dag), men inte heller där finns ett jämförbart mått över tid. Framför allt har det inte genomförts någon gemensam aktivitet, där verksamhet och kök arbetar aktivt tillsammans med hållbarhetsfrågor och minskat matsvinn på olika plan. Detta är ett utvecklingsområde.

Nuvarande anbud omfattar fler ekologiska livsmedel än tidigare, vilket innebär att måltalet på 35 procent har uppnåtts med råge. Ökningen sedan föregående år beror främst på den senaste livsmedelsupphandlingen, där kostenheten har en högre andel ekologiska artiklar på anbudet. Första året på livsmedelsavtalet är priserna som lägst och enheten har kunnat hålla en relativt hög andel ekologiska råvaror av inköpen. Priserna tenderar dock att öka under avtalets gång och efterfrågan på ekologiskt ökar generellt, varpå även prisbilden påverkas uppåt eftersom då motsvarande utbud inte finns. För vissa livsmedel finns endast ett ekologiskt alternativ. Fler aktörer köper ekologiska livsmedel vilket leder till att efterfrågan är högre än producenterna kan leverera och de ekologiska artiklarna ersätts med konventionella. Prisbilden påverkas och det är svårare att hålla en jämn nivå på inköpen.

Håbo en kommun med sund ekonomi. ■ Inte uppfyllt

Barn- och utbildningsnämndens resultat visar ett underskott och målet uppnås inte. Framförallt är det verksamhet grundskola som bidrar till underskottet. Personaltätheten i kombination med ökade löner, innebär högre kostnader i förhållande till barn- och elevsättningen, vilket ger obalans i budgeten.

Under året har tre nya rektorer anställts vilket har inneburit svårigheter att effektivisera redan i år. Under hösten har rektorerna sett över sina organisationer tillsammans med verksamhetschef och ekonom. Effekten av arbetet har inneburit att underskottet inför 2019 har minskat betydligt i jämförelse med årets.

Mått

Resurser

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
Kostnad kronor per inskrivet barn i förskolan, egen regi	98 527	104 722	106 283	104 243
Kostnad kronor per inskrivet barn i fritidshem, egen regi	21 588	21 813	23 465	21 956
Kostnad kronor per inskriven elev i förskoleklass, egen regi	48 336	51 281	52 995	47 684
Kostnad kronor per inskriven elev i grundskola, egen regi	86 947	89 711	92 595	85 698
Kostnad kronor per inskriven elev i gymnasieskola, egen regi	60 606	68 099	67 316	70 391

Kostnad kronor per inskrivet barn i förskolan, egen regi

Utfallet kostnader per barn i förskolan är högre i jämförelse med budget. Ett underskott på cirka 1,3 miljoner kronor för barn i egen regi påverkar kostnaderna. Förskolan har något färre barn än budgeterat. När färre barn delar på kostnaderna ökar dessa per inskrivet barn.

Ökningen i jämförelse med budget beror på högre kostnader på 3,1 miljoner kronor som förskolan gick in med år 2018. Även personalkostnaderna är något högre än budget. Det beror på att personal anställdes inför öppnandet av Frösundaviks förskola för att vara förberedd på att ta emot barnen som började där successivt under hösten.

Kostnad kronor per inskrivet barn i fritidshem, egen regi

Den ökade kostnaden mellan budget och utfall, beror till stor del på högre kostnader med 1,2 miljoner kronor än budget och som inte har hämtats in under året. Även intäkterna för fritidshemsavgiften har minskat något i jämförelse med budget. Fördelningen av kostenhetens kostnader har inneburit något högre utfall i jämförelse med budget för verksamheten fritidshem. Personalkostnaderna däremot är lägre än budget.

Kostnad kronor per inskriven elev i förskoleklass, egen regi

Den stora avvikelserna är kostenhetens interna fördelning mellan fritidshem, förskoleklass och grundskola. En korrekt fördelning av kostnaderna ut på verksamheten förskoleklass innebär ett underskott i jämförelse med budget och således högre kostnader för barn i egen regi. Även något högre personalkostnader och ökade kostnader i budget på 407 000 kronor, påverkar skillnaden mellan kostnader och budget.

Kostnad kronor per inskriven elev i grundskola, egen regi

Verksamhet grundskola har i jämförelse med budget en stor avvikelse på 6 897 kronor per elev. Det är högre kostnader än budget på 17,4 miljoner kronor, vilket ger en avvikelse på 7 600 kronor mellan kostnader och budget per elev, som utgör den stora skillnaden. Grundskolorna har arbetat med att få ner underskottet under året. Uppdraget att minska underskottet i år har inte lyckats utan arbetet kommer ge effekt först år 2019.

Kostnad kronor per inskriven elev i gymnasieskola, egen regi

När budgeten för gymnasieskolan lades, räknades antalet interna eleverna för högt och externa för lågt. Det innebär att budgeten per elev i gymnasieskolan är högre i jämförelse med kostnaderna. Andra faktorer som påverkar är att intäkterna för externa elever utifrån har ökat samt även riktade statsbidrag.

Produktion

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
Antal barn i förskola, egen regi	946	1 016	1 071	1 079
Antal barn i förskola, annan huvudman	181	181,5	190,1	191
Antal barn i pedagogisk omsorg, annan huvudman	18	25	22,4	27
Antal barn i fritidshem, egen regi	1 055	1 039	1 056	1 055
Antal barn i fritidshem, annan huvudman	150	152,5	164	160
Antal barn i förskoleklass, egen regi	232	232	233	228
Antal barn i förskoleklass, annan huvudman	41	40	40	40
Antal barn i grundskola, egen regi	2 187	2 232	2 284	2 276
Antal barn i grundskola, annan huvudman	530	536	534	532
Antal barn i grundsärskola, egen regi	17	16	22	17
Antal elever i gymnasieskola, egen regi	523	530	525	552
Antal elever i gymnasieskola, annan huvudman	441	456	499	463
Antal elever i gymnasiesärskola, egen regi	16	18,5	21,5	23
Antal elever i gymnasiesärskola, annan huvudman	1	1	2,5	2

Ekonomi

Resultaträkning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018 från budget	Avvikelse
Externa intäkter	101 290,9	90 114	109 073,9	18 959,9
Interna intäkter	332 791,5	335 743	347 483,1	11 740,1
Summa intäkter	434 082,4	425 857	456 557,0	30 700,0
Verksamhetsköp, bidrag, material	-134 991,7	-131 502	-143 112,5	-11 610,5
Personalkostnader	-406 388,3	-415 086	-427 056,7	-11 970,7
Övriga kostnader	-62 598,2	-38 735	-58 707,8	-19 972,8
Interna kostnader	-394 938,8	-413 867,9	-413 392,3	475,6
Summa kostna- der	-998 917,0	-999 190,9	-1 042 269,3	-43 078,4
Resultat	-564 834,6	-573 333,9	-585 712,3	-12 378,4

Ökade externa intäkter beror främst på ökade statsbidrag från Skolverket samt från staten och statliga myndigheter. Totalt ökar dessa intäkter med 12,3 miljoner kronor i jämförelse med budget och cirka 7 miljoner kronor i jämförelse med året innan. Att statsbidragen ökar i jämförelse med budget beror på att regeringen tar beslut om nya statsbidrag efter att budgeten är fastställd. Intäkter från andra kommuner utgör en ökning med cirka 6,9 miljoner kronor i jämförelse med budget och cirka 4,3 miljoner kronor i jämförelse med året innan. Främst har försäljningen till andra kommuner av grundskolan, gymnasieskolan inklusive Kommunala Vuxenutbildningen (KomVux) och gymnasieskolan bidragit till ökade intäkter. Även momsåtersökningen på köp av verksamhet har ökat något.

Ökade interna intäkter motsvaras oftast av ökade kostnader och främst personalkostnader. När det gäller skillnaden mellan budget och bokslut 2018 och bokslut 2017, ligger avvikelsen på ersättning för fler barn i verksamhet förskola och fler elever inom verksamhet grundskola. Även den interna fördelningen av studiehandledare har påverkat utfallet.

Verksamhetsköp ökar med 11,6 miljoner kronor i jämförelse med budget och 8,1 miljoner kronor i jämförelse med året innan.

Gymnasieelever som väljer att gå i annan kommun ökar i antal under hösten. Ökningen består av 36 elever vilket innebär en kostnadsökning med 3,5 miljoner kronor. Även KomVux ökar antal elever och vilket innebär en ökad kostnad med 3 miljoner kronor. Ökningen för KomVux finansieras delvis av ökade statsbidrag.

De fristående verksamheterna får kompensation av verksamhet grundskolas underskott. Summan redovisas under verksamhetsköp och påverkar bokslut 2018.

För att redovisa ökning av personalkostnaderna, måste även intäkterna för ökat antal barn och elever samt även ökade statsbidrag beaktas. Ökningen av personalkostnad i jämförelse med budget och året innan beror på ökat antal barn och elever inom verksamheterna förskola och grundskola. Tilläggsbudget för fler barn och elever innebär 4,6 miljoner kronor för verksamhet grundskola och 7,4 miljoner kronor för verksamhet förskola. Beträffande statsbidrag krävs oftast en motprestation bestående av exempelvis personalförstärkning. De högre personalkostnaderna jämfört med budget har kunnat täckas av högre statsbidrag och barn- och elevpeng.

För övriga kostnader redovisas ökade kostnader i budget för verksamhet grundskola på 18,3 miljoner kronor år 2018, vilket påverkar jämförelsen negativt mellan budget och utfall. Förutom budgetunderskottet består ökningen av inhyrd personal vid sjukskrivningar, kostnader för verksamhetsanpassningar som inte var kända när beslut om budget togs samt ökade kostnader för skolskjutsar. I jämförelse med året innan är det kostnader i samband med etablering av paviljonger på Futurum med 2,4 miljoner kronor som avviker.

Internt ökar kostnader beroende på fördelning av studiehandledning med 1,4 miljoner kronor. Även verksamhet grundskola ökar kostnaderna med 3 miljoner kronor för fler elever utöver budget. Däremot minskar både verksamhet förskola och verksamhet gymnasieskola antalet barn respektive elever vilket medför minskade interna kostnader med 5,4 miljoner kronor.

Driftredovisning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse från budget
Barn och utbildningsnämnd	-443	-500	-543	-43
Nämndadministration	-564	-400	-365	35
Allmän kulturverksamhet	-642	-641	-595	46
Musikskola	-5 770	-5 914	-5 816	98
Öppen förskola	-1 978	-2 145	-2 210	-65
Omsorg på OB-tid	-3 590	-3 842	-3 548	294
Förskola	-124 292	-133 301	-135 767	-2 466
Pedagogisk omsorg	-1 969	-2 662	-1 706	956
Fritidshem	-28 497	-27 049	-28 820	-1 771
Förskoleklass	-14 422	-12 859	-14 272	-1 413
Grundskola	-250 182	-241 800	-259 450	-17 650
Grundsärskola	-7 199	-8 710	-4 805	3 905
Gymnasieskola	-89 019	-90 560	-89 908	652
Gymnasiesärskola	-7 259	-8 365	-6 793	1 572
Grundläggande vuxenutbildning	-385	-846	-1 290	-444
Gymnasial vuxenutbildning	-838	-3 197	-1 857	1 340
Särvux	-842	-963	-436	527
Aktivitetsansvaret	-712	-2 629	-1 734	895
Svenska för invandrare	-2 007	-1 070	-1 649	-579
Övergripande verksamhet	-25 895	-25 881	-24 148	1 733
Summa	-566 505	-573 334	-585 712	-12 378

Resultatet för barn- och utbildningsnämnden visar ett underskott på cirka 12,4 miljoner kronor vilket ligger i paritet med prognoserna i början av året. Verksamheterna förskola och grundskola inklusive särskolan står för 1,3 miljoner kronor respektive 16,9 miljoner kronor av underskottet. Verksamhet gymnasiet inklusive sär-gymnasiet och vuxenutbildningen redovisar ett positivt resultat på 3,9 miljoner kronor. Även förvaltningssammansamma verksamheter och musikskolan lämnar ett överskott på 1,9 miljoner kronor. Under våren får barn- och utbildningsnämnden tilläggsbudget för volymökningar med totalt 11,5 miljoner kronor.

Under respektive verksamhet kommenteras utfallet vid väsentliga avvikelser.

Förskola

I jämförelse med budget redovisar verksamhet förskola ett underskott på 2,5 miljoner kronor. Det är 600 000 kronor bättre än årets budgetunderskott. Under våren får förskolan tilläggsbudget för ökat antal barn med 7,6 miljoner kronor, vilket innebär förutsättningar för ett resultat i paritet med budget.

Det som påverkar resultatet är att byggnationen av Frösundaviks förskola försenas, vilket innebär ökade kostnader för ett antal tillfälliga avdelningar. Ökade kostnader uppkommer även eftersom anställningar görs innan alla avdelningar är fyllda. Intäkterna täcker inte kostnaderna vilket bidrar till underskottet. Platserna på Frösundavik är vid årsskiftet 18/19 fyllda.

Ytterligare en anledning till underskottet är minskade statsbidrag för mindre barngrupper. Skolverket prioriterar andra kommuner under hösten och bidraget minskar med cirka 700 000 kronor. Inför 2019 är förskolans budget i balans.

Pedagogisk omsorg

Färre antal dagbarnvårdare inom pedagogisk omsorg i jämförelse med budget innebär 956 000 kronor i lägre kostnader.

Verksamhet grundskola inklusive förskoleklass och fritidshem

När verksamheten grundskola lägger budgeten för 2018 saknas cirka 19,5 miljoner kronor för en budget i balans, trots att rektorerna gör effektiviseringar inför året. En hög bemanning i förhållande till elevsättning och begränsningar av antal elever i klasserna utifrån storleken på klassrummen, är två bidragande orsaker till budgetunderskottet. Även ökade resurser för elever i behov av särskilt stöd bidrar till underskottet. Under våren får grundskolan en tilläggsbudget för ökat elevantal med 4,6 miljoner kronor inklusive 719 000 kronor till annan huvudman.

Årsresultatet för verksamhet grundskola inklusive alla redovisade kostnader och intäkter för hela förvaltningen visar ett negativt utfall på 20,8 miljoner kronor. Några faktorer som påverkar kostnaderna är ökade löner, klasstorlek, digitala läromedel, ökade kostnader för särskilt stöd, vikariekostnader och kostnader i samband med ombyggnation.

Under året arbetar verksamhet grundskola ytterligare med att effektivisera. Några skolor lyckas minska kostnaderna under året men totalt ökar grundskolorna underskottet med cirka 4 miljoner kronor. Effektiviseringar och omorganisationer i verksamheten innebär en fördröjd ekonomisk effekt. Av den anledningen minskar inte underskottet under året men syns i budget för 2019. Verksamhet grundskola har 5,6 miljoner kronor högre kostnader än budget inför 2019, vilket kan jämföras med 19,5 miljoner kronor inför 2018.

Om utfallet 2018 för intäkter och personalkostnader summeras, ökar verksamhet grundskola sina personal-

kostnader med 2,6 miljoner kronor i jämförelse med budget. Dessa ökade kostnader består av studiehandledare, inhyrd personal samt personal i förskoleklass. Ökat elevantal i förskoleklass medför fler klasser vilket ger ökade personalkostnader med 1,4 miljoner kronor. Flera och mindre klasser leder till att intäkterna inte täcker personalkostnaderna. Medianlönen för lärare i grundskolan har ökat från 2017 till 2018 i jämförelse med övriga kommuner i regionen. Ökningen är 5 procent för lärare i grundskolans tidigare år respektive 5,7 procent för lärare i senare år. Detta kan jämföras med medianlönen i regionen som har ökat med 3,6 procent respektive 4,6 procent. Medellönen har också ökat i jämförelse med år 2017. Det innebär för lärarkollektivet en löneglidning, skillnaden mellan ökningen av medellönen på 3,3 procent och generella löneökningens 2 procent, på cirka 1,9 miljoner kronor.

Futurum bedriver sin verksamhet för årskurs 4-9 i modulhus eftersom 2/3 delar av skolan är under ombyggnad. Det innebär att skolans lokaler är utspridda vilket medför behov av ökad personaltäthet för att säkerställa tillsynsansvaret.

Ökade krav på kompetens och tillgången till digitala lärverktyg skapar ökade kostnader i jämförelse med budget. Verksamhet grundskola ökar kostnaderna med cirka 1 miljoner kronor med anledning av utökning av digitala lärverktyg.

Några centrala verksamheter kopplade till verksamhet grundskola ökar sina kostnader under året. Kostnaden för skolskjuts ökar med 1,2 miljoner kronor i jämförelse med budget. Nytt avtal under året skapar merkostnader utöver vad som budgeteras. Utdebiteringen av elevsättningen till skolor i egen regi inklusive fritidshem och förskoleklass ökar. Antal elever ökar i jämförelse med budget inklusive volymersättningen. Köp av skolplatser ökar kostnaden med 3,1 miljoner kronor på grund av ökat antal elever i annan kommun. Familjer som flyttar till kommunen har i stor utsträckning kvar skolgången i den tidigare kommunen vilket för att kostnaden för skolplats i annan kommun ökar. Kommunens egna fristående verksamheter minskar kostnaderna med cirka 1,1 miljoner kronor.

Under året beviljas ytterligare statsbidrag och ökningen i jämförelse med budget är 5,6 miljoner kronor. Statsbidrag är oftast kopplat till en motprestation i form av ökat antal personal eller kompensation för lönetillägg.

Grundskolan

Överskottet för grundsärskolan är 3,9 miljoner kronor. Fler elever från andra kommuner innebär cirka 2,7

miljoner kronor utöver budget. Personalkostnader och budgetöverskottet på 768 000 kronor bidrar till det positiva resultatet.

Gymnasieskola

Resultatet för gymnasieskolan visar ett överskott med 652 000 kronor när alla kostnader och intäkter för gymnasieskolan räknas samman, trots en minskning av tilläggsbudgeten för färre elever med cirka 900 000 kronor. Trots ökade personalkostnader finansieras dessa av ökade intäkter för elever från andra kommuner samt statsbidrag.

Gymnasiesärskolan

Gymnasiesärskolan har ett överskott på cirka 1,6 miljoner kronor. Det är främst lägre kostnader för köp av skolplatser i annan kommun och ökade intäkter för elever från andra kommuner som bidrar till överskottet. Även restriktiva inköp av verksamhetsmaterial påverkar resultatet positivt.

Vuxenutbildning

Verksamhet vuxenutbildning har ett överskott på 844 500 kronor. Vuxenutbildning består av grundläggande- och gymnasial vuxenutbildning, Särvux samt svenska för invandrare (SFI). Kostnaderna för grundläggande vuxenutbildning och köp av plats i annan kommun ökar med 487 000 kronor i jämförelse med budget. Kostnaderna för SFI ökar med 1,2 miljoner kronor för köp av plats i annan kommun. Eftersom efterfrågan av SFI är stor och kommunen har skyldighet att ordna platser överskrider kostnaderna budget. En del av kostnaderna för SFI täcks av 615 000 kronor i ökade statsbidrag. Gymnasial vuxenutbildning och Särvux lämnar ett överskott med 1,3 miljoner kronor respektive 527 000 kronor. Ökat statsbidrag och något lägre personalkostnader bidrar till överskottet.

Aktivitetsansvaret

Lönekostnaderna är lägre än budgeterat. Detta beror på en justering av lönekostnaderna mellan verksamhet grundskola och aktivitetsansvaret. Intäkterna justeras mellan verksamheterna och påverkar aktivitetsansvaret resultat positivt.

Övergripande verksamhet

Verksamheter inom övergripande verksamhet bidrar till överskottet på 1,7 miljoner kronor. Framförallt är det lönekostnaderna som är lägre än budget. Beslut om att inte tillsätta två tjänster innebär att både förvaltningsledningen och elevhälsan minskar sina personalkostnader i förhållande till budget. Kostnader som ökar i förhållande till budget är paviljongerna på Futurum, med 358 000 kronor.

Åtgärdsplan för ekonomi i balans

PricewaterhouseCoopers (PWC) får i uppdrag att analysera barn- och elevpengen. Rapporten visar på att förskolans ersättning ligger i paritet med kostnaderna och att organisationsstrukturen är anpassad till de ekonomiska förutsättningarna. Skolans elevpeng är för låg i förhållande till kostnaderna. Rekommendationen från PWC är att grundskolan ska se över organisationsstrukturen för att minska kostnaderna, att säkerställa ekonomisk styrning och ledning samt att utarbeta en långsiktig rekryteringsplan.

Under hösten görs en intern revision för att analysera budgetansvarigas arbetssätt och möjlighet att följa upp budget och prognos. Utredningens syfte är att lyfta fram olika förbättringsförslag gällande uppföljning- och budgetarbetet. Rapporten redovisas för förvaltningsledningen i början på februari 2019.

Under hösten har verksamhetschef för grundskolan och ekonom träffat rektorer för diskussioner vad som kan effektiviseras inför år 2019. Arbetat har mynnat ut i att kostnaderna minskar från årets 19,5 miljoner kronor till 5,6 miljoner kronor år 2019.

Under år 2019 kommer rektorerna att arbeta med resursfördelningsmodulen i Stratsys. Modulen ska underlätta schemaläggning och planering av grundskolornas organisation och resurser, både ekonomiska och personella. Inmatning av resurser och budget sker under december 2018.

Investeringsredovisning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse från budget
Inkomster				
Utgifter	-4 171	-22 484	-9 667	12 817
Summa	-4 171	-22 484	-9 667	12 817

Verksamhetsanpassningarna för utbyggnad av Fridedgårdsgymnasiet och Västerängsskolan genomförs inte 2018. Däremot kommer under 2019 genomföras en ombyggnation för fler klassrum på Fridedgårdsgymnasium. En ombudgetering kommer ske med 1,6 miljoner kronor av 2018 års beviljade verksamhetsanpassningsbudget på 5 miljoner kronor. 1,6 miljoner kronor kommer föras över till fastighet efter beslut om ombudgeteringen. Gröna Dalens skolans ombyggnation pågår och färdigställs under 2019. Av de budgeterade kostnaderna kvarstår drygt 4 miljoner kronor att budgetera om till 2019. Totalt minskar kostnaderna för verksamhetsanpassningarna i jämförelse med budget med 9,8 miljoner kronor.

En stor del av verksamhet förskolas investeringar används till Frösundavik. Kostnaden för att inredning är drygt 2,2 miljoner kronor, vilket är mer än budget men finansieras av buffert för oförutsedda investeringskostnader. Grundskolorna och gymnasiet köper in elevmöbler för cirka 800 000 kronor, bland annat elevskåp, slöjdmaskiner, elevbänkar och stolar samt vitvaror. Investering av IT-utrustning köps in för 300 000 kronor. Övriga investeringar på 330 000 kronor är för musikinstrument och personalmöbler.

Cirka 3 miljoner kronor för övriga inventarier används inte beroende på att inköp av skolmöbler i samband med verksamhetsanpassningar på Futurum och Västerängsskolan skjuts framåt. Budgeterade inköp av skolmöbler till Fridedgårdsgymnasiet köps inte in eftersom ombyggnationen inte är genomförbar under 2018.

Intern kontroll

Följande kontroller kan inte genomföras:

- » Kontroll av att dokumentation av elevernas kunskapsutveckling i grundskolan sammanställs och överlämnas i samband med gymnasieantagningen. Kontrollen kan inte genomföras på det sätt som är tänkt eftersom systemet inte medger det. Övergångar är ett identifierat utvecklingsområde och kontrolleras inom ramen för detta i förvaltningsverksamhetsplan 2019.
- » Kontroll i om samtliga elever finns inrapporterade samt en generell bedömning av kvaliteten på underlaget. Omfattar samtliga kommunala grundskolor, gymnasieskola samt fritidshem. Det finns svårigheter med att få en överblick över användningen eftersom det inte finns någon kontrollfunktion i systemet. För kontroll behövs stickprov vilket inte är tillräckligt för att säkerställa användningen. Systemet IST-lärande används inte av alla verksamhet fritidshem.

Dessa två kontroller kommer att genomföras under 2019:

- » Kontroll av skolornas arbete med att ge studie- och yrkesvägledning och arbetsmarknadskunskap till nyanlända elever.
- » Kontroll av skolornas arbete med att ge stöd åt elever som inte når målen i alla ämnen.

Övriga kontroller är genomförda och påvisar inga brister.

Valfrihet och konkurrens

Det fria skolvalet är en grundläggande rättighet för barn och elever i Håbo kommun.

Inom förskolan är andelen barn hos fristående huvudman i kommunen 18 procent och inom grundskolan 19 procent.

I december 2018 deltar 900 ungdomar folkbokförda i kommunen i gymnasieutbildning eller gymnasiesärskoleutbildning, av dessa går 406 på Fridegårdsgymnasiet. Det motsvarar 45 procent av det totala antalet.

499 ungdomar folkbokförda i kommunen går i december på något av de fyra nationella program som Fridegårdsgymnasiet erbjuder. 343 av dessa ungdomar går på Fridegårdsgymnasiet vilket motsvarar 69 procent av det totala antalet.

Viktiga förändringar och trender

Demografiska förändringar

Kommunen växer snabbare än beräknat vilket innebär att behovet av platser inom förskola, grundskola och gymnasiet ökar i snabbare takt än vad befolkningsprognosen visar. Inom grundskolan har flera skolor ett högt söktryck och behovet är större än antal platser. I vissa årskurser finns få lediga platser på enstaka skolor, för övrigt är det fullt. Fridegårdsgymnasiets höga söktryck gör att konkurrensen om platserna ökar vilket innebär att det är svårare för elever folkbokförda i Håbo att bli antagna.

Sökande till vuxenutbildningen ökar och därmed behovet av ledning och studie- och yrkesvägledning. Denna trend kommer att hålla i sig de närmaste åren

Sökande till Fridegårdsgymnasiet ökar och skolbyggnaden är nu mer än full. Behovet av ytterligare platser blir allt mer tydligt eftersom verksamheten idag använder ytor avsedda för grupperum och arbetsrum som klassrum. Fortsatt arbete med byggnadens ventilation krävs för att säkerställa såväl arbetsmiljö som studiemiljö. Organisationsutveckling krävs för att bibehålla god kvaliteten i gymnasieutbildningen.

Ökad individualisering

Gäster, medborgare och politiker har önskemål om mer närproducerade råvaror, mer ekologiska råvaror, och att maten är lagad från grunden. Det medför krav på högre kompetens hos kockar och matlagare. Den offentliga måltiden styrs allt mer mot att maten ska vara lagad så nära gästen som möjligt, i egna tillagningskök. Fortsatt ökad andel specialkost med fokus på särskilda önskemål/religion finns snarare än allergier och intoleranser.

Teknisk utveckling/digitalisering

Förvaltningen har under två års tid arbetat med processkartläggningar. Nya processer kartläggs och andra processer tas till ett nytt läge. Detta är ett led i ett systematiskt kvalitetsarbete för att öka rättssäkerheten, likvärdigheten och i den mån det går effektiviteten.

Ökade behov och krav på digital hantering såväl externt som internt medför ökade behov av administrativa stödssystem.

Den tekniska utvecklingen går snabbt. I förvaltningens verksamheter används allt mer interaktiva hjälpmedel. En stor utmaning är att kunna kommunicera med elever och vårdnadshavare och vara uppdaterad när det gäller förändringar och trender.

Lagar och förordningar

Förvaltningen behöver arbeta mer med tillsynsansvaret utifrån ny lagstiftning som träder i kraft 1 januari 2019. Flera av ändringarna i kommande lagar och förordningar medför ökad arbetsbelastning på barn- och utbildningskontorets personal.

Kompetensförsörjning

Det problematiska rekryteringsläget i barn- och utbildningsförvaltningens verksamheter måste uppmärksammas i arbetet med att göra kommunen till en attraktiv arbetsplats.

Förvaltningen, liksom skolsverige i stort, står inför stora utmaningar när det gäller legitimerade lärare. Inom en femårsperiod beräknas Sverige sakna 77 000 lärare. Förvaltningen har i dag hög kvalitet på lärare och övriga medarbetare i vår verksamhet, och arbetar för att vara en attraktiv arbetsgivare där medarbetare väljer att stanna. Det är också svårt att rekrytera kompetenta medarbetare till köken och att få in bra vikarier i verksamheten vid ordinarie medarbetares frånvaro.

Socialnämnd

Sammanfattning

Under året har andelen långvarigt bidragsberoende minskat, men ändå behöver allt fler hushåll ekonomiskt bistånd någon gång under året. Kostnaderna för utbetalt bistånd ökar därför allt mer.

Ett fortsatt viktigt utvecklingsområde är att korta ner nyanländas väg till arbetsmarknaden. Därför har två projekt avseende praktikplatser startats under året.

En ny lagstiftning har implementerats under året och relativt många nyanställda har fortbildats enligt förvaltningens introduktionsplan.

Det tycks finnas ett ökat användande av droger bland ungdomar och även en ökning av antalet ärenden med våld i nära relationer.

Nämnden bedöms uppfylla sex av sina sju mål. Det mål som inte är helt uppfyllt handlar om hur barnperspektivet beaktas i utredningar kring vuxna.

Nämnden redovisar ett underskott på 2,7 miljoner kronor.

Avdelningen för stöd till vuxna visar ett positivt resultat på cirka 1,1 miljon. Inom resultatet ryms både ett större underskott inom ekonomiskt bistånd samt ett större överskott inom beroendevården.

Institutionsvård för barn och unga visar på ett underskott på 5 miljoner kronor. Under 2018 har det uppstått behov av placeringar som inte har kunnat förutses i tidigare budgetarbete eller prognoser i början av året. Behoven under året har varit av skiftande karaktär och krävt speciella lösningar som delvis har en högre kostnad.

Uppdrag och ansvarsområde

Socialförvaltningens verksamhet bygger på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet. Vård och behandling ska så långt som möjligt genomföras i frivilliga former. Utgångspunkten för allt arbete ska vara den enskildes behov, lagstiftningen och de ekonomiska resurserna. Socialnämnden bedriver sitt arbete i nära samverkan med brukarna och i enlighet med socialtjänstlagen ska tvångsinsatser så långt som möjligt undvikas.

Socialnämnden har 2018 bestått av tre ledamöter och två ersättare. Nämnden ansvarar framför allt för kommunens uppgifter inom individ- och familjeomsorgens område. Det är bland annat rätten till bistånd, åtgärder vid missbruk, omsorger om barn och ungdom, serveringstillstånd och tillsyn enligt alkohollagen och tobakslagen. Nämndens uppdrag omfattar även mottagande av ensamkommande barn, nyanlända flyktingar och skyddsbehövande.

För att kunna fatta akuta beslut har en ordinarie ledamot i nämnden alltid funnits tillgänglig. Ordinarie ledamöter har haft en jourvecka var tredje vecka.

Inom nämndens administration finns avdelningen för administrativt stöd och utveckling, avdelningen för stöd till barn och unga och delar av avdelningen för stöd till vuxna.

Årets händelser

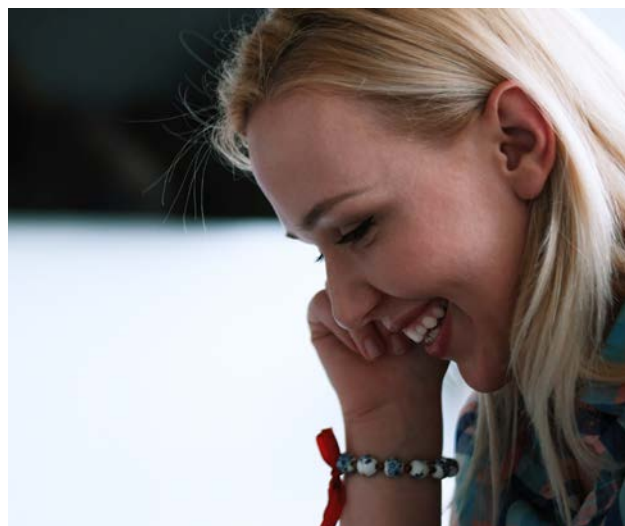
Under året har förvaltningen i överenskommelse med HVB-hemmet Vårjlus avslutat det tidigare skrivna avtalsförhållandet. Detta för att behovet av platser till ensamkommande barn minskade snabbare än beräknat. Det kommer framför allt att innebära lägre kostnader 2019 jämfört med om avtalet fått fortsätta avtalstiden ut.

Första linjens psykiatri, riktat till ungdomar, har under 2018 flyttat sin psykologmottagning till Enköping. Det gör att tillgängligheten för Håbo kommuns ungdomar att få kvalificerade samtal vid ohälsa försvåras.

Ett samarbete med Region Uppsala och samtliga kommuner i Uppsala län har inletts under året. Team Maria Uppsala län är ett samarbete mellan Akademiska sjukhusets beroendemedicinska mottagning (BMM), Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och kommunerna i Uppsala län. Team Marias uppdrag är att på bästa sätt stötta ungdomar, upp till 20 år, som har alkohol/ drogproblem samt psykisk ohälsa så att de får rätt hjälp.

Det viktiga integrationsuppdraget är ständigt pågående och förvaltningen har lyckats få externa medel beviljade till två riktade projekt som startade under hösten. På

grund av viss nybyggnation, men också en viss om- och utflyttning av nyanlända, har kommunens bosättningsuppdrag för nyanlända varit enklare under det här året jämfört med 2016 och 2017. Uppdraget förändras dock ständigt och under året har dagersättning enligt lagen om mottagande av asylsökande (LMA) till vissa asylsökande handlagts av kommunen. Det har inneburit en kompetensutveckling för handläggarna inom ekonomiskt bistånd.

Team Maria Uppsala län är ett samarbete mellan Akademiska sjukhusets beroendemedicinska mottagning (BMM), Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och kommunerna i Uppsala län.

Personalsituationen har inte varit helt stabil inom ekonomiskt bistånd och etablering, vilket gör att utvecklingsarbetet gått långsammare när fokus har varit introduktion bland nya medarbetare. Trots detta har såväl ny lagstiftning i och med GDPR införlivats i avdelningens arbetssätt, inklusive framtagande av informationstext på ett flertal språk. Även den starkare kommuniseringskyldigheten i och med ny förvaltningslag har börjat implementeras inom avdelningen. Arbetet kommer att fortsätta följas upp och utvecklas under början av 2019. Mot slutet av året uppvisar internkontrollerna inom ekonomiskt bistånd en mycket positiv utveckling av utbetalningar och dokumentation av ansökningar och beslut.

Fortbildningarna som genomförts under året har bland annat inkluderat handläggning av ekonomiskt bistånd, dokumentation, samt för såväl missbruksenheten som ekonomiskt bistånd och etablering även fortbildning inom våld i nära relationer.

Måluppfyllelse

Attraktiva Håbo

Genom aktiv extern och intern samverkan ska det förebyggande arbetet kring barn och unga utvecklas. ● Uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
● Genomföra en workshop med förskolepersonal och socialförvaltningen för tidig upptäckt av barn med särskilda behov.			1	1
■ Utveckla samarbetet med övriga förvaltningar, framförallt barn- och utbildningsförvaltningen.			2	4

Vid utredningar om insatser för vuxna ska barnperspektivet beaktas. ■ Inte uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
■ Andel beslut inom vuxnenheterna där barnperspektiv har beaktats.	100 %	100 %	80 %	100 %

Av de utredningar som rör vuxna som kontrollerats inom missbruk bedöms samtliga inkludera ett beaktat barnperspektiv. Det kan jämföras med 76 procent inom ekonomiskt bistånd. Resultatet ska inte nödvändigtvis ses som en försämring gentemot tidigare år eftersom det denna gång har gjorts en fördjupad bedömning med fler kriterier. Återkopplingen till handläggarna ges i form av fortbildning och dialog kring hur barnperspektivet bör beaktas i utredningar kring vuxna.

Öka det individuella förhållningssättet genom att arbeta förebyggande, rehabiliterande och habiliterandes. ● Uppfyllt

Under verksamhetsåret har förvaltningen arbetat på flera plan med att öka det individuella förhållningssättet genom att arbeta förebyggande och rehabiliterande.

Några exempel på det är:

- » Ett ökat samarbete med arbetsförmedlingen kring personer som står långt från arbetsmarknaden.
- » Samarbete med kommunerna i länet och Region Uppsala kring Team Maria för ungdomar med drogproblematik.
- » Workshop med förskolepersonal för tidig upptäckt av barn med särskilda behov.

Måluppfyllelse

Kvalitativa och effektiva Håbo

Genom tidiga insatser, samverkan och aktiviteter på hemmaplan ska behovet av externa insatser inom missbruksvården minska.

● Uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
● Minst en intern samverkansträff mellan stöd till barn och unga och stöd till vuxna per termin.		4	9	2
● Antalet placeringar institutionsvård vuxna		17	11	20
● Antalet placerade personer institutionsvård vuxna		12	9	16
● Antal vård dygn institutionsvård vuxna	2 954	1 150	737	1 700
■ Andel personer med upprepade placeringar på institution minskar.		70%	70%	50%

Minst en intern samverkansträff mellan stöd till barn och unga och stöd till vuxna per termin

Avdelningarna har fyra olika samarbetsgrupper för att förbättra och utveckla arbetet. Samverkansgruppernas olika inriktningar på vuxensidan är missbruk, våld i nära relationer, ekonomiskt bistånd och LSS.

Antalet placeringar institutionsvård vuxna

Antalet placeringar är lägre än budgeterat och lägre än på många år.

Antal vård dygn institutionsvård vuxna

Antalet vård dygn på behandlingshem för missbruk och beroendeproblematik är lägre än på många år och visar att de färre placeringar som görs inte är längre än förut.

Antalet placerade personer institutionsvård vuxna

Antalet personer som genomgår externa vårdvinstelser för missbruks- och beroendeproblematik fortsätter att sjunka och är lägre än under motsvarande period under de senaste åren.

Andel personer med upprepade placeringar på institution minskar

70 procent av årets hittills genomförda behandlingvinstelser för missbruks- och beroendeproblematik har beviljats för personer som även fått samma typ av insats av kommunen vid något tidigare tillfälle.

Andelen hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd ska minska.

● Uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
● Andel hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd.		24%	23%	25%

Utveckla metoder som stödjer föräldrars eget ansvar kring barns behov.

● Uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
● Genomföra nätverksmöten med familjer för att tydliggöra nätverkets kapacitet.			5	5
● Genomföra föräldrautbildningar och en öppen föreläsning.			8	6

Måluppfyllelse

Hållbara Håbo

Öka integrationen av skyddsbehövande samt av ensamkommande barn och unga i samhället.

● Uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
● Andel ensamkommande barn och unga som är självförsörjande efter avslutade studier.		0%	16%	10%
● Minst två särskilda nysatsningar med fokus på skyddsbehövande och ensamkommande barn och unga närmare arbetsmarknaden ska påbörjas under året.			3	2
● I samverkan genomföra en särskild integrationsaktivitet i samhället.			1	1

Tre projekt med fokus på nyanlända har skapats under året, varav två med fokus på praktikplatser har startat innan årets slut. Förvaltningen har under året drivit ett samverkansprojekt med Håbo FF. Ett 30-tal av våra nyanlända ungdomar har varit med i projektet.

Mått

Produktion

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
Antal med försörjningsstöd som är arbetslösa.	131	163	161	170
Antal hushåll med försörjningsstöd.	189	200	220	210
Antal bidragsmånader försörjningsstöd.	1 061	1 038	1 203	1 070
Antal ensamkommande nyanlända och skyddsbehövande flyktingbarn placerade i Håbo kommun.	27	26	11	24
Antal ensamkommande nyanlända och skyddsbehövande flyktingbarn placerade i annan kommun.	76	45	44	40
Antal mottagna nyanlända flyktingar och andra skyddsbehövande	69	76	62	50
Antal skyddsbehövande hushåll med försörjningsstöd (Projekt, inte i driftsbudget)	46	69	92	90
Antal bidragsmånader försörjningsstöd för skyddsbehövande (Projekt, inte i driftsbudget)		429	595	635
Antal barn som är aktuella för insatser på familjeteamet i åldersgruppen 0-6 år.	120	123	115	130
Antal barn som är aktuella för insatser på familjeteamet i åldersgruppen 6-12 år.	173	170	145	140
Antal barn som är aktuella för insatser på familjeteamet i åldersgruppen 13-18 år.	208	194	164	210
Antal avslutade ärenden som gäller barn som varit aktuella för insatser på familjeteamet.	62	87	97	75

Verksamhetsresultat

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
Andel elever som ingår i ungdomscoachningens insatser vilka ökar sin skolnärvaro med minst 50 procent.	100%	76,92%	62,5%	100%
Andel barnavårdsutredningar som är avslutade inom lagstadgad tid, 120 dagar.	78%	77%	82%	100%
Andel upprättade genomförandeplaner i samband med beslutade insatser enligt SoL och LVU.	40%	49%	82%	100%
Andel av inkomna anmälningar där förhandsbedömning har avslutats inom 14 dagar enligt lagstadgat krav.	95%	92%	74%	100%
Antal upprättade Samordnade Individuella Planer (SIP) under året rörande barn och unga.	49	68	57	60
Andel hushåll inom ekonomiskt bistånd som efter två månader har en färdig grundutredning.			76%	90%
Andel återökningar för skyddsbehövande (vuxna) från Migrationsverket som beviljas.				100%

Andel elever som ingår i ungdomscoachningens insatser vilka ökar sin skolnärvaro med minst 50 procent.

Under året har förvaltningen haft insatser för ett tiotal elever som har haft extremt svårt att ta sig till skolan. Insatserna har främst utförts av förvaltningens ungdomscoacher. Över hälften av dessa ungdomar har ökat sin skolnärvaro med mer än 50 procent. Insatserna handlar ofta om att ungdomscoachen hjälper familjen att få sitt barn till skolan genom att komma hem till familjen på morgonen och motivera barnet till skolgång.

Andel hushåll inom ekonomiskt bistånd som efter två månader har en färdig grundutredning.

Trots att årets mål inte nås är resultatet en tydlig förbättring jämfört med föregående år. Det visar att enheten arbetar åt rätt håll.

Andel återsökningar för skyddsbehövande (vuxna) från Migrationsverket som beviljas.

Inget resultat kan redovisas för måttet, då de flesta av årets återsökningar ännu inte besvarats.

Ekonomi
Resultaträkning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse från budget
Externa intäkter	66 296	33 197	33 061	-136
Interna intäkter	19	0	0	0
Summa intäkter	66 315	33 197	33 061	-136
Verksamhetsköp, bidrag, material	-63 043	-40 866	-47 842	-6 976
Personalkostnader	-35 796	-40 689	-35 644	5 045
Övriga kostnader	-13 652	-6 886	-6 896	-10
Interna kostnader	-2 839	-2 393	-3 020	-627
Summa kostnader	-115 330	-90 834	-93 402	-2 568
Resultat	-49 015	-57 637	-60 341	-2 704

Socialnämndens verksamhet kostar netto 60,3 miljoner kronor i år. Det är en ökning med 23 procent jämfört med förra året och fem procent högre än budgeterat. Underskottet jämfört med budget är 2,7 miljoner kronor.

De externa intäkterna består av statsbidrag, hyresintäkter, serveringstillstånd, återsökt moms och föräldraavgifter. Utfallet är något lägre än budgeterat vilket främst beror på lägre hyresintäkter för sociala lägenheter i driftbudgeten, lägre intäkter för alkoholtillstånd och tillsyn samt ersättning från Försäkringskassan. Utfallet är 50 procent lägre än föregående år och det beror dels på att Migrationsverkets förändrade regler för ersättning har ett helårsutfall samt att det är färre ensamkommande barn och ungdomar som kommunen har ansvaret för.

Nämnden har kostnader för bidrag till enskilda och föreningar, köp av vårdplatser till vuxna, ungdomar och barn på institution, HVB-hem och familjehem. Utfallet för året är nästan sju miljoner kronor mer än budgeterat men 24 procent lägre än förra året. Som befarat redan 2017 och prognostiserats under året har behovet av ekonomiskt bistånd varit 2,3 miljoner kronor högre än budgeterat. De senaste årens trend med färre köp av vårdplatser för vuxna fortsätter under året och visar ett överskott på 2,1 miljoner kronor mot budgeterat. Även köp av familjehem och plats på skyddat boende har ett överskott mot budgeterat, totalt 615 000 kronor. Köp av vårdplatser för barn och unga har ett underskott mot budgeterat med 5,2 miljoner kronor och 5,5 miljoner kronor mer än föregående år. Liksom under externa intäkter påverkas även kostnaderna för ensamkommande barn och unga av att det är färre inom kommunens socialtjänstansvar samt att kostnaderna har anpassats efter lägre ersättningar. Årets utfall är 22 miljoner kronor lägre föregående år. Ett underskott mot budgeterat för verksamheten beror på kostnaden att avsluta ett långtidskontrakt för HVB-hem i Bålsta.

Personalkostnaderna för året är i nivå med föregående år och fem miljoner kronor lägre än budgeterat. Överskottet beror främst på tre miljoner kronor lägre kostnader för familjehem, kontaktpersoner och kontaktfamiljer för barn och unga och ensamkommande. En del personalkostnader har finansierats i driftprojekt och några tjänster har varit vakanta under längre perioder.

Övriga kostnader är i nivå med budgeterat för året och 49 procent lägre än föregående år. De största skillnaderna är lägre kostnader för sociala lägenheter i driftbudget, 1,8 miljoner kronor lägre kostnader för inhyrd personal samt att föregående år hade uppstartskostnader för bråklarm bland annat.

De interna kostnaderna består främst av lokalhyra och köp av vårdplats. Utfallet är 624 000 lägre än budgeterat och sex procent högre än förra året. Ökningen från föregående år består av högre lokalhyra. Underskottet mot budgeterat är högre kostnader än budgeterat för köp av vårdplats.

Driftredovisning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse från budget
Nämndverksamhet	-429	-405	-351	54
Nämndadministration	-137	-185	-128	57
Konsument- och energirådgivning	-106	-110	-108	2
Tillstånd	44	-47	-181	-134
Förvaltningsövergripande	-6 901	-6 633	-6 304	329
Anhörigstöd	-181	0	0	0
Missbrukarvård för vuxna	-5 249	-6 708	-4 135	2 573
Barn- och ungdomsvård	-24 001	-25 594	-29 375	-3 781
Familjerätt	-1 827	-2 429	-2 090	339
Övriga insatser vuxna	-217	-765	-536	229
Ekonomiskt bistånd	-13 894	-14 127	-15 776	-1 649
Flyktingmottagande	3 969	-359	-1 067	-708
Arbetsmarknadsåtgärder	-86	-275	-290	-15
Summa	-49 015	-57 637	-60 341	-2 704

Socialnämndens budget för året är 57,6 miljoner kronor. 60,3 miljoner kronor har använts och underskottet är därmed 2,7 miljoner kronor. Under året beslutade kommunfullmäktige om en budgetjustering från socialnämnden till vård- och omsorgsnämnden på 900 000 kronor för kontaktpersoner som rör Socialtjänstlagen (SoL). Denna verksamhet redovisas inom området missbrukarvård för vuxna.

Verksamheten för alkohol- och tobakstillstånd samt tillsyn har under året ett underskott mot budgeterat med 134 000 kronor. Verksamheten har bedömts behöva mer personalresurser än budgeterats för att kunna fullfölja uppdraget. Länsstyrelsen hade synpunkter på bland annat finansieringen av serveringstillstånd och tillsyn och påpekade att detta inte ska finansieras via skattemedel utan ska vara självfinansierat. Socialnämnden har förslag till kommunfullmäktige om höjda avgifter för serveringstillstånd och tillsyn. Beslut förväntas i februari 2019.

De övergripande verksamheterna har ett något högre överskott med 329 000 kronor vid bokslut än tidigare prognostiserats. Ej budgeterade intäkter för närvårdsstrategi och något lägre personalkostnader på helår täcker ökade kostnader för system som ej budgeterats samt konsultstöd.

Inom verksamhetsområdet missbrukarvård för vuxna finns ett överskott mot budgeterat med 2,6 miljoner kronor. Kostnader för externa vårdvistelserna inom

missbruk uppgår till mindre än en tredjedel av de budgeterade medlen vilket ger två miljoner kronor i överskott. Sedan 2016 har det stadigt blivit både färre och mindre kostsamma placeringar. Detta är de lägsta kostnaderna för extern missbruksvård på många år. Socialförvaltningen har under ett par års tid märkt av en kraftigt minskat inflöde av kontakter med vuxna kommuninvånare med missbruksproblematik. Den lokala psykiatrimottagningen har också rapporterat samma trend. En annan av anledningarna är att ingen kostnadsdrivande LVM-vård har krävts under året. Ytterligare en annan anledning är det välfungerande hemmaplans- och vårdkedjearbete som görs på enheten.

Öppen missbruksvård har efter en pensionsavgång vakanshållit en tidigare deltidstjänst vilket ger ett överskott på 276 000 kronor.

Inom verksamhetsområdet barn och ungdomsvård är det totalt ett underskott med 3,8 miljoner kronor. Det finns flera verksamheter som har ett överskott mot budgeterat såsom kontaktpersoner och kontaktfamiljer, eftersom behovet under året har varit lägre än förväntat. Institutionsvård för barn och unga visar på ett underskott på fem miljoner kronor. Under 2018 har det uppstått behov av placeringar som inte har kunnat förutses i tidigare budgetarbete eller prognoser i början av året. Behoven under året har varit av skiftande karaktär och krävt speciella lösningar som delvis har en högre kostnad. Kostnaden för urinprov har ökat jämfört med föregående år och kostar mer än budget. En personalförstärkning som budgeterats inom familjerådgivning har arbetat med familjebehandling och därför är personalkostnaden högre än budgeterat inom verksamheten.

Familjerätt har ett överskott på 339 000 kronor vilket beror på att budgeterad personalförstärkning har arbetat inom familjebehandling och där finns även personalkostnaden.

Inom verksamhetsområdet övriga insatser vuxna redovisas ett överskott mot budgeterat på 229 000 kronor. Skyddat boende inom våld i nära relationer har behövts i lägre utsträckning än budgeterat och har ett överskott mot budgeterat på 447 000 kronor. Inom verksamheten redovisas även bidrag till föreningar som arbetar med kvinnojour och brottsförebyggande.

Ekonomiskt bistånd visar på ett underskott mot budgeterat med 1,6 miljoner kronor. De som söker ekonomiskt bistånd har i allt lägre utsträckning arbetslöshet som försörjningshinder och står i allt högre utsträckning långt ifrån arbetsmarknaden och självförsörjning. Därtill fortsätter trenden med allt dyrare

hyror och fler boende på vandrarhem, vilket innebär att utbetalningarna dessutom ökar per hushåll och månad. Upp emot en halv miljon av det utökade biståndet, jämfört med föregående år, kan därutöver förklaras med den förhöjda riksnormen.

Verksamheten med ansvar för ensamkommande barn och unga visar på ett lägre underskott än tidigare befarat under året. Underskottet mot budgeterat är 708 000 kronor. Underskottet består till största del av högre kostnad för placeringar under första halvåret än den ersättning som migrationsverket betalar ut. Avdelningen har lyckats förhandla om priser och /eller ändra typ av boende/placering för större delen av gruppen enligt de individuella behov som varje ungdom har. Dessa lägre kostnader ger effekt först under hösten och ger även bättre förutsättningar för 2019. Kontraktet med VårLjus för HVB-hemmet har avslutats enligt beslut av nämnden. Det kommer ge besparing under främst 2019. Tomma platser under månaderna januari-augusti och kostnaden för att avsluta kontraktet tio månader i förväg är en total kostnad på tre miljoner kronor. Kostnaderna för placeringar finansieras i större grad än prognostiserats av ersättning från Migrationsverket. Ersättningar för tidigare år har beslutats av Migrationsverket med högre summor än förväntat och bidrar till att sänka underskottet.

Åtgärdsplan för ekonomi i balans

Avdelningen barn och unga har förhandlat om priser och/eller ändra typ av boende/placering för större delen av gruppen ensamkommande barn och unga enligt de individuella behov som varje ungdom har. Dessa lägre kostnader har gett effekt först under hösten och ger även bättre förutsättningar för 2019. Kontraktet med VårLjus för HVB-hemmet har avslutats enligt beslut av nämnden. Det kommer ge besparing under främst 2019. Tomma platser under månaderna januari-augusti och kostnaden för att avsluta kontraktet tio månader i förväg är en total kostnad på tre miljoner kronor.

Investeringsredovisning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse från budget
Inkomster	0	0	0	0
Utgifter	0	120	73	-47
Summa	0	120	73	-47

Socialnämnden har gjort investeringar för ett antal nya arbetsplatser. Det fanns inte behov att använda hela budgeten.

Intern kontroll

Internkontrollen inom ekonomiskt bistånd har mot slutet av året utvidgats och omfattar nu, förutom ekonomisk kontroll, även övriga juridiska delar av ansökan och beslut.

Intern kontroll har genomförts bland annat på följande områden:

- » Stickprovskontroller av utbetalningar inom ekonomiskt bistånd.
- » Genomgång av samtliga nyanlända och tidigare nyanlända för att klargöra att hushållet är korrekt registrerat inom ekonomiskt bistånd (drift) eller ekonomiskt bistånd flykting (projekt).
- » Genomgång av förhandsbedömningar, handläggningstid och förfarande utifrån lagstiftning.
- » Genomlysning av nyanländas ärenden.
- » Avstämningar per månad avseende förväntade intäkter från Migrationsverket.

Resultatet av internkontrollerna är godkänt.

Valfrihet och konkurrens

Inom socialnämndens område finns inga verksamheter inom LOV (lag om valfrihet). Däremot finns dessa områden med privata aktörer enligt LOU (lag om offentlig upphandling):

- » Konsumentvägledning
- » HVB-hem och stödboenden inom barn- och ungdomsvården
- » HVB-hem och stödboenden inom missbruksvården

I ovanstående finns inga verksamheter i egen regi.

Familjehem bedrivs till en del av annan huvudman.

De allra flesta stödsatser socialnämnden erbjuder genomförs på uppdrag av myndighetsutövare där den enskilde har beviljats bistånd på frivillig grund enligt Socialtjänstlagen. I en plan för vård eller genomförande kan den enskilde önska en viss utförare. Socialtjänsten har ansvaret att verkställa insatsen där det är mest lämpligt. Ett eventuellt avslagsbeslut på ansökan om specifik utförare går att överklaga till förvaltningsdomstolen.

Viktiga förändringar och trender

Det finns några tydliga trender under året. Den ena är att fler och fler ensamkommande är mer och mer integrerade i samhället. Det visar sig genom att de får egna inneboendekontrakt, klarar sin utbildning, blir självförsörjande och har tagit sig in på arbetsmarknaden.

En annan trend är ökningen av placerade ungdomar med drogproblem under våren och försommaren. Dessutom har antalet drogtester ökat på grund av en ökad droganvändning bland kommunens ungdomar.

Avdelningen för stöd till barn och unga märker en tydlig ökning av våld i nära relationer som kommer till socialtjänstens kännedom. Om detta är en faktisk ökning eller om benägenheten hos personer som utsätts att oftare söker hjälp är svårt att uttala sig om.

Under året har efterfrågan på tider hos familjerådgivningen ökat markant. Detta har fått konsekvensen att par ibland har fått vänta längre än önskvärt.

När förvaltningen blickar framåt är det fortsatt utvecklingen inom Försäkringskassan och sjukrehabiliteringen för de med någon form av ohälsa, samt arbetsmarknaden och vägen till integration för de nyanlända som är de stora frågorna.

För att inom ekonomiskt bistånd kunna prioritera arbetet med de sökande som har en komplex problematik kommer förvaltningen att kartlägga möjligheten med automatisera hanteringen av de enklare ärendena.

Inom avdelningen för stöd till vuxna har missbruksarbetet haft ett par lugna år. Men det finns en växande problematik bland ungdomar som snart ska hanteras inom beroendevården för vuxna.

Vård- och omsorgsnämnd

Sammanfattning

Förvaltningen har under året fortsatt arbetet med att se över organisationen för att möjliggöra ett nära ledarskap. En åtgärdsplan för särskilt boende för äldre har arbetats fram och en verksamhetsidé för verksamheterna som tillhandahåller insatser enligt LSS (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) har implementerats. Avdelningen för stöd till äldre och funktionsnedsatta arbetar aktivt med att ytterligare utveckla och förstärka det individuella stödet inom stöd- service- och omsorgsverksamheten.

Avdelningen för stöd till vuxna har under året arbetat enligt sin verksamhetsplan kring fortbildning inom IBIC (Individens behov i centrum), våld i nära relationer, samverkan internt och externt samt nått det eftersträvade verksamhetsresultatet om utredningstid inom LSS.

Några medarbetare har slutat, men vid årsskiftet är samtliga tjänster tillsatta eller rekryterade, inklusive ny enhetschef för biståndsenheten.

Nämnden bedöms uppfylla två av fyra mål. De två mål som nämnden uppfyller är:

- » Öka vårdens och omsorgens kvalitet och effektivitet genom att ta tillvara ny teknik och kompetensutveckla medarbetarna.
- » Öka vår attraktivitet som arbetsgivare för att trygga personalförsörjningen på kort och lång sikt.

Nämnden redovisar ett överskott med nästan 1,3 miljoner för verksamhetsåret. Ett stort överskott redovisas för köp av hemtjänst medan de stora underskotten finns inom den kommunala hemtjänsten samt köp av externa vårdplatser.

Uppdrag och ansvarsområde

Vård- och omsorgsnämndens verksamhet bygger på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet. Utgångspunkten för allt arbete ska vara den enskildes behov, lagstiftningen och de ekonomiska resurserna. Nämnden bedriver sin verksamhet i nära samverkan med brukarna och säkerställer dialogen med brukarna, bland annat genom medverkan i det kommunala handikapprådet och det kommunala pensionärsrådet. Inom nämndens administration finns avdelningen för administrativt stöd och utveckling, en del av avdelningen för stöd till vuxna samt avdelningen för stöd till äldre och funktionsnedsatta.

Vård- och omsorgsnämnden består av sju ledamöter och fem ersättare. Nämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom socialtjänstens verksamhetsområden, som rätt till bistånd, omsorg om äldre människor med bland annat äldreboende, hemtjänst och dagverksamhet samt stöd till människor med funktionsnedsättning genom bland annat personlig assistans, gruppboende och korttidsboende. Nämnden har också ett hälso- och sjukvårdsansvar upp till sjuksköterskenivå för personer på särskilt boende och vissa personer som bor i eget hem. Delar av omsorgen och omvårdnaden av äldre utförs av privata utförare då LOV (lag om valfrihet) gäller för hemtjänsten. Ett av Pomonas hus har upphandlats enligt LOU (lagen om offentlig upphandling).

Inom nämndens verksamhetsområde finns också äldre- och handikappombudsman, anhörigkonsulent samt MAS-funktionen (medicinskt ansvarig sjuksköterska) och MAR-funktion (medicinskt ansvarig för rehabilitering).

Årets händelser

I förvaltningen pågår ett arbete med att arbeta fram ett digitalt kvalitetsledningssystem. Målet är att vid 2019 års utgång ha ett kvalitetsledningssystem på plats.

Boendeverksamheterna och daglig verksamhet enligt LSS har påbörjat ett utvecklingsarbete. Målet är att avdelningens samtliga LSS-verksamheter ska ha samma grund att arbeta efter gällande verksamhetsidé, lagstiftning, uppdrag, diagnoser och arbetssätt.

Den pedagogiska kompetensen i LSS-verksamheterna har stärkts och verksamheten har nu fem stödpedagoger anställda. Pedagogerna arbetar med att utveckla och kvalitetssäkra arbetssätt och metoder samt utbilda och handleda övriga medarbetare.

Verksamheterna har på olika sätt arbetat med ökat brukarinflytande på grupp- och individnivå.

Ekans korttidsboende för barn och ungdomar har påbörjat ett utvecklingsarbete för att ytterligare utveckla verksamhetens individuella stöd samt erbjuda stöd till fler målgrupper.

Två nya servicebostäder har öppnat under året, båda på Lindegårds backe.

Boendestödet inom socialpsykiatri stöttar fler personer än tidigare med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Arbetsstödet och sysselsättningen möter också nya utmaningar på grund av ändrat arbetssätt hos andra huvudmän. På den öppna träffpunkten inom socialpsykiatri, Källan, har besöken aldrig varit fler. Under året tog verksamheten emot cirka 3 100 besök. Det är nästan 600 fler besök än förra året.

Särskilt boende för äldre har påbörjat en åtgärdsplan som syftar till att höja verksamhetens kvalitet inom en rad områden. Verksamheterna utvecklar arbetet med aktiviteter och de särskilda boendena för personer med demenssjukdom har fått ett interaktivt spel, Tovertafel, som har varit uppskattat. Verksamheterna har också arbetat för att hitta former för ökat brukarinflytande.

Efter en snabb beslutsprocess och en kort förberedelseid öppnade förvaltningen sex stycken platser med korttidsvistelse samt avlastningsboende för personer med demenssjukdom på Plommonvägen 6 i Bålsta. Korttidsboendet har efter öppnandet varit belagt med avlastningsplatser men även korttidsvistelser i väntan på lediga SÄBO-platser. Det har varit stor efterfrågan där korttidsboendet har varit fullt sedan start. Ett mycket gott samarbete mellan myndighetsenheten samt demensteam och dagverksamhet medför att det bästa för individen och deras anhöriga alltid sätts i första rummet. Verksamheten har mottagit mycket positiv respons från anhöriga.

I September 2018 invigs det nya korttidsboendet Plommonvägen 6 som finns för personer med demenssjukdom samt demensliknande symptom.

Hemtjänsten har flyttat till nya lokaler på Sjövägen. Ett nytt system med nyckelfri hemtjänst har installerats för att öka tryggheten och säkerheten. Hemtjänst natt har fått ett uppdrag att stödja personalen som arbetar natt i korttidsboendet för personer med demenssjukdom.

Den 1 januari 2018 trädde lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård i kraft. Trots att det fungerat något bättre i Håbo än i övriga länet för både kommunal och regional hälso- och sjukvård samt biståndshandläggning finns det vid årets slut fortfarande brister i både information från slutenvården samt samordning från primärvården. För hela kommunala organisationen krävs det även större personella resurser jämfört med tidigare för att fortsatt säkra att den enskilde brukarens behov blir tillgodosedda i samband med utskrivning från slutenvården. Därtill har den fortsatta implementeringen av IBIC tagit resurser, med vissa problem avseende verksamhetssystem.

Efter sommaren uppstod vakans hos biståndshandläggarna och det blev för första gången en period på flera månader där en del biståndsbeslut inte hann följas upp inom beslutsperioden. Detta återställdes innan årets slut.

Volymer inom äldreomsorgen i Håbo har inte ökat i den takt som budgeterats, vare sig inom hemtjänsten, särskilt boende för äldre eller korttidsboende. Från och med sommaren har dock ansökningarna till särskilt boende ökat och vid årets slut är det viss platsbrist på såväl korttidsboende som särskilt boende.

De funktionsnedsatta personerna inom LSS och socialpsykiatri har i högre utsträckning än budgeterat behövt externa insatser. Den servicebostad psykiatri som öppnade efter sommaren visade sig inte matcha det heterogena behov och små volymer som finns i Håbo. Därför har externa köp behövts. Inom LSS består kostnaderna främst av barnboende LSS.

Under våren slutade en av de privata aktörerna inom hemtjänstens LOV (Lagen om valfrihet), medan en ny utförare, med enbart service, godkändes. En upphandling av färdtjänst har genomförts enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling). Bålsta taxi får förnyat förtroende med avtalsvillkor som bland annat kräver hantering av en begränsning av antalet resor per år och kund, med start 1 mars 2019.

Måluppfyllelse

Attraktiva Håbo

Öka det individuella förhållningssättet genom att arbeta förebyggande, rehabiliterande och habiliterande.

■ **Inte uppfyllt**

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måttal 2018
● Andel brukare inom särskilt boende äldre som bedöms ha godkänd social dokumentation, egen regi.			94%	90%
■ Andel brukare inom hemtjänsten som bedöms ha godkänd social dokumentation.			74%	90%
■ Andel brukare inom äldreomsorgen vars utredning eller uppföljning under året har genomförts enligt IBIC (Individens Behov i Centrum).		19,9%	82,3%	95%
■ Andel brukare inom hemtjänsten med genomförandeplan inom en månad från påbörjad insats.	32%	72%	47%	90%
■ Samtliga enheter inom LSS har deltagit i IBIC-utbildning (Individens behov i centrum).			-	-
■ Andel av genomförandeplanerna inom hemtjänsten där det synliggörs att hänsyn har tagits till individuella önskemål.				100%
■ Andel brukare inom särskilt boende för äldre som har en genomförandeplan inom en månad från påbörjad insats.				90%
■ Andel brukare inom LSS som har en genomförandeplan inom en månad från påbörjad insats.				100%
● Samverkansforum med lokala representanter från Samordningsförbundets parter för utveckling av lokalt samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering.			1	1
■ Andel patienter med hemtjänst i ordinärt boende som fått riskbedömning i Senior Alert.			8,33%	80%

Andel brukare inom hemtjänsten som bedöms ha godkänd social dokumentation.

Kontrollen gäller förekomst av genomförandeplan (oavsett när den upprättades), samt förekomst av daganteckningar och social journal. Trots att resultatet inte är godkänt visar det på en förbättring mot slutet av året när hemtjänsten i egen regi upprättade många genomförandeplaner. 74 procent är totalresultatet av stickprov från såväl privat som kommunal hemtjänstutförare.

Andel brukare inom äldreomsorgen vars utredning eller uppföljning under året har genomförts enligt IBIC (Individens Behov I Centrum).

Samtliga nya ärenden och inplanerade uppföljningar har under året utretts och handlagts enligt IBIC. Vid förändrat behov några månader efter grundutredning har dock sällan en komplett ny utredning genomförts. Därför når inte utfallet det uppsatta målet. Inom biståndsenheten behöver rutin för dokumentation vid förändrat behov förtydligas. IBIC som modell bedöms dock vara implementerad inom enheten.

Andelen brukare som inom en månad efter biståndsbeslut har en genomförandeplan.

Dokumentation, inklusive genomförandeplaner, är ett tydligt utvecklingsområde för framför allt hemtjänst i egen regi. Resultatet ska dock ses mot att årets mätning för första gången görs exakt enligt avtalsvillkoren inom kundvalet i hemtjänsten. Tidigare har det räknats som godkänd genomförandeplan så länge den finns (oavsett hur lång tid efter beslutet den upprättades) och så länge den inte är äldre än tolv månader. Resultatet inrymmer således en markant förbättring mot slutet av året.

Samtliga enheter inom LSS har deltagit i IBIC-utbildning (Individens behov i centrum).

Förvaltningen gjorde under våren av resursskäl omprioriteringar av de större utvecklingsprojekten. Tidsplanen

för implementering av IBIC inom LSS har skjutits fram till tidigast slutet av år 2019.

Andel av genomförandeplanerna inom hemtjänsten där det synliggörs att hänsyn har tagits till individuella önskemål.

Denna mätning har inte genomförts under året.

Andel brukare inom särskilt boende för äldre som har en genomförandeplan inom en månad från påbörjad insats.

Denna mätning har enbart genomförts på Pomona hus 2 som drivs av Humana omsorg AB. Där hade 56 procent av de nyinflyttade brukarna under året fått en upprättad genomförandeplan inom 15 dagar, vilket är deras avtalsvillkor. Samtliga hade vid mättillfället en genomförandeplan, men övriga var således inte upprättad inom avtalad tid.

Andel brukare inom LSS som har en genomförandeplan inom en månad från påbörjad insats.

Denna mätning har inte genomförts under året. Samverkansforum med lokala representanter från

Samordningsförbundets parter för utveckling av lokalt samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering.

Den operativa ledningsgruppen för samverkansinsatsen Framsteget är ett fungerande forum med två inplanerade träffar per termin. Såväl representanter från vårdcentraler, psykiatrimottagning, arbetsförmedling, försäkringskassa, socialförvaltning samt barn- och utbildningsförvaltning är representerade i forumet som gemensamt fastställer Framstegets arbetssätt och rutiner.

Genom statsbidrag har flera av socialförvaltningens verksamheter köpt apparaten Tovertafel som skapar olika ljusanimationer som kan spelas grundat på den egna känslan. Ett sätt att skapa aktivitet och glädje som är viktigt vid en demenssjukdom.

Måluppfyllelse

Kvalitativa och effektiva Håbo

Öka vårdens och omsorgens kvalitet och effektivitet genom att tillvarata ny teknik och kompetensutveckla medarbetarna.

● Uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
● Totalt antal tekniska lösningar för att individen ska upprätthålla sin självständighet och få ökad trygghet			7	7

Vid utredningar av insatser för vuxna ska barnperspektivet beaktas.

■ Inte uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
■ Andel utredningar inom socialpsykiatri och LSS där barnperspektivet har beaktats.			73%	100%

Andel utredningar inom socialpsykiatri och LSS där barnperspektivet har beaktats.

Förvaltningens kontroll av barnperspektivet har under året gått in mer på djupet jämfört med tidigare års mätningar, vilket sannolikt förklarar det lägre resultatet. I ärenden som avser socialpsykiatri bedöms 57 procent av granskade utredningar vara godkända.

88 procent av LSS-utredningarna godkänns. Resultatet visar på ett utvecklingsbehov. I de utredningar som saknade ställningstagande utifrån barnperspektiv, är det dock värt att notera att en bedömning om barnets situation ändå finns med i ärendets vårdplan eller uppdrag till utförare, alternativt i tidigare utredningar för samma brukare.

Öka vår attraktivitet som arbetsgivare för att trygga personalförsörjningen på kort och lång sikt.

● Uppfyllt

Nyckelindikatorer	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Måltal 2018
● Personalomsättning på utförarsidan inom vård och omsorg ska vara högst 10%		13,1%	19%	10%
Sjukfrånvaron bland personal på utförarsidan inom vård och omsorg ska vara högst 5%		8%	5,2%	5%
Andel personaltimmar som används till fortbildning		-	2,17%	2%
Totalt antal aktiviteter som genomförts under året och som syftar till att främja en hållbar arbetsmiljö		6	8	8

Trots att måltalen inte nås på två av fyra nyckelindikatorer är förvaltningens bedömning att målet uppnås med att bli en mer attraktiv arbetsgivare. Sjukfrånvaron på

utförarsidan har minskat jämfört med 2017 och ett stort antal aktiviteter har genomförts för att främja en hållbar arbetsmiljö.

Produktion

Mått	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Budget 2018
Nöjd medarbetarindex Skala 1-10		7,78	7,8	8
Antal behandlingar av fotvård	1 633	2 264	1 869	1 600
Antal brukare i kommunens hemtjänst, egen regi	261	301	261	285
Antal brukare i arbetsstödet	23	25	14	30
Antal brukare inom hemtjänsten, totalt	372	402	405	425
Antal brukare som har trygghetslarm	267	305	399	300
Antal brukare som har nattillsyn	30	29	39	30
Antal brukare i Dalängens dagverksamhet	17	18	18	18
Antal biståndsbedömda timmar inom hemtjänsten		94 698	89 133	106 000

Nöjd medarbetarindex skala 1-10

En medarbetarundersökning, den nationella HME-undersökningen (Hållbart medarbetarskap), har genomförts i december. Svarefrekvensen var lägre än 50 procent.

Antal brukare i kommunens hemtjänst, egen regi

Kommunens egen regi Kärnhuset ger insatser till 64 procent av det totala antalet hemtjänstkunder. Skillnaden mellan Kärnhuset och den privata utföraren Grannvård är dock mycket mindre, mätt i antalet biståndsbedömda timmar. Det vill säga omfattningen av biståndet till varje brukare i snitt.

Antal brukare inom hemtjänsten, totalt

Antalet brukare som under året erhållit hemtjänst är nästan på motsvarande nivå som år 2017. Det är

betydligt mindre än budgeterat och förvaltningen arbetar med analys men kan konstatera att resultatet inte beror på ändrad bedömning av kommuninvånarnas ansökningar om bistånd.

Antal biståndsbedömda timmar inom hemtjänsten

Trots att förhållandena mellan brukare och biståndsbedömda timmar förändras ständigt visar en kontroll vid årsbokslut, på liknande sätt som vid delårsbokslutet att både antalet brukare och biståndsbedömda timmar minskat jämfört med föregående år. Detta stämmer inte med den tidigare förväntade utvecklingen utifrån den demografiska utvecklingen.

Verksamhetsresultat

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse från budget
Kontinuitet i hemtjänsten, mäts genom hur många olika personal i snitt en brukare, med minst 3 besök per dygn, haft under en tvåveckors mätperiod.			13	12
LSS-ansökningar utreds inom 3 månader			84%	80%

LSS-ansökningar utreds inom 3 månader

84 procent av LSS-utredningarna som avslutats under året har slutförts inom tre månader från mottagen ansökan. Det är ett godkänt resultat. De utredningar som har tagit längre tid rör främst boende och personlig assistans.

Ekonomi

Resultaträkning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse från budget
Externa intäkter	61 259	61 320	57 776	-3 544
Interna intäkter	20 083	27 958	21 632	-6 326
Summa intäkter	81 342	89 278	79 408	-9 870
Verksamhetsköp, bidrag, material	-55 940	-62 827	-63 199	-372
Personalkostnader	-186 600	-200 572	-189 813	10 759
Övriga kostnader	-38 957	-36 361	-41 374	-5 013
Interna kostnader	-32 035	-41 388	-35 599	5 789
Summa kostnader	-313 532	-341 148	-329 985	11 163
Resultat	-232 190	-251 870	-250 577	1 293

Nämndens externa intäkter är lägre jämfört med både budget och föregående års utfall. Cirka 4,4 miljoner kronor utgör lägre intäkter från Försäkringskassan för utförd assistans då ett flertal beslut avslutats under året. Antalet anställningar med lönebidrag är färre än budgeterat. Intäkterna för omvårdnad och service för utförd hemtjänst är högre än budgeterat. Under året har hjälpmedel sålts vidare i hjälpmedelssamarbetet i Uppsala län (HUL), vilket har genererat högre intäkter. Jämfört med år 2017 är intäkterna lägre till följd av färre assistansärenden med beslut från Försäkringskassan, färre lönebidragsanställda samt ett avgiftsfritt trygghetslarm.

De interna intäkterna är lägre än budgeterat. Det beror till stor del på lägre intäkter för den kommunala hemtjänstutföraren eftersom antalet biståndsbedömda timmar hemtjänst under året varit markant lägre än förväntat. Även korttidsboendet för barn och unga redovisar lägre intäkter eftersom verksamheten inte lånat ut personal i budgeterad omfattning.

Totalt sett redovisas ingen stor avvikelse för verksamhetsköp och bidrag för nämnden som helhet. Inom nämndens olika verksamheter finns dock stora skillnader mot budgeterat. Nämnden har under året haft lägre kostnader för köp av avtalade boendeplatser för äldre till följd av lediga platser, men också för assistans beslutad av Försäkringskassan där kommunen har betalningsansvar för de 20 första timmarna varje vecka. Externa boendeplatser psykiatri har behövt köpas då det fortsatt funnits behov av boende med annan inriktning. Behovet av externt köpta boendeplatser LSS har överskridit budget markant. Ett ökat behov av att köpa externt korttidsboende äldre har också funnits under året. Jämfört med föregående år är kostnaden högre för köp av externa boendeplatser och köp av assistans från privata utförare.

Kostnaden för personal är för år 2018 nästan elva miljoner kronor lägre än budgeterat. En stor skillnad mellan budget och faktiskt utfall återfinns i hemtjänsten där bemanningen har varit lägre till följd av att antalet biståndsbedömda timmar i kommunal regi inte motsvarar budgeterat antal. Även inom personlig assistans är personalkostnaderna lägre till följd av färre ärenden jämfört med både budgeterat och föregående år. Boendestöd har under året haft vakanta tjänster till följd av lägre ärendevolymer. Lägre personalkostnader finns inom rehab där frånvaro inte kunnat ersättas fullt ut. Inom hemsjukvård har vakanser istället medfört inhyrd personal, inom palliativ vård har bemanning från andra verksamheter kunnat användas samt att behovet inte varit i budgeterad omfattning. Korttidsboendena redovisar lägre personalkostnader till följd av samarbete med andra verksamheter samt något lägre bemanningsbehov.

Personalkostnaderna för gruppboende enligt LSS är högre än budgeterat. För kommunala särskilda boenden för äldre har den faktiska nattbemanningen kostat mer än vad som budgeterats och åtgärder har vidtagits för att uppnå budget i balans 2019.

Jämfört med föregående år är kostnaderna för personal cirka 3,2 miljoner kronor högre. Kostnaderna är högre för att tre nya boenden öppnats, fler verkställda beslut med kontaktperson samt volymökningar inom hälso- och sjukvård.

De övriga kostnaderna är högre jämfört med föregående år främst till följd av att nya verksamheter startat under året. Kostnaderna har varit högre för inhyrd personal både inom hemsjukvård och biståndsbedömning. Både kostnaden för HUL och kostnaden för inköp av hjälpmedel har ökat under året. Övriga förbrukningsinventarier har kostat mer inom särskilt boende äldre och inom hemtjänst. Kostnaden för trygghetslarm har ökat i och med fler larm bland annat till följd av att larmen blivit avgiftsfria för kund.

Nämndens interna kostnader är lägre än budgeterat vilket till stor del beror på att köp av hemtjänst från kommunal utförare inte varit i den budgeterade omfattningen. Under året har fler elever än budgeterat haft förlängd skolbarnomsorg vilket medför högre interna kostnader.

Driftredovisning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse från budget
Nämndverksamhet	-311	-264	-353	-89
Nämndadministration	-188	-199	-198	1
Förvaltnings- övergripande	-9 216	-11 674	-9 848	1 826
Hemtjänst i ord. boende	-44 261	-46 379	-44 640	1 739
Särskilt / annat boende	-67 120	-69 120	-71 022	-1 902
Korttidsboende	-4 311	-7 288	-7 031	257
Dagverksamhet	-2 298	-2 658	-2 602	56
Boendestöd	-4 782	-5 493	-4 768	725
Öppen verksamhet	-10 639	-7 565	-7 871	-306
Övriga insatser ord. boende	-658	-900	-1 171	-271
Handläggning SoL	-3 862	-4 328	-4 700	-372
Personlig assistans	-17 398	-18 579	-16 885	1 694
Särskilt boende LSS	-21 459	-26 358	-28 826	-2 468
Daglig verksamhet LSS	-8 180	-9 359	-9 201	158
Övriga insatser LSS	-6 939	-8 479	-8 630	-151
Handläggning LSS	-1 415	-1 568	-1 564	4
Färdtjänst	-6 509	-7 402	-7 220	182
Hälso- och sjukvård	-22 328	-24 157	-23 920	237
Bostadsverksamhet	-316	-100	-127	-27
Summa	-232 190	-251 870	-250 577	1 293

Vård- och omsorgsnämndens budget för året är 251,9 miljoner kronor. Under året beslutade kommunfullmäktige om ett budgettillskott till vård- och omsorgsnämnden på 2,4 miljoner kronor för ett nytt korttidsboende för äldre. Samtidigt beslutades om en budgetjustering från socialnämnden till vård- och omsorgsnämnden på 900 000 kronor för kontaktpersoner med beslut enligt Socialtjänstlagen (SoL). Verksamheten för kontaktpersoner redovisas under övriga insatser i ordinärt boende.

Förvaltningsövergripande inom nämnden är den stora skillnaden mellan budget och utfall att det under året finns ett budgeterat centralt utrymme för oförutsedda kostnader. Oförutsedda kostnader som under året har uppstått har bokförts under rätt verksamhet vilket medför ett överskott mot budget på förvaltningsövergripande nivå.

Kostnaderna för hemtjänst i ordinärt boende är cirka 1,7 miljoner kronor lägre än budgeterat. Kostnaden för köp av hemtjänst för samtliga biståndsbedömda timmar är cirka 5,5 miljoner kronor lägre än budgeterat till följd av färre antal beslutade timmar än beräknat. Den kommunala hemtjänstutföraren har vid årets slut kostnader som överstiger budget med cirka 3,4 miljoner kronor till följd av högre personalkostnader och lägre intäkter än

budgeterat. Kostnaden för trygghetslarm är högre bland annat till följd av ökad efterfrågan på larm eftersom de har blivit avgiftsfria.

Särskilt/annat boende visar ett underskott på cirka 1,9 miljoner kronor. Underskottet beror på att förvaltningen köpt fler externa boendeplatser inom psykiatri än beräknat. Kostnaden för det nyöppnade psykiatriboendet är lägre än budgeterat till följd av att boendet inte trappats upp i den beräknade omfattningen. Periodvis under året har de avtalade platserna inom särskilt boende för äldre varit lediga. Det har inneburit lägre kostnader än budgeterat. Särskilt boende i kommunal regi redovisar också högre kostnader där nattbemanning och måltidsproduktion har kostat mer än budgeterat.

Verksamheten korttidsboende visar sammantaget ett överskott om cirka 250 000 kronor. De två korttidsboendena i kommunal regi redovisar överskott mot budget eftersom verksamheterna har kunnat samarbeta med andra verksamheter kring bemanning. Behovet av att köpa korttidsboende externt har funnits i större utsträckning än budgeterat.

Boendestöd redovisar ett överskott mot budget med lägre ärendevolymer och vakanshållna tjänster under delar av året.

Öppen verksamhet redovisar ett underskott jämfört med budget. Restaurang Pomona överskrider budget på grund av färre sålda portioner och bemanningsproblem som medfört viss merkostnad. Verksamheten har också haft högre kostnader för inköp av livsmedel, framför allt på grund av dyrare avtal. Fotvård redovisar ett överskott. Det beror på att fler kunder tagits emot vilket har möjliggjorts av låg sjukfrånvaro samt effektiva och flexibla medarbetare. Dementia teamet gör ett överskott då en tjänst vakanshållits del av året.

Kostnaderna för kontaktpersoner med beslut enligt Socialtjänstlagen (SoL) är högre än budgeterat till följd av att fler ärenden har blivit verkställda under året.

Kostnaderna för handläggning av äldreomsorg har under året varit högre än budgeterat eftersom inhyrd personal har använts vid vakanser.

Personlig assistans redovisar ett överskott till följd av att antalet ärenden är färre än budgeterat. Förändringen i antal ärenden påverkar både intäkter och kostnader men ger totalt en nettokostnadsminskning. Verksamheten har under året jobbat och fortsätter att jobba med att anpassa personalkostnader utifrån den lägre ärendemängden.

Under året har behovet av att köpa externa boendeplatser enligt LSS varit mycket högre än budgeterat. Kostnaden för köp avviker med cirka 1,7 miljoner kronor jämfört med budget. LSS-boenden i kommunal regi redovisar något högre personalkostnader jämfört med budgeterat.

Daglig verksamhet redovisar lägre kostnader än budgeterat till följd av lägre bemanning under pågående rekrytering.

Inom övriga insatser LSS finns kostnaderna för förlängd skolbarnomsorg som avser elever både inom grundskola och gymnasieskola. Under året har det funnits fler elever än beräknat vilket medför ett underskott mot budget. Under året köps korttidsplatser för barn vilket medför en högre kostnad än budgeterat. Kostnaden för avlösarservice och ledsagning, kommunens eget korttidsboende för barn och unga samt kontaktfamilj är lägre än budgeterat.

Kostnaden för färdtjänst är lägre än budgeterat eftersom resandet inte nått förväntad omfattning.

Både kostnaden för HUL-samarbetet och kostnaden för inköp av hjälpmedel har ökat under året. Hemsjukvården följer sin budget trots en ansträngd personalsituation under året där vakanser tillsatts med inhyrd personal. Rehab visar ett litet överskott eftersom vakans under sjukfrånvaro inte fullt ut kunnat ersättas. Palliativ vård redovisar ett överskott delvis beroende på att personal från Trygg hemgång kunnat förstärka på korttidsboendet vid lugna perioder.

Investeringsredovisning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse från budget
Inkomster	0	0	0	0
Utgifter	-989	-1 940	-917	1 023
Summa	-989	-1 940	-917	1 023

Under året har omprioriteringar gjorts i befintlig investeringsbudget eftersom behov av bland annat nyckelskåp, lyft och diskdesinfektor uppstått. I både budget och utfall finns kostnader för inventarier till de nya verksamheterna korttidsboende för äldre, psykiatriboende och serviceboende LSS som öppnade under året. Budgeterade investeringsmedel, på totalt 480 000 kronor, för de två nya LSS-boendena har inte förbrukats under året på grund av försenade byggnationer. Dessa medel föreslås överföras till år 2019.

Intern kontroll

I planen för intern kontroll identifieras ett antal områden där det är viktigt med intern kontroll. Områden som vård- och omsorgsnämnden har arbetat med under året är bland annat:

- » Kontroll vid anställning att legitimerad personal har sin legitimation.
- » Avvikelse inom hälso- och sjukvården.
- » Avstämning av att dokumentation inom hälso- och sjukvården stämmer mot förordningar och riktlinjer.
- » Kontroll och räkning av läkemedel.

Arbetet med intern kontroll sker på olika sätt beroende på vilket område som avses. En del intern kontroll är löpande, som till exempel kontroll av legitimation och avvikelser inom hälso- och sjukvården. Andra delar sker med förutbestämd regelbundenhet, som kontroll och räkning av läkemedel.

Valfrihet och konkurrens

I nämndens verksamhetsområde finns valfrihet och konkurrens inom kommunens äldreboende och, genom LOV (Lag om valfrihetssystem), i hemtjänsten.

I den plan för valfrihet och konkurrens som finns har förvaltningen redovisat att även fotvård och daglig verksamhet enligt LSS är möjligt att konkurrensutsätta. Något ärende om detta har inte tagits fram under året.

Inom äldreboende ansvarar Humana Omsorg AB för driften av Pomona hus 2 sedan den 1 februari efter upphandling enligt LOU. Detta motsvarar 28 procent av kommunens boendeplatser. Den äldre får i mån av lediga lägenheter välja utförare.

Patientsäkerhet

För att undvika vårdskador inom vård och omsorg är förebyggande insatser av stor vikt. Personer som bor på särskilt boende för äldre inklusive korttidsplatserna får riskbedömningar av vård- och omsorgsteam för att undvika fall, tryckskada, undernäring och ohälsa i munnen. Finns en konstaterad risk sätts olika åtgärder in. Som stöd i arbetet används kvalitetsregistret Senior Alert. Planen att införa riskbedömningar av vård- och omsorgsteam med stöd av Senior Alert även inom hemtjänsten har inte kunnat genomföras under året på grund av hög personalomsättning samt svårigheter att få resurserna att räcka till.

Antalet rapporterade avvikelser 2018 har ökat något under året. Inga händelser har bedömts medföra en allvarlig vårdskada (Lex Maria) och anmälts till Inspektionen för vård och omsorg. Däremot har tre klagomål lämnats på brister i vård och omsorg. Medicinskt ansvarig sjuksköterska har utrett klagomålen tillsammans med verksamheten och återkopplat till berörda.

Under året har signeringslistor införts för ordinationer på rehabiliteringsinsatser. Vid osignerade insatser ska avvikelser göras. Ett flertal avvikelser har gjorts, varav två är att betrakta som allvarliga där patienter inte fått träningsinsatser i den omfattning som ordinerats.

Antalet personer som drabbats av en fraktur i samband med fall är oförändrat jämfört med föregående år. Däremot har antalet personer som drabbats av tryckskada ökat. Knappt hälften av tryckskadorna har uppkommit inom slutenvården.

Från 2018 gäller en ny lag kring utskrivning från slutenvården. Primärvården ansvarar för att kalla till en samordnad individuell plan om insatserna behöver samordnas i samband med utskrivning. Antalet avvikelser som rör samverkan med slutenvården och primärvården har ökat. Det handlar om brister kring läkemedel vid utskrivning från sjukhus samt brister i information vid nya hemsjukvårdsärenden från primärvården.

Viktiga förändringar och trender

Med tanke på ökningen av antalet äldre i Håbo kommun de kommande åren är det mycket viktigt att noga följa den demografiska utvecklingen. Förvaltningen kommer att göra fördjupade studier av olika åldersgruppers biståndsinsatser under senaste åren för att öka prognossäkerheten framöver eftersom volymerna inom hemtjänsten inte ökat i enlighet med tidigare verksamhetsanalys.

Individuella bedömningar och nytänkande lösningar fortsätter att vara mycket viktiga för att lösa uppdraget för kommuninvånare trots ett allt mer ansträngt budgetläge.

Inom verksamheterna för personer med funktionsnedsättning har det under en tid pågått ett tydligt paradigmskifte där verksamheten förväntas röra sig mot en mer pedagogisk inriktning med rättighetslagstiftningen som utgångspunkt.

Rekryteringsbehoven är fortsatt stora eftersom verksamheten växer och förvaltningen har stora pensionsavgångar framöver. Förvaltningen behöver därför öka takten i arbetet med att bli en mer attraktiv arbetsgivare. Hög kvalitet i verksamheten och stor flexibilitet i anställningsformer och uppdrag är ett sätt att öka förvaltningens attraktivitet som arbetsgivare, framförallt hos kvalificerade medarbetare men också hos unga och nya medarbetargrupper.

Ansvar som följer av att Håbo är ett finskt förvaltningsområde blir än mer påtagligt inom äldreomsorgen de kommande åren eftersom allt fler av de finstalande personer kommer att behöva stöd och service inom den kommunala äldreomsorgen. Förvaltningen behöver utveckla arbetsmetoder för att ge ännu bättre stöd åt den målgruppen. Detta gäller även andra målgrupper med annat modersmål än svenska.

Den tekniska utvecklingen inom nämndens verksamhetsområde går fort. Olika system och hjälpmedel kommer i allt snabbare takt. Förvaltningen behöver avsätta resurser för att öka kunskaper och beredskapen att ta del av och påverka denna utveckling så att tekniken blir ett reellt stöd för den enskilde individen och medarbetarna i verksamheten.

Ändrad ansvarsfördelning mellan landsting, primärvård och kommun som gäller utskrivningsklara patienter inom slutenvården ställer fortsatt krav på kommunens hälso- och sjukvårdsorganisation.

Håbohus AB

Sammanfattning

Höjdpunkter från 2018 är att Håbohus gör klart 29 lägenheterna på Lindegårds Backe och att bolaget höjer sitt NKI (nöjd kund-index) med 4 procent till 77 av 100.

Håbohus arbetar utifrån målet den omarbetade affärsplan som styrelsen antog i september 2017. Bolaget når 11 av 16 uppsatta mål. Gemensamt för de mål som bolaget inte når är att de är beroende av faktorer som Håbohus inte styr över.

Håbohus får flera nya uppdrag under året med syfte att utveckla kommunen. Bolaget blir beviljade tre planuppdrag för att kunna fortsätta bygga i framtiden.

Resultatet för året är 23,7 miljoner kronor efter skatt.

Uppdrag och ansvarsområde

Håbohus AB har i uppdrag att köpa, sälja och äga fastigheter inom Håbo kommun. I uppdraget ingår att bygga, förvalta och hyra ut bostäder, affärslokaler och andra faciliteter.

Syftet med Håbohus AB är att se till att det finns bra bostäder och bra boendeservice i Håbo kommun. Det gör bolaget utifrån syftet med allmännyttan som lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag beskriver.

Årets händelser

Under 2018 händer mycket i Håbohus. Bolaget bygger klart ett område, ökar kundnöjdheten och konverterar en byggnad till bergvärme.

Bygga snabbt och energisnålt

Håbohus visar att det går att bygga snabbt och energisnålt och slutför arbete med 29 lägenheter intill Åbergs museum i Bålsta. Från första idé till inflyttning gick det 20 månader och från byggstart till inflyttning gick det 9 månader. Husen förbrukar 27 kilowattimmar/kvadratmeter per år det klassar husen till den högre graden av investeringsstöd. Det lokala byggföretaget 746 entreprenad genomför produktionen. Håbohus är både glada och stolta att ha genomfört projektet som visar att det kan gå snabbt utan avstå från kvalitet. Husen står färdiga att använda i maj 2018.

Konvertering till bergvärme

I Håbohus största bostadsområde, Mansängen, konverterar bolaget en byggnad från fjärrvärme till bergvärme. Konverteringen påverkar inte boendemiljön för hyresgästerna i området. Förbrukningen i byggnaden går ner kraftigt och efter konverteringen behöver bolaget köpa en tredjedel så mycket energi till uppvärmningen av huset i jämförelse med hur det var innan. Även om bergvärme kräver mer av fastighetsägaren ser bolaget att fördelarna överväger nackdelarna i Mansängen.

Nya uppdrag

Håbohus får under året flera nya uppdrag som ska utveckla kommunen. Bolaget blir beviljade tre planuppdrag för att kunna fortsätta bygga i framtiden. Det handlar om ett planuppdrag i Skokloster, ett i Yttergran och ett i Kalmarsand. Bolaget får också i uppdrag att bygga ett nytt särskilt boende för cirka 60 boende. Håbohus arbetar aktivt bli klar med planerna och räknar med att börja bygga det särskilda boendet under 2019.

Kundnöjdheten ökar

Under året genomför Håbohus en stor kundenkät. Den går ut till nästan alla hyresgäster och omfattar hela bolagets verksamhet. Hyresgästen ger omdömen om allt

från lägenhetens standard, trygghet, miljöarbete, bemötande från Håbohus, felanmälan och hur bolaget sköter utemiljön och städning av trapphus med mera. Betyget ökar på de flesta områden och NKI (nöjd kund index) går upp från 73 till 77 av 100.

Måluppfyllelse

Håbohus arbete med sina mål bygger på den reviderade affärsplan som styrelsen antog 2017-03-09. Målen är utformade utifrån Håbo kommuns övergripande mål som fullmäktige fastställt samt från Håbohus ägardirektiv.

Mål	Nulägesbedömning för slutmål
Mål för försäljning	
Mål för förvärv	
Mål för egenproduktion av förnyelsebar el	
Mål för energianvändning till uppvärmning	
Mål för miljöledning	
Mål för miljöfordon	
Mål för vattenförbrukning	
Mål för färdigställd nyproduktion	
Mål för påbörjad nyproduktion	
Mål för tillgänglighet	
Mål för ekonomiskt svaga grupper	
Mål för trygghet	
Mål för trivsel	
Mål för service	
Mål för soliditet	
Mål för resultat	

Håbohus uppfyller 11 av 16 mål. Gemensamt för de mål bolaget inte når är att de är beroende av faktorer som Håbohus inte styr över, kommentar nedan.

Energianvändning till uppvärmning

Håbohus uppfyller målet som var satt till 2,0 procent för perioden oktober-april då minskningen är 2,6 procent. Under den varma sommaren 2018 ökar dock förbrukningen av varmvatten och bolaget uppfyller därför inte målet för hela året.

Vattenförbrukning

Håbohus uppfyller målet för de fastigheter bolaget genomför åtgärder i. Börbrukningen av vatten i andra områden ökar dock och därför uppfyller Håbohus inte målet för hela året.

Färdigställd nyproduktion

Håbohus har inget inflytande över planprocessen vilket påverkar bolagets möjlighet att uppfylla målet för nyproduktion. Tillträdet till den fastighet som exploateras blir försenad med cirka ett halvår. Håbohus hade ett mål på att bygga 180 lägenheter och 139.

Påbörjad nyproduktion

På grund av förseningar i planprocessen har Håbohus inte kunnat påbörja de projekt de räknade med. Av de 100 lägenheter som hade som mål att påbörja blir 97 påbörjade.

Trygghet

Håbohus genomför åtgärder som skalskydd, belysning, beskärningar med mera. Det har dock inte gett tillräcklig effekt. Bolaget blir påverkade av den allmänna samhällsutvecklingen och otryggheten ökar bland hyresgästerna.

Mått

Resurser

Mått	Uffall 2016	Uffall 2017	Uffall 2018	Budget 2018
Antal bostäder	1 315	1 332	1 350	1 377
Bostadsyta, m ²	87 330	86 997	88 018	89 260
Lokalyta, m ²	9 118	8 824	8 970	9 092
Fastigheternas bokförda värden	8 978	9 685	9 841	11 159
Genomsnittshyra, bostäder	1 144	1 208	1 218	1 233
Underhåll	156	152	176	318

Ekonomi

Resultaträkning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018
Verksamhetens intäkter	126 002	127 950	129 305
Verksamhetens kostnader	-70 348	-95 490	-88 938
Avskrivningar	-30 399	-31 200	-2 206
RÖRELSERESULTAT	25 255	1 260	38 161
Finansnetto	-14 901	-16 620	-9 755
Bokslutsdispositioner	-3 816	0	1 201
Skatt	-1 503	0	-4 662
ÅRETS RESULTAT	5 035	-15 360	23 745

Ekonomisk analys

För att utnyttja en del av periodiseringsfonden har budgeten för 2018 ett negativt resultat. Håbohus planerade en stor satsning på underhåll med 40 miljoner kronor som stod med i delårsprognosen. Av den planerade satsningen använde bolaget ungefär 31 miljoner kronor eftersom en del arbeten blev billigare bolaget räknat och att de flyttade fram några av insatserna.

De ökade kostnaderna för yttre skötsel beror på att bolaget anställer ny personal. Även kostnader för konsulter ökar i samband med att Håbohus planerar pågående och framtida produktioner.

Elkostnaderna minskar efter att Håbohus byter till mer energieffektiva ljuspunkter. Även hyresbortfallet minskar under 2018.

En återföring av nedskrivningen från år 2002 påverkar resultatet positivt. Återföring ska göras om värdet på en aktuell fastighet är högre än det värde som är bokfört. Det innebär att återföringen på 29,9 miljoner kronor tillsammans med avskrivningarna blir -2,2 miljoner kronor.

Räntekostnaderna blir 7 miljoner kronor lägre än budget.

	2014	2015	2016	2017	2018
Fastigheternas direktavkastning, bokfört värde	6,3%	6,2%	5,8%	5,8%	3,7%
Fastigheternas direktavkastning, beräknat marknadsvärde	5,5%	4,4%	4,0%	4,1%	2,5%
Avkastning på totalt kapital	5,1%	5,3%	9,4%	2,5%	3,6%
Soliditet	9,1%	10,6%	15,6%	16,5%	16,3%
Överskottsgrad	45,8%	44,9%	44,3%	44,2%	31,2%
Resultat för skatt minus försäljning/nettoomsättning	2,9%	4,7%	7,9%	8,2%	22,0%
Genomsnittlig skuld-ränta brutto	3,55%	2,79%	2,27%	1,95%	1,20%

Investeringsredovisning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse från budget
Inkomster	0	0	0	0
Utgifter	-56 489	-130 000	-146 718	1 023
Summa	-56 489	-130 000	-146 718	1 023

De större investeringar som Håbohus gör under året är att slutföra arbetet på Lindegårds backe, påbörja en nyproduktion på Vallvägen med 97 lägenheter och att de byter ut fönstren på Skeppsvägen.

Väsentliga personalförhållanden

Under året bildar organisationen en ny tjänst. Tjänsten är besiktningansvarig och innebär i första hand att jobba med lägenhetsbesiktningar men även andra typer av besiktningar och kvalitetskontroller. I övrigt är organisationen oförändrad men bolaget genomför två rekryteringar för vakanta tjänster, trädgårdsansvarig och fastighetsskötare.

Viktiga förändringar och trender

Håbohus följer utvecklingen i samhället och ser följande förändringar och behov.

Konjunktur och hyresrättens framtid

Trenden med stigande priser på bostadsmarknaden är bruten. Det har inte påverkat efterfrågan på hyresrätter som fortsätter att vara stark även om antalet omflyttningar i bostadsbeståndet ökar. Om inte utbudet av hyresrätter ökar kraftigt på den lokala marknaden bedömer bolaget att efterfrågan på hyresrätter försätter vara stark under 2019. Att bostadsmarknaden blir svagare kan få positiva effekter för Håbohus eftersom det blir större press på priserna för nya produktioner. Det kan gynna Håbohus i kommande upphandlingar.

Hyresrätten är en attraktiv form av boende men bolaget behöver ha en större mångfald av standard och hyresnivå för att locka olika typer av kunder. Kapitalstarka pensionärer och hushåll med låga inkomster är grupper som blir fler. Som allmännyttigt bolag måste Håbohus kunna möta båda dessa gruppers olika behov.

Otrygghet och utanförskap

Håbohus upplever att otryggheten ökar i samhället. Bolaget blir påverkad omvärlden, både internationellt, nationellt, regionalt och lokalt. De socialt utsatta områdena har blivit fler i landet och det finns i vissa orter stora problem med kriminalitet, arbetslöshet och utanförskap som leder till ett överslitage på fastigheterna i dessa områden. Värdet på fastigheterna är beroende av hur attraktivt området är. Därför finns det ett värde för att ett område inte ska klassas som utsatt.

Bolaget ser inte att det finns så stora problem i Bålsta som i vissa andra orter. Håbohus och övriga aktörer i samhället kommer ändå att behöva fortsätta jobba aktivt för att motverka en utveckling i fel riktning.

Bostadsmarknadens förutsättningar

Bostadsmarknaden står inför stora utmaningar. Byggnaderna ligger fortfarande på en hög nivå men en stor andel av nya produktioner är för dyra för vad många i samhället efterfrågar. Om kostnaderna för nya produktioner inte minskar kommer byggandet minska om inte staten tillför medel.

Håbohus bedömer att det är nödvändigt med en blocköverskridande politik som riktar in sig på åtgärder som ökar den internationella konkurrensen och skapar mer gynnsamma skatteförutsättningar för att undvika stora subventionssystem. Det skulle gynna de grupper i samhället som har mindre marginaler.

Håbo Marknads AB

Sammanfattning

Håbo Marknads AB (HMAB) har fått nya direktiv från ägaren (Håbo kommun) och ägnar 2018 åt att anpassa sin organisation efter de nya förutsättningarna. Bolaget rekryterar ny personal och ställer i ordning nya lokaler.

HMAB definierar tre områden de ska fokusera på. Bolaget ska, stötta det befintliga näringslivet, förbereda skolans elever för ett yrkesliv som entreprenörer och ge nya verksamheter som vill etablera sig att hitta mark för etablering. Bolaget ska även förtydliga sin roll som mäklare.

Det finns små möjligheter för bolaget att mäta måluppfyllelse 2018 eftersom de har nya direktiv från mäklaren. HMAB omvandlar däremot alla ägardirektiv till verksamhetsmål under 2018.

Bolaget uppfyller målen för budget 2018 och har ett litet överskott.

Uppdrag och ansvarsområde

Håbo Marknads AB ska stödja och utveckla det befintliga näringslivet, arbeta för nya etableringar av företag i kommunen och stötts besöksnäringen genom att bland annat driva EU-finansierade projekt. Bolaget ska även arbeta med att uppmuntra kommunens skolelever till att bli framtidens entreprenörer till exempel genom gymnasiets UF-program.

HMAB har även ansvar för att bygga varumärket Håbo och marknadsföra tillgänglig verksamhetsmark för att göra det lättare för verksamheter som vill etablera sig att hitta mark för etablering. Bolagets övergripande mål är att öka kommunens attraktivitet och stärka näringslivsklimatet mellan kommun och näringsliv. Det finns ett långsiktigt mål som är satt till 2022. Där står det att Håbo kommun ska vara bland de främsta kommunerna i Svenskt näringslivs mätning av näringslivsklimatet i Sveriges kommuner.

Årets händelser

2017 gjorde ägaren (Håbo kommun) ändringar i direktiv och det står i dem att Håbo Marknads huvudsakliga uppgift är att stötta de näringsliv som finns i Håbo kommun. Bolaget samarbetar med förvaltningar i Håbo kommun för att planera och göra färdigt områdena Dragelund och Logistik Bålsta för de verksamheter som finns i översiktsplanen. HMAB ägnar stora delar av året åt att planera det interna arbetet. 2018 genomför bolaget ett dialogprojekt för att förbättra samarbetet mellan politiker, tjänstemän och företagare. De håller 12 större träffar med 30 till 60 deltagare per möte. Syftet är att få reda på vad deltagarna tycker kan bli bättre för att bolaget ska kunna nå det övergripande målet om näringslivsklimat. Håbo Marknads AB lämnar över slutrapporten till Håbo kommuns förvaltningar så att de ska kunna integrera det i sitt långsiktiga arbete med näringslivet.

Bolaget arrangerar ett frukostmöte varje månad och ett sensommarmingel för företagare, kommuninvånare, politiker och tjänstemän. De olika arrangemangen har olika teman.

HMAB håller återkommande möten med företagareföreningarna. Mötena är till för att samordna aktörernas aktiviteter för att förbättra resultat.

Leaderprojektet är ett projekt inom besöksnäringen som bolaget avslutar. De påbörjar även ett nytt projekt. HMAB tar fram, trycker och skickar ut en ny turistbroschyr och deltar i olika nätverk i regionen som berör turistutveckling.

Under sommarmånaderna placerar HMAB ut läsplattor vid populära turistmål för att det ska bli lättare att hitta turistinformation. Under sommarmånaderna driver bolaget även turistbyrå med tre anställda i Skokloster.

Årskiftet 2018/2019 sålde bolaget en fastighet i Skokloster till kommunen. Fastigheten är uthyrningsfastighet för kontorsändamål till företag och kommunal verksamhet. Anledningen till försäljningen är att renodla verksamheten för bolaget. I och med försäljningen till kommunen har bolaget ökat likvida medel.

Måluppfyllelse

Attraktiva Håbo - Bolaget arbetar utåtriktat med marknadsföring för att få flera företag och personer att vilja etablera sig i och bo i Håbo.

2 301 företag i Håbo kommun, varav 151 är nya, har en god tillväxt. Enligt kreditvärderingsföretaget SYNA mår företagen i Håbo bra och anställer ny personal.

Företagen i Håbo hamnar på tredje plats i Uppsala län vid en mätning av omsättning, vinst och antal anställda.

Håbo Marknads arbetar även med att få fler besökare till kommunens turistmål.

En viktig uppgift för bolaget är att samordna hela kommunens arbete som riktar sig mot företag och näringsverksamheter i Håbo. Det ökar även Håbo Marknads möjlighet att uppfylla sina mål.

Över en längre period kommer det bli större tillgång på mark på detaljplanerat område som företag kan etablera verksamhet på.

Mått

Håbo Marknads AB marknadsför verksamhetsområdena i Dragelund och Logistik Bålsta. Det gör att fler som är intresserade av att starta verksamhet får veta att Håbo är en attraktiv kommun.

Kommunens cirka 2000 företag utmärker sig genom att vara bland dem som har bäst tillväxt i länet.

195 personer besöker det årliga företagsminglet på Krägga Herrgård.

	2015	2016	2017	2018
Antal nystartade företag	161	138	150	155
Totalt antal företag	1 873	2 011	2 098	2 124
Antal företag som drivs av kvinnor	478	518	525	527
Antal besökare på besöksmålet Skokloster	72 090	94 200	96 000	98 000

Ekonomi

Resultaträkning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018
Verksamhetens intäkter	83 990	5 989	7 005
Verksamhetens kostnader	-5 164	-5 808	-6 557
Avskrivningar	-58	-70	-75
Verksamhetsnetto	78 768	111	373
Finansnetto	-4		3
Skatt	-16 297		-89
Resultat	62 467	111	287
Omslutning	88 772		16 918

Ekonomisk analys

Kommunfullmäktige beslutar om vilka medel som Håbo Marknads AB ska bedriva sin verksamhet. Bolaget sätter sin budget utifrån fullmäktiges beslut.

Bolaget har i uppgift att arbeta med verksamhet som inte ger några intäkter enligt den näringslivspolitik som kommunfullmäktiga har beslutat om. 2018 driver bolaget projektverksamhet med stöd av bland annat statsbidrag.

Väsentliga personalförhållanden

Ägaren (Håbo kommun) ger Håbo marknads AB i uppdrag att anställa ny personal under 2018. Bolaget ökar med 2 1/2 fasta tjänster. Tjänsterna är delvis finansierade med medel från Arbetsförmedlingen. HMAB inför ytterligare två tjänster på begränsad tid med externa projektmedel.

Viktiga förändringar och trender

Det finns en stor efterfrågan på företagsmark tack vare Håbo kommuns unika läge mitt i Mälardalen. Därför är det helt avgörande att de detaljplaner som är påbörjade blir färdiga. De kommer nämligen göra de möjligt för större verksamheter att etablera sig. Nationella och internationella aktörer förhandlar bara med kommuner där det finns tillgänglig detaljplanerad mark.

Kommunalförbundet Räddningstjänsten Enköping-Håbo

Sammanfattning

För året visar räddningstjänsten ett positivt resultat på 900 000 kronor. Balanskravsresultatet är 830 000 kronor efter att hänsyn tagits till årets realisationsvinster på 70 000 kronor. Förbundets egna kapital uppgår till 3,6 miljoner kronor.

Under sommaren har förbundet hanterat ett stort antal bränder. Personal från Enköping-Håbo har deltagit främst i släckningsarbetet i Sala men även i Värmland.

Dessutom har både Enköping och Håbo haft egna bränder som har krävt stora insatser. All personal har ställt upp och slitit oerhört hårt i släckningsarbetet och även i arbetet med återställning där en stor del av slangen som användes tvättades i Enköping.

Förbundets mål har i stort sett uppfyllts särskilt de mål som rör förbundets ekonomi.

Uppdrag och ansvarsområde

Räddningstjänsten Enköping-Håbo är ett kommunalförbund skapat i syfte att fullfölja de skyldigheter som medlemskommunerna har enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Förbundet kan därutöver komma överens med en medlem om att utföra tilläggsuppdrag. I förbundets uppdrag ingår att utbilda kommunens anställda i brandskydd, systematiskt brandskyddsarbete samt HLR (hjärt- och lungräddning).

Årets händelser

Det som främst utmärker 2018 är sommarens insatser till följd av värmen. Räddningstjänstens personal har deltagit i bränderna i Sala och Värmland samt hanterat även större händelser i både Enköping och Håbo.

Förbundets operativa kompetenser har identifierats och ansvariga är utsedda. Resultatet kommer förhoppningsvis ge resultat kommande år med en bättre bild av den operativa förmågan och därmed bättre möjlighet till prioriteringar och utveckling.

Under året har antalet räddningsinsatser varit högt inom alla områden, inte bara sommarens markbränder.

Räddningsregionen har genomfört de första gemensamma utbildningarna för högre befäl som ger alternativ till kurser hos MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) för kompetensutveckling.

Under året har förbundet även:

- » Utökat RIB-beredskapen (räddningstjänstpersonal i beredskap) i Skokloster från två till tre brandmän dygnet runt.
- » Påbörjat byggnation av brandstationen i Örsundsbro.
- » Skjutit upp byggnationen i Fjärdhundra på grund av att markförhållandena ska utredas.
- » Rustat en bandvagn för att höja kommunernas krishanteringsförmåga.
- » Rustat ett mobilt elverk för kommunernas räkning.
- » Driftsatt ett nytt ledningsfordon som demonstrerats på branschmessa.
- » Investerat i enhetliga larmkläder för RIB- och heltidspersonal.
- » Tvingats byta verksamhetssystem från Core till Daedalus vilket påverkat möjligheten att följa upp vissa nyckeltal.

Måluppfyllelse

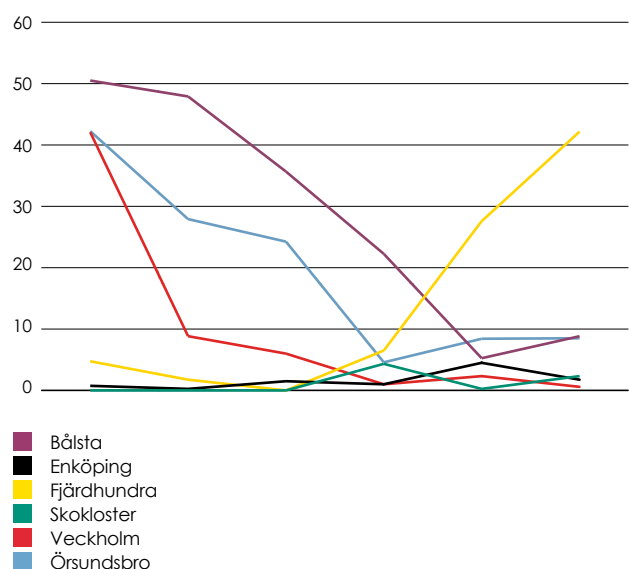
Handlingsprogrammet för räddningstjänst gäller för mandatperioden 2015-2018. Målen från handlingsprogrammet bryts ned till årliga mål i förbundets verksamhetsplan.

Utöver arbetet med de långsiktiga målen från handlingsprogrammet följer förbundet även upp de övergripande målen från ägardirektivet genom ett antal indikatorer. Förbundet ska dessutom uppfylla ett antal ekonomiska mål från ägardirektivet.

Verksamhetsplanen för 2018 innehåller följande åtgärder för genomförande under året:

- » Utveckla mätmetoder för fler av verksamhetens processer
- » Mätningar finns inom flera områden. Under 2018 började mätning tas fram för den operativa förmågan. Mätmetoderna har påverkats av bytet av verksamhetssystem under 2018.
- » Ta fram förslag på effektiva samarbeten mellan kommunerna och förbundet
- » POSOM-utbildning är genomförd i båda kommunerna. Samarbete sker kring utformning av framtidens brandpostnät. Erbjudande till kommunerna finns om att leverera nödvatten. Räddningstjänsten är delaktiga i arbetet med social oro. Försök görs att samordna RIB med arbetsuppgifter i andra förvaltningar för att stärka beredskapen i till exempel Fjärdhundra. Få konkreta effekter finns av ovanstående.
- » Ta fram Handlingsprogram för räddningstjänstens förmåga 2019-2022
- » Påbörjat sommaren 2018. Handlingsprogrammet beslutas i direktionen under 2019.
- » Vakanta beredskapspass för RIB ska minska från 39,7 dygn 2016 (5,7 %) 2018 ökade antalet till 64,16 (8,8 %). Rekryteringsproblem i Fjärdhundra är främsta orsaken.

Vakanta dygn RIB

Bygga räddningsvärn på Bryggholmen

Tomtmark finns tillgänglig. Samtal inledda med samfällighet, avvaktar ny ägare på Bryggholmen för eventuell hyreslösning. Lösning väntas först under 2019.

Utveckling av samarbetet i räddningsregionen med gemensamma utbildningar och andra funktioner

Gemensam utbildning för regionens befäl är genomförd. Nästa steg är regionens gruppchefer. Gemensam kemresurs är utvecklad och organisation kan tillämpas på fler specialresurser.

God fysisk och psykisk hälsa på arbetsplatsen

Sjukfrånvaron minskade under 2017 och minskade ytterligare 2018. Årets enkätundersökning visar på god arbetsmiljö.

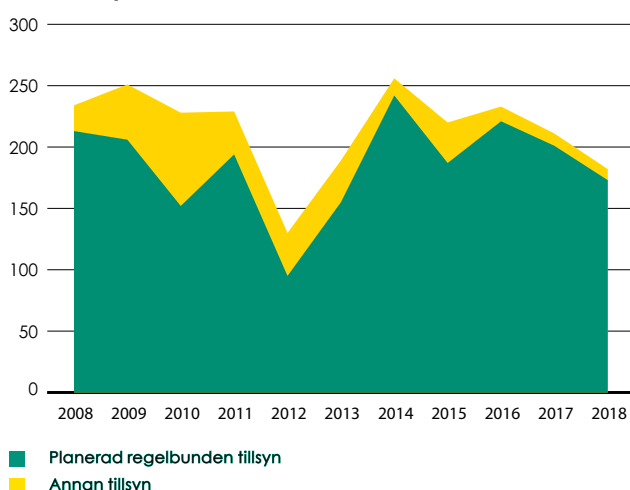
Minska användning av fossila bränslen

Förbundet försöker mäta användningen av fossila bränslen men har svårt att påverka volymerna. Under sommaren krävdes transporter vid förstärkningsinsatser. Nytt miljömål krävs för 2019.

Utföra 250 tillsyner per år

Grundambitionen från 2014 är att genomföra 250 tillsyner/år. Utfallet påverkas av tillgängliga resurser för uppdraget och antalet tillsynspliktiga objekt i årsplaneringen. Under 2018 har produkten begränsats av vakant inspektörstjänst.

Antal tillsyner

Höja brandskyddsnivån i objekten med minst 0,5 enheter

Mätning har tagits fram och visade positiv trend för 2017. Efter bytet av verksamhetssystem under 2018 har mätningen inte kunnat genomföras och behöver omarbetas.

Öka antalet personer som informeras om brandskydd genom uppsökande verksamhet

Brandskyddsföreningen Sverige har ändrat kriterierna för uppsökande verksamhet och räknar bara dörrknackning enligt ett visst koncept. Inga är genomförda under 2018. Däremot fortsätter förbundet med utbildning för skolelever och kommunanställda samt övriga informationskampanjer. Målet utvecklas mot informationskampanjer och social verksamhet under 2019.

Utöka RIB i Skokloster till 1+2

Skokloster har varit 1+2 RIB under 2018. Antalet vakanta pass visar att beredskapen hålls.

Förbättra förbundets förmåga att genomföra insatser vid större gräs- och skogsbränder

Projekt har pågått under året och avslutas vid årsskiftet 2018/2019. Erfarenheter från sommarens insatser har samlats in och använts i projektarbetet. Genomförande av eventuella åtgärder genomförs inför sommaren 2019.

Se över möjligheten att effektivisera utbildning i vinterkörning

Utredning är genomförd under året, resultatet har presenterats men inte lett till någon åtgärd.

Förbundets förmåga för brandvattenförsörjning vid insatser ska inventeras och beskrivas

Utredning och analys har genomförts i samråd med kommunernas VA-avdelningar. Underlag saknas från Häbo kommun.

Förbättra förbundets förmåga att genomföra effektiva räddningsinsatser med farliga ämnen

Regionssamarbetet har ett förslag på operativ förmåga som gäller insatser med farliga ämnen. Förslagen genomförs i nytt handlingsprogram 2019.

Förbättra förbundets förmåga att leda större och komplexa räddningsinsatser

Utbildning av förbundets insatsledare har genomförts under 2018.

Strukturera och dokumentera samtliga av förbundets standardrutiner i Mimer

Samtliga identifierade rutiner är dokumenterade i Mimer enligt standardiserad mall.

Översyn av kompetenser i Core kopplat till operativ förmåga

Förslag på operativa kompetenser i Core är presenterat. Ett nytt verksamhetsprogram (Daedalos) har ersatt Core under 2018. Kompetenserna förs in i Daedalos under 2019.

80 procent av förbundets räddningsinsatser kunna påbörjas inom 20 minuter från det att larmcentralen får larmet

Mätning i nya verksamhetssystemet Daedalus redovisar tid från larm till stationen tills dess att första resurs är på plats. För 2018 har 95 procent av insatserna genomförts inom 20 minuter. 87 procent har genomförts inom 15 minuter. Det är högt jämfört med tidigare mätningar och för 2019 behöver korrekta tider säkerställas.

Förbättrad struktur för olycksundersökning och erfarenhetsåterföring efter larm

Struktur och verksamhetssystem finns framtagna. Vana att dokumentera erfarenheter från larm behöver nu förbättras.

17 av 19 mål har uppnåtts helt eller delvis för året. Två mål har inte nåtts. Två mål har inte kunnat mätas och har utgått under 2018.

Ekonomiska mål

- » Verksamhetsåret ska ha en resultaträkning i balans eller resultera i ett överskott.
- » Det egna kapitalet ska uppgå till minst 400 000 kronor.
- » Likviditeten ska inte understiga två miljoner kronor.
- » Investeringar ska täckas av egna medel.
- » Förbundets finansiella mål är att:
- » Avsätta en procent av medlemsbidraget i eget kapital.

Årets resultat innebär ett överskott på 900 000 kronor. Det beror på höga intäkter och en vakant tjänst som brandinspektör. Det egna kapitalet är därmed fortsatt positivt (3 581 tkr). Likviditeten vid årsskiftet var högt (25 896 tkr). Det beror på att medlemsbidrag för 2019 delvis redan betalats ut från kommunerna och att planerade investeringar under året fördröjts. Årets investeringar har täckts av egna medel och upplånat kapital har byggt upp likviditeten ytterligare.

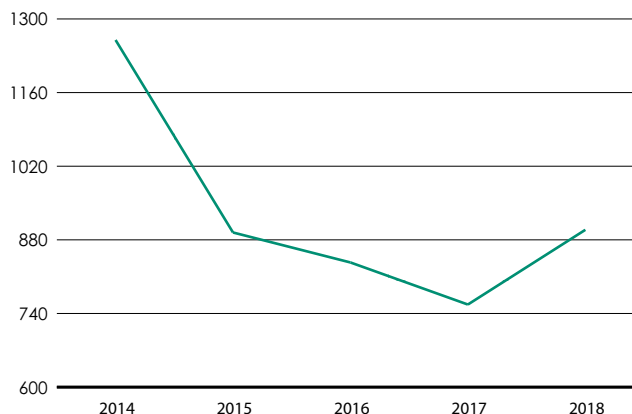
Fem av fem mål är uppfyllda för fastställda mål avseende ekonomi.

Mått

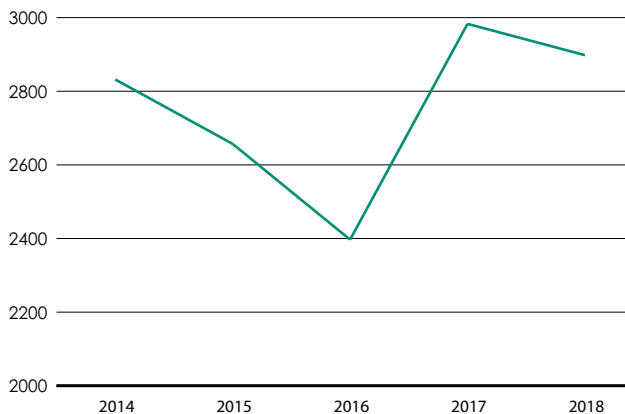
Antalet anmälda till utbildningarna för kommunanställda ökade under året efter en nedåtgående trend tidigare år.

Kommunutbildning totalt antal utbildade

Förbundet fortsätter även att utbilda kommunernas skolelever.

Skolutbildning totalt antal utbildade

Antalet trafikolyckor ökar under 2018 efter ett lugnare 2017. Antalet falska automatlarm fortsätter att öka. Migrationsverkets verksamhet i Enköping står för 54 av

255 automatiska brandlarm. Antalet brand i byggnad ökar 2018 och den varma sommaren har lett till kraftig ökning av brand ej i byggnad.

Olycksstatistik

Resultaträkning

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018
Verksamhetens intäkter	5 362	4 727	6 625
Verksamhetens kostnader	-56 742	-59 713	-61 784
Avskrivningar	-2 510	-3 268	-2 819
Ersättning från medlemmar	57 640	-59 356	59 356
Finansiella intäkter	10	0	0
Finansiella kostnader	-402	-502	-478
Resultat	3 356	600	900

Ekonomisk analys

För 2018 visar räddningstjänsten ett positivt resultat på 900 000 kronor. Förbundet har haft höga personalkostnader på grund av sommarens bränder. Kostnaderna i samband med förstärkningar till andra kommuner har kompenseras genom bidrag från MSB.

Investeringar

tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018
Inkomster	0	0	0
Utgifter	7 261	7 900	4 596
Summa	7 261	7 900	4 596

Förbundet har under 2018 påbörjat investering i tankbilar som inte levererats och i ett nytt ledningsfordon. Dessutom har skyddsutrustning för RIB-personalen bytts ut.

Väsentliga personalförhållanden

Förbundets mål är att ha en sjukfrånvaro som ligger under två procent. Årets sjukfrånvaro ligger på 0,62 procent. Statistiken omfattar endast den heltidsanställda personalen på grund av att den deltidanställda personalen har annan huvudarbetsgivare.

Förbundet har rekryterat en brandingenjör till en tjänst som varit vakant under 2018. I Fjärdhundra behöver förbundet rekrytera fler RIB-anställda för att klara beredskapen.

Viktiga förändringar och trender

Under sommaren presenterades resultaten från Alarmeringsutredningen som främst syftar till att säkerställa en obruten larmkedja samt utredningen om en effektivare räddningstjänst. Den senare har gett förslag på reglering för att säkerställa kommunernas förmåga att hantera större räddningsinsatser. Det återstår nu att se hur resultaten från dessa utredningar kommer att påverka förbundets verksamhet.

I och med att samverka med andra räddningstjänster ökar ställs även frågan om en större förbunds bildning. Ett större förbund har lägre kostnader för förbundsgemensamma funktioner. Det lokala inflytandet över organisationen blir däremot mindre, något som har varit politiskt viktigt vid tidigare vägval.

Kommunerna kommer att få ett utökat krav på krisberedskap och civilt försvar. Räddningstjänsten är en del av kommunernas förmåga att hantera en kris och kan komma att få en förändrad roll i detta sammanhang framöver.

Förbundet behöver fortsätta att utveckla arbetet med processororienterad kvalitetsutveckling och hitta relevanta mätal för verksamheten. Det kommer att bli allt viktigare att kunna redovisa vilken effekt olika ekonomiska prioriteringar ger i kommunala verksamheter.

För att klara framtida rekrytering av RIB-personal måste förbundet och kommunerna hitta tätare samarbeten och möjliggöra arbetsuppgifter utöver beredskap i orter med stor utpendling.

REVISIONEN

Kommunfullmäktige

Revisionsberättelse för Håbo kommun år 2018

Vi har granskat kommunens styrelse och nämndernas verksamhet och genom utsedda lekmannarevisorer i Håbohus AB och Håbo Marknads AB, även verksamheten i dessa företag under år 2018.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Avstämning av årets resultat enligt balanskravets bestämmelser har skett enligt 4 kapitlet i kommunal redovisningslag. Vidare bedömer vi att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2018 är uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån vår löpande granskning av nämndernas ansvarsutövande och årsredovisningens återrapportering, att det verksamhetsmässiga resultatet delvis är förenligt med fullmäktiges mål. Nämnderna har totalt fastställt 31 mål för 2018 och av dessa är 23 bedömda som uppfyllda, vilket motsvarar ca 74 procent. Vi noterar att redovisningen av måluppfyllelsen sker på ett enhetligt och överskådligt sätt, och det framgår med god tydlighet för flertalet av nämnderna vad som utgör grund för bedömningen av måluppfyllelsen. Vi bedömer att flertalet mål har nåtts, men kan också konstatera att flera viktiga mål inte nås.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad enligt god redovisningssed.

REVISIONEN

Ansvarsfrihet

Vi tillstyrker att ledamöterna i kommunstyrelsen och de övriga nämnderna beviljas ansvarsfrihet för 2018 års förvaltning.

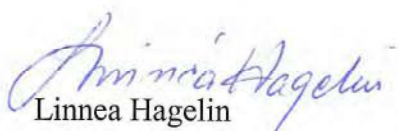
Vi tillstyrker också att kommunens årsredovisning godkänns. Den är upprättad i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Bålsta 29/3 2019

Inger Kölestam

Lars Berglund

Birgit Syensson

Linnea Hagelin

Christine Storbacka

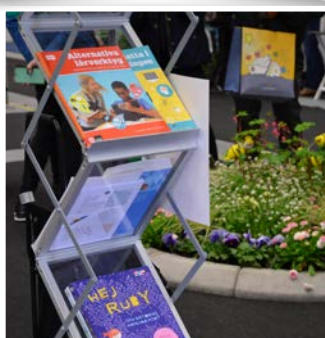
Ett nytt korttidsboende öppnar på Plommonvägen 6

Första spadtaget tas till ny konstgräsplan

Våra rondeller smyckas i samband med högtider

Digitalisering är temat på årets Håbomässa

Jila Mossaed tar emot 2018 års Jan Fridegårdpris

Kommunen informerar om vad du får spola ner i toaletten

Under Vattendagen lär sig elever mer om Mälaren

Följ Håbo i sociala medier!

I sociala medier kan du följa kommunens arbete, ta del av nyheter från alla våra verksamheter och ställa dina frågor till kontaktcenter.

facebook.com/habokommun

instagram.com/habo_kommun

twitter.com/habokommun